

418423

II 1900/01

35-213

We Lwowie, dnia 24. maja 1901.

MF 3782 Aleg. 35

Sprawozdanie

Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Wysoki Sejmie!

Po myśli §. 2. statutu krajowej komisji dla spraw przemysłowych Wydział krajowy przedkłada Wys. Sejmowi w załączeniu (alegat) sprawozdanie tejże komisji z jej czynności za czas od 19. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900.

Gdy krajowa komisja dla spraw przemysłowych w sprawozdaniu swem przedstawia w sposób wyczerpujący nietylko własne czynności, ale i także zarządzenia Wydziału krajowego wydane z nicyatywy komisji, Wydział krajowy w sprawozdaniu swem ogranicza się na przedstawieniu tych spraw i o tyle, o ile one w sprawozdaniu komisji bądź całkiem nie zostały poruszone, bądź też postąpiły nieco naprzód.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

W załączeniu sprawozdania komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, jakoteż o sprawozdaniu c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tychże szkół w r. 1898/9 powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu dnia 5. maja 1900 r. następujące uchwały:

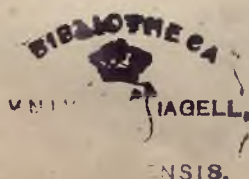
1) Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłowych szkół uzupełniających, tudzież sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie tych szkół do wiadomości.

2) Sejm uznając pożyteczną dla kraju działalność tych zakładów, wyraża nadzieję, że Wydział krajowy i nadal dążyć będzie do zakładania ich wszędzie tam, gdzie tylko stosunki miejscowe na to dozwolą.

3) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby ciąglą rozwijał działalność w kierunku umożliwienia ukończonym uczniom uzupełniających szkół przemysłowych dalszego doskonalenia się w rysunku zawodowym i o osiągniętych ewentualnie skutkach zdawał sprawę.

4) Sejm uznając chwilowe trudności zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym, wzywa Wydział krajowy, aby ważnej tej sprawy z uwagi nie spuszczał, szkołami takimi się zajmował w miarę możliwości i ewentualne wyniki podawał do wiadomości Sejmowi.

5) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przez władze przemysłowe pierwszej instancyi nieustannie czuwał nad wydatnością i regularnością frekwencji w wymienionych szkołach.

II. 1) Sejm przyjmuje do wiadomości „Zasady organizacji uzupełniających szkół przemysłowych w Galicji“ i „Statut normalny“ tychże, ułożony przez c. k. krajową Radę szkolną w porozumieniu z Wydziałem krajowym, a zatwierdzone reskryptem c. Ministerstwa wyznań i oświaty z dnia 24. maja 1898 L. 12840.

2) Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby istniejące obecnie w kraju uzupełniające szkoły przemysłowe zorganizował na zasadach wspomnianych w ustępie pod II 1) i wydał dla każdej z tych szkół statut ułożony na podstawie statutu normalnego, wszakże pod warunkiem że:

a) C. k. Rząd zabezpieczy dla każdej z tych szkół subwencję państwową w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów jej utrzymania;

b) interesowane czynniki miejscowe oprócz bezpłatnego lokalu na umieszczenie szkoły wraz z potrzebnym opałem, oświetleniem i usługą dostarczą zasiłków w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów utrzymania szkoły i prestacje te zabezpieczą aktami prawomocnie obowiązującymi.

3) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby w roku budżetowym 1900 pokrywał ze skarbu krajowego zaliczkowo wymienione pod 2 b) prestacje, o ile one nie wpłyną w terminie zapadłości, tudzież pokrywał ze skarbu krajowego resztę kosztów utrzymania tych szkół, nie pokrytą subwencjami państwa (2 a) i czynników miejscowych (2 b).

W wykonaniu powyższych uchwał, Wydział krajowy musi zauważyć, że tak on, jak i krajowa komisya przemysłowa nie spuszczają z oka ważnej sprawy zakładania nowych uzupełniających szkół przemysłowych w naszym kraju, ale czynione w tym kierunku starania napotykać zazwyczaj na trudności, gdyż czynniki lokalne bądź zupełnie nie chcą przyczynić się do kosztów utrzymania tych szkół, bądź też w tak nieznacznej mierze, iż prestacje ofiarowywane nie odpowiadają zasadom przyjętym przez Wys. Sejm.

Prócz powstałej nowej szkoły uzupełniającej przemysłowej w Chrzanowie, są w toku rokowania o założenie takiej szkoły w Starym Samborze. Rada szkolna okręgowa w Starym Samborze przedłożyła Wydziałowi krajowemu w tej sprawie deklaracye stron interesowanych, a sprawa ta znajduje się w kraj. Komisji przemysłowej. Natomiast musiał Wydział krajowy na razie oświadczyć się przeciw założeniu uzupełniającej szkoły przemysłowej w Jaworowie, albowiem prestacje ofiarowane na ten cel przez Radę powiatową i gminę były za niskie i nie odpowiadały uchwalonej przez Wys. Sejm zasadzie rozdziału kosztów utrzymania szkół tej kategorii.

Uchwałą Wys. Sejmu w sprawie umożliwienia ukończonym uczniom uzupełniających szkół przemysłowych dalszego doskonalenia się w rysunku zawodowym, udzielił Wydział krajowy Komisji krajowej dla spraw przemysłowych do przedstawienia wniosków, ale do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie przedłożyła Komisya Wydziałowi krajowemu opinii w tej mierze. Wydział krajowy sądzi jednakowoż, iż w obecnym przejściowym czasie organizacji uzupełniających szkół przemysłowych i spodziewanej zmiany planu naukowego, należy zająć stanowisko wyczekujące, dopóki rezultaty podjętej organizacji nie będą dokładnie znane.

W sprawie zakładania kursów uzupełniających o kierunku handlowym uznał Wys. Sejm stanowisko Wydziału krajowego i Komisji przemysłowej za słuszne, iż o kursach takich będzie mogła być mowa dopiero po przysposobieniu większej ilości odpowiednich sił nauczycielskich. Sprawy tej nie spuszcza Wydział krajowy z oka i stara się przygotować odpowiednie siły nauczycielkie. Rada szkolna krajowa zamierza jak w latach poprzednich, przedłożyć Ministerstwu oświaty wniosek, aby podczas tegorocznych wakacji głównych urządzono kurs sześciotygodniowy dla dalszego kształcenia nauczycieli w szkołach przemysłowych uzupełniających. Kurs ten miały się odbyć w państwowej wyższej szkole handlowej we Lwowie i obejmować jako przedmioty nauki: rachunki przemysłowe, buchalteryę, stylistykę przemysłową i naukę o wekslach. Na ten kurs powołać zamierza Rada szkolna krajowa 15 do 20 nauczycieli, mających odpowiednią kwalifikacyę. Koszta nauki pokryłyby skarb państwa, zaś odpowiedniej subwencji na podróż i pobyt powołanych nauczycieli we Lwowie, zażądała Rada szkolna krajowa z funduszu krajowego.

Wydział krajowy oznajmił Radzie szkolnej krajowej, iż gotów jest udzielić na ten cel zasiłku, pod warunkiem, iż przynajmniej dwudziestu nauczycieli powołanych zostanie na kurs, a w następstwie tego wstawił do preliminarza budżetu krajowego na r. 1901 na cel kwotę 3600 koron.

Sprawa organizacyi uzupełniających szkół przemysłowych na podstawie normalnego statutu przyjętego przez Wys. Sejm do wiadomości postąpiła o tyle naprzód, iż Wydział krajowy zażądał od Wydziałów wszystkich tych szkół szczegółowych dat odnoszących się do umieszczenia szkoły, składu wydziału sił nauczycielskich, oraz miejscowych prestacyi. Nadto zażądał Wydział krajowy uzupełnienia nowego statutu wzorowego stosownie do potrzeb szkolnych. Opracowanie nadesłanego materiału jest już na ukończeniu i wkrótce udzielone zostanie Radzie szkolnej krajowej, celem mianowania delegatów tejże Rady do wydziałów szkolnych, oraz wspólnego wprowadzenia w życie nowego statutu.

Wydział krajowy jeszcze przed rozpoczęciem kroków przygotowawczych w tej sprawie, zwrócił uwagę Rady szkolnej krajowej, że Wys. Sejm uchwałą z dnia 5. maja 1900 upoważnił Wydział krajowy do zorganizowania istniejących obecnie w kraju uzupełniających szkół przemysłowych na zasadach normalnego statutu, ale pod warunkiem, że rząd zabezpieczy dla każdej z tych szkół subwencję państwową w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów jej utrzymania.

Sprawa ta wymaga istotnie stanowczego uregulowania, gdyż, jak to już w sprawozdaniu kraj. Komisyi przemysłowej podniesiono, rząd od szeregu lat systematycznie obniża żadaną dotację ze skarbu państwa na utrzymanie uzupełniających szkół przemysłowych, wskutek czego subwencya rządowa nie pokrywa nigdy $\frac{1}{3}$ części kosztów utrzymania tychże szkół i niedobór stąd wynikły spada z reguły na fundusz krajowy. Z powodu obniżenia dotacyi państwowej na te szkoły na r. 1901 o sumę 8011, Wydział krajowy pismem z dnia 16. kwietnia 1901 L. 82173/900 odniósł się do Rady szkolnej krajowej z przedstawieniem. Powodem obniżenia tej dotacyi miała być — według pisma Rady szkolnej kraj. — okoliczność, iż preliminarz państwowy na rok 1901 miał być już wówczas zupełnie wykończony, gdy Komisyja przemysłowa wnioski swe w tym względzie przedłożyła. Rada szkolna kraj. zażądała zarazem od krajowej Komisyi przemysłowej, ażeby w przyszłości wnioski swe do p. eliminarza państwowego przedkładała corocznie najpóźniej do końca marca.

W piśmie swem Wydział krajowy podniósł z ubolewaniem, iż systematyczne od szeregu lat obniżanie dotacyi państwowej na utrzymanie uzupełniających szkół przemysłowych, powoduje w budżetach tych szkół niedobory, które w rezultacie pokrywać musi fundusz krajowy, chociaż do tego nie jest obowiązany. Wydział krajowy podniósł dalej, że Wys. Sejm zezwolił na przeprowadzenie organizacyi uzupełniających szkół przemysłowych na zasadzie normalnego statutu, zastrzegł jednak wyraźnie, iż organizacya przeprowadzoną być ma pod warunkiem, iż Rząd zabezpieczy dla każdej z tych szkół subwencję państwową w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów jej utrzymania. Przeprowadzenie tej organizacyi jest właśnie w toku i z nowym rokiem szkolnym wejdzie niewątpliwie w życie, — stanie się zatem zadość życzeniu Ministerstwa i Rady szkolnej krajowej i w tej właśnie chwili napotyka Wydział krajowy na trudności finansowej natury, które całą organizacyę tych szkół czynią iluzoryczną. Nie można bowiem o tem zapominać, że według § 4. statutu normalnego cały zarząd administracyjny szkoły sprawować ma Wydział krajowy, w szczególności zarządzać funduszami szkoły, ściągać dochody i asygnować wydatki w granicach budżetu corocznie przez Wys. Sejm uchwalonego. Wydział krajowy obowiązany będzie zatem pokryć wszystkie wydatki utrzymania, a jeżeli w przyszłości dotacya skarbu państwa, wstawiona w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych wydatków do preliminarza, miałaby być systematycznie obniżaną, niedobory będą nieuniknione. Z tych powodów Wydział krajowy domagał się w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 5. maja 1900 wyraźnego oświadczenia rządu centralnego, iż bezwarunkowo zabezpieczy w przyszłości dla każdej szkoły uzupełniającej przemysłowej subwencję państwową w wysokości $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów jej utrzymania. Zarazem prosił Wydział krajowy Radę szkolną krajową, ażeby wpływem swym starała się wyjednać dodatkowy na ten cel kredyt na rok 1901 w kwocie 8.011 K, o który dotacya państwowa została bezpodstawnie obniżoną. Wydział krajowy podniósł dalej w swem piśmie, iż po przeprowadzeniu organizacyi uzupełniających szkół przemysłowych, skarb państwa winien będzie wyznaczać w każdym następnym roku dodatkową subwencję za rok poprzedni, o ileby okazało się, że przyzwolona dotacya państwowa nie pokryła w zupełności $\frac{1}{3}$ części preliminowanych wydatków powyższych szkół. Przy układaniu preliminarzy nie można dość często z całą pewnością oznaczyć, czy w ciągu roku nie powstanie nowa uzupełniająca szkoła przemysłowa, co do której per-

traktacje są dopiero w toku. Na podobne cele wyznacza Wys. Sejm od szeregu lat pieniężny, a takiego samego ryczałtu domagała się zawsze komisya przemysłowa ze skarbu państwa, ale jak dotąd bezskutecznie.

W sprawie żądania Rady szkolnej krajowej przedkładania wniosków do preliminarza państwowego do końca marca każdego roku, Wydział krajowy podniósł w swym piśmie, iż nie potrzeba nawet bliżej motywować twierdzenia, że preliminarze szkół przemysłowych układane na dziesięć miesięcy naprzód, nie mogą nigdy być dokładne i zawierać będą tylko cyfry przybliżone. Wydział krajowy wyraził w końcu nadzieję, że przy życzliwym poparciu Rady szkolnej krajowej, dotacya skarbu państwa na r. 1901 na utrzymanie uzupełniających szkół przemysłowych zostanie odpowiednio do potrzeb tychże szkół podwyższoną. Wydział krajowy prosił w końcu Radę szkolną krajową, ażeby zawiadomiła go o decyzji ministerjalnej przed zebraniem się Wys. Sejmu, — do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania nie otrzymał jednak Wydział krajowy żadnej wiadomości w tej sprawie.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

W załatwieniu tej części sprawozdania z czynności Wydziału krajowego uchwalił Wys. Sejm w dniu 4. maja 1900 petycję gminy Wielowieś powiatu Tarnobrzeskiego o przedłużenie trwania kursu wędrownego dla nauki koszykarstwa, przekazać Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Petycję tę uwzględnił Wydział krajowy, postanawiając reskryptem z dnia 1. lipca 1900 L. 43.015 przedłużenie kursu koszykarskiego w Wielowsi na dalsze ośm miesięcy, to jest do końca lutego 1901.

W załatwieniu tego samego sprawozdania polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby w porozumieniu z krajową komisją przemysłową opracował i Wys. Sejmowi w czasie niedługim o ile możności na najbliższej sesji przedłożył szczegółowy program co do zakładania szkół i warsztatów zawodowych, kursów czeladniczo-majsterskich i kursów wędrownych.

Do przedstawienia wniosków w tym przedmiocie wezwał Wydział krajowy krajową komisję dla spraw przemysłowych, nie otrzymał jednakowoż dotąd żadnego sprawozdania w tej mierze. Jest to sprawa wymagająca dłuższych studyów i głębszego zastanowienia się, zatem — zdaniem Wydziału krajowego — Komisya nie mogła w tak krótkim czasie przygotować sprawozdania, opartego na szczegółowych danych, a uzasadniającego w należyty sposób wnioski, które z natury rzeczy wymagać będą znacznej ofiary materialnej z funduszu krajowego.

Kierującego instruktora zawodowego w krajowej szkole stolarskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej, Władysława Niemczynowskiego, oraz kierującego instruktora zawodowego w kraj. naukowym warsztacie tkackim w Koszowie, Kazimierza Jamroza, — stabilizował Wydział krajowy na ich posadach, w wykonaniu uchwały Wys. Sejmu z dnia 4. maja 1900 r. — wydając im odpowiednie dekrety.

Nawiązując do sprawozdania kraj. komisji przemysłowej w sprawie utworzenia kraj. szkoły kołodziejsko-kowalskiej w Tłumaczu, Wydział krajowy podaje do wiadomości Wys. Sejmu, iż reskryptem z dnia 1. marca 1901 L. 10.894 zawiadomił Wydział powiatowy w Tłumaczu, iż postanowił zgodnie z wnioskiem komisji utworzyć w Tłumaczu kraj. szkołę kołodziejsko-kowalską, pod warunkiem, że Rada powiatowa tłumacka dostarczy dla tej szkoły potrzebnych budynków w rozmiarach według planu w tym celu udzielonego, tudzież, że w formie prawnie obowiązującej zobowiąże się przyczynić z funduszy powiatowych roczną kwotą 1000 kor. do kosztów utrzymania tej szkoły przez czas jej istnienia. Skoro tedy Wydział powiatowy w Tłumaczu doniesie, że roboty około wystawienia budynków są w toku, i skoro przedłoży żadaną deklarację, Wydział krajowy przystąpi do dalszych czynności, a mianowicie do przygotowania i poczynienia zamówień na wewnętrzne urządzenie tej szkoły, oraz do wyjednania u rządu odpowiedniej rocznej subwencji na rzecz utrzymania tej szkoły. Budowa tej szkoły jest zabezpieczoną, gdyż według relacji Wydziału powiatowego Tłumackiego z dnia 15. stycznia 1901 L. 135 (LW. 3680/901), powiat ma do dyspozycji wstawioną do budżetu kwotę 24.000 koron, a z wiosną b. r. budowa miała się rozpocząć. Jest zatem uzasadniona nadzieja, że w jesieni szkoła ta będzie mogła być otwartą.

Uchwałą z dnia 11. kwietnia 1900 r. przyznał Wys. Sejm ks. Antoniemu Tyczyńskiemu, założycielowi prywatnej szkoły koszykarskiej w Albigowej, tytułem subwencji na rok 1900 kwotę 600 koron. Zarazem polecił Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu, ażeby przy zastosowaniu warunków w sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej wymienionych wstawiał w preliminarz wydatków funduszu krajowego na cele popierania przemysłu w kraju, stałą roczną subwencję w wysokości 600 koron, tytułem częściowego pokrycia kosztów utrzymania prywatnej szkoły koszykarskiej w Albigowej.

Wydział krajowy asygnując ks. Antoniemu Tyczyńskiemu subwencję w kwocie 600 koron za rok 1900, oznajmił mu zarazem, iż Wys. Sejm upoważnił go do wstawienia w budżet krajowy na przyszłość subwencji w tej samej wysokości, jeżeli szkoła przynajmniej 10 uczniów kształcić będzie w zawodzie koszykarskim. Na żądanie Wydziału krajowego przedłożył ks. Tyczyński sprawozdanie o postępach szkoły, z którego okazuje się, że rok szkolny w szkole koszykarskiej w Albigowej rozpoczyna się z reguły 2. stycznia, a nie jak w krajowych szkołach zawodowych we wrześniu.

Powodem tego zarządzenia jest, że nowo wstępujący uczniowie są to przeważnie słuźy, którym się rok służbowy kończy w miesiącu grudniu, lub synowie biednych robotników, którzy się dziećmi swemi posługują w robotach jesiennych; przyjmowani bywają młodzieńcy lat 15 liczący. Szkoła istnieje od 2. stycznia 1899 i liczy 30 uczniów w trzech oddziałach, z tych 26 jest miejscowych, zaś 4 zamiejscowych. Nauka udzielaną bywa według programu krajowych szkół koszykarskich, a uczniowie już dotąd poczynili niezwykle dobre postępy. Materiału surowego przerobili uczniowie w ciągu 8 miesięcy r. z. i łożyny za 1500 koron a rogożyny za 400 koron. Wyroby mają łatwy zbyt w bazarach krajowych, a nawet i za granicę kraju bywają wysyłane. Budynek szkolny jest piętrowy z cegły murowany, na szynach żelaznych sklepiony.

Wobec tych szczegółów Wydział krajowy nie wahał się wstawić do preliminarza budżetu krajowego na r. 1901 subwencji w kwocie 600 koron na szkołę koszykarską w Albigowej.

III. Państwowe szkoły przemysłowe i handlowe.

W załatwieniu sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej o państwowych szkołach przemysłowych i handlowych, powziął Wys. Sejm uchwałą z dnia 4. maja 1900 cały szereg rezolucyj do rządu, które zakomunikowane mu zostały pismem Marszałka krajowego. Dotąd nie otrzymał Wydział krajowy wiadomości, czy i jakie zarządzenia lub przynajmniej czynności przygotowawcze zarządzone zostały z powodu tych rezolucyj. Jedynie z powodu uchwalonej rezolucji, wzywającej rząd o przyspieszenie budowy gmachu dla szkoły przemysłowej w Krakowie, Rada szkolna krajowa pismem z dnia 17 marca b. r. L. 15312 (LW. 19799/1901) poruszyła ponownie kwestyę wyznaczenia subwencji z funduszu krajowego na budowę nowego gmachu dla tej szkoły. Rada szkolna krajowa podniosła, iż uznając, że warunki, w jakich szkoła przemysłowa w Krakowie pod względem pomieszczenia obecnie się znajduje, konieczne zmiany gruntownej wymagają, aby zakład ten mógł się swobodnie rozwijać, rząd podjął przed kilku laty pierwsze kroki w celu wystawienia nowego gmachu, któryby odpowiadał wzmagającym się potrzebom tej szkoły. Ponieważ urzędystwianie projektowanej budowy trafiło na przeszkodę natury finansowej, wobec których p. minister oświaty uczynił ją zawisłą od materialnego poparcia ze strony czynników interesowanych, t. j. kraju, gminy miasta Krakowa i t. p. przeto Rada szkolna krajowa pismem z dnia 2. października 1896 L. 20970 odniosła się do Wydziału krajowego z propozycją przyczynienia się funduszu krajowego do kosztów rzeczowej budowy. Rada szkolna krajowa przypuszcza, że odmowna odpowiedź, jaką na tę propozycję wówczas Wydział krajowy odezwał z dnia 18. listopada 1896 L. 70436 udzielił, miała swe uzasadnienie w ówczesnych stosunkach finansowych kraju. Ponieważ jednak — zdaniem Rady szkolnej krajowej — stosunki te mogły od owego czasu ulec zmianie na lepsze i wpłynąć na zmianę stanowiska zajętego przez Wydział krajowy w tej sprawie, z drugiej zaś strony jak przedtem tak i obecnie nie ma widoków, aby ministerstwo wyznań i oświaty odstąpiło od żądania materialnego poparcia budowy przez kraj, krajowa Rada szkolna ponownie upraszała Wydział krajowy, aby we właściwej drodze wyjednał odpowiednią krajową subwencję na cele budowy nowego gmachu dla szkoły przemysłowej w Krakowie.

Wydział krajowy pismem z dnia 2. kwietnia 1901 L. 19799 odpowiedział na to Radzie szkolnej krajowej, iż nie może przedłożyć Wys. Sejmowi wniosku na subwencyonowanie z funduszu krajowego projektowanej budowy gmachu dla państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie.

Wydział krajowy nie sądzi, ażeby przy dość skąpem dotowaniu z funduszków państwowych szkolnictwa przemysłowego w naszym kraju, słuszną było rzeczą domagać się od kraju subwencji na państwową szkołę przemysłową, tem więcej że opłakany stan finansów krajowych nie pozwala na inne więcej piekące wydatki.

Jak wielką jest ofiarność kraju na rzecz państwowych szkół przemysłowych, dowodzi fakt, że Wydział krajowy zmuszony jest obecnie wystąpić przed Wysokim Sejmem z żądaniem uchwalenia znacznego kredytu na budowę nowego gmachu dla umieszczenia państwowej szkoły kowalskiej w Sułkowicach.

Sprawa ta była już przedmiotem sprawozdania sejmowej komisji przemysłowej, która po dokładnem rozpatrzeniu rzeczy sprawozdaniem z dnia 23. kwietnia 1900 L. s. 292 przedstawiła Wys. Sejmowi wnioski na upoważnienie Wydziału krajowego, ażeby kosztem co najwyżej 30.000 koron zbudował murowany dom na pomieszczenie państwowej szkoły kowalskiej w Sułkowicach i aby na ten cel zaciągnął pożyczkę splecalną w latach dzieściu. Sprawozdanie to nie przyszło jednak z powodu zamknięcia sesji sejmowej na porządek dzienny do Izby,

W powyższem sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej motywowaną została szczegółowo potrzeba budowy nowego domu dla szkoły kowalskiej w Sułkowicach, a gdy wszystkie szczegóły w sprawozdaniu tem podniesione, wzięte zostały z aktów Wydziału krajowego, przeto Wydział krajowy powołując się na to sprawozdanie komisji, domagać się musi kredytu na budowę tej szkoły.

Wydział krajowy postanowił już przeprowadzić przedewszystkiem w szkole zawodowej kowalskiej w Sułkowicach dobudowę na pomieszczenie 12-to konnego motoru, który z funduszków państwowych ma być szkole dostarczony. Na ten cel rozporządza Wydział krajowy przyzwolonym przez Wys. Sejm kredytem w budżecie r. 1900 w kwocie 3000 koron.

Wskutek silnego nacisku wywieranego tak ze strony Ministerstwa oświaty, jakoteż Rady szkolnej krajowej w tym kierunku, ażeby budowa nowego domu dla tej szkoły została jak najrychlej postanowioną, Wydział krajowy pismem z dnia 16. stycznia 1901 L. 39520/900 zawiadomił Radę szkolną krajową, iż postanowił przedłożyć Wys. Sejmowi na najbliższej sesji sprawozdanie o potrzebie postawienia nowego budynku na pomieszczenie szkoły i zażądać na ten cel kredytu w sumie 27.000 koron. Równocześnie wyznaczył Wydział krajowy do dyspozycji kierownictwu szkoły kwotę 1000 koron z funduszków przeznaczonych w budżecie krajowym na zakupno prasy ekscentrycznej na użytek szkoły kowalskiej w Sułkowicach. Wydział krajowy zastrzegł przy tej sposobności, jako to już czynił kilkakrotnie poprzednio, iż nie może zgodzić się na to, ażeby maszyny i narzędzia, sprawiane za pośrednictwem szkoły kosztem funduszu krajowego, a przeznaczone do użytku samoistnych kowali sułkowickich, celem podniesienia ich gospodarstw zarobkowych, miały być inwentowane jako własność funduszu państwowego, tudzież ażeby opłaty pobierane od kowali za używanie tych maszyn miały wpływać do funduszu szkolnego i były obracane na potrzeby szkoły. Wydział krajowy zastrzegł dla funduszu krajowego własność powyższych maszyn i narzędzi, tudzież prawo rozporządzania nimi, dochody zaś uzyskane za używanie tychże, mają być obracane na cele domowego przemysłu kowalskiego i powinny wpływać do osobnego funduszu na ten cel służącego, którym rozporządzać będzie Wydział krajowy.

Opracowanie szczegółowych planów projektowanej budowy szkoły na podstawie szkicu sporządzonego przez członka krajowej komisji przemysłowej p. Sołtyńskiego, porucił Wydział krajowy kierownikowi szkoły kowalskiej w Sułkowicach. Plany te są już na ukończeniu.

Przed zamknięciem niniejszego sprawozdania otrzymał Wydział krajowy z Rady szkolnej krajowej pismo z zawiadomieniem, iż p. minister oświaty z żywym zadowoleniem przyjął do wiadomości zamiar Wydziału krajowego dobudowania kotłowni i budynku maszynowego do dawniejszego budynku warsztatowego w szkole kowalskiej w Sułkowicach, tudzież z zastrzeżeniem, że potrzebne środki będą przez Wys. Sejm przyzwolone, wystawienia nowego budynku dla tej szkoły. P. minister zarządził równocześnie, ażeby szkoła zawodowa w Steyr odstąpiła szkole sułkowickiej maszynę parową, a zarazem upoważnił

kierownictwo szkoły do sprawienia w fabryce pod firmą Komarek we Wiedniu kotła parowego z parownikami czyli rurami wodnemi, któryby wystarczał dla maszyny parowej znajdującej się obecnie w Sułkowicach, dalej dla maszyny parowej, która ma być przysłana ze Steyr i wreszcie dla ogrzewania parowego, które ma być ewentualnie urządzone. Co do urządzenia elektrycznej transmisji siły z budynku maszynowego do przyszłego budynku warsztatowego kierownictwo szkoły przedłożyć ma odpowiednie wnioski Radzie szkolnej krajowej.

Rada szkolna krajowa zawiadomiła w końcu Wydział krajowy, że p. minister oświaty niema nic przeciw temu, aby Wydział krajowy zastrzegł sobie prawo własności co do maszyn i narzędzi, zakupionych z funduszu krajowego, tudzież prawo rozporządzania dochoł'em z opłat za używanie tych maszyn i narzędzi.

Przystępując do umotywowania samego wniosku, Wydział krajowy sprostować musi przedewszystkiem omyłkę drukarską, jaka wkradła się do preliminarza budżetu krajowego na rok. 1901. Wydział krajowy prelininuje w nadzwyczajnych wydatkach szkoły kowalskiej w Sułkowicach kwotę 6000 kor., która stanowi faktycznie pierwszą ratę kredytu potrzebnego na postawienie budynku szkolnego. Chcąc uniknąć znaczniejszych kosztów połączonych z zaciąganiem pożyczki nieuniknionych z powodu potrzeby sporządzenia skryptu dłużnego w formie aktu notaryalnego, oraz stempli, porozumiał się Wydział krajowy z Dyrekcyą Banku krajowego i uzyskał zapewnienie otrzymania w r. b. z Banku krajowego potrzebnej zaliczki w wysokości sumy potrzebnej na przeprowadzenie budowy, a to na podstawie uchwały Wys. Sejmu, upoważniającej Wydział krajowy do wstawiania w latach następnych do preliminarza budżetu kraju odpowiednich rat potrzebnych do umorzenia całej zaliczki.

Ponieważ koszt projektowanej budowy obliczony został na 27.000 kor. a do preliminarza budżetu krajowego na r. 1901 wstawioną już została w wydatkach nadzwyczajnych na ten cel kwota 6000 kor. przeto pozostaje jeszcze niepokrytą reszta w sumie 21.000 kor., którą zamierza Wydział krajowy wziąć z Banku krajowego w formie zaliczki za stosownem oprocentowaniem i spłacać w latach następnych z dalszych kredytów dozwolnić się mających przez Wys. Sejm na pokrycie kosztów budowy. Zaliczkę tę zamierza Wydział krajowy spłacić Bankowi krajowemu w ciągu lat pięciu poczynawszy od r. 1902 i dlatego we wnioskach swych żąda Wydział krajowy od Wys. Sejmu upoważnienia do wstawienia w preliminarz budżetu krajowego poczynawszy od r. 1902 przez lat pięć takich kwot, jakie będą potrzebne do zupełnego umorzenia potrzebnej zaliczki wraz z oprocentowaniem. Niepodobna bowiem obecnie z całą ścisłością obliczyć wydatku na oprocentowanie zaliczki, zależeć to bowiem będzie od tego, kiedy Wydział krajowy będzie potrzebował podjęcia z Banku krajowego gotówki w wysokości 21.000 koron.

Wychodząc z założenia, że tego rodzaju operacya finansowa będzie korzystniejszą dla funduszu krajowego od zaciągania formalnej pożyczki, uprasza Wydział krajowy o przyjęcie odnośnych jego wniosków.

W związku z niniejszą częścią sprawozdania znajdują się uchwalone przez Wys. Sejm rezolucye w przedmiocie subwencyonowania krajowych szkół przemysłowych a zakładania nowych państwowych szkół przemysłowych.

Na posiedzeniu dnia 4. maja 1900 roku powziął mianowicie Wys. Sejm następującą uchwałę:

1. Sejm wzywa Rząd, ażeby w subwencyonowaniu krajowych szkół przemysłowych zawodowych i warsztatow instrukcyjnych, tudzież w zakładaniu rządowych szkół zawodowych i rękodzielniczych w wyższym niż dotychczas stopniu uwzględnił ekonomiczne i cywilizacyjne potrzeby naszego kraju, a zwłaszcza najistotniejszą tego kraju potrzebę intensywnego podnoszenia wykształcenia przemysłowego, która w kraju przemysłowo zacofanym jest bardziej naglącą, niż w tych krajach, na które Rząd dla tych celów znacznie wyższe kwoty wydaje.

Powyzszą rezolucyę zakomunikowawo Rządowi pismem z dnia 4. maja 1900, L. S. 3.457, ale odpowiedzi na nią nie otrzymał Wydział krajowy.

O ile chodzi o zakładanie nowych państwowych szkół przemysłowych, to zmierza do tego przedstawiony w niniejszem sprawozdaniu wniosek wezwania Rządu, ażeby wziął pod rozwayę utworzenie wyższego zakładu naukowego dla przemysłu ceramicznego we Lwowie, przy współdziale kraju, w miejsce krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

IV. Starania o podnoszenie przemysłu, rzemiosł i handlu.

Uchwałą z dnia 4. maja Wysoki Sejm polecił Wydziałowi krajowemu, ażeby łącznie z komisją krajową do praw przemysłowych zajął się sprawą zakładania szkół rękodzielniczych w kraju a przede wszystkim wszedł w porozumienie z Rządem i uzyskał zapewnienie tak wydatnych na ten cel zasiłków ze skarbu państwa, żeby kraj i miasta nie były narażone na zbyt wygórowane wydatki z powodu zakładania i utrzymywania tych szkół.

Powyzszą uchwałę udzielił Wydział krajowy do przedstawienia wniosków kraj. komisji dla spraw przemysłowych, która oświadczyła, że po badaniach i rokowaniach, przeprowadzonych w Przemyśle i Pieszowie — o czym była mowa w zeszłorocznym sprawozdaniu kraj. komisji przemysłowej — w których to miastach myśl założenia szkół rzemieślniczych nie została przyjęta, nie wielką ma nadzieję komisja krajowa dla spraw przemysłowych, aby i którakolwiek z innych gmin miast naszych zgodziła się na założenie u siebie szkoły rękodzielniczej. Wszędzie odstrasza gminy żądanie bezpłatnego dostarczenia, ewentualnie wystawienia odpowiedniego budynku, opalania, oświetlenia, dostarczenia usług a względnie i skromnego chociażby przyczynienia się do kosztów utrzymania szkoły.

Jeżeli poza Rzeszowem i Przemyślem miałyby się jeszcze nawiązać rokowania z innym miastem, to za najwłaściwsze do pomieszczenia szkoły rzemieślniczej uważa krajowa komisja dla spraw przemysłowych Nowy Sącz, gdzie może znaleźć się sposobniejszy grunt do uzyskania tych prestacyi, których się dotąd Rząd od gmin na rzecz szkół rzemieślniczych domagał.

Na podstawie powyższej opinii krajowej komisji dla spraw przemysłowych odniósł się Wydział krajowy pismem z dnia 19. stycznia 1901 l. 74.877/900 do magistratu miasta Nowego Sącza, a udzielając mu sprawozdanie członka kraj. komisji przemysłowej p. Jana Franko, traktujące o szkołach rzemieślniczych w Austrii, (vide Al. VIII Sprawozdania kraj. komisji przemysłowej za r. 1898), wezwał magistrat, aby przekołał się z tego sprawozdania, jak wielką korzyść osiągnąć może ludność miejscowa z istnienia szkoły rękodzielniczej.

Zarazem wezwał Wydział krajowy magistrat, aby sprawę tę przedłożył Radzie miejskiej i zastanowił się nad tem, czyby nie było to z korzyścią dla mieszkańców Nowego Sącza, gdyby szkoła rzemieślnicza powstała w tej miejscowości.

Wydział krajowy zwrócił przytem uwagę magistratu, iż gmina w danym razie musiałaby przyczynić się pewnemi prestacyami, a to: dostarczyć potrzebnego lokalu, opału, oświetlenia, usługi, a nadto ofiarować pewien roczny datek na utrzymanie szkoły rzemieślniczej.

Wydział krajowy nie otrzymał dotychczas żadnej wiadomości, czy i jaką decyzję powzięła w tej sprawie gmina m. Nowego Sącza.

Równocześnie odniósł się Wydział krajowy do Rady szkolnej krajowej i stosownie do uchwały Wys. Sejmu upraszał ją, ażeby przedstawiła tę sprawę Ministerstwu i starała się uzyskać od Rządu jak największej pomocy dla urzędzenia pierwszej szkoły rzemieślniczej w kraju. Wydział krajowy podniósł przytem, że rokowania wdrożone obecnie z gm. Nowego Sącza w tej sprawie, tylko wówczas odniosą skutek, jeżeli Rząd udzieli na ten cel wyjątkowo znaczniejszego zasiłku. Próba uczyniona z taką szkołą w Nowym Sączu, może następnie korzystnie oddziaływać na inne miasta w kraju i zachęcić je do zakładania szkół rzemieślniczych z korzyścią dla ludności miejscowej.

Rada szkolna krajowa również nie dała dotąd żadnej odpowiedzi na powyższe pismo Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 4. maja 1900 przekazał Wys. Sejm petycję miasta Krakowa o podwyższenie subwencji na muzeum techniczno przemysłowe w Krakowie, Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania z ewentualnymi wnioskami na najbliższej sesji sejmowej.

Z uwagi na doniosłe znaczenie, jakie muzea mają w ogóle dla podniesienia stanu przemysłowego kraju, Wydział krajowy zgodnie z opinią kraj. komisji dla spraw przemysłowych postanowił zaproponować Wysokiemu Sejmowi podwyższenie dotacyi na muzeum

w Krakowie do tej wysokości, w jakiej subwencyonowane jest muzeum lwowskie. W następstwie tego wstawił Wydział krajowy do preliminarza budżetu krajowego na rok 1901 Rubr. XVI poz. 425 kwotę 6000 koron.

Uchwałą z dnia 4. maja 1900 powziął Wys. Sejm następującą uchwałę:

Petycję gminy miasta Krakowa o zasiłek na budowę gmachu dla wyższej szkoły handlowej w Krakowie, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania, przeprowadzenia rokowań z c. k. Rządem o przyczynienie się skarbu państwa do kosztów tej budowy i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Szkoła handlowa krakowska umieszczona dotychczas w budynku zupełnie zniszczonym i nieodpowiadającym pod żadnym względem swemu przeznaczeniu, musi otrzymać nowe pomieszczenie, jeśli naturalny rozwój tej szkoły, tyle pożytecznej dla miasta i kraju, nie ma być zatamowany. To też rada miasta Krakowa w zrozumieniu potrzeb chwili i doniosłości takiego zakładu naukowego uchwaliła w dniu 29. listopada 1898 z okazji jubileuszu półwiekowych rządów naszego Monarchy, kwotę 100.000 koron na budowę akademii handlowej. Na te same cele i z tych samych pobudek przeznaczyła krakowska Izba handlowa i przemysłowa uchwałą z dnia 15. marca 1898 r. fundusz żelazny w wysokości 60.000 koron, a obie powyższe uchwały zyskały Najwyższe zezwolenie. Kwoty przeznaczone na ten cel w łącznej sumie 160.000 koron nie wystarczają jednak na przeprowadzenie budowy gmachu, której koszt obliczony został na 232.318 koron. Z tych powodów gmina miasta Krakowa wniosła w r. 1900 do Wys. Sejmu petycję o wyznaczenie z funduszu krajowego subwencyę w kwocie 70.000 kor., jaka potrzebną jest jeszcze do pokrycia reszty kosztów zamierzonej budowy, a to w ten sposób, ażeby kraj przyjął na siebie spłatę rat procentowych i amortyzacyjnych od pożyczki anuitetowej, którąby gmina miasta Krakowa w takim razie zaciągnęła.

Uwzględniając z jednej strony istotną potrzebę przyścia z pomocą gminie miasta Krakowa na cel tak pożyteczny, a licząc się z drugiej strony z obecnym stanem finansów krajowych, postanowił Wydział krajowy przedstawić Wys. Sejmowi wniosek na pokrywanie, ale dopiero od 1. stycznia 1902 r. z funduszu krajowego od maksymalnej kwoty 70.000 koron procentów i rat anuitetowych wedle planu dla 4% pożyczek hipotecznych z 29 letnim terminem spłaty w Banku krajowym obowiązującego to jest kwotę $70.000 \times 6 = 420.000 = 4.200$ kor. rocznie przez 29 lat. Wydział krajowy zastrzega przytem, iż subwencya krajowa staje się płynną dopiero z chwilą, gdy fundusz przez gminę i Izbę handlową na budowę gmachu dla szkoły handlowej już zostanie wyczerpany, oraz z zastrzeżeniem, że subwencya ta nie może być w żadnym razie zwiększoną, natomiast ma być zmniejszoną o tyle, o ile się po wypracowaniu szczegółowych planów okaże, że gmach za mniejszą kwotę od obecnie w przybliżeniu obliczonej, może być wybudowany. Wydział krajowy nie mógł stosownie do polecenia Wys. Sejmu przeprowadzać rokowań z rządem o przyczynienie się do kosztów budowy szkoły handlowej, gdyż projekt wystawienia nowego na ten cel gmachu, oparty został na fundacyi gminy miasta Krakowa i krakowskiej Izby handlowej i przemysłowej z okazji półwiekowego jubileuszu panowania Najjaśniejszego Pana.

Wydział krajowy uprasza Wys. Sejm o przyjęcie odnośnego wniosku, zamieszczonego na końcu niniejszego sprawozdania.

Uchwałą z dnia 5. maja 1900 przekazał Wys. Sejm petycję Krajowego Związku przemysłowego we Lwowie o udzielenie z kraj. funduszu przemysłowego pożyczki i przyznanie wyższej subwencji dla krajowej agencji handlowej, — Wydziałowi krajowemu, względnie kraj. komisji dla spraw przemysłowych do zbadania i możliwego uwzględnienia.

W załatwieniu tej petycji i na podstawie opinii kraj. komisji dla spraw przemysłowych, postanowił Wydział krajowy udzielić Związkowi dalszej pożyczki z funduszu przemysłowego w kwocie 15.000 K., oraz zezwolić na zwłokę w spłacie rat pożyczki dawniejszej na przeciąg lat 3, to jest do 1. lipca 1903. Zarazem postanowił Wydział krajowy przedłożyć Wys. Sejmowi wniosek na podwyższenie w r. 1901 subwencji dla Związku na prowadzenie handlowej agencji do kwoty 3.000 K., co znalazło już wyraz w przedłożonym Wys. Sejmowi preliminarzu na r. 1901. Kraj. komisya dla spraw przemysłowych spowodowała bardzo szczegółową lustrację obrotów handlowych krajowego Związku przemysłowego przy współudziale lustratora Związku stowarzyszeń gospodarczych i zarobkowych i przy współudziale urzędnika rachunkowego Wydziału krajowego, a nabrawszy

z wyników tej lustracji przekonania, że interesa Związku są sumiennie i starannie prowadzone i zasługują ze względu na stosunek Związku do krajowych szkół zawodowych i Towarzystw wytwórczych na dalszą pomoc kraju, — uchwaliła kraj. komisya przemysłowa na plenarnem posiedzeniu przedłożyć Wydziałowi krajowemu powyżej przytoczone wnioski, które Wydział krajowy w całości zaakceptował.

Uchwałą z dnia 4. maja 1900 polecił Wys. Sejm kraj. komisji przemysłowej, tudzież kraj. komisji rolniczej, ażeby rozpatrzyły dokładnie rozmaite dostawy dla państwa, zbadały, które z nich w kraju skuteczniejsze być mogą i przedstawiły stosowne wnioski w kierunku zapewnienia obszerniejszego zakresu dostaw dla przemysłowców i rękodzielników naszego kraju.

Powyższą uchwałą Wys. Sejmu udzielił Wydział krajowy kraj. komisji dla spraw przemysłowych, zaś o ile dotyczy kraj. komisji rolniczej, załatwioną została przez Dep. III Wydziału krajowego.

W następstwie tej uchwały kraj. komisya dla spraw przemysłowych opracowała obszerny memoriał w sprawie dostaw dla armii, który w całej osnowie dołączony został jako aleg. XI. dla sprawozdania z czynności kraj. komisji dla spraw przemysłowych.

Wydział krajowy pismem z dnia 16. kwietnia 1901 L. 51944 odniósł się w tej sprawie do Koła polskiego poselskiego we Wiedniu, komunikując mu opinię kraj. komisji przemysłowej. Wydział krajowy podniósł zarazem, że w opinii tej znajdują się postulaty, których przeprowadzenie jest konieczne dla poparcia rozwoju przemysłu i rękodzieła w naszym kraju. Chodzi przede wszystkim o zaopiekowanie się dostawami dla armii, które dla kraju mają doniosłe znaczenie, a dostawy tak jak dotąd są rozdawane, nie tylko, że nie przynoszą interesowanym jakichkolwiek korzyści, ale przeciwnie zbyt często narażają ich na nieobliczalne straty.

Wydział krajowy wyraził zarazem przekonanie, że sprawa ta znajdzie w delegacji polskiej gorącego i czujnego orędownika i dlatego upraszał Koło polskie, ażeby w sposób, jaki uzna za najodpowiedniejszy, zechciało poprzeć powyższe postulaty.

Uchwałą z dnia 4. maja 1900 przekazał Wys. Sejm Wydziałowi krajowemu cały szereg wniosków postawionych przez posła Merunowicza w Izbie na tem posiedzeniu, a mających na celu dalsze więcej energiczniejsze popieranie rozwoju przemysłu. Wnioski te udzielił Wydział krajowy Komisji krajowej dla spraw przemysłowych do objawienia opinii, która, o ile Wydziałowi krajowemu wiadomo, przeprowadziła nad nimi dłuższą dyskusję, ale dotychczas nie przedstawiła żadnych wniosków w tej mierze.

Ważnym czynnikiem dążącym do popierania przemysłu krajowego, jest ustawa kraj. z dnia 11. kwietnia 1893, Dz. u. kr. Nr. 21 pozwalająca uwalnianie zakładów i spółek przemysłowych tudzież przemysłowych towarzystw od wszystkich autonomicznych dodatków.

Na podstawie tej ustawy przyznał Wydział krajowy takie uwolnienie na lat 10 :

1. Fabryce rurek drenowych i falcowanych dachówek „Konstancya“ w Tarnowie.
2. Akcyj. Towarzystwu dla wyrobów tkackich i sukienicznych w Łańcucie, a to od prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowego w zakresie fabrykacji sukna i wyrobów tkackich.

Wydział krajowy przyznał nadto takie same uwolnienie od dodatków spółce akcyjnej dla przemysłu naftowego w Trzebini, jednakowoż wskutek zażalenia wniesionego przez Wydział powiatowy w Chrzanowie, Trybunał administracyjny we Wiedniu zniósł odośne orzeczenie Wydziału krajowego, jako rzekomo w ustawie nieuzasadnione.

Z ważniejszych spraw dotyczących podniesienia przemysłu, podnieść musi Wydział krajowy jeszcze jedną sprawę znaczenia donioslejszego, t. j. sprawę opodatkowania krajowego funduszu przemysłowego. Od r. 1898 wymierzyły władze podatkowe temu funduszowi podatek zarobkowy, jakoby od przedsiębiorstwa do publicznego składania rachunków obowiązane. Bank krajowy, który zarządza kraj. funduszem przemysłowym, wniósł obecnie do Ministerstwa skarbu przedstawienie, w którym powołuje się na to, iż fundusz przemysłowy nie jest przedsiębiorstwem na zysk obliczonym, ale przeważnie pochodząc z dodatków do podatków państwowych przeznaczony jest jedynie na cele ogólnej użyteczności, i służy ku podniesieniu w kraju przemysłu, — domagał się odpisania wymierzonego za lata 1898 do 1901 podatku. Bank krajowy prosił równocześnie o takie same uwolnienie dla funduszy: pożyczkowego dla przemysłu rolniczego; funduszu pożyczkowego dla kółek rolniczych i funduszu hodowlanego ku podniesieniu hodowli bydła w kraju.

V. Fundacye na cele przemysłowe.

Przechodząc z kolei do zdania sprawy o fundacyach, utworzonych dla celów przemysłowych, Wydział krajowy podaje nazwiska kandydatów, którzy korzystali z dobrodziejstwa tych fundacyj.

1. Z fundacyi ś. p. *Wincentego Łodzia Ponińskiego*, przeznaczonej na premie dla czeladników rzemieślniczych, wylosowali:

I. Premię w kwocie 1614 koron Dymitr Klimowicz, czeladnik szewski ze Lwowa.

II. Premię w kwocie 1345 koron Jędzej Szelest, czeladnik szewski ze Lwowa.

III. Premię w kwocie 1076 koron Michał Horniatkiewicz, czeladnik malarski i poźlotniczy ze Lwowa.

IV. Premię w kwocie 807 koron Bazyli Sekunda, czeladnik krawiecki z Zamarstynowa pod Lwowem.

2. Z fundacyi *stypendyjnej Stowarzyszenia oszczędności i kredytu urzędników i służby c. k. uprz. kolei Karola Ludwika* dotychczasowy stypendysta Józef Rak, uczeń kołodziejskiego warsztatu naukowego w Grybowie, pobiera nadal przyznane mu stypendyum w kwocie 100 koron.

3. Z fundacyi *wystawy krajowej z r. 1877* otrzymał jedno stypendyum w kwocie rocznej 800 koron Julian Riegel, ukończony uczeń krajowej szkoły zawodowej dla stolarstwa i tokarstwa w Stanisławowie. Drugie stypendyum nie zostało na razie nadane dla braku odpowiednich kandydatów i na to stypendyum rozpisano nowy konkurs.

4) Z fundacyi *Franciszka Steczkowskiego z Jasła* nie pobrał stypendyum Jan Wroński, pomocnik stolarski z Jasła, który nie zgłosił się wcale o nie i nie dopełnił przepisanych warunków. Rozpisanie nowego konkursu jest w toku.

5) Z fundacyi *im. Feliksy Maryi z hr. Golejewskich Czarkowskiej* przyznano bezprocentowe pożyczki na otwarcie własnych pracowni następującym czeladnikom:

1) Piotrowi Jaroschowi, czeladnikowi rusznikarskiemu we Lwowie 2000 K.;

2) Stanisławowi Adamowskiemu, czeladnikowi stolarskiemu w Gorlicach 2000 K.;

3) Aleksandrowi Balickiemu, czeladnikowi stolarskiemu we Lwowie 1200 K.;

4) Pawłowi Bała, czeladnikowi ślusarskiemu w Krakowie 1200 K.;

5) Władysławowi Bernadyńskiemu, czeladnikowi blacharskiemu w Krakowie 1200 K.;

6) Wojciechowi Markowi, czeladnikowi rzeźbiarskiemu w Krakowie 1200 K.;

7) Tadeuszowi Sławińskiemu, czeladnikowi kaflarskiemu z Pięciokościołów na Węgrzech na założenie pracowni w kraju 1000 K.;

8) Janowi Rączkowskemu, czeladnikowi kołodziejskiemu w Kamionce Strumiłowej 800 K.

Na wakujące stypendya i nowe pożyczki z tej fundacyi, ogłoszony został konkurs a nadanie stypendyów i pożyczek jest w toku.

6) Z funduszu na zakupno książek do czytania dla uczniów niższych naukowych zakładów przemysłowych, wypłacono odsetki za lata 1899 i 1900 po 96 K. do rąk p. ^{A.} nulfy Nawratila z prośbą o zakupno i rozdział książek.

Wydział krajowy przyjmując zresztą wszystkie wnioski krajowej komisji dla spraw przemysłowych, na podstawie powyższego sprawozdania wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego z dnia 24. maja 1901 L. 33344 i dołączone do niego sprawozdanie krajowej komisji dla spraw przemysłowych za czas od 19. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900 r.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wziął pod rozwagę utworzenie wyższego zakładu naukowego dla przemysłu ceramicznego we Lwowie, a to przy współudziale kraju i w miejsce krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd o wyznaczenie pewnego ryczałtowego funduszu rocznego, któryby łącznie z zasiłkami funduszu krajowego, mógł być użytym na urządzenie wystaw robót terminatorskich i subwencyonowanie wzorowych pracowni prywatnych za dobre udzielanie nauki zawodowej przyjmowanym do nich uczniom.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd o utworzenie w kraju stałych komisji odbiorczych

dla odbioru wykonywanych w zakresie drobnego przemysłu dostaw dla armii i oddawania tych dostaw drobnym przemysłowcom na dłuższy czas, a nie tylko na jeden rok.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia budowy murowanego domu na pomieszczenie państwowej szkoły kowalskiej w Sułkowicach, kosztem co najwyżej 27000 K.

VI. Na pokrycie wydatku budowy szkoły kowalskiej w Sułkowicach, wstawia Sejm jako pierwszą ratę do budżetu krajowego na rok 1901 w Rub. XVI. poz. 421 c. kwotę 6000 kor. i upoważnia zarazem Wydział krajowy, aby celem pokrycia reszty kosztów budowy w sumie 21.000 kor., wstawił do preliminowania budżetu krajowego począwszy od r. 1902 przez lat pięć, takie kwoty, jakie okażą się potrzebne, celem pokrycia powyższej sumy 21.000 kor. wraz z oprocentowaniem jej, przez zaliczkowe pobranie całej sumy w r. b. z Banku krajowego.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do pokrywania począwszy od 1. stycznia 1902 r. z funduszu krajowego, procentów i rat anuitetowych od pożyczki zaciągnąć się mającej przez gminę miasta Krakowa w sumie maksymalnej 70.000 koron na budowę gmachu dla szkoły handlowej i wstawiania na ten cel do preliminarza budżetu krajowego począwszy od r. 1902 według planu dla 4% pożyczek hipotecznych z 29 letnim terminem spłaty w Banku krajowym obowiązującego, corocznie kwoty 4200 koron przez lat 29.

Sejm zastrzega przy tem, iż powyższa subwencya z funduszu krajowego staje się płynną dopiero z chwilą, gdy fundusze przez gminę miasta Krakowa, oraz przez Izbę handlową i przemysłową w Krakowie na budowę szkoły handlowej w Krakowie przeznaczone, zostaną na prowadzenie budowy wyczerpane.

Subwencya funduszu krajowego nie może jednak w żadnym razie być zwiększoną, natomiast ma być zmniejszoną o tyle, o ile po wypracowaniu szczegółowych planów okazałoby się, że gmach za mniejszą kwotę od obecnie w przybliżeniu na 232.318 koron obliczonej może być wybudowany.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

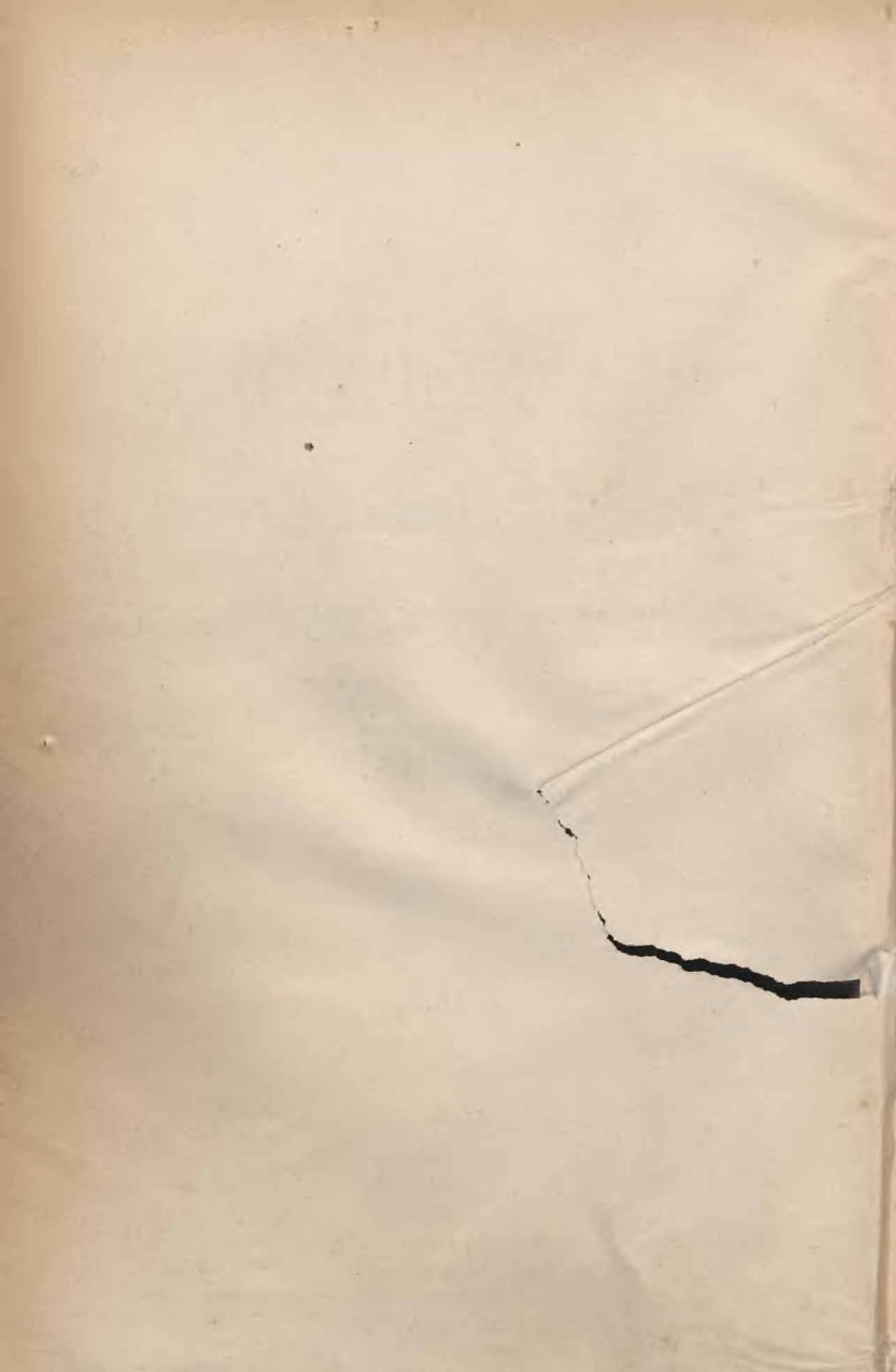
Marszałek krajowy:
St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.
Członek Wydziału krajowego.

SPRAWOZDANIE

z czynności Komisji krajowej
dla spraw przemysłowych

za czas od 19. grudnia 1899 do 31. grudnia 1900.

Sprawozdanie niniejsze Komisji krajowej dla spraw przemysłowych obejmuje okres czasu od 19. grudnia 1899 do końca r. 1900. Nie nastąpiły w tym czasie żadne zmiany w organizacyi i zakresie działania Komisji, a załatwienie spraw poszczególnych, jużto z własnej inicjatywy Komisji, jużto przekazanych jej przez Wydział krajowy do załatwienia, a wychodzących poza zakres zwyczajnej czynności administracyjnej, przedstawia się jak następuje:

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

leg. I. Jak świadczy załączony tu % wykaz statystyczny, liczyliśmy w roku ubiegłym 49 szkół przemysłowych uzupełniających, tj. o dwie więcej niż w wykazie za rok 1898/9. Nowemi temi szkołami są szkoły w Tarnobrzegu i Złoczowie, otwarte w jesieni 1899 r., o czem podaliśmy już szczegóły w sprawozdaniu zeszłorocznem.

W jesieni roku ubiegłego przybyła jeszcze jedna szkoła, a mianowicie w Chrzanowie. Zorganizowano ją z inicjatywy gminy, która uchwałą Rady gminnej z dnia 4. października 1899 zobowiązała się dostarczyć odpowiedniego dla szkoły pomieszczenia, opału i oświetlenia, a prócz tego płacić rocznie 400 K na utrzymanie szkoły. Wydział Rady powiatowej Chrzanowskiej na podstawie deklaracyi z dnia 8. stycznia 1900, przeznaczył z funduszków powiatowych 200 K na pierwsze urządzenie szkoły i zobowiązał się płacić 200 K. rocznie na jej utrzymanie. Nadto miejscowe Towarzystwo zaliczkowe przeznaczyło na utrzymanie szkoły na rok 100 K. Gdy te zasiłki odpowiadają w przecięciu $\frac{1}{3}$ części kosztów rocznych utrzymania szkoły, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek założenia szkoły przemysłowej uzupełniającej w Chrzanowie, co też z końcem września z. r. nastąpiło.

W skład Wydziału szkolnego tej szkoły weszli ze strony gminy pp. Mieczysław Ujejski i Salomon Seifman, ze strony Rady powiatowej Dr. Alfons Małdziński, ze strony Towarzystwa zaliczkowego, dyrektor tegoż Józef Janowski, ze strony Wydziału krajowego ks. Władysław Głębocki. Przewodniczącym jest burmistrz miasta Chrzanowa dr. Zygmunt Keppler, a reprezentantem grona nauczycielskiego kierownik szkoły p. Michał Makuch.

Obecnie zatem liczymy w kraju 50 szkół przemysłowych uzupełniających.

Co do wewnętrznej organizacyi tych szkół należy nadmienić, że w miarę zgłaszania się lepiej przygotowanych uczniów, zniknęły już w nich oddziały dla analfabetów, a troskę o kształcenie tych, którzy się jeszcze trafiają, pozostawiono zabiegom prywatnym. Zmniejsza się też ilość oddziałów i klas przygotowawczych, a wzrasta liczba klas przemysłowych. I tak we Lwowie liczono w r. 1894/5 w dziewięciu szkołach przemysłowych uzupełniających 7 klas kursu przygotowawczego, a 12 klas kursu przemysłowego, na rok bieżący zaś przypada w tych szkołach tylko 8 klas kursu przygotowawczego na 22 klas przemysłowych. Ogólna liczba uczniów w tych szkołach wynosiła w r. 1894/5 811, w ubiegłym zaś roku 1242, uczęszczających przeważnie na kursa przemysłowe.

Tą przemianą wewnętrzną, podnoszącą z wolna stopień nauki, a wpływającą na pomnożenie liczby jej godzin, tłumaczy się także ogólne podniesienie kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających tak we Lwowie jak i we wielu innych miastach.

Ogólny wydatek na utrzymanie szkół przemysłowych uzupełniających, nie uwzględniając wartości pomieszczenia, opału, oświetlenia i obsługi — gdyż tych przeważnie do preliminarzy szkolnych się nie wprowadza — wynosił wedle kwot na rok 1900 preliminowanych 172.964 K. Na pokrycie tego wydatku składają się fundusze miejscowe tj. zasiłki ze strony gmin, fundacyi, Kas oszczędności, Towarzystw zaliczkowych, Rad powiatowych, Izb handlowych i przemysłowych i inne w ogólnej kwocie 57.440 Koron, fundusz krajowy z kwotą 57.610, wreszcie skarb państwa z kwotą 57.914 K. Z porównania tych sum wynika, że w Komisji kraj. dla spraw przemysłowych i w Wydziale krajowym starano się obciążyć ściśle po równej części wydatku każdą z tych trzech stron, utrzymujących szkołę i dlatego upomniano się u c. k. rządu o subwencyonowanie tych szkół kwotą 57.914 K. Lecz jak w poprzednich latach, tak i w roku ubiegłym nie uzyskano od c. k. rządu zasiłków w całej tej wysokości. Ministerstwo wyznań i oświecenia (rozporządzeniami z dnia 11. czerwca 1900 L. 16671 i z dnia 17. listopada 1900 L. 28119, w myśl odezwy Rady szkolnej krajowej z d. 7. lipca 1900 L. 14658 i z dnia 29. listopada 1900 L. 32242), asygnowała na ten cel, jedynie kwotę 54.300 K. tj. o 3614 K. mniej, tak, iż ubytek ten musiał być w poszczególnych zakładach ze strony funduszu krajowego wyrównany.

Jeszcze gorzej przedstawia się udział skarbu państwa w wydatkach, preliminowanych na szkoły przemysłowe uzupełniające w roku bieżącym. Na rok ten wstawiono do preliminarza krajowego kwotę 68.789 K. jako dotację z funduszu krajowego. Ze skarbu państwa zaś preliminowano na ten sam cel jedynie kwotę 55.200 K. Tak znaczna różnica między udziałem kraju a państwa w kosztach utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających — przeciwna praktykowanej dotychczas zasadzie, że skarb państwa również tyle co fundusz krajowy tytułem subwencji na koszt utrzymania rzeczonych szkół ponosi — pochodzi stąd, że c. k. Ministerstwo oświecenia i w tym roku nie przychyliło się do wniosków mu przedstawionych. Wedle zestawienia Komisji kraj. dla spraw przemysłowych okazała się potrzeba zasiłków ze skarbu państwa na r. 1901 w kwocie 63.211 koron (razem z ryczałtem, na nowo powstać mogące szkoły w kwocie 2.000 K). Takie też żądanie postawiła i uzasadniła Komisya w piśmie swem do Rady szkolnej krajowej z d. 9. lipca 1900 do L. 338. Zanim jednak przyszło do uchwalenia preliminarza krajowego na r. 1901, nadeszła już odpowiedź c. k. Ministerstwa oświecenia z d. 27. lipca 1900 do L. 21244, intymowana odezwą Rady szk. kraj. z d. 5. września 1900 do L. 20418, że na galicyjskie szkoły przemysłowe uzupełniające w r. 1901 przeznacza rząd ze skarbu państwa jedynie kwotę 55.200 K. tj. o 8011 K. niższą od postawionego żądania. Komisya nie mogła przeto utrzymać w projekcie preliminarza cyfr złudnych, i nie pozostawało jej nic innego, jak przyjąć tę ostatnią kwotę jako spodziewaną subwencyę ze skarbu państwa, a natomiast przenieść na fundusz krajowy takie nadwyżki wymagań, które niezbędną konieczność uwzględnić nakazywała.

Pokazuje się z powyższego przedstawienia rzeczy, że Komisya, idąc w ślad kilkokrotnych uchwał i poleceń Sejmu i domagając się wyższych dotacyi ze skarbu państwa na rzecz szkół przemysłowych uzupełniających, natrafia już od kilku lat stale na odporne zachowanie się c. k. rządu i że skutkiem tego nie podobna w budżecie tych szkół, z powodu uchylania się rządu, doprowadzić do tego stosunku w ponoszenie kosztów ich utrzymania, jaki dawniej przestrzegano, bo c. k. rząd stale poniżej $\frac{1}{3}$ części tych kosztów subwencye te wymierza i przyznaje.

Zdaje się, że potrzeba tu energiczniejszych kroków w imieniu kraju, a w szczególności stawiania katagorycznych żądań ze strony reprezentacyi Galicyi w Radzie państwa przy uchwalaniu budżetu państwowego, ażeby skłonić w tej mierze rząd do wydatniejszego i sprawiedliwszego uwzględniania potrzeb i wymagań kraju.

Co do ilości uczniów, postępów ich w nauce i całego toku nauki w szkołach przemysłowych uzupełniających, zdaje sprawę c. k. Rada szkolna krajowa, do której to w myśl rozporządzenia Ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 24. maja 1898 L. 12810 (IV. 3) należy.

W organizacyi szkół przemysłowych uzupełniających daje się coraz żywiej odczuwać potrzeba kursów handlowych uzupełniających, jakie w przeważnej części szkół tej katagoryi w innych krajach monarchii istnieją. Potrzebę tego zaznaczył już Sejm uchwałami, powziętymi w dniach 17. lutego 1898, 22. marca 1899 i 5. maja 1900. Jeżeli tego dotychczas, prócz dwóch szkół przemysłowych uzupełniających, powszechniej w kraju przeprowadzić się nie dało, to tylko dla braku nauczycieli, którymby naukę przedmiotów handlowych z nadzieją właściwego i skutecznego ich udzielania można było powierzyć. Dziś zmieniły się poniekąd stosunki. Przez reorganizacyę i rozszerzenie szkoły handlowej w Krakowie, a utworzenie c. k. wyższej szkoły handlowej we Lwowie, do której utrzymania kraj także w znacznej części się przyczynia, daną została sposobność urządzania kursów, na których, podobnie jak dla przedmiotów kursów przemysłowych, dałyby się przygotowywać odpowiednie siły nauczycielskie. Jest przeto zadaniem rządu, aby się starał o takie kształcenie sił nauczycielskich dla kursów handlowych w szkołach przemysłowych uzupełniających i pewne fundusze na ten cel wyznaczył.

II. Szkoły przemysłowe zawodowe.

Aleg. W załączonych tu wykazach $\%.$ przedstawiamy szczegółowo istniejące w r. **i III.** 1900 krajowe szkoły i kursa zawodowe, frekwencyą tychże i koszta utrzymania, zestawione na podstawie poszczególnych budżetów. Po raz pierwszy wprowadziliśmy do tego wykazu oprócz szkół przez kraj utrzymywanych, także szkoły i warsztaty naukowe, które kraj tylko subwencyami wspiera, oraz czasowe lecz stale powtarzające się kursa. Wedle katagoryi zawodów mieści się w tym wykazie 13 szkół i warsztatów zawodowych dla koszykarstwa, 3 dla wyrobów kołodziejskich, 2 dla stolarstwa, tokarstwa i snycerstwa stolarskiego, 1 dla wyrobu zabawek z drzewa, 2 dla wyrobów gancarskich, 4 dla szewstwa, 11 dla tkactwa, 4 dla koronkarstwa, 1 dla hafciarstwa, 1 dla murarstwa — razem 42 szkół, warsztatów i kursów naukowych.

Jeśli się stan frekwencyi w tych zakładach za ostatnie trzy lata zestawi, to da ona obraz następujący:

	W r. 1897/8			W r. 1898/9			W r. 1899/90			W porównaniu z rokiem ostatnim	
	uczyło się uczniów i uczenie									więcej	mniej
	zwycz.	nad-zwycz.	razem	zwycz.	nad-zwycz.	razem	zwycz.	nad-zwycz.	razem		
koszykarstwa	110	11	121	141	17	158	207	42	249	91	—
kołodziejstwa	102	—	102	107	—	107	90	—	90	—	17
stolarstwa	58	4	62	66	7	73	73	28	101	28	—
zabawkarstwa	21	13	34	24	12	36	23	2	25	—	11
garncarstwa	43	20	63	35	37	72	31	11	42	—	30
szewstwa	104	28	132	101	20	121	84	28	112	—	9
tkactwa	156	10	166	170	13	183	191	13	204	21	—
powroźnictwa	11	20	31	12	19	31	—	—	—	—	31
koronkarstwa	114	15	129	109	3	112	125	19	144	32	—
hafciarstwa	27	4	31	36	5	41	47	13	60	19	—
murarstwa	—	—	—	—	—	—	—	30	30	30	—
Razem	746	125	871	801	133	934	871	186	1057	221	98

więcej o 123

Nadwyżka powyższa pochodzi głównie stąd, że do wykazu statystycznego frekwencji wprowadzono także uczniów szkół i warsztatów prywatnych subwencyonowanych. Jeśli się ich odliczy, lecz oraz uwzględni, że ze szkół, jeszcze w roku 1899 do wykazu zaciągniętych, odpadło pięć, które następnie zwinięto, a w których pobierało naukę 103 uczniów, to nadwyżka frekwencji w pozostałych zakładach okaże się tylko w wysokości 40 uczniów, t. j. około $4\frac{1}{2}\%$ wyższą w porównaniu z liczbą uczeni w roku 1899.

Przechodzimy teraz do głównych zmian, które zaszły w tym dziale szkolnictwa w ciągu r. 1900.

Do szeregu szkół koszykarskich przybyła jedna nowa, o której już w zeszłorocznym sprawozdaniu wzmiankowano, a mianowicie w powiecie bocheńskim w gminie Siedlcu. Otwarcie tej szkoły nastąpiło w dniu 16. marca 1900, a liczba 11 uczniów, którą niebawem zgromadzić zdołała, świadczy o zainteresowaniu się szkołą na miejscu. Organizacya tej szkoły jest podobną do innych szkół tego rodzaju. Instruktorem fachowym został mianowany koszykarz Antoni Bidziński, a Zarząd szkoły reprezentują: W. Zdzisław Włodek, prezes Rady powiatowej, jako kurator i p. Ignacy Dziurdzia jako delegat Wydziału powiatowego.

Co do szkoły koszykarskiej w Strychańcach nastąpiła ta zmiana, iż w skutek wniosku Wydziału powiatowego w Tłumaczu, uchwalone zostało przez Komisję i Wydział krajowy przeniesienie jej do Niżniowa, miasteczka, położonego w tymże samym powiecie. Powodami przeniesienia była z jednej strony niepewność co do dalszego używania lokalu, ofiarowanego na pomieszczenie szkoły w Strychańcach, gdzie zaszła zmiana właściciela — z drugiej zaś strony okoliczność, że wśród 22 uczniów, których ta szkoła w roku ubiegłym liczyła, byli uczniowie z dziewięciu rozmaitych powiatów kraju, a tylko jeden z samychże Strychaniec, co wskazywało,

że przywiązanie szkoły do tejże miejscowości nie ma dostatecznych podstaw. Gdy więc właściciel Niżniowa i marszałek Rady powiatowej Tłumackiej, W. Jan Urbanowski, ofiarował na pomieszczenie szkoły obszerny budynek w Niżniowie, gdzie jest stacya kolejowa i ważne dla szkoły a łatwiejsze niż w Strychańcach komunikacye — postanowiono przyczynić się do kosztów adaptacyi ofiarowanego budynku, przenieść szkołę wraz z całym urządzeniem, zapasami i uczniami do Niżniowa, i W. J. Urbanowskiego na kuratora tejże zaprosić.

Dotychczas istniejące szkoły koszykarskie rozwijają się prawidłowo, a wędrowny kurs koszykarstwa we Wielowski został jeszcze na ponowne żądania gminy i Wydziału powiatowego tarnobrzesckiego przydłużony.

Obok krajowych szkół koszykarskich rozwijają się pocieszająco warsztaty produkcyjne i naukowe, które założenie swe prywatnym osobom zawdzięczają, a z funduszków krajowych są subwencyonowane. Należą tu warsztaty w Albigowej, Bilince, Żurawnie, Pohorcach i Milezycach w powiecie Mościskim. Ostatnie te dwa warsztaty oddano pod nadzór fachowy instruktora położonej w pobliżu szkoły koszykarskiej w Rudkach. Ma on im udzielać rady zawodowej co do wyrobu i być pomocnym co do sprzedaży wykonanych przez nie wyrobów.

Do szeregu krajowych szkół kołodzijskich przybyć ma świeża w Tłumaczu. Na podstawie wniosku Wydziału powiatowego Tłumackiego, który przyjął na fundusz powiatowy obowiązek wystawienia potrzebnych dla szkoły budynków i opłacania corocznie 1000 K. na jej utrzymanie, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek założenia w Tłumaczu zawodowej szkoły dla kołodzijsstwa i łączącego się z niem kowalstwa, oraz plany budynków, które na pomieszczenie szkoły, magazyny materyałów i wyrobów gotowych, mają być wystawione. W przewidywaniu, że otwarcie tej szkoły może jeszcze z końcem b. roku nastąpić, postarała się także Komisya, ażeby przygotować dla niej wcześniej odpowiednie siły fachowe i dać im sposobność należytego obznajomienia się z tokiem udzielania nauki zawodowej i administracyą naukowego warsztatu.

Okoliczność, że w powiecie Tłumackim istnieją jeszcze lasy, dostarczające materyału kołodzijskiego, a czuć się daje powszechnie brak należyte uzdolnionych stelmachów i kowali, z kuciem wozów i wózków obznajomionych, oraz gorliwość, którą Wydział powiatowy objawił już w zajmowaniu się szkołą koszykarską w Strychańcach, a obecnie ofiarnością niezwykłą na ten nowy zakład — rozstrzygnęły za utworzeniem tej szkoły zawodowej.

Zakłady naukowe kołodzijskie w Kamionce strumiłowej, w Grzymałowie i w Grybowie działają dalej w dotychczasowym zakresie nauki. Dla ostatniego z nich została wprowadzoną do preliminarza kwota 1600 koron na restauracyę budynku zakładowego, który pozostawia wiele do życzenia.

W zakresie szkół stolarskich nie ma nic nowego do przedstawienia. Obie szkoły krajowe w Stanisławowie i Kalwaryi Zebrzydowskiej rozwijają się bardzo dobrze i zyskują coraz większe wzięcie. Komisya miała nadzieję, że już w r. 1900 przyjdzie do urządzenia trzeciej szkoły krajowej stolarskiej w Tarnopolu i nadziei tej dała wyraz w zeszłorocznem sprawozdaniu. Sprawa wszakże zatrzymała się na tem, iż akt fundacyjny, zdziałany przez tarnopolską Kasę oszczędności na rzecz pomienionej szkoły, nie uzyskał dotąd zatwierdzenia ze strony rządu, i dlatego nie mogła być podjęta nawet budowa gmachu, dla szkoły tej potrzebnego. Gdy skutkiem tego nie ma wcale nadziei, aby i w roku bieżącym mogło urządzenie szkoły stolarskiej w Tarnopolu nastąpić, przeto wypadnie skreślić kwotę 3600 koron, która na częściowe utrzymanie tego Zakładu w dołączonym preliminarzu została wstawioną.

Warsztat naukowy dla wyrobu zabawek w Jaworowie rozszerza coraz bardziej zakres swego działania tak pod względem różnorodności i zakresu wyrobów, jak i pod względem wykształcenia uczniów, którzy się coraz chętniej do szkoły zgłaszają. Wyroby tego zakładu dochodzą do coraz subtelniejszego, artystycznego wykończenia, a że są stosunkowo tanie, mogą konkurować skutecznie z artystycznymi zabawkami zagranicy i zyskują więcej zamówień i odbiorców, niż temu zakład w dzisiejszych swych rozmiarach może podołać. Największą trudność dalszego rozwoju tej szkoły, przedstawia brak odpowiedniego budynku i niemożność pomieszczenia większej liczby uczniów. Wydział powiatowy w Jaworowie ma zamiar przyczynić się znaczącym datkiem do wystawienia nowego budynku, lecz gmina, zasłaniając się innymi nadzwyczajnymi ciężarami, nie powzięła dotąd ostatecznego postanowienia, co ze swojej strony uczyni. Chcąc przyspieszyć tę akcję, gdyż inaczej całe dotychczasowe usiłowanie podniesienia zabawkarstwa w Jaworowie mogłoby być narażone na szkodliwy zastój, wprowadza się do pozycyi 72b) załączonego preliminarza kwotę 600 koron na wystawienie budynku dla warsztatu naukowego, a to w tem rozumieniu, aby ułatwić gminie m. Jaworowa zaciągnięcie pożyczki na budowę i kwotami po 600 koron, wstawianymi z roku na rok, przyczyniać się ze strony kraju do spłaty amortyzacyjnych rat pożyczkowych tak długo, jak długo wystawić się mający budynek na cele szkoły zabawkarskiej przez gminę będzie oddawany.

Z pomiędzy warsztatów naukowych garncarskich ubył warsztat w Toustem. O zamierzonym zwinięciu go i przekształceniu na samoistną pracownię produkcyjną, wzmiankowała już Komisya w swoim sprawozdaniu zeszłorocznem. Zwinięcie to nastąpiło z dniem 1. września 1900 — mimo to produkcya charakterystycznego naczynia tousteckiego z ornamentyką różkową nie przestała istnieć, gdyż pod opieką b. kuratora warsztatu, proboszcza miejscowego, ks. M. Czaczkowskiego, pracują b. wychowawcy warsztatu naukowego dalej na swój rachunek i są właściwie w toku rokowania, ażeby przy częściowej pomocy funduszu krajowego, pod energicznym kierownictwem ks. Czaczkowskiego, ustalić organizacyę spółki garncarskiej i spółkowej garncarni, któraby nie tylko nie dozwoliła ulepszonej produkcji garncarskiej w Toustem zaginać, lecz ją owszem dalej rozszerzała. Tym sposobem — podobnie jak się to stało w Porembe — pozostałby trwały skutek kilkanastoletniej zawodowej nauki w Toustem.

Co do rozszerzania, a względnie przeniesienia szkoły garncarskiej w Kołomyi, o czem pisaliśmy w sprawozdaniu zeszłorocznem, są jeszcze dalsze badania w toku. Komisya byłaby najprzychylniejszą przeniesieniu tej szkoły do Lwowa i należytemu rozwinięciu jej we wszystkich działach przemysłu ceramicznego, tak, ażeby mogła wydawać należycie uzdolnionych zawodowców, nie tylko w zakresie garncarstwa ozdobnego, lecz we wszystkich wyrobach z gliny, tak bardzo dziś udoskonalanych, a mających większe ekonomiczne dla kraju znaczenie. Gdy jednak organizacya tak rozwiniętej szkoły wymagałaby znacznie większego nakładu, a zastąpiłaby poniekąd dział ceramiczny, który wedle pierwotnego programu państwowej szkoły przemysłowej we Lwowie miał być przy niej utworzony — przeto Komisya sądzi, że mogłoby się to stać tylko przy wydatnym współdziałaniu rządu, tak, iżby rząd przyjął na siebie koszt nauki i grona nauczycielskiego, a kraj i czynniki miejscowe przyczyniły się do pomieszczenia jej i utrzymania budynków. W tym duchu przedstawia też Komisya przy końcu wniosku uchwalenia rezolucyi do rządu.

Garncarski kurs majsterski, który dla rozpowszechnienia produkcji naczynia kamionkowego w Racie był utworzonym, został po spełnieniu swego zadania z dniem 1. stycznia 1900 zamkniętym. Wykształcił on należycie 20 uczestników i dał możność byłemu werkmistrzowi kursu, p. Janowi Słowickiemu, do poczynienia kroków, mających na celu utworzenie produkcyjnej pracowni dla naczynia

kamionkowego w sąsiednim Potyliczu, gdzie ma odpowiednią glinę pod ręką. Komisja krajowa dla spraw przemysłowych i Wydział krajowy poparły zamiar p. Słowickiego przez udzielenie mu zasiłku bezzwrotnego, i jest nadzieja, że warsztat ów, utrwalający produkcję tak pokupnego naczynia kamionkowego w powiecie Rawskim, zostanie w jesieni r. b. w ruch wprowadzony.

Do zakładów, mających na oku przemysł ceramiczny, przybył w roku ubiegłym jeszcze jeden, a mianowicie „Kursa dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu“. O zamiarze utworzenia tych kursów uczyniliśmy już wzmiankę w sprawozdaniu zeszłorocznem. Po przewyciężeniu rozmaitych trudności, z których największą było ściśle określenie celu nauki, tak, ażeby przyszły zakład mógł jak najtrafniej odpowiedzieć potrzebom praktycznym wielkiego przemysłu ceramicznego, przez dostarczanie odpowiednio wykształconego personalu — powstały „Kursa dla przemysłu ceramicznego“, których statut i program nauki zamieszczamy w. pomiędzy alegatami.

„Kursa“ zostały z dniem 1. października 1900 w życie wprowadzone. Do utrzymania ich przyczynia się w pierwszym rzędzie gmina m. Podgórze, która się zobowiązała na koszt utrzymania kursów płacić przez lat sześć po 1000 kor. rocznie. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie postanowiła na ten sam cel, a w szczególności na zasiłki stypendyjne dla uczniów, płacić rocznie po 600 koron, a Rada powiatowa w Wieliczce po 200 koron. Resztę kosztów pokrywa kraj, a o współdziałaniu w tych kosztach, w zamian za subwencję, która udzielana była zwinętemu obecnie naukowemu warsztatowi garncarskiemu w Porembie, udano się do c. k. rządu.

Na kuratora i przewodniczącego komitetu, zarządzającego kursami, zaprosił Wydział krajowy p. Bernarda Libana, właściciela fabryki cementu w Podgórzu, na inspektora fachowego p. Gustawa Steingrąbiera, profesora państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie. Z wyborów wchodzi w skład Komitetu zarządzającego kursami pp. Karol Czecz de Lindenwald jako delegat Wydziału powiatowego w Wieliczce, Dr. Ferdynand Weigel, jako delegat Izby handlowej i przemysłowej, p. Walenty Emilewicz właściciel cegielni, jako delegat Rady miasta Podgórze i p. Władysław Wimmer, inżynier i współwłaściciel fabryki dachówek jako reprezentant przemysłowców.

Kierownikiem kursów jest p. Karol Rolle, dotychczasowy kierownik kraj. warsztatu naukowego garncarskiego w Porembie, a w skład grona nauczycielskiego wchodzi jako nauczyciele pomocniczy pp.: Kazimierz Jodłowski, kierownik szkoły ludowej i przemysłowej uzupełniającej w Podgórzu, p. Jan Peter nauczyciel tychże szkół i p. Eugeniusz Ronka, nauczyciel pomocniczy państwowej szkoły przemysłowej w Krakowie.

Kursa są w początkach swego rozwoju. O trafności ich organizacyi, która podobną jest do niektórych szkół niemieckich tego rodzaju, lecz żadnej z nich w szczególności nie kopiuje, bo ma na oku właściwe nasze stosunki i potrzeby — można będzie dać wyrok dopiero po odbyciu obu półrocznych kursów teoretycznych i obu praktycznych, które stanowią całość programu nauki. Od harmonijnego współdziałania szkoły z przemysłowcami zależeć tu będzie wszystko. Przemysłowcy upominali się o organizację nauki fachowej w zakresie ich przemysłu — oni przedewszystkiem odczuwali potrzebę lepiej wykształconych współpracowników — ich pomoc dalsza i życzliwość może tedy przyczynić się do osiągnięcia dobrych rezultatów nauki. Współdziałania przemysłowców miejscowych będzie też potrzeba dla należytego pomieszczenia kursów we własnym budynku i zaopatrzenia ich w niezbędne urządzenia dla ćwiczeń praktycznych, gdyż tylko wtedy będzie można mówić o osiągnięciu podstawy warunków, które dozwolą kursom spełnić zadania nauki z wszelką dokładnością.

Czynności Krajowej Stacji ceramicznej i kierownika jej, inżyniera **/. Aleg. V. Edmunda Krzena**, przedstawia szczegółowo dołączone */. tu sprawozdanie.*

Szkoły szewskie w Witkowie Nowym, Starym Sączu i Dobczycach funkcyonują prawidłowo. Wyniki ich nauki przyczyniają się niewątpliwie do pożądanego podniesienia rzemiosła szewskiego w kraju, które ma tak ciężką walkę konkurencyjną do staczania z napływem gotowego obuwia z zagranicy.

Po zniesieniu szkoły szewskiej w Uhnowie wdrożyła Komisya kraj. dla spraw przemysłowych rokowania, ażeby przy pomocy inwentarza warsztatowego zniesionej szkoły otworzyć inną. Wydział powiatowy w Żółkwi przedstawił Komisyi i Wydziałowi krajowemu, że najwłaściwiej byłoby nową szkołę szewską urządzić w Kulikowie, którego mieszkańcy w przeważnej części szewstwo uprawiają. Gdy zaś gmina m. Kulikowa złożyła oświadczenie, że dostarczy bezpłatnie potrzebnego dla szkoły lokalu, a Wydział Rady powiatowej Żółkiewskiej zobowiązał się wypłacać na utrzymanie szkoły po 400 koron rocznie z funduszków powiatu — przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek, ażeby utworzyć w Kulikowie szkołę szewską, przeznaczyć dla niej pozostały z Uhnowa inwentarz i otworzyć ją już w jesieni roku 1900.

Wydział krajowy zatwierdził te wnioski Komisyi i wstawił do preliminarza na r. 1901 odpowiednią na ten cel kwotę — lecz, niestety, urządzenie szkoły nie przyszło do skutku, a to głównie dla braku odpowiedniego na szkołę lokalu i niemożności gminy do podjęcia nowej na ten cel budowy. Gdy zaś nie ma nadziei, ażeby brakowi temu dało się rychło zaradzić, bo gmina w ogóle okazuje się dla szkoły obojętną — przeto nie można się spodziewać, ażeby projektowana szkoła przyszła w ogóle do skutku, skąd też i wstawiona na nią do preliminarza r. 1901 pozycya kredytu może być snadnie skreśloną.

Rzemiosłu szewskiemu przychodzono w pomoc także przez dalsze urządzenie kursów majsterskich, pod zarządem członków Komisyi pp. **A. Nawratila** i **A. Sołtyńskiego**, a fachowem kierownictwem wędrownego nauczyciela **A. Cielewicza**.

Przedewszystkiem ukończył się dnia 15. lutego 1900 specjalny kurs wieczorny dla majstrów i czeladzi szewskiej ze Lwowa, o którym podaną została szczegółowa wiadomość w sprawozdaniu zeszłorocznem Komisyi. Kurs ten, podjęty w tej formie po raz pierwszy na próbę, a mający wedle pierwotnego programu trwać do końca marca, t. j. przez 6 miesięcy — tak, ażeby umożliwić wyczerpanie całego materiału naukowego przy szczupłym wymiarze dwóch godzin dziennie — został o 6 tygodni wcześniej zakończony i nie wydał takich rezultatów, jakich się po nim spodziewano. Zgromadził on 12 pomniejszych majstrów, którzy mają własne pracownie i sklepy. Dla tych projektowane godziny od 7 do 9 wieczorem okazały się za wczesne. Ponieważ sklepy własne zamykają dopiero przed godz. 8-mą, więc oświadczyli, że tylko o 8-iej godzinie wieczorem przychodzić mogą na naukę. Faktycznie zatem odbywała się nauka teoretyczna i praktyczna w poniedziałki, wtorki, środy, czwartki i piątki od 8 do 10 godz., a czasem i po 10-tej wieczorem. Pomijając, że pora tak późna, po dniu przepracowanym, nie mogła sprzyjać rzeźwości umysłu, jaka dla każdej nauki jest potrzebną, następowały jeszcze przerwy w uczęszczaniu, gdy większy nawał pracy zatrzymywał uczestników przy własnej pracy warsztatowej. To też wcześniej przed świętami Bożego Narodzenia, a mianowicie już d. 30. listopada 1899 przerwano kurs aż do 2. stycznia 1900, a następnie zakończono go wcześniej, gdy znów większy napływ roboty zatrzymywał uczestników we własnych pracowniach. Mimo to i w tym krótszym czasie, przez ograniczenie się do przedmiotów nauki i ćwiczeń dla praktykującego już szewca najważniejszych, zdołali uczestnicy wiele sko-

rzystać, obznajomić się z maszynami pomocniczymi, a szczególnie w zakresie kroju i wykonywania cholewkarstwa natychmiastowe ulepszenia w wyrób swój wprowadzić.

Oprócz tego kursu wieczornego szewskiego, odbyły się jeszcze dwa kursa majsterskie całodziennie we Lwowie, a mianowicie pierwszy od 15. stycznia do 10. marca, drugi zaś od 6. sierpnia do 29. września 1900. W pierwszym kursie wzięło udział 14 uczestników, t. j. trzech majstrów i 11 czeladników, między którymi było 6 ze Lwowa, 2 z Mikuliniec, a po jednym z Zamarstynowa, Stryja, Bełza, Stanisławowa, Tarnopola i Kołomyi. Wedle postępów w nauce otrzymało 8 stopień bardzo dobry, 4 dobry, 1 dostateczny, a 1 nie klasyfikowano, bo w skutek choroby kurs opuścił. Na drugim kursie było również 14 uczestników (1 majster 13 czeladników), a to po jednym ze Lwowa, Gródka, Sokala, Bóbrki, Siemianówki, Starego Sambora, Zagrobeli, Brodów, Tyśmienicy, Krzywego, Czortkowa, Kolbuszowy, Białozowy i Wiednia. Klasyfikacja wykazała 6 ze stopniem bardzo dobrym, 5 dobrym, a 3 dostatecznym.

Należy tu dodać, że do urządzenia wieczornego kursu szewskiego przyczyniło się c. k. Ministerstwo handlu kwotą 400 koron, i takąż samą kwotą poparło zimowy kurs majsterski całodzienny, a z upoważnienia c. k. Ministerstwa wypożyczyło c. k. technologiczne Muzeum przemysłowe wiedeńskie niektórych maszyn pomocniczych do użytku kursów. Nadto wpłynęły na koszt urządzenia kursów dwukrotne zasiłki po 200 koron od Lwowskiej Izby handlowej i przemysłowej i 200 koron od Izby handlowej i przemysłowej w Brodach. Poparcia te świadczą o uznaniu praktyczności kursów i usługi, którą one podupadłemu rzemiosłu szewskiemu w kraju oddają.

W obrębie szkół i warsztatów naukowych tkackich nie zaszły w ubiegłym roku żadne ważniejsze zmiany. Co do opuszczających je, w tkactwie wykształconych uczniów, jest do zauważania, że spotyka się coraz większą liczbę takich, którzy zakładają własne pracownie na małą skalę i znajdują środek utrzymania w wyrabianiu i pozbywaniu wyrobionych tkanin. Wykazy bezwrotnych zasiłków, które Wydział krajowy na wniosek Komisji udziela, stwierdzają, że wiele z nich przypada w udziale na rzecz wyuczonych w szkołach krajowych tkaczy, którym w ten sposób umożliwia się sporządzenie własnych krosien i nabycie niezbędnych przyborów tkackich. Bardziej rozwinięte pracownie — jak np. zbiorowa tkalnia kilku wiejskich tkaczy, którzy, wyuczwszy się ulepszonego tkactwa w krośnieńskiej szkole tkackiej, wspólną pracownię w Suchodole założyli — korzystają nawet z pożyczek funduszu przemysłowego. Jest tu zatem i stwierdzenie tej okoliczności, że mimo bardzo silnej konkurencji z tkaninami fabryk zagranicznych, jest zawsze jeszcze w kraju popyt na droższe a trwalsze wyroby krosien ręcznych, i że znachodzi się możliwość pozbywania ich po takich cenach, które należycie wyuczonemu tkaczowi ręcznemu są w stanie zapewnić dochód i utrzymanie. Nie ulega tedy wątpliwości, że czyniący postępy i dobrze pod względem produkcji i sprzedaży organizowany ręczny przemysł tkacki — jak n. p. w Andrychowiu, Błażowej, Wilamowicach, Glinianach, Kosowie i t. d. — może się jeszcze długi czas utrzymać i być źródłem zarobku dla drobnych tkaczy.

Dalszą próbę z wędrownymi kursami tkackimi uczyniła Komisya w powiecie liskim, w gminie Poraż. Przy pomocy Wydziału Rady powiatowej w Lisku, który postarał się o to, że Kółko rolnicze w Porażu odstąpiło lokal swój na pomieszczenie warsztatu wędrownego, postanowiono kurs z dniem 15. listopada 1900 otworzyć i wysłano na miejsce wędrownego nauczyciela tkactwa, p. Marcina Brzęka.

Z powodu opóźnienia w przygotowaniu lokalu, kurs rzeczony rozpoczął się dopiero z dniem 13. grudnia i potrwa do pierwszych dni marca 1901. Opiekunem kursu jest miejscowy proboszcz, ks. Marcin Kruczek. Na wstępie okazała się ludność miej-

scowa, jak wszędzie, dość nieufną i obojętną dla kursu. Zebrało się jednak dziesięciu uczniów, między tymi 4 starszych a 6 niedrostków, o których nie można było przypuszczać, że wiele z nauki skorzystają. Wkrótce też trzech z pomiędzy nich odeszło i odtąd stale siedmiu uczniów bierze udział w nauce tkactwa i pracy na ulepszonych krosnach.

Po zamknięciu warsztatu naukowego powroźniczego w Radymnie, poczyniła Komisya zabiegi, ażeby dobrą fachową siłę, jaką był tamtejszy nauczyciel powroźnictwa p. Albert Wegner, nadal dla nauki powroźnictwa w kraju zachować. W tym celu zawiązano rokowania z gminą m. Stryja, ażeby tam wzorowy warsztat powroźniczy urządzić. Rokowania te doprowadziły do pożądanego skutku. Miasto Stryj obowiązało się oddać na ten cel odpowiednią realność miejską i pobudować kosztem 3000 koron halę czyli szopę warsztatową. Wydział krajowy zaś ze swej strony porucił A. Wegnerowi udać się do Stryja, objąć rzeczoną realność i urządzić tam pracownię powroźniczą, w którejby co najmniej pięciu uczniów mogło znaleźć umieszczenie i być wzorowo w powroźnictwie kształconymi. Po raz pierwszy wdrożono tutaj odmienny stosunek kierownika i całej jego pracowni do Komisji i Wydziału krajowego. A. Wegner przyjmuje na siebie w zupełności utrzymanie warsztatu, staranie się o materyał, zamówienia i zbyt wyrobów na własny rachunek; co zaś do uczniów warsztatowych, obowiązuje się dać im odpowiednie pomieszczenie i utrzymanie w warsztacie i wyuczać ich praktycznie powroźnictwa przez stopniowe używanie ich do pomocy w pracy warsztatowej w miarę ich sił i wieku i przez udzielanie im teoretycznych objaśnień. Całą tę naukę oddaje A. Wegner pod nadzór delegatów Komisji i Wydziału krajowego z gotowością stósowania się do udzielanych mu skazówek, a Wydział krajowy subwencyować go będzie natomiast z funduszu krajowego kwotą po 120 koron od każdego ucznia, w zamian za utrzymanie i naukę. Jest to więc stosunek podobny, jaki już istnieje w Horodence co do nauki tkactwa, tj. zapewnienie dobrej, pod nadzorem władz zostającej nauki zawodowej ubogim uczniom rękodzielniczym, z oparciem o pracownię, która jest prywatnem przedsiębiorstwem instruktora.

Dla ułatwienia zadania A. Wegnerowi, udzieloną mu została pożyczka 2000 koron na urządzenie pracowni, nadto oddano mu bezpłatnie do użytku niektóre przyrządy, pozostałe po rozwiązanej szkole powroźniczej w Radymnie. W chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania stan rzeczy jest taki, że gmina m. Stryja oddała do użytku A. Wegnerowi przeznaczoną na pracownię realność i wybudowała odnośną, na 60 m. długą a 6 m. szeroką halę warsztatową. Wegner zaś urządził warsztat, rozpoczął w nim pracę z trzema czeladnikami i czyni zabiegi o pozyskanie porządných uczniów. Jest nadzieja, że zawodowa nauka tych uczniów oprzeć się będzie mogła o produkeyę postępową i wzorową, Wegner bowiem znalazł już ze swymi wyrobami przyjęcie u Dyrekcyi kolei państwowej we Lwowie i u kierownictwa regulacyi rzek na wykonanie większych i trudniejszych wyrobów powroźniczych.

Usiłowania, ażeby podnieść przemysł kapeluszniczy w Myślenicach przez dobrą organizacyę wspólnęj pracowni, są w pełnym toku i spodziewać się należy, iż zostaną uwieńczone pożądanym skutkiem, jeśli tylko miejscowe czynniki rozwiną odpowiednią energię i pójdą na rękę najlepszym zamiarom Komisji i Wydziału krajowego.

Już w sprawozdaniu swem za rok 1897 zwróciła Komisya uwagę na ważność drobnego przemysłu kapeluszniczego w Myślenicach i przedstawiła w ogólnych zarysach, jakby można było przyjąć mu w pomoc ze strony kraju. Od tego też czasu datują się bliższe badania i rokowania, zmierzające ku temu, ażeby wytworzyć w Myślenicach, łącznie z zawiązanem w tym czasie stowarzyszeniem kapeluszników tamtejszych, wspólną pracownię kapeluszniczą, w której poszczególni przemy-

słowcy znaleźliby mogli potrzebną pomoc zawodową ze strony kierownika, w zawodzie kapeluszniczym należycie wykształconego i jak najlepsze maszyny pomocnicze, ułatwiające wyrób w zakresie drobnego przemysłu i pozwalające mu konkurować skutecznie z wyrobem fabrycznym. Zgodnie z tem postarała się Komisya przede wszystkim o instruktora fachowego, Józefa N o c a r a, który od początku marca 1900 w Myślenicach jest czynnym i już pod niejednym względem przyczynił się do ulepszenia miejscowego wyrobu, a przychodzi w pomoc miejscowym kapelusznikom radą i czynem w racjonalniejszym wykonywaniu ich przemysłu. Zorganizowaniu już dzisiaj większej wspólnej pracowni stoi na przeszkodzie ta okoliczność, że nie ma w Myślenicach budynku, któryby na ten cel mógł być obrócony. Lokal, który został przez gminę m. Myślenie kapelusznikom do rozporządzenia oddany, wystarcza zaledwie na pomieszczenie niektórych najważniejszych narzędzi i maszyn pomocniczych, których ręcznemu kapelusznictwu niezbędnie potrzeba i do wspólnych praktycznych pouczeń ze strony instruktora. Na zakupno potrzebnych przyborów dano zasiłek bezzwrotny 600 K, nadto przyczynił się fundusz krajowy kwotą 300 koron do kosztów organizacji Stowarzyszenia kapeluszników. Dalsza akcyja rozwija się w tym kierunku, ażeby przy współudziale gminy, stowarzyszenia kapeluszników i kraju wystawić odpowiedni budynek na pracownię szerszych rozmiarów, zaopatrzyć ją w jak najlepsze maszyny pomocnicze i przyjść stowarzyszeniu większą pożyczką w pomoc na rozwinięcie produkeyi.

Na cel wspólnego warsztatu kapeluszniczego, w którymby udzielano nauki kapelusznictwa, zgodnie z postępem tej gałęzi przemysłu, postanowiła gm. Myślenie uchwałą z d 11. lipca 1899 wypłacić jednorazowo 600 koron i przez lat pięć płacić rocznie po 200 koron. Wydział Rady powiatowej w Myślenicach na podstawie uchwały z dnia 2. września 1899 płacić ma na ten sam cel przez lat pięć po 300 K a nadto Kasa oszczędności w Myślenicach przeznaczyła jednorazową kwotę 508 koron na urządzenie rzeczzonego warsztatu.

Na opiekunów warsztatu uproszono pp. Dr. Emila Adelm ana i Dr. Mikołaja Klakurkę w Myślenicach, ze strony Komisji krajowej dla spraw przemysłowych oddano nadzór członkowi jej p. A. N a w r a t i l o w i.

W sprawozdaniu zeszłorocznem umieszczoną już była wiadomość o urządzeniu zimowego kursu murarskiego w Sieniawie, mającego cechę szkoły przemysłowej uzupełniającej o zakroju zawodowym. Kurs ten został dopiero w d. 13. stycznia 1900 otwartym i trwał do końca marca, a zgromadził 30 uczniów, zajętych już praktycznie w murarstwie. Członek Komisji p. Z. G o r g o l e w s k i, który kurs ten lustrował, stwierdził u wszystkich uczniów wielką ochotę do nauki i dobre jej wyniki pod względem zawodowym, nadto dodatnie oddziaływanie jej pod względem moralnym, gdyż dostarczyła ona pożytecznego zajęcia czeladnikom murarskim, którzy zwykle czas zimowy beczynnie spędzali.

W połowie października 1900 miał się kurs taki ponownie rozpocząć. Gdy jednak nie został za poprzedni kurs uiszczonym zasiłek, który przemysłowe stowarzyszenie murarzy w Sieniawie dobrowolnie uiszczać się zobowiązało i zaszły trudności z użyciem najgłówniejszej siły nauczycielskiej, która dla kursu tego została angażowaną — odstąpiono od urządzenia kursu ubiegłej zimy, co jednak nie wyklucza kursów tych w przyszłości, skoro pożyteczność pierwszego została zgodnie uznana.

Co do subwencyi ze skarbu państwa na utrzymanie krajowych szkół zawodowych, przedstawiliśmy Radzie szkolnej krajowej na rok 1900 żądania, sumujące się na kwotę 77.740 koron. Żądania te nie zostały, niestety, w całości uwzględnione. Ministerstwo wyznań i oświecenia, reskryptem z dnia 31. października 1900 L. 28145, przyznało jedynie kwotę 62.460 koron tj. o 15.280 koron mniej od przedstawionych wniosków.

Mimo to Komisya, stosując się do ponawianych uchwał sejmowych, postawiła i w tym roku większe, do podwyższonych wydatków kraju zastósowane żądania, a mianowicie w kwocie 77.380 koron wraz z subwencyjami na zakłady, przeznaczone dla pracy kobiet. Czy i w jakiej wysokości żądania te zostały uwzględnione, nie wiadomo do chwili zamknięcia niniejszego sprawozdania.

III. Dalsze starania o wykształcenie przemysłowców i podnoszenie przemysłu.

Uchwałą z dnia 4. maja 1900 polecił Sejm ponownie Wydziałowi krajowemu i Komisji krajowej dla spraw przemysłowych zajęcie się sprawą zakładania szkół rzemieślniczych w kraju. Jaki skutek odniosły dotychczasowe zabiegi Komisji w tym względzie, przedstawiono obszerniej w sprawozdaniu za rok 1899. Korzystniejszych wyników nie mamy, niestety, w chwili tej do przedstawienia. Po bezskutecznych rokowaniach z gminą m. Przemysła, przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu wniosek o wdrożenie dalszych rokowań z gminą m. Nowego Sącza, który uważa za miejscowość, nadającą się z wielu względów do założenia szkoły rzemieślniczej i o ile rząd ze swej strony byłby skłonny większymi funduszami ze skarbu państwa założenie takiej szkoły poprzeć.

Komisya dokłada starań, ażeby przy istniejących szkołach przemysłowych tworzyły się biblioteczki doborowych dziełek, mogących być wypożyczone u uczniów, którzyby prywatną lekturą uzupełniali naukę w szkole pobieraną i choćby w najszczuplejszych rozmiarach obznajamiali się z piśmiennictwem narodowym. W dalszym ciągu tej akcji przedstawiła Komisya Wydziałowi krajowemu z końcem roku 1900 wniosek, ażeby z pozostałych na ten cel funduszy, zaopatrzone podobnymi biblioteczkami szkoły przemysłowe uzupełniające we Lwowie. W ten sposób każda z dziewięciu szkół miejskich otrzymuje księgozbiorek, złożony ze 132 tomów i tomików, które w części nauczycielom przy nauce mogą być przydatne, a przeważnie służyć mają do wypożyczania uczniom do czytania.

Już w sprawozdaniu za rok 1898 podniosła Komisya sprawę wystaw robot terminatorskich i przyczynianie się do kształcenia terminatorów w warsztatach prywatnych. Praktyczne ujęcie tej rzeczy, bez ścisłej organizacji i przeznaczenia większych na ten cel funduszy, przedstawiało dotychczas niemałe trudności. Liczyliśmy zresztą na wydatniejszą akcję ze strony c. k. Ministerstwa handlu i c. k. Muzeum technologicznego we Wiedniu, gdzie ta sprawa już od trzech lat jest poruszana i gdzie przyszło do ostatecznego sformułowania, w jakich warunkach rząd kształcenie terminatorów w warsztatach prywatnych ma popierać.

W Galicyi, gdzie przeważna część produkcji przemysłowej opiera się jeszcze zawsze o przemysł drobny i domowy, ma sprawa ta większe znaczenie, niż w innych krajach koronnych Przedlitawii. Szkoły i kursa zawodowe, chociaż stosunkowo dość liczne, nie są w stanie uczynić zadość tej potrzebie kształcenia rękodzielników, jaka się staje naglącą w obec coraz gorszego położenia rzemiosł. Rękodzielnika, po największej części ubożego, nie stać na to, ażeby śledził postęp swego rzemiosła, obznajamiał się z nowszą techniką wyrobu i zaopatrywał się w postępowe maszyny pomocnicze. Na tem cierpi oczywiście i wykształcenie terminatora, którego przyjmuje na naukę. Co więcej, brak dostatecznej pracy uniemożliwia mu częstokroć przyjmowanie uczniów do nauki, tak, że obowiązek podawania wiadomości zawodowych w zakresie różnych rzemiosł, staje się i u nas, podobnie jak na Zachodzie, coraz

bardziej publicznym obowiązkiem społeczeństwa, jeśli pragnie ono mieć zdrowy i do skutecznej konkurencji należyte uzdolniony stan rzemieślniczy. W szerszym przeto zakresie niż gdzieindziej powinna być zastosowaną u nas zasada kontrolowania nauki zawodowej po warsztatach prywatnych przez urządzenie wystaw prac terminatorskich i subwencyonowanie wzorowych majstrów, którzy u siebie, pod kontrolą władz, nauki zawodowej uczniom udzielać są gotowi.

W tej mierze c. k. rząd nie uczynił jeszcze żadnego kroku w Galicyi. Gdy zaś z góry przewidzieć można, że działanie u nas, w obec innych warunków językowych i odmiennego położenia rzemiosł, wprost z ramienia c. k. Ministerstwa przez c. k. Muzeum technologiczne wiedeńskie nie wydałoby pożądaných owoców — przeto Komisya zamieszcza przy końcu wniosek, zmierzający do tego, aby Sejm specjalną rezolucją upomniał się u c. k. Rządu o wyznaczenie pewnej na ten cel ryczałtowej kwoty dla Galicyi, którą pod jego nadzorem władze krajowe autonomicznie mogłyby rozporządzać.

Skoro raz intencye c. k. rządu w tej sprawie i wysokość przeznaczonych na ten cel funduszków będą znane, da się dopiero obmyśleć forma zorganizowania tej ważnej dla kraju pomocy dla przemysłu rękodzielniczego i obliczyć wysokość zasiłku, którąby na ten cel i z funduszu krajowego przeznaczyć należało.

Zamieszczony w budżecie zeszłorocznym kredyt na zasiłki w celu zwiedzenia wszechświatowej wystawy, która się roku ubiegłego w Paryżu odbyła, dał możność Komisji i Wydziałowi krajowemu do wysłania na Wystawę w części kierowników szkół zawodowych, w części rękodzielników, którzyby mogli z korzyścią wystawę zwiedzić i z postępami w zakresie swych zawodów się obznajomić. Kierownikami, którzy tę podróż odbyli, są pp. Stanisław Anczyc, kierownik szkoły sukienniczej w Rakszawie, Henryk Gruszecki, kierownik szkoły tkackiej w Krośnie, Edmund Paudler, kierownik szkoły kołodziejsko-ciesielskiej w Kamionce Strumiłowej, Władysław Niemczynowski, kierownik szkoły stolarskiej w Kalwarii Zebrzydowskiej, Eustachy Merunowicz, kierownik szkoły stolarskiej w Stanisławowie i inżynier Edmund Krzen, kierownik krajowej Stacji ceramicznej we Lwowie. Z rękodzielników zwiedzali wystawę przy pomocy zasiłków z funduszu krajowego pp. Emil Czerniawski i Franciszek Tenerowicz, stolarze ze Lwowa, Józef Górecki, ślusarz artystyczny z Krakowa, Zygmunt Popiel, blacharz, Edmund Vetter, stelmach i Jan Sokołowski, siodlarz ze Lwowa.

Pięć sprawozdań, które tu dołączamy %, są dowodem, że wyjazd ów kierowników i rękodzielników nie był bezowocnym i że przyczynił się do rozszerzenia ich wiadomości i obznajomienia się z postępami w zakresie ich zawodów.

W sprawie dostaw dla armii, która przez Sejm w uchwale z dnia 9. maja 1900 roku poruszoną została, rozpatrzyła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych najgłówniejszą z dostaw t. j. dostawę obuwia, a przyszedłszy do przekonania, że rękodzielnicy krajowi, przy obecnym systemie rozdawnictwa przez c. k. Ministerstwo handlu w gorszych jeszcze znaleźli się warunkach, niż gdy ta sprawa wprost przez c. i k. Ministerstwo wojny była załatwiana — przedstawiła Wydziałowi krajowemu memoriał, który się tu % w całości dołącza.

Gdy te same trudności, co przy dostawie obuwia, odnoszą się także do wyrobów rymarskich i krawieckich dla armii — a najwალniejszą przeszkodę stanowi przede wszystkim brak stałych komisji odbiorczych w kraju i okoliczność, że coroczne rozdawanie dostaw drobnym przemysłowcom nie sprzyja lepszej organizacji spółek, któreby stale dostaw takich mogły się podejmować — przeto Komisya przedstawia we wnioskach końcowych konieczność uchwalenia odnośnej rezolucyi do rządu.

%. Aleg.
VI, VII,
VIII, IX,
X.

%. Aleg. XI.

Poza dostawami z zakresu konfekcyi szewskiej, rymarskiej i krawieckiej uważa Komisyja za możliwe podejmowanie się w kraju jeszcze dostaw niektórych z zakresu wyrobów kołodziejskich i blacharskich, które urzędzeń fabrycznych nie wymagają. Lecz inicjatywa w tym względzie powinna być wyjęta od interesowanych kół rękodzielniczych, gdyby miała być mowa o ewentualnem poparciu tych dostaw ze strony kraju.

IV. Pożyczki i zasiłki na cele przemysłowe.

W sprawozdaniu za rok 1897 zamieściliśmy w całości referat specjalnej komisji, która rozpatrywała sprawę udzielania pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego i przedstawiła zasady, jakich przy przyznawaniu pożyczek trzymać się należało. Komisyja krajowa dla spraw przemysłowych przyjęła te zasady i kieruje się nimi przy przedstawianiu Wydziałowi krajowemu wniosków na udzielenie pożyczki. Mogła to wszakże, w ciągu roku ubiegłego, czynić tylko w ciasniejszych ramach, gdyż wskutek ogólnie złej sytuacji finansowej kraju i niezbędnych kreśleń w budżecie funduszu krajowego, pozbawionym został fundusz krajowy dalszej dotacyi w preliminowanej kwocie 37.500 K i tylko z wpływu rat, spłacanych na poczet pożyczek dawniejszych, mógł dalszemi pożyczkami przychodzić przemysłowi w pomoc. Fundusz przemysłowy jest w ogóle zbyt małym, aby przemysł fabryczny w większym stylu mógł skutecznie popierać, a rozdawnictwo pożyczek wymaga bardzo troskliwego badania podań i warunków istnienia przedsiębiorstw przemysłowych, które się o pożyczki ubiegają, aby zapewnić jak najodpowiedniejsze użycie udzielonej pożyczki i uchronić fundusz od możliwych strat. W wielu wypadkach, aby i jedno i drugie osiągnąć, należałoby przychodzić przemysłowi w pomoc znacznie wyższymi pożyczkami, któreby dozwoliły zapewnić im jak najlepsze warunki produkcji — a tego właśnie w zbyt skromnych granicach funduszu przemysłowego czynić nie podobna. Aby zresztą udzielona pożyczka mogła mieć znaczenie najskuteczniejszego i najpłodniejszego posiewu, trzeba i ze strony przemysłowca odpowiednich warunków, t. j. jak najlepszego znanstwa zawodowego i dobrej znajomości przemysłowo-handlowych stosunków kraju, na co nie zawsze można liczyć, gdy z podaniem o pożyczkę ma się do czynienia.

Z pomiędzy stron, które wniosły prośby o udzielenie pożyczek z krajowego funduszu przemysłowego, przedstawiła Komisyja krajowa dla spraw przemysłowych w ciągu r. 1900 następujące wnioski Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia:

1. Pracowni stolarskiej Antoniego Bobricha we Lwowie pożyczkę 12.000 koron na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych, za zabezpieczeniem hipotecznem;

2. Franciszkowi Woronieckiemu, fabrykantowi fortepianów w Przemyślu, pożyczkę 3.000 koron na 3% za poręczeniem przez Bank krajowy za dostateczne uznanem, do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych;

3. Ks. Antoniemu Tyczyńskiemu, proboszczowi i założycielowi pracowni koszykarskiej w Albigowej, za zabezpieczeniem hipotecznem, pożyczkę 6.000 koron na 3% do spłaty w 40 równych ratach kwartalnych;

4. Karolowi Kranikowskiemu, litografowi w Krakowie, za poręczeniem przez Bank krajowy za dostateczne uznanem, pożyczkę 12.000 koron na 3% do spłaty w 20 równych ratach kwartalnych;

5. Towarzystwu kowali w Sułkowicach bezprocentową pożyczkę 25.000 koron, niespłacalną do 1. lipca 1903, za ściąganiem reszty rat dawniejszych

pożyczek, do spłaty w 40. równych ratach kwartalnych za zabezpieczeniem hipotecznem na realności Towarzystwa i osobistem majątniejszych tegoż członków;

6. Krajowemu Związkiowi przemysłowemu we Lwowie pożyczkę 15 000 koron na 3%, z powstrzymaniem spłaty rat pożyczkowych od obu pożyczek aż do 1. lipca 1903;

7. Prof. dr. Teofilowi Ciesielskiemu na rozszerzenie fabrykacji win owocowych i miodów pożyczkę 10.000 koron na 3%, za hipotecznem ubezpieczeniem spłacalną w 20 równych ratach kwartalnych;

8. Józefowi Szubrze, tkaczowi w Suchodole, za zabezpieczeniem hipotecznem, pożyczkę 1.500 koron, spłacalną w 20 równych ratach kwartalnych;

9. Akcyjnej garbarni w Rzeszowie, za ściągnięciem reszty dawniejszych pożyczek, nową pożyczkę 100.000 koron na 3% do spłaty w 10-ciu latach w ten sposób, ażeby przez trzy pierwsze lata opłacano tylko odsetki, w dalszych zaś siedmiu latach także kapitał w równych ratach kwartalnych;

10. Lwowskiej fabryce chemicznej „Tlen“ pożyczkę 20.000 koron na 3%, spłacalną w 20-tu równych ratach kwartalnych, za ubezpieczeniem hipotecznem na realności fabrycznej i dodatkową poręką osobistą trzech członków stowarzyszenia;

11. Franciszkowi Lasce, snycerzowi w Zakopanem, pożyczkę 3.000 koron na 3%, spłacalną w 20-tu ratach kwartalnych, za poręką przyjętych przez Bank krajowy poręczycieli;

12. Joachimowi Grünspanowi, przedsiębiorcy tkackiemu w Andrychowie, pożyczkę 20.000 koron na 3%, do spłaty w 20-tu ratach kwartalnych, za poręczeniem przez Bank krajowy za dostateczne uznanem.

13. Michałowi Trojanowi, kaflarzowi w Kołaczycach 600 koron bezprocentowo na budowę pieca kaflarskiego.

Co do bezwrotnych zasiłków na cele przemysłowe wniosła Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, aby Wydział krajowy udzielił:

1. Michałowi Trojanowi, byłemu uczniowi kołomyjskiej szkoły garncarskiej, obecnie kaflarzowi w Kołaczycach, 100 koron na zakupno form kaflarskich;

2. Janowi Michaliszynowi, b. uczniowi szkoły tkackiej w Glinianach, osiadłemu w Krościenku, 100 koron na uzupełnienie warsztatu;

3. Ignacemu Gruszkowskiemu, b. uczniowi szkoły tkackiej w Kosowie, obecnie w Monastersku, 140 koron na rozwinięcie warsztatu;

4. Oddziałowi Towarzystwa „Proświta“ w Torkach, 200 koron na prowadzenie nauki i produkcji koszykarskiej;

5. Stefanowi Mitce, nauczycielowi ludowemu w Cykowie, 100 koron na koszta udzielania nauki koszykarstwa w szkole tamtejszej;

6. Zarządowi Kółka rolniczego w Milezycach, 240 K na utrzymanie pracowni koszykarskiej pod warunkiem, że przynajmniej 6 chłopców będzie się tam kształcił;

7. Pracowni koszykarskiej w Podhorcach na dalszy rok zasiłek 600 kor. i warsztat stolarski z narzędziami;

8. Pracowni koszykarskiej w Bilince na dalszy rok 800 koron i warsztat stolarski z narzędziami dla wyrobu modeli koszykarskich;

9. Janowi Słowickiemu b. werkmistrzowi szkoły garncarskiej w Porembie i b. kierownikowi kursu garncarskiego w Racie, 2.000 koron, na wybudowanie pieca we własnej pracowni w Potyliczu pod warunkiem, że zatrudniać w niej będzie przynajmniej ośmiu garncarzy, wyuczonych na kursie w Racie.

10. Siedmiu ukończonym uczniom szkoły przemysłu drzewnego w Zakopanem 270 K. na sprawienie narzędzi dla stolarstwa, względnie snycerstwa i tokarstwa;

11. Jedenastu ukończonym uczniom szkoły szewskiej w Dobczycach łącznie 200 koron na sprawienie narzędzi;
12. Franciszkowi Sajanowi, b. uczniowi szkoły tkackiej w Krośnie, osiadłemu w Milatyczach, 100 koron na sprawienie warsztatu tkackiego z przyborami;
13. Stefanowi Kudle i Tomaszowi Petryckiemu, ukończonym uczniom szkoły koszykarskiej w Strychańcach, po 50 koron na urządzenie własnych pracowni;
14. Kierownikom krajowych szkół zawodowych E. Paudlerowi, A. Klimaszewskiemu, H. Gruszeckiemu, St. Anczycowi i inż. E. Krzenowi po 520 koron, E. Merunowiczowi i Wł. Niemczynowskiemu po 500 koron, przemysłowcom F. Tenerowiczowi, E. Czerniawskiemu, J. Góreckiemu, J. Sokołowskiemu, Z. Popielowi i E. Vetterowi po 400 koron na zwidzenie wystawy wszechświatowej w Paryżu;
15. Pawłowi Prydatkiewiczowi, instruktorowi szkoły zabawkarskiej w Jaworowie, 300 koron na wyjazd za granicę, celem obznajomienia się z produkcją drewnianych zabawek tamże;
16. Sześciu uczniom kraj. szkoły szewskiej w Starym Sączu 120 koron na zakupno narzędzi;
17. Adamowi Antoniukowi, ukończonemu uczniowi szkoły szewskiej w Witkowie, 160 koron na zakupno maszyny;
18. Wacławowi Szkolnickiemu, ukończonemu uczniowi szkoły tkackiej w Krośnie, osiadłemu w Sieniawie, 240 koron na urządzenie własnej pracowni.
- Szczegółowy wykaz zasiłków stypendyjnych, udzielonych na rok szkolny 1899/900, umieszcza się w załączeniu.

V. Obroty krajowego funduszu przemysłowego.

Rachunek krajowego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1899 i za oba półrocza 1900 przedstawia się jak następuje:

I. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1899.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II. półrocze 1899.

P r z y c h ó d.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1898	.	35.380 zł.	—	ct.
Spląty pożyczek	.	64.209	"	06 "
Pobrane odsetki od dłużników	.	8.860 zł.	56	ct.
" " " lokacyi w Banku kraj.	.	981	"	98 "
" " zwłoki	.	186	"	62 "
Zwrot z udziału gal. akc. Tow. handlowego	.	12.500	"	— "
Dotacya krajowa	:	18.750	"	— "
Razem	.	140.868	zł.	22 ct.

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane :

Teodor Burczak	350 zł.	
Spółka tkacka w Rychwałdzie	1.000 "	
Tow. kuśnierzy w Tyśmienicy	5.000 "	
Jan Polisiuk	6.000 "	
Chune Zlatkes	3.000 "	
Ks Dr. Józef Drozd	10.000 "	
Jakubowski & Jarra	15.000 "	
Mikołaj i Szczepan Hapka	300 "	
Alfons Nadwodzki	5.000 "	
Franciszek Rozwadowski	10.000 "	
Kazimierz Rojowski	3.000 "	
Stefan Niemojowski	8.000 "	
Alojzy Konieczny	1.500 "	
Władysław Niemeksza	10.000 "	
Tow. dostaw dla armii	8.000 "	86.150 zł. — ct.
Koszta ogólne	753 "	98 "
Prowizya Banku krajowego	314 "	24 "
Odpisy poż. przez Bank kr. wydanych, Szczepanowski	1.150 "	— "
Udział w akc. Tow. dla wyrob. tkackich i sukien w Łańcucie	25.000 "	— "
Stan lokacyi w Banku kraj. z 31. grudnia 1899	27.500 "	— "
Razem		140.868 zł. 22 ct.

B.

Bilans

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1899.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	29	93.350 zł. 20 ct.	
" skórnemu	12	44.469 " 02 "	
" drzewnemu	25	63.119 " 12 "	
" metalowemu	26	124.104 " 54 ¹ / ₂ "	
" ceramicznemu	16	57.126 " 84 "	
Innym gałęziom przemysłu	38	156.060 " 58 ¹ / ₂ "	538.230 zł. 31 ct.
	146		
Udział w galic. akcyjnym Towarzystwie handlowem		12.500 "	— "
" w akcyjnej garbarni w Rzeszowie		25.000 "	— "
" w spółce komandytowej Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.		10.000 "	— "
" w akc. Tow. dla wyrob. tkackich i sukien. w Łańcucie		25.000 "	— "
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1899		27.500 "	— "
Razem		638.230 zł. 31 ct.	

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. Stycznia 1888	111.410 zł. 08 ct.	
mniej odpisy z polecenia Wydziału krajowego	34 464 „ 32 „	76.945 zł. 76 ct.
Dotacya 13 rat z funduszu krajowego od roku 1887—1899		462.500 „ — „
Przyrost dotacyi do dnia 31. grudnia 1899		98.784 „ 55 „
Razem		638.230 zł. 31 ct.

C.

Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1899.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1899	516.289 zł. 37 ct.
Wydane pożyczki w II. półroczu 1899	86.150 „ — „
Razem	602.439 zł. 37 ct.
Spląty pożyczek wynosiły	64.209 „ 06 „
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1899	538.230 zł. 31 ct.

II. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za I. półrocze 1900.

A.

Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za I. półrocze 1900.

P r z y c h ó d.

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1899	55.000 K — gr.
Spląty pożyczek	80.690 „ 06 „
Pobrane odsetki: od dłużników	12.169 K 80 gr.
„ lokacyi w Banku kraj.	926 „ 52 „
„ zwłoki	467 „ 54 „
Razem	149.253 K 92 gr.

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane:

Tow. tkackie w Wilamowicach	6.000 K — gr.
Bilik Adam	4.000 „ — „
Jan Siemianowicz i Mikołaj Pliszyło	1.600 „ — „
Mikołaj Gromosiak	6.000 „ — „
Śliwiński Jan	12.000 „ — „
I. gal. Tow. dla przem. chem. we Lwowie	50.000 „ — „
Waligóra Antoni	2.000 „ — „
Spółka podgórska Stanisławów	8.000 „ — „
Koszta ogólne	2.123 „ 92 „
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1900	57.530 „ — „
Razem	149.253 K 92 gr.

B.**Bilans**

stałego funduszu przemysłowego z dniem 30. czerwca 1900.

Stan czynny.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu	29	.	182.827 K 27 gr.	
" skórnemu	11	.	82.784 " 08 "	
" drzewnemu	24	.	117.089 " 05 "	
" metalowemu	25	.	235.892 " 25 "	
" ceramicznemu	18	.	108.898 " 16 "	
Innym gałęziom przemysłu	40	.	357.879 " 75 "	1,085.370 K 56 gr.
Udział w gal. akcyj. Tow. handlowem		.	25.000 " — "	
Udział w akcyjnej garbarni w Rzeszowie		.	50.000 " — "	
Udział w akc. Tow. dla wyrob. tkackich i sukien. w Łańcucie		.	50.000 " — "	
Udział w spółce komand. Bracia Muranyi, Stryjeński i Spka		.	20.000 " — "	
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1900		.	57.530 " — "	
Razem		.		1,287.900 K 56 gr.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego

z dniem 1. stycznia 1888	.	.	222.820 K 16 gr.	
mniej odpisy	.	.	68.928 " 64 "	153.891 K 52 gr.
Dotacja krajowa 13 rat z funduszu kraj. od r. 1887—1900		.	925.000 " — "	
Przyrost dotacyi po dzień 30. czerwca 1900		.	209.009 " 04 "	
Razem		.		1,287.900 K 56 gr.

C.**Wyprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 30. czerwca 1900.**

Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1899	.	.	1,076.460 K 62 gr.
Wydane pożyczki w I-szem półroczu 1900	.	.	89.600 " — "
Razem	.	.	1,166.060 K 62 gr.
Spląty pożyczek w I-szem półroczu 1900 wynosiły	.	.	80.690 " 06 "
Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1900	.	.	1,085.370 K 56 gr.

III. Zamknięcie rachunku stałego funduszu przemysłowego za II. półrocze 1900.**A.****Cyfry obrotowe funduszu przemysłowego za II. półrocze 1900.****P r z y c h ó d.**

Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 30. czerwca 1900	.	.	57.530 K — gr.
Spląty pożyczek	.	.	79.789 " 37 "
Pobrane odsetki: od dłużników	.	.	12.818 K 93 gr.
" lokacyi w Banku kraj.	.	.	1.165 " 29 "
" zwłoki	.	.	327 " 69 "
Dywidendy od udziałów w Spółce komand. T. Stryjeński i Sp.	.	.	800 " — "
Wpływ na rach. odpis. aktyw. Szczepanowski	.	.	550 " 15 "
Razem	.	.	152.981 K 43 gr.

R o z c h ó d.

Pożyczki wydane:

Tow. kowali w Sułkowicach	25.000	K — gr.	
Antoni Bobrich	12.000	" — "	
Kraj. Związek przemysł. Lwów	15.000	" — "	
Albert Wegner	2.000	" — "	
Franciszek Woroniecki	3 000	" — "	
ks. A. Tyczyński	6.000	" — "	
Karol Kranikowski	12.000	" — "	
Stanisław br. Hagen	20.000	" — "	95.000 K — gr.
Prowizya Banku krajowego za rok 1900			376 " 13 "
Koszta ogólne			952 " 42 "
Odpisy poź. przez Bank kraj. wydanych, Szuraj Józef			452 " 88 "
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1900			56.200 " — "
Razem			152.981 K 43 gr

B.

B i l a n s

stałego funduszu przemysłowego z dniem 31. grudnia 1900.

Kapitał z pożyczek udzielonych:

przemysłowi tkackiemu 28	173.476	K 99 gr.	
" skórnemu 11	75.122	" 07 "	
" drzewnemu 24	117.365	" 69 "	
" metalowemu 22	245 104	" 83 "	
" ceramicznemu 16	100.297	" 49 "	
Innym gałęziom przemysłu 44	389.214	" 12 "	1,100.581 K 19 gr.
Udział w akcyj. Tow. dla wyrob. tkackich i sukien. w Łańcucie	50.000	" — "	
Udział w akcyjnej garbarni w Rzeszowie	50.000	" — "	
Udział w galicyjskiem akcyjnym Towarzystwie handlowem	25.000	" — "	
Udział w spółce komand. Bracia Muranyi, Stryjeński i Sp.	20.000	" — "	
Stan lokacyi w Banku krajowym z dniem 31. grudnia 1900	56.200	" — "	
Razem			1,301.781 K 19 gr.

Stan bierny.

Aktywa przyjęte od Wydziału krajowego z dniem 1. stycznia 1888	222.820	K 16 gr.	
mniej odpisy	68.928	" 64 "	153.891 K 52 gr.
Dotacya krajowa 13 rat z funduszu kraj. od r. 1887—1900	925.000	" — "	
Przyrost dotacyi po dzień 31. grudnia 1900	222.889	" 67 "	
Razem			1,301.781 K 19 gr.

C.

Wprowadzenie cyfrowe stanu pożyczek po dzień 31. grudnia 1900.

Stan pożyczek z dniem 30. czerwca 1900	1,085.370	K 56 gr.	
Wydane pożyczki w II-giem półroczu 1900	95.000	" — "	
Razem	1,180.370	K 56 gr.	
Splaty pożyczek w II-giem półroczu 1900 wynosiły	79.789	" 37 "	
Stan pożyczek z dniem 31. grudnia 1900	1,100.581	K 19 gr.	

VI. Preliminarz na rok 1901.

W uwagach do dołączonego preliminarza wydatków na cele popierania przemysłu w kraju, uzasadniono odpowiednie pozycje żądań, o ile one odbiegają od pozycji budżetu tegorocznego. Gdy jednak preliminarz ten układany był w jesieni roku ubiegłego, wypada zwrócić uwagę na dwie pozycje, które doznać muszą zmiany wskutek zmienionych od tego czasu stosunków.

O pierwszej pozycji wspomniano już powyżej. Odnosi się ona do kredytu na utrzymanie szkoły stolarskiej w Tarnopolu. Założenie tej szkoły jest zasadniczo postanowionem, lecz nie będzie ona mogła, dla braku budynku, już w b. roku być zorganizowaną. Pozycja 71 wydatku w wysokości 3600 K jest zatem bezprzedmiotową.

Tak samo bezprzedmiotową jest pozycja wydatku 78 w wysokości 2800 K, przeznaczonych na utrzymanie szkoły szewskiej w Kulikowie, gdyż brak budynku udaremnił i tu założenie szkoły i prawdopodobnie nie będzie ona wcale utworzoną.

W III. dziale wydatków nie wstawiono natomiast pozycji 3600 koron pod poz. 110 ze specjalnem przeznaczeniem (jak to było w latach poprzednich), na dalsze kształcenie nauczycieli, zajętych w szkołach przemysłowych uzupełniających. W dwóch zwłaszcza kierunkach, tj. w nauce rysunków, oraz rachunków i rachunkowości, zastosowanej do potrzeb przemysłowca, jest urządzenie takich kursów dalszego kształcenia nauczycieli jeszcze ciągle potrzebnem. Gdy Rada szkolna krajowa dała znać Wydziałowi krajowemu, że byłaby skłonna w roku bieżącym dalszy taki kurs wakacyjny przy państwowej szkole handlowej we Lwowie urządzić, uważa Komisya za wskazane, ażeby, jak zawsze dotąd, przyjsć temu zamiarowi w pomoc przez zapewnienie zasiłków na podróże i pobyt we Lwowie powołanym na kurs kandydatom i dlatego uprasza o wstawienie na ten cel kredytu w wysokości 3600 koron.

Wśród przedłożonych preliminarzy szczegółowych zamieszczamy przy końcu preliminarz Krajowej doświadczałnej Stacji mechaniczno-technologicznej we Lwowie. Sprawa założenia tej stacji traktuje się już od roku 1889. Na posiedzeniu Sejmu z dnia 24. stycznia 1889 zapadła uchwała następującej treści: „Sejm upoważnia Wydział krajowy do przeprowadzenia rokowań z c. k. rządem o częściowe pokrycie z funduszu krajowego kosztów założenia doświadczałnej Stacji mechaniczno-technologicznej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie i do wstawienia kwoty 2500 zł. w preliminarz budżetu na rok 1890 i takiej samej kwoty w preliminarz na rok 1891 pod warunkiem: a) że c. k. rząd taką samą kwotą przyczyni się do założenia pomienionej stacji; b) że c. k. rząd dostarczy na pomieszczenie stacji w gmachu c. k. Szkoły politechnicznej we Lwowie odpowiednio adoptowany lokal, oraz, że stale dostarczać będzie dla stacji opału, światła, wody i usługi; c) że wszelkie próby, robione w stacji doświadczałnej z polecenia Wydziału krajowego, uskuteczniane będą bezpłatnie; d) że fundusz krajowy na utrzymanie stacji doświadczałnej przyczyniać się będzie najwyżej kwotą 300 zł. rocznie“.

W ślad za tą uchwałą pierwsza rata kredytu na urządzenie rzeczonyj stacji wstawioną została do preliminarza na rok 1892 i od tego czasu rozpoczęły się rokowania z c. k. rządem i badania co do warunków urządzenia samejże stacji.

W następnych latach wstawiane były do preliminarzy dalsze kwoty na urządzenie Stacji, gdyż przeznaczony pierwotnie kredyt na jej urządzenie uznanym został za niedostateczny. W sprawozdaniu swem z roku 1892 zaznaczyła ten szczegół Komisya, a Wydział krajowy prowadził już na podstawie tej większej prestacji ze strony funduszu krajowego rokowania z c. k. rządem, które się tak przewlekały, że dopiero w roku ubiegłym doprowadziły do pożądanego skutku.

Umowa co do warunków urządzenia stacji została na dniu 15. września 1899 pomiędzy Wydziałem krajowym a c. k. Ministerstwem oświecenia ostatecznie za-

wartą, a pismem z dnia 1. czerwca 1900 L. 51523 zezwoliło c. k. Namiestnictwo, na podstawie rzeczowej umowy, na przeprowadzenie koniecznej adaptacji w lokalnościach gmachu Szkoły politechnicznej, które na ten cel oddano. W ciągu jesieni roku zeszłego zostały rzeczone adaptacje przeprowadzone i przystąpiono do urządzenia stacyi. Fundusz krajowy wydał na ten cel do końca zeszłego roku 8000 K, skarb państwa zaś 6000 koron.

Dziś jest już stacya ukończoną i w ciągu roku 1901 rozpocznie swe czynności, a to na podstawie „Umowy“ z c. k. Administracją państwa z dnia 15. września 1899, zatwierdzonej przez J. E. c. k. Namiestnika w dniu 2. października 1899 z upoważnienia J. E. Ministra Wyznań i Oświecenia z dnia 29. maja 1899 L. 31992/98, oraz „Statutu“ i „Regulaminu“, które tu ./ w całości podajemy.

./ **Aleg.**
XIII.

Jak z treści umowy wynika, nie dał się c. k. rząd, oprócz bezpłatnego dostarczenia lokalu na stacyę, nakłonić do ponoszenia jakichkolwiek stałych wydatków na koszt utrzymania tejże. W obec tego kwota, którą ma ponosić kraj na utrzymanie doświadczalnej Stacyi mechaniczno technologicznej, jest znacznie wyższą, niż to pierwotnie przypuszczano. Należy jednak zauważyć, że do tego pierwszego preliminarza Stacyi wprowadzono minimalną kwotę z opłat od stron za przeprowadzone badania, i że się spodziewać należy, iż w razie rozwinięcia czynności przez Stacyę, wzmoże się dochód z opłat i wpłynie na obniżenie stałej dotacyi z funduszu krajowego.

Kończąc niniejsze sprawozdanie, uprasza Komisya, aby Wydział krajowy raczył:

I. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi niniejsze sprawozdanie.

II. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu, ażeby wziął pod rozagę utworzenie wyższego zakładu naukowego dla przemysłu ceramicznego we Lwowie przy współudziale kraju, w miejsce krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

III. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu, domagającej się wyznaczenia pewnego ryczałtowego funduszu rocznego, któryby, łącznie z zasiłkami funduszu krajowego, mógł być użytym na urządzenie wystaw robót terminatorskich i subwencyonowanie wzorowych pracowni prywatnych za dobre udzielanie nauki zawodowej przyjmowanym do nich uczniom.

IV. Przedstawić Wysokiemu Sejmowi potrzebę uchwalenia rezolucyi do c. k. Rządu, domagającej się utworzenia w kraju stałych komisji odbiorczych dla odbioru wykonywanych w zakresie drobnego przemysłu dostaw dla armii i oddawania tych dostaw drobnym przemysłowcom na dłuższy czas, a nie tylko na jeden rok.

V. Przedłożyć Wysokiemu Sejmowi do uchwalenia załączony tu ./ preliminarz wydatków funduszu krajowego na cele popierania przemysłu w kraju w roku 1901 ze zmianami, w sprawozdaniu powyższem uwidocznionemi.

./ **Aleg.**
XIV.

We Lwowie dnia 13. kwietnia 1901.

Dr. Józef Wereszczyński
Zastępca Prezesa Kom. kraj. dla spr. przem.

Juliusz Starkel

Sekretarz Komisji kraj. dla spr. przem.

Alegat. I. do sprawozdania Komisji kraj dla spraw przem. za rok 1900.

Wykaz

kosztów utrzymania szkół przemysłowych uzupełniających w r. 1899/900.

(Według preliminarzy).

Liczba porządk.	Siedziba szkoły	Fundusze miejscowe					Subwencje				Razem	
		Gminy	Fundacye	Kasy oszczędn.	Tow. zaliczkowe	Opłaty szk.	Inne fundusze	Rad powiatowych	Izb handl. przem.	Funduszu krajow.		Skarbu państwa
		K	K	K	K	K	K	K	K	K		K
1	Biała	600	—	400	—	240	80	400	800	1.778	1.778	6.076
2	Bochnia	1.000	—	—	—	—	—	—	—	1.116	1.120	3.236
3	Brody	600	—	—	—	—	—	200	1.000	820	820	3.440
4	Brzeżany	400	—	—	—	—	—	300	—	1.096	1.096	2.892
5	Buczacz	400	—	—	—	—	100	400	—	1.100	1.100	3.100
6	Drohobycz	600	—	50	—	—	—	300	—	1.346	1.344	3.660
7	Gorlice	400	—	—	300	—	—	400	300	886	886	3.172
8	Jarosław	500	—	—	—	—	—	400	—	1.210	1.210	3.320
9	Jasło	400	—	—	—	—	—	200	—	948	946	2.494
10	Kałusz	200	—	—	—	—	—	200	—	1.164	1.164	2.728
11	Kołomyja	1.066	480	—	—	—	—	300	—	1.066	1.068	3.980
12	Kraków na Kleparzu	1.836	16	—	—	—	—	—	—	1.836	1.836	5.524
13	" w Ogr. angielsk.	1.570	16	—	—	—	—	—	—	1.570	1.570	4.726
14	" na Smoleńsku	1.308	16	—	—	—	—	—	—	1.148	1.308	3.780
15	" na Kazmierzu	1.308	16	—	—	—	—	—	—	1.308	1.308	3.940
16	" na Dajworze	1.394	16	—	—	—	—	—	—	1.394	1.394	4.198
17	Krosno	500	—	—	—	—	—	200	—	1.246	1.246	3.192
18	Łańcut	240	—	—	—	—	—	300	—	914	914	2.368
19	Lwów im. św. Anny	1.336	—	—	—	—	—	—	—	1.336	1.336	4.008
20	" " Anton.	1.308	—	—	—	—	—	—	—	1.308	1.308	3.924
21	" " Czackiego	1.300	—	—	—	—	—	—	—	1.300	1.300	3.900
22	" " św. Elżbiety	946	—	—	—	—	—	—	—	946	946	2.838
23	" " Konarsk.	1.336	—	—	—	—	—	—	—	1.336	1.336	4.008
24	" " św. Marcin.	1.308	—	—	—	—	—	—	—	1.308	1.308	3.924
25	" " Mickiewicz.	1.356	—	—	—	—	—	—	—	1.356	1.356	4.068
26	" " Piramowicz.	946	—	—	—	—	—	—	—	946	946	2.838
27	" " Staszica	1.336	—	—	—	—	—	—	—	1.336	1.336	4.008
28	" " Bernstein izr.	—	2.700	—	—	—	200	—	—	1.026	1.024	4.950
29	Myślenice	400	—	—	—	—	—	400	—	850	850	2.500
30	Nowy Sącz	400	—	300	—	—	400	600	200	1.412	1.412	4.724
31	Nowy Targ	200	—	—	144	—	100	400	—	1.212	1.212	3.268
32	Przemyśl I.	600	—	—	—	—	—	600	—	1.176	1.174	3.550
33	Przemyśl II.	400	—	200	—	—	—	—	—	1.130	1.130	3.060
34	Podgórze	940	—	—	—	—	—	100	200	940	940	3.120
35	Rzeszów	280	300	200	—	—	—	200	—	1.270	1.270	3.520
36	Sambor	300	—	—	—	—	—	200	—	1.324	1.324	3.148
37	Sanok	736	—	—	—	—	—	—	—	1.152	1.152	3.040
38	Stanisławów	600	—	200	—	—	100	200	—	1.940	1.940	4.980
39	Stary Sącz	600	—	—	—	—	—	300	200	894	894	2.888
40	Sądowa Wisznia	100	—	—	—	—	—	200	100	1.200	1.200	2.800
41	Stryj	600	—	—	200	—	—	200	—	1.110	1.110	3.620
42	Tarnopol	896	—	—	—	—	—	200	200	942	1.042	3.230
43	Tarnów	800	—	300	—	—	—	400	300	1.032	1.006	3.838
44	Tarnobrzeg	200	—	—	—	—	200	400	—	800	800	2.400
45	Wadowice	800	—	400	—	—	—	200	—	968	968	3.336
46	Wieliczka	800	—	—	—	—	—	100	—	860	860	2.620
47	Złoczów	800	—	—	—	—	—	300	200	800	800	2.400
48	Żółkiew	600	—	—	—	—	—	400	—	874	874	2.748
49	Żywiec	400	—	—	—	—	—	200	200	1.580	1.452	3.832
Razem		36.446	3.560	2.050	664	240	1.780	9.100	3.600	57.610	57.914	172.964

57.440

Frekwencya szkół przemysłowych zawodowych w r. 1899/900.

Liczba porz.	Nazwa zakładu	Liczba uczniów (uczenie)						Pracowało razem uczniów (uczennic)	U w a g a
		zwyčajnych w klasie				nadwy- czajnych	Razem		
		I.	II.	III.	IV.				
I. Dla wyrobów koszykarskich.									
1	Czerwona Wola, szkoła koszyk.	20	14	—	—	4	38	w koszy- karstwie	pracownie prywatne subwencyo- nowane
2	Dźurów " "	2	8	—	—	9	19		
3	Rudki " "	14	14	—	—	3	31		
4	Siedlec " "	11	—	—	—	—	11		
5	Skołyszyn " "	8	8	3	—	3	22		
6	Strychańce " "	8	7	7	—	—	22		
7	Wojśław " "	7	4	—	—	3	14		
8	Zator " "	2	5	—	—	4	11		
9	Wielowieś, wędz. kurs koszyk.	—	—	—	—	8	8		
10	Albigowa, pracownia koszyk.	11	12	7	—	—	30		
11	Bilinka " "	16	—	—	—	—	16		
12	Pohorce " "	4	3	—	—	8	15		
13	Żurawno " "	5	7	—	—	—	12		
II. Dla wyrobów kołodziejskich.									
14	Grybów, szkoła kołodziejska .	5	10	3	9	—	27	w koło- dziejstwie i ciesiel.	90
15	Grzymałów " "	9	2	4	2	—	17		
16	Kamionka str., szk. koł. ciesielsk.	21	9	7	9	—	46		
III. Dla wyrobów stolarskich.									
17	Kalwarya, szkoła stolarska . .	7	3	12	2	20	44	w stolar- stwie	101
18	Stanisławów " "	22	11	8	8	8	57		
IV. Dla zabawek z drzewa.									
19	Jaworów	16	7	—	—	2	25	w zabaw- karstwie	25
V. Dla wyrobów garncarskich.									
20	Kołomyja, szkoła garncarska .	10	5	4	—	11	30	w garn- carstwie	42
21	Touste " "	—	2	10	—	—	12		
VI. Dla wyrobów szewskich.									
22	Dobczyce, szkoła szewska . . .	10	7	11	—	—	28	w szew- stwie	112
23	Stary Sącz " "	6	5	5	7	—	23		
24	Witków " "	12	7	7	7	—	33		
25	Lwów, kursa majst. szewstwa .	—	—	—	—	28	28		
26	Gliniany, szkoła tkacka	4	4	12	—	—	20		
27	Gorlice " "	3	2	7	—	—	12		
28	Korczyzna " "	13	5	4	—	—	22		
29	Kosów " "	8	6	4	—	—	18		
30	Krosno " "	17	8	4	—	—	29	w tka- ctwie	9 uczniów, 13 uczenic pracownie pryw. snbw.
31	Łańcut " "	1	6	10	—	1	18		
32	Rychwałd " "	9	2	4	—	—	15		
33	Wilamowice " "	10	8	2	—	2	22		
34	Rakszawa, szkoła sukienicza .	2	11	9	—	10	32		
35	Budzanów, pracownia tkacka .	2	2	3	—	—	7		
36	Horodenka " "	4	5	—	—	—	9		
VIII. Dla wyrobów koronkarskich.									
37	Kańczuga, szkoła koronkarska	17	15	10	—	3	45	w koron- karstwie	144
38	Zakopane " "	17	11	8	—	12	48		
39	Bobowa " "	20	—	—	—	—	20		
40	Jaworów " "	4	16	7	—	4	31		
IX. Dla wyrobów hafciarskich.									
41	Maków, szkoła hafciarska . . .	30	6	11	—	13	60	60	
X. Dla murarstwa.									
42	Sieniawa, kurs murarski	—	—	—	—	30	30	w murar- stwie	30
Razem		387	257	183	44	186	1057	1057	

Alegat III. do sprawozdania Komisji kraj. dla spraw przem. za r. 1900.

W y k a z

kosztów utrzymania szkół zawodowych w r. 1899/900.

(Według preliminarzy).

Liczba porządkowa	Nazwa zakładu	Fundusze miejscowe				Subwencje			Razem
		Gminy	Fundacye i kasy oszczędności	Z innych źródeł miejscowych	Ze sprzedaży wyrobów	Rad powiatowych	Funduszu krajowego	Skarbu państwa	
		K	K	K	K	K	K	K	
1	Czerwona Wola, szk. koszyk.	—	—	—	2.800	400	2.000	2.000	7.200
2	Dźurów " "	—	—	—	2.000	300	1.384	1.200	4.884
3	Rudki " "	—	—	—	2.600	610	1.200	1.000	5.410
4	Siedlec " "	—	—	—	—	400	1.800	—	2.200
5	Skolyszyn " "	—	—	—	3.600	—	2.064	1.400	7.064
6	Strychańce " "	132	—	—	2.000	400	1.748	1.300	5.580
7	Wojśław " "	—	—	100	1.200	400	1.070	1.000	3.770
8	Zator " "	200	—	—	1.200	200	1.320	1.200	4.120
9	Albigowa, sub. prac. koszyk	—	—	—	—	—	600	—	600
10	Żurawno " " "	—	—	—	—	—	840	—	840
11	Grybów, szkoła kołodziejska	—	—	—	4.200	200	4.640	3.000	12.040
12	Grzymałów " "	—	—	—	11.600	1.000	4.040	3.400	20.040
13	Kamionka str., szk. koł. cies.	—	—	—	10.200	—	9.602	3.200	23.002
14	Stanisławów, szk. stolarska	1.600	400	—	3.600	200	8.212	2.600	16.612
15	Kalwarya Zebr. " "	—	—	—	1.720	—	16.760	3.000	21.480
16	Jaworów, szk. dla wyr. zab.	—	—	—	2.000	200	2.560	1.200	5.960
17	Kołomyja, szkoła garncarska	—	—	—	4.400	—	11.580	6.000	21.980
18	Touste, nauk. warsztat garnc.	—	—	—	2.400	—	2.380	2.600	7.380
19	Witków, szkoła szewska	—	—	—	2.400	—	4.444	1.600	8.444
20	Stary Sącz " "	—	—	—	6.360	600	2.788	1.200	10.948
21	Dobczyoe " "	—	—	—	1.600	200	2.840	800	5.440
22	Lwów, majst. kursa szewskie	—	—	—	—	—	6.400	—	6.400
23	Krosno, szkoła tkacka	—	—	—	4.000	400	8.940	7.600	20.940
24	Gliniany, nauk. warszt. tkacki*)	240	—	—	—	100	3.672	2.400	6.412
25	Gorlice " " "	—	—	—	—	400	600	800	1.800
26	Korczyna " " "	—	—	—	—	—	2.160	1.440	3.600
27	Kosów " " "	80	—	—	—	300	2.776	1.400	4.556
28	Łańcut " " "	500	—	—	—	600	2.320	900	4.320
29	Rychwałd " " "	—	—	—	—	400	2.110	1.000	3.510
30	Wilamowice, " "	400	—	—	—	100	2.660	1.000	4.160
31	Budzanów, sub. " "	—	—	—	—	—	800	—	800
32	Rakszawa, szk. sukienicza	—	—	—	—	1.000	8.220	5.600	14.820
33	Kańczuga, szk. koronkarska	48	—	—	2.400	200	1.722	1.200	5.570
34	Zakopane " "	—	—	—	4.800	—	4.500	1.600	10.900
35	Bobowa " "	—	—	—	400	200	460	800	1.860
36	Jaworów, sub. prac. koronk.	—	—	—	—	—	800	—	800
37	Przeworsk " " "	—	—	—	—	—	600	—	600
38	Maków, szkoła hafciarska	96	—	—	600	50	1.728	800	3.274
39	Sieniawa, kurs dla murarzy	600	—	100	—	400	600	—	1.700
	Razem . .	3.896	400	200	78.080	9.260	134.940	64.240	291.016

*) Warsztaty tkackie pracują na rachunek związanych z nimi spółek tkackich.

Statut

kursów dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu.

§. 1. Zadanie kursów.

Zadaniem kursów jest teoretyczne i praktyczne przygotowanie palaczy, dozorców, werkmistrzów i samoistnych przemysłowców w zakresie fabrykacji cegieł, drenów, dachówek, kafli, niemniej wapna, gipsu i cementu.

§. 2. Język wykładowy.

Językiem wykładowym i urzędowym na kursach jest język polski.

§. 3. Liczba uczniów.

Liczba uczniów na każdym roku nie może przekraczać dwudziestu.

§. 4. Warunki przyjęcia.

Uczniem kursów może być każdy posiadający następujące warunki:

- a) ukończony przynajmniej ośmnasty rok życia,
- b) ukończoną z dobrym postępem szkołę ludową,
- c) dostateczne uzdolnienie fizyczne do obranego zawodu,
- d) zatrudnienie praktyczne w fabrykach przemysłu ceglarsko-wapienniczego.

W razie gdyby uczeń nie udowodnił odnośnymi świadectwami, iż posiada wykształcenie odpowiednie zakresowi nauki szkoły ludowej, ma obowiązek poddać się egzaminowi wstępnemu przed nauczycielami zakładu.

Wyjątkowo i w miarę wolnego miejsca mogą być dopuszczeni uczniowie nadzwyczajni na poszczególne wykłady teoretyczne.

§. 5. Czas trwania nauki.

Nauka trwa cztery półrocza.

Nauka teoretyczna trwa przez sześć miesięcy zimowych każdego roku t. j. od 1. października do 31. marca.

Nauka praktyczna odbywa się przez letnie półrocza w szkole i we fabrykach, wskazanych przez kierownika kursów, o ile uczeń nie jest już stale w odnośnej fabryce zajęty.

Uczeń, który nie odbędzie praktycznej nauki po pierwszym półroczu teoretycznym, nie może być na trzecie półrocze teoretyczne przyjęty.

§. 6. Świadectwa.

Uczeń po ukończeniu I. i III. półrocza (teoretycznych) otrzymuje wykaz postępu nauki. Poświadczenie odbytej nauki praktycznej (II. i IV. półrocze) w kierunku wskazanym przez kierownika kursów, wydaje mu zarząd fabryki, w której praktykę odbywa. Na podstawie świadectwa ze wszystkich półroczy, otrzymuje uczeń świadectwo odejścia, wykazujące jego zachowanie się, pilność i całkowite wyniki nauki. W świadectwach określa się obyczajnie stopniami: odpowiednie i nieodpowiednie; pilność: bardzo pilnie, pilnie, niejednostajna, niedbała; postęp w naukach: bardzo dobry,

dobry, dostateczny, niedostateczny. Jeżeli uczeń otrzyma w końcu półrocza najwyżej w dwóch przedmiotach postęp niedostateczny, wówczas konferencya nauczycieli może ucznia przypuścić do powtórzenia egzaminu z tych przedmiotów przed rozpoczęciem następującego teoretycznego półrocza, jeżeli dotyczący nauczyciel temu się nie sprzeciwi. W razie niedopuszczenia do poprawczego egzaminu, lub jeśli uczeń otrzyma postęp niedostateczny więcej niż z dwóch przedmiotów, obowiązany jest cały kurs powtórzyć.

Uczeń nadzwyczajny nie otrzymuje żadnych świadectw, na żądanie jednakowoż może zarząd kursów lub dotyczący nauczyciel wydać mu świadectwo uczęszczania na pewne przedmioty. Uczeń nadzwyczajny, który opuścił więcej niż piątą część godzin przeznaczonych na naukę odpowiedniego przedmiotu, nie może otrzymać świadectwa uczęszczania na ten przedmiot.

§. 7. Bezpłatność nauki.

Nauka na kursach teoretycznych jest bezpłatną. Czy i o ile uiszczane być mają opłaty za kursa praktyczne we fabrykach, zależy będzie od układu zawartego pomiędzy zarządem fabryki a zarządem kursów, należy jednak dążyć i tu do bezpłatności nauki.

§. 8. Ferye.

Dnie świąteczne według obrządku rzymsko-katolickiego są wolne od nauki; ferye z powodu świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy trwają każdorazowo po dni 14.

§ 9. Plan nauki.

Nauka trwa na każdym kursie najmniej 36, a najwyżej 48 godzin tygodniowo. Programem nauki objęte są następujące przedmioty:

a) Na kursie teoretycznym: 1. język polski, 2. język niemiecki, 3. arytmetyka, 4. geometrya z rysunkami, 5. fizyka, 6. chemia, 7. rysunki zawodowe, 8. technologia keramiki i wapiennictwa, 9. wiadomości z budownictwa i nauki o maszynach, 10. korespondencya i rachunkowość przemysłowa, 11. wiadomości z ustaw przemysłowych i ubezpieczenia robotników, 12. higiena.

b) Na kursie praktycznym: 1. poznawanie i badanie gatunków i własności surowców, 2. wyrabianie, suszenie i wypalanie cegieł murarskich, klinkierów, formówek, licówek, płytek ściennych i posadzkowych, dachówek, rur kamionkowych, rur drenowych, cegieł i innych przedmiotów z gliny ogniotrwałej, kaffi i terrakoty budowlanej, 3. składanie szkliv, i pól (angob); 4. odlewanie form gipsowych i modeli; 5. wypalanie wapna, gipsu i cementu, wyrób przedmiotów gipsowych i cementowych; 6. udział w stawianiu pieców, suszarń i innych składowych części fabryk dla przemysłu ceramicznego i wapienniczego; 7. udział w obsłudze i używaniu maszyn wchodzących w zakres produkcji ceramicznej i wapienniczej. Program nauki obejmuje nadto zwiedzanie fabryk. Co do praktyki w odnośnych fabrykach, porozumiewa się kierownik kursów z zarządami fabryk.

§. 10. Władza zwierzchnicza.

Zwierzchniczą władzą kursów jest Wydział krajowy. Rządowi służy prawo fachowego lustrowania kursów przez delegowane w tym celu organa.

§. 11. Komitet zarządzający.

Nadzór miejscowy nad kursami spoczywa w rękach komitetu zarządzającego. W skład komitetu wchodzi:

- a) delegat Wydziału krajowego jako kurator, przewodniczący komitetu;
- b) delegat Rady powiatowej Wielickiej,

- c) delegat Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie;
- d) delegat miasta Podgórze;
- e) inspektor fachowy (§. 14.);
- f) przedstawiciel przemysłowców dotyczących gałęzi przemysłu, powołany przez komitet zarządzający;
- g) Kierownik kursów.

O wyborze delegatów pod b) c) i d) zawiadamiają odnośne władze Wydział krajowy. Członkowie komitetu zarządzającego urzędują bezpłatnie; czas trwania ich mandatów jest nieograniczony.

§. 12. Posiedzenia Komitetu zarządzającego.

Posiedzenia komitetu zarządzającego odbywają się przynajmniej raz na kwartał, w razie potrzeby zaś częściej. Na żądanie kierownika kursów lub dwóch członków komitetu, winien kurator zwołać do dni 8 miu posiedzenie. W razie nieobecności kuratora przechodzi przewodnictwo posiedzenia w ręce najstarszego wiekiem członka komitetu. Uchwały zapadają większością głosów. Przewodniczący głosuje tylko w razie równej liczby głosów i wtedy głos jego jest rozstrzygającym. Do prawomocności uchwał komitetu wymagana jest obecność przewodniczącego i dwóch członków. Z posiedzeń komitetu ma być spisywany protokół.

§. 13. Zakres działania Komitetu zarządzającego.

Komitet ma prawo i obowiązek:

1. czuwać nad przestrzeganiem statutu, programu nauki i innych przepisów organizacyjnych zakładu;
2. czuwać nad rozwojem kursów i przedkładać w tym kierunku wnioski Wydziałowi krajowemu;
3. badać urządzenia kursów, stan inwentarza, księgi rachunkowe, sprawdzać stan kasy i wyniki swych badań przedkładać Wydziałowi krajowemu;
4. uchwalać preliminarz kursów;
5. uchwalać wnioski o zamianowanie nauczycieli i funkcyonaryuszów zakładu i wysokości ich płacy i przedkładać Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia;
6. orzekać o wydaleniu uczniów na podstawie wniosków konferencyi nauczycieli zakładu;
7. uchwalać instrukcyę i przepisy wewnętrzne zakładu i przedkładać je Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia;
8. przyjmować sprawozdania roczne kierownika kursów i przedkładać je Wydziałowi krajowemu.

§. 14. Inspektor fachowy.

Wydział krajowy porucza odpowiednio ukwalifikowanej osobie miejscową inspekcycę fachową nad kursami. Obowiązkiem inspektora fachowego będzie: badać szczegółowo tok i postęp nauki, czynić swe uwagi kierownikowi kursów lub przedstawiać je na posiedzeniach grona nauczycielskiego i zdawać Wydziałowi krajowemu sprawę z poczynionych spostrzeżeń.

§. 15. Kierownik kursów.

Kierownik kursów jest reprezentantem zakładu na zewnątrz, zarządza nim pod względem naukowym i administracyjnym i jest bezpośrednim przełożonym nauczycieli, funkcyonaryuszów, uczniów i służby zakładu.

W szczególności jest obowiązany:

- a) przestrzegać ściśle postanowień statutu, planu nauki i innych obowiązujących przepisów zakładu;

b) zestawiać roczny preliminarz i roczne sprawozdanie i przedkładać je komitetowi zarządzającemu do zatwierdzenia;

c) uczestniczyć co pewien czas w lekcjach nauczycieli zakładu i egzaminować uczniów dla przekonania się o ich postępie;

d) nadzorować naukę praktyczną odbywaną przez uczniów we fabrykach a to w granicach zawartego z fabryką układu.

Kierownik kursów jest odpowiedzialny za majątek zakładu i inwentarz jego pieczy poruczony.

§. 16. Konferencye nauczycieli.

Nauczyciele zakładu odbywają przynajmniej raz na miesiąc konferencyę pod przewodnictwem kierownika kursów. Celem konferencyi jest uzyskanie jednolitego kierunku w nauczaniu i kierowaniu uczniów przez wzajemne porozumienie się nauczycieli. Na posiedzeniu mogą być obecni członkowie komitetu zarządzającego z głosem doradczym. Inspektor fachowy może żądać zwołania specjalnej konferencyi w celu udzielenia swych spostrzeżeń i obrad nad organizacją kursów i planem nauki. Konferencya nauczycieli w szczególności ma prawo i obowiązek:

a) uchwalać szczegółowe plany nauki i podział godzin na podstawie ogólnych programu naukowego kursów;

b) klasyfikować uczniów;

c) przypuszczać uczniów do egzaminu poprawczego;

d) przedstawiać uczniów do udzielenia im stypendyów lub zasiłków;

e) udzielać w razie przewinienia ucznia nagany, lub przedstawiać komitetowi wnioski na wykluczenie uczniów;

f) używać kredytu na środki naukowe, bibliotekę i t. p.

§. 17. Urlopy.

Kierownik kursów może w dniu szkolne wydalać się bez urlopu najwyżej na trzy dni, o czem jednakowoż winien powiadomić poprzód piśmiennie kuratora zakładu i zarządzić zastępstwo. Dłuższych urlopów udziela mu Wydział krajowy. Nauczycielom, funkcyonaryuszom i służbie udziela urlopów do dni trzech kierownik kursów i zarządza zastępstwo, o czem jednakowoż winien zawiadomić kuratora Zakładu. Dłuższych urlopów udziela Wydział krajowy na przedstawienie kierownika.

§. 18. Utrzymanie kursów.

Do utrzymania kursów służą następujące środki:

1. kwota 1 000 koron, którą uiszczać ma corocznie od roku 1900, aż po koniec roku 1905 gmina miasta Podgórze na mocy uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1899 r.;

2. zasiłki Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie;

3. zasiłki Rady powiatowej w Wieliczce;

4. zasiłki przemysłowców;

5. subwencya funduszu krajowego;

6. subwencya rządowa, o ile przez c. k. Rząd zakładowi będzie przyznana.

§. 19. Inwentarz zakładu.

Cały inwentarz i urządzenie zakładu, środki naukowe i zbiory są własnością funduszu krajowego, któremu w razie zwinięcia zakładu rozporządza Wydział krajowy według swego uznania.

§. 20. Zmiana statutu.

Każdoczesna zmiana statutu kursów, programu nauki, instrukcyi i regulaminów wymaga zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Program nauki

na kursach dla przemysłu ceramicznego w Podgórzu.

A) Kursa teoretyczne

I. Język polski.

Czytanie, objaśnianie i streszczanie przeczytanych ustępów, z szczególnem uwzględnieniem wiadomości z geografii i statystyki kraju i monarchii. Ćwiczenia piśmienne, przeważnie stylistyczne, z uwzględnieniem pisania pięknego.

Tygodniowo godzin 3 w I. półroczu

II. Język niemiecki.

Ćwiczenia w czytaniu, pisaniu i porozumiewaniu się. Nauka ma być udzielaną praktycznie, z najniezbędniejszymi tylko objaśnieniami gramatycznymi, a opierać się na ustępach i tematach z zakresu zajęć przemysłowych.

Tygodniowo godzin 3 w I. i III. półroczu.

III. Arytmetyka.

Cztery działania liczbami całymi i ułamkami. Stosunki i proporcje, reguła trzech, rachunek procentu, rachunek mieszany. Miary, wagi i monety.

Tygodniowo godzin 3 w I. półroczu.

IV. Geometrya.

Stereometrya, linia, kąt, figury płaskie, podobieństwo i przystawanie figur płaskich, obliczanie ich obwodu i powierzchni. Bryły, obliczanie powierzchni i objętości. Z wykładem łączą się rysunki geometryczne.

Tygodniowo godzin 6 w I. półroczu.

V. Fizyka.

Ogólne własności ciał. Mechanika ciał stałych, płynnych i gazowych. Ciepło i elektryczność. Wszystko z szczególnem zastosowaniem do przemysłu glinianego i wapiennego.

Tygodniowo godzin 3 w I. półroczu.

VI. Chemia.

Ogólne pojęcia i prawidła chemiczne. Metaloidy, metale i związki ich ze szczególnem uwzględnieniem związków i procesów chemicznych, ważnych dla przemysłu glinianego i wapiennego. Ćwiczenia laboratoryjne.

Tygodniowo godzin 4 w I. półroczu.

VII. Rysunki zawodowe.

Kopiewanie rozkładu i urządzeń fabryk w zakresie ceramiki i wapiennictwa. Kopie pieców technicznych i maszyn z odpowiednimi rozmiarami i objaśnieniami.

Tygodniowo godzin 4 w I. i III. półroczu.

VIII. Technologia.

Na I. półroczu.

Niezbędne wiadomości o minerałach i ich własnościach, z szczególnem uwzględnieniem kopalń i pokładów, ważnych dla przemysłu glinianego i wapienniczego.

Procesy chemiczne i fizyczne przy paleniu. Materiały opałowe stałe, płynne i gazowe. Urządzenie palowisk.

Tygodniowo godzin 10.

Na III. półroczu.

A) Technologia przemysłu glinianego. Rodzaje glin, występowanie ich, wydobywanie i przerabianie.

Wyrób, suszenie i wypalanie cegieł murarskich, klinkierów, farmówek, licówek, płytek ściennych i posadzkowych, dachówek, rurek drenowych, rur kamionkowych, cegieł i innych przedmiotów z gliny ogniotrwałej. Wyrób kafli i terrakoty budowlanej. Składanie szklivi i polew (angob.). Odlewanie form gipsowych i modeli.

B) Technologia przemysłu wapienniczego i cementarskiego. Materiały surowe, występowanie ich i wydobywanie.

a) Palenie wapna; gaszenie, cegła piasko-wapienna.

b) Wapno hydrauliczne i cement, przygotowanie ich, palenie i mielenie.

Własności cementu.

c) Wyroby betonowe i cementowe.

d) Gips, palenie go, mielenie i wyroby z gipsu.

Nauka posiłkuje się okazami gabinetowymi, demonstracjami przy zwiedzaniu fabryk i doświadczeniami laboratoryjnymi.

Tygodniowo godzin 10.

IX. Wiadomości z budownictwa i nauki o maszynach.

a) Wiązanie cegieł i kamienia. Sposób użycia rozmaitych materiałów w budownictwie.

b) Najniezbędniejsze wiadomości o kotle parowym, maszynie parowej i przenoszeniu siły. Urządzenia transportowe materiałów surowych i wyrobów. Wodociągi fabryczne. Maszyny robocze w cegielnictwie, wapiennictwie i cementarstwie. Zastosowanie oświetlenia elektrycznego we fabrykach.

Tygodniowo wykładu 4 godziny i rysunków 6 w III. półroczu.

X. Korespondencya i rachunkowość przemysłowa.

Listy, podania, rachunki, karty, świadectwa, umowy. Ekspedycya pocztowa i kolejowa.

Pojęcia i cel rachunkowości przemysłowej. Najważniejsze książki rachunkowe, traktowane na przykładach praktycznych. Kalkulacya przemysłowa.

Tygodniowo 4 godziny w III. półroczu.

XI. Wiadomości z ustaw i przepisów przemysłowych.

Główne przepisy ustawy przemysłowej. Zarządzenia prawne, dotyczące ochrony robotników, pracujących we fabrykach, kamieniołomach, kopalniach gliny i t. p. Kasy chorych. Zakład ubezpieczeń od wypadków.

XII. Hygiena.

Hygiena domowa i fabryczna. Pomoc w nagłych wypadkach.

Zestawienie godzin.

	I. półroczu.	III. półroczu.
1. Język polski	3	—
2. Język niemiecki	3	3
3. Arytmetyka	3	—
4. Geometrya i rysunki geometryczne	6	—
5. Fizyka	3	—
6. Chemia	4	—
7. Rysunki zawodowe	4	4
8. Technologia	10	10

9. Wiadomości z budownictwa i nauki o maszynach	—	10
10. Korespondencya i rachunkowość przemysłowa .	—	4
11. Wiadomości z ustaw i przepisów przemysłowych	—	4
12. Hygiena	—	1
Razem	36	36.

B) Kursa praktyczne.

Nauka praktyczna obejmować ma wyrób materiałów i przetworów, które statut w planie nauki dla kursu praktycznego (§. 9. b.) wymienia i nauka technologii obejmuje. Odbywać się ona będzie jużto na przyrządach, maszynach i w piecach, oddanych do rozporządzenia zarządowi kursów, jużto w fabrykach prywatnych. Dążeniem jej będzie: wyuczyć poprawnego i postępowego wyrobu, oraz obznajomić ucznia z najnowszymi urządzeniami fabryk, maszynami i ich obsługą w zakresie przemysłu glinianego i wapienniczego.

W pracach na kursie praktycznym będzie brał uczeń udział w zakresie swojego specjalnego zawodu.

Szczegółowy program prac praktycznych ma być na cztery tygodnie przed **każdoczesnem** rozpoczęciem letniego półroczna na konferencyi nauczycielskiej ułożony i do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu przesłany.

Sprawozdanie

z czynności krajowej ceramicznej Stacyi doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie za czas od 1. grudnia 1899 r. do 31. grudnia 1900 r.

W myśl statutu Stacyi ceramicznej przedkładam :

I. Stacya jako zakład naukowy doświadczalny.

Ćwiczenia laboratoryjne w Stacyi ceramicznej słuchaczy III. i IV. roku technologii chemicznej przypadają w myśl programu c. k. Szkoły politechnicznej dopiero w roku naukowym 1900/1901.

II. Stacya jako zakład do badania materiałów surowych i popierania technicznymi orzeczeniami przemysłu ceramicznego i szkolnictwa garncarskiego.

a) Załącznik pod 1. wykazuje 36 gat. glin i 7 gat. piasku, które Stacya dla 15 stron zbadała i orzeczenie fachowe wydała.

b) Polewę charakterystycznie czerwoną t. zw. chińską posiadają z powodu tajemnicy technicznej jej sporządzania i wypalania, oprócz Chińczyków i Japończyków, tylko fabryka rządowa w Sévres we Francyi, fabryka królewska w Charlottenburgu w Prusiech i fabryka spadkobierców po ś. p. Arnoldzie Bünzlim w Krumnussbaum w Austrii Niższej. Po licznych doświadczeniach sporządziłem ją również, stosując takową nietylko do wyrobów z glin ogniotrwałych, białych t. j. do porcelany, fajansu wykwentnego, ale i do wyrobów z glin garncarskich zwykłych. Różni się ona od zagranicznych nadto kolorem czerwonym silniejszym, jest tańsza i wymaga do wypalenia tylko temperatury garncarskiej zwykłej.

Korzystając z Wystawy światowej w Paryżu 1900 r. wystawiłem dwie wazy wysokości 58 ctm. z tą moją polewą chińsko-czerwoną, dekorowane kołomyjskim ornamentem złożonym. Łatwość fabrykacji tej nowej polewy czerwonej i jej wypalenia w niskiej temperaturze na wyrobach z glin zwykłych, umożliwiły, że te dwie wazy, z pośród wyrobów z polewą czerwoną chińską, były największe na tegorocznej Wystawie powszechnej w Paryżu.

c) Również wystawiłem, kosztem Wydziału krajowego, na tegorocznej Wystawie powszechnej w Paryżu garncarskie dekorowane wyroby z mojem szkliwem i emalią bezołowiową zdrowotną.

Powołując się na zeszłoroczne sprawozdanie Stacyi ceramicznej o wartości technicznej i przemysłowej tego garncarskiego szkliwa bezołowiowego i emalii bezołowiowej, dziś dodać należy, że wymienione wyroby Stacyi ceramicznej były jedynymi tego rodzaju okazami na Wystawie powszechnej paryskiej.

d) Za wyrażone pod b) i c) wazy i wyroby garncarskie oraz za wystawione w pawilonie galicyjskim wyroby kraj. szkoły garncarskiej w Kołomyi, przyznała jury, na tegorocznej Wystawie w Paryżu, galicyjskiemu Komitetowi wystawowemu medal srebrny.

e) Krajowy garncarski kurs majsterski w Racie, będący stale pod ogólnym zarządem fachowego kierownika Stacyi ceramicznej, został z dniem 1. stycznia 1900 r

zwinięty. Wykształciwszy 20 czeladników i majstrów w sporządzaniu naczyń kamionkowego, t. zw. „kamiennego“, spełnił swe zadanie pomyślnie.

Nowa ta gałąź przemysłu garncarskiego w okolicy tamtejszej wejdzie w życie niebawem. Były bowiem werkmistrz kursu krajowego w Racie, p. Jan Słowicki, zakłada w Potyliczu garncarnię dla wyrobu naczyń kamionkowego.

f) Krajowy Warsztat garncarski naukowy w Toustem, po wykształceniu młodszych sił garncarskich postępowych, dla majoliki tamtejszej okolicy t. zw. „fladrowanej“ t. j. dekorowanej farbami pobiłkowymi, które garncarz, dekorując przedmiot, różkiem rozlewa — został zwinięty 1. września 1900 r. Kierownik Stacyi zlustrował poprzednio ten Warsztat i stwierdził, że związkowy Warsztat produkcyjny prywatny byłych uczniów utrzyma się w Toustem.

Warsztat nowy jest bez przerwy czynny.

g) Krajowej Szkole garncarskiej w Kołomyi udzieliła Stacya ceramiczna przepisów techniczno-keramicznych dla sporządzania pieców kaflowych, majolikowych, których rytowany rysunek ma być malowany farbami emaliowymi a reszta powierzchni kafli tylko szklona. Również udzieliła Stacya ceramiczna Warsztatowi garncarskiemu w Toustem różnych przepisów technicznych i wskazówek fachowych.

h) Wydziałowi krajowemu, Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, zakładom przemysłowym i stronom prywatnym udzielała Stacya ceramiczna opinii fachowych.

W końcu winieniem sprostować omyłki drukarskie zeszłorocznego mego sprawozdania. Mianowicie:

W ustępie I. po słowach: „niemniej zwiedzili“ dodać należy: „fabrykę pieców kaflowych na Kastelówce“.

W ustępie II. a) po słowach: wykładany dotąd na utrzymanie kraj. naukowego Warsztatu garncarskiego“ dodać należy: „w Porembie“.

Edmund Krzen

inż. kierownik Stacyi ceramicznej doświadczalnej.

Przemysł wełniany na Wystawie światowej w Paryżu.

Wystawa działu tkackiego na powszechnej wystawie w Paryżu pomieszczona była na Polu Marsowem, w lewej części pawilonu przemysłowego. Obejmowała ona wszelkie grupy należące do tego przemysłu, począwszy od surowych materiałów a skończywszy na gotowych ubiorach i strojach.

Wystawa nie była podzielona na grupy, obejmujące przedmioty jednego gatunku, lecz rozdzielona podług państw biorących w niej udział. Każde więc państwo wystawiło osobno swoje surowe materiały, swoje tkaniny, swoje gotowe ubrania i t. d., czyli oddzielnie urządziło zupełną wystawę tkacką swojego przemysłu. Był taki podział niewątpliwie dla urządzających wystawę wygodny, a zapewny i potrzebny z praktycznych względów, aby komisarze poszczególnych państw mogli z góry wiedzieć, jaką rozporządzają przestrzenią i przy innem ugrupowaniu praca ich byłaby większa i trudniejsza, ale też podział ten odebrał wystawie wszelką przejrzystość, ludziom studującym pewne działy wystawy nadzwyczajnie utrudnił oglądanie i porównywanie przedmiotów wystawionych, a wystawie nadał postać szeregu odrębnych bazarów, w których wszystkiego można dostać, co na ogólne wrażenie z wystawy odniesione ujemnie musiało wpłynąć.

Dodać trzeba, że generalny katalog wystawy ułożony był według działów fabrykacyi i przeto nie był prawie nic pomocny przy zwiedzaniu wystawy, bo chcąc nim się posługiwać, musiałoby się bezustannie od wystawy jednego do drugiego państwa wędrować, informując się zaś z niego przy oglądaniu pojedynczych wystaw, trzeba było wciąż we wszystkich jego częściach wertować. Katalog był przytem w wielu miejscach niedokładny i błędny.

W sprawozdaniu swoim przyjmę najprostszy, naturalny podział na dwie grupy: materiałów i maszyn i w pierwszej z nich omówię kolejno wyroby wełniane, od surowych włókien począwszy aż do gotowych tkanin, w drugiej maszyny przetwarzające wełnę w porządku, w jakim odbywa się przeróbka.

W dziale materiałów wełnianych tylko gotowe tkaniny przedstawione były w sposób godny światowej wystawy. W luźnej wełnie bardzo mało dało się widzieć, n. p. okazów fabrycznej luźnej wełny wcale nie było. Piękną kolekcję wełny surowej, pranej i karbonizowanej, wystawiły wzorowo belgijskie pralnie z okolic Verviers (Collectivité des Laveurs et Carboniseurs de l'arrondissement de Verviers), firma Pollet (Achille & Pierre) z Tourcoing wełnę surową, praną, gręplowaną i czesaną, Voisin & Heu z Elbeuf odpadki wełniane i włókna z nich otrzymane.

Piękne okazy przędzy ozdobnej z wełny owczej, kaszmirskiej, alpaki, mohairu i innych materiałów, wystawiła firma Bloch z Sedanu, przędzę czesankową w naturalnej barwie, farbowaną, mieszaną systemem zwykłym i Vigoureux'a, pokazały firmy Caulliez & Delaoutre z Tourcoing, Gamand & fils z Amiens i inne, przędzę fantazyjną Luglien - Leroy & Cie z Cercamp le - Frévent.

Angielskich i niemieckich przędzalni nie było na wystawie, co ze względu na doniosłość i rozległość tego przemysłu tworzyło na wystawie lukę.

W gotowych tkaninach przeważne miejsce zajęły wyroby wzorzyste z przędzy czesankowej; wyrobów modnych z przędzy gręplowej było znacznie mniej, z sukien bardzo oficie wystawiono sukna uniformowe, sukien nieczesanych (t. z. lodenów),

które w austriackim przemyśle wcale znaczną grają rolę, prawie nie było, tak samo grubych sukien i koców.

Z natury rzeczy najobszerniejszą była wystawa francuskich fabryk (po większej części w zbiorowych wystawach Izb handlowych), bardzo poważnie przedstawiała się wystawa niemiecka, skromniej ale bardzo dobrze austriacka, po za tem znaczniejszy udział wzięły fabryki belgijskie — zresztą wszystkie inne państwa bardzo słabo wystąpiły.

Nietylko najobszerniejsza ale i najdoskonalsza była wystawa fabryk francuskich. Wyroby inne, n. p. niemieckie choć pod względem wykończenia znakomite i niewątpliwie wzorowane na francuskich nie dorównywały im ani ułożeniem wzorów ani dobozem barw. Wyroby francuskie z małymi wyjątkami nie były krzyżące, odznaczały się smakiem bardzo poważnym, wzorami skromnymi, dobozem spokojnych barw, przeważnie w szarawo-niebieskich odcieniach.

Najpiękniejsze wyroby z przędzy czesankowej na męskie ubrania miały w zbiorowych wystawach Izby handlowe z Elbeuf i Roubaix i osobno kilku fabrykantów z tamtych okręgów. Równie pięknie tkane, lecz nie tak doskonale wykończone, wystawiła Izba handlowa z Vienne (Isère), która miała przeszło 1.000 gatunków (w liczbie tej widziałem kilkanaście silnie spłowiałych, mimo że nie były narażone na bezpośredni wpływ promieni słonecznych). Wystawa ta obejmowała wprawdzie w mniejszej ilości także inne wyroby, wśród których zauważyłem angielskie szewioty z przędzy gręplowej, twardo i wcale nie wzorowo wykończone.

Sukienka z różnobarwnej, w przedzeniu mieszanej wełny (melange) i modne obecnie gładkie t. j. nie wzorzyste materyały w równych kolorach, w wełnie farbowane, zarówno męskie jak damskie, o bardzo ładnym wykończeniu, wystawiła zbiorowo Izba handlowa z Tourcoing, prócz tego firmy Lasbordes z Castres (także szewioty z przędzy czesankowej), Lemonnier fils & Laignel z Elbeuf, Pollet z Tourcoing i inni.

Do najpiękniejszych okazów francuskiego przemysłu wełnianego należały sukienka gładkie, czarne i różnokolorowe, w tkaninie farbowane, na uniformowe ubrania, damskie suknie i t. d. Na pierwszym miejscu podnieść tu należy wystawę zbiorową Izby handlowej w Sedanie z prześlicznie wykończonymi czarnymi wyrobami, dalej firmy Goujon & Bourgeois z Elbeuf (sukna gładkie na męskie i damskie ubrania i uniformowe), Lecorneur frère, fils & Cie z Elbeuf (sukienka farbowane w sztuce), Nioret & Boulet z Elbeuf (prześlicznie apretowane sukna uniformowe), Robert & fils z Sedanu (sukna czarne i kolorowe).

Ostatniem słowem apretury i przez żadną inną fabrykę nie dościgniętą była wystawa firmy Montagnac & fils z Sedanu, obejmująca farbowane w sztuce tkaniny na zimowe wierzchnie okrycia z wełny owczej, wielbłądziej i kaszmirskiej o niezrównanej miękkości i piękności.

Wreszcie uwagi godną była zbiorowa wystawa fabrykantów kocyków wełnianych wzorzystych na łożka z Orleanu, o pięknych barwach i wzorach.

Drugie miejsce po francuskich przyznać należy niemieckim wystawcom. Tak ilość jak i jakość okazów zapewniły im pierwsze miejsce z pomiędzy zagranicznych fabrykantów. Bardzo dobre wyroby z przędzy czesankowej wystawiły firmy Meyer z Akwizgranu, Bedburger Wollindustrie z Bedburg, Cüpper Sohn z Akwizgranu; ta ostatnia miała także bardzo ładne szewioty angielskie i ślicznie wykończone czarne sukna. Delius z Akwizgranu wystawił sukienka damskie jednokolorowe w pięknym doborze barw, Kesselkaul Enkel z tego samego miasta wyborne sukna uniformowe.

Z austriackich fabrykantów pierwsze miejsce zajęli berneńscy. I tak czarne korty z przędzy czesankowej i wyborne w sztuce farbowane sukna, mieli Auspitz & Enkel i Redlich, materyały czesankowe na męskie ubrania bardzo dobre wystawili Bauer & Ornstein, Kohn i Brüder Schöller, wyroby męskie w tanich a gustownych

gatunkach Löw Beer Söhne. Z innych miejsc fabrycznych wystawili Baur z Insbruku dobre sukna nieczesane (lodeny), Kurz z Jägerndorfu różne tkaniny na męskie ubrania, nieszczególnie wykończone i niewiadomo po co posłane na wystawę, tak samo Quitner & Sohn z Opawy. Z Białej bardzo ładne materyały męskie i sukienka damskie miał Sternickel & Gülcher.

Były jeszcze wystawione wyroby angielskie i belgijskie, lecz w tak małej ilości, że nie mogły dać należytego pojęcia o potężnym przemyśle wełnianym tych państw.

Wystawki wyrobów bułgarskich, greckich, rumuńskich i t. d. świadczyły, że przemysł ten zaczyna się tam silnie rozwijać, dzięki rozumnej wewnętrznej polityce, która rozumie że przemysł jest najważniejszą dźwignią dobrobytu, nie oddaje go na łup władz podatkowych i nie gnębi twardemi ustawami przemysłowemi, lecz, otaczając go życzliwą opieką i troskliwą a wydatną pomocą, stara się watał zrazu roślinkę w silne wychodować drzewo. A u nas?

Kończąc sprawozdanie o wystawie wyrobów wełnianych, niepodobna pominąć wystawy tkanin nieprzemakalnych pod nazwą „Drap de Suède“ firmy Hennequin & Dugrais z Paryża. Zazwyczaj impregnowanie sukna ciałami, niedopuszczającemi wody, czyni je twardem, sztywnem, robi je tłustem i nie miłym w dotknięciu, a gdy sukno tych wad niema, to zawsze jest tylko niedostatecznie nieprzemakalne. Wystawiane tkaniny wspomianej firmy niczem nie zdradziły, że są impregnowane, były miękkie, przyjemne w dotknięciu, cienkie, a mimo to zupełnie nieprzemakalne, gdyż rozwieszone poziomo i nalane wodą, całą godzinę wisiały nie przypuszczając ani kropelki; miały przytem tę wyborną własność, że były przewiewne t. j. z łatwością przepuszczaly powietrze, niedopuszczając tylko wody.

Dział maszyn dla przeróbki włókien wełnianych był tak słabo reprezentowany, że żadnego nie mógł dać wyobrażenia o potężnym rozwoju tego obecnie kwitającego przemysłu. W dziale maszyn przedzalniczych wystawił francuski fabrykant Alexandre, père & Antoin z Harecourt garnitur gręplarek do wełny zwykłej, niczem wybitnem nie wyróżniającej się konstrukcyi, a do tego nie będący w ruchu. W przeciwieństwie do tego, wystawiła firma angielska Platt Brothers & Cie, Limited, z Hartford Works, kompletną przedzalnię wełny, składającą się z wilka, trzech gręplarek i selfaktora, które w oczach publiczności przerabiały białą wełnę. Interesujący był sposób przerabiania wełny na gręplarkach i przeprowadzanie jej z jednej maszyny na drugą. Na pierwszej maszynie przyrząd automatycznie działający odwaczał i układał wełnę, która następnie z maszyny wychodziła w formie wstęgi, nawijającej się na cewkę. Skoro cewka była pełna, przyrząd również automatyczny odsuwał ją, podsuwając równocześnie pustą cewkę i równocześnie dając o tem robotnikowi dzwonkiem sygnał, żeby cewkę pełną wyjął i u drugiej gręplarki założył. Na tej maszynie cewki pełne, w liczbie kilkunastu obok siebie umieszczone, odwijały się równocześnie, dostając się pod walce gręplarki. Z drugiej maszyny wychodziła wełna także w postaci wstążki wprost do trzeciej gręplarki, gdzie równolegle składana (\equiv) na ruchomym stole, wchodziła pomiędzy walce. Ten sposób przerabiania zapewnia wyborne wymięszanie wełny, stosować się jednak daje tylko do dużych ilości, gdyż na końcu pozostawać muszą znaczne ilości nieprzerobionej wełny na cewkach drugiej maszyny.

Znakomite miejsce i co najmniej równorzędne z najpierwszemi firmami, zajęła na wystawie szlaska fabryka G. Josephy's Erben z Bielska (dla objaśnienia geograficznego położenia Bielska dodano w nawiasie w generalnym katalogu „Siberie“), z trzema gręplarkami i selfaktorem. Gręplarki wyposażone były do automatycznego ważenia i nakładania wełny na pierwszą gręplarkę, do automatycznego przenoszenia jej w formie taśmy z pierwszej na drugą i z drugiej na trzecią maszynę.

Wykonanie wszystkich części było tak dokładne, staranne i rzecz można eleganckie, że nie miało pod tym względem nic równego na wystawie. Przy selfaktorze tej firmy uwagi godnym był sposób równoczesnego smarowania wszystkich wrzecion za pomocą paska filcu, napojonego tłuszczem, który za pomocą śrubki dał się przyciskać do wrzecion, przez co smarowanie stosownie do potrzeby może być obfitsze lub słabsze. Sposób ten z jednej strony zaprowadza bardzo znaczną oszczędność w smarowidle, z drugiej zapobiega prędkiemu zużywaniu się wrzecion, gdy każde z nich pozostawione jest wyłącznie tylko pamięci i uwadze niezawsze starannego i troskliwego robotnika.

Interesująca była maszyna belgijskiej firmy „Société anonyme Célestin Martin“ z Verviers do robienia dwukolorowej przędzy o 2 bębnach nad sobą umieszczonych, które równocześnie gręplowały wełnę o 2 odrębnych barwach i podsuwały ją pod jeden przyrząd rozdzielający, przez co powstawały pasma, a następnie przędza złożona z dwóch oddzielnych barw, zupełnie odmienna od jednolitej mieszaniny (melange), a także od przędzy skręcanej z 2 nitek różnej barwy. Żałować należy, że nie było nigdzie wystawionych okazów tkanin z takiej przędzy wyrobionych, aby można było widzieć, jakie będzie zastosowanie jej w przemyśle. Co do samej maszyny można było zrobić zarzut zbytowego skomplikowania w zestawieniu, przez co dozór w czasie roboty jak i rozbieranie do czyszczenia a następnie zestawienie walców musi być utrudnione.

W maszynach dla tkactwa wełnianego panowało na wystawie zupełne ubóstwo, gdyż były zaledwie cztery krosna mechaniczne, z tego dwa wyrobu firmy „Société anonyme vervietoise“ z Verviers, niczem wybitnem się nie odznaczające i 2 krosna firmy Gülcher & Schwabe z Białej, które również nic nadzwyczajnego i nowego nie przedstawiały, ale mimo to górowały nad belgijskimi, robiąc 110 rzutów na minutę bez rwania nitek osnowy i robienia błędów w wątku, podczas gdy tamte, znacznie wolniej idąc, wciąż się zatrzymywały z powodu urywania się osnowy.

Maszyny służące do wykończenia były bez wyjątku nieczynne i z powierzchownego oglądania ich nie można było wyrobić sobie zdania o ich wartości. Uwagi godne były maszyny do czesania sukna firmy „Grosselin père & fils“ z Sedanu, gdzie zamiast ostu suknienniczego zastosowano obicia iglaste, podobne jak w gręplarkach.

Praktyczną w pomysle była także postrzygarka podłużna firmy „G. Josephy's Erben“ z Bielska, w której strzydz można luźno złożone sukno w przeciwieństwie do maszyn obecnie używanych, mogących strzydz tylko sukno nawinięte poprzednio na walec, przez co robota trwa dłużej, sztuka musi mieć ograniczoną długość, gdyż inaczej nie zmieści się na walcu, a co gorsza końce tkaniny nie dają się wystrzydz.

Z wynalazków nowych, nie odnoszących się specjalnie do tkactwa wełnianego lecz mających dla tkactwa ogólne znaczenie, były następujące:

Wystawione przez „Société alsacienne de constructions mécaniques“ z Paryża 2 warsztaty do tkanin bawełnianych systemu Northropa, wymieniające w tkającym czółnie bez pomocy tkacza puste cewki na pełne w ciągu ruchu t. j. bez zatrzymania warsztatu i przerwy w robocie. Zamiast skrzynki czółenkowej, znajduje się z jednej strony lady bęben z pełnemi (t. j. nawiniętymi przędzą) cewkami, które tkacz, nie mający w czasie ruchu warsztatu nic do czynienia i mogący przez to naraz kilkunastu warsztatów doglądać, podczas ruchu bez żadnych trudności na zapas po kilka naraz zakłada. Gdy wątek na cewce w czółniku się kończy, przyrząd czuwający nad tem — zamiast wstrzymać warsztat, tak jak to jest przy innych warsztatach obecnie urządzone — wprawia w ruch odpowiednio urządzonego mechanizm, który w chwili, gdy czółno do końca lady dochodzi, chwytą jedną cewkę z bębna i wciska ją w czółno wypychając równocześnie próżną cewkę — i tak bez zatrzymania się warsztat nieustannie pracuje. Druga jeszcze doskonalsza konstrukcyja nie dopuszcza do zupełnego wyczer-

pania się przędzy na cewce (bo przez to w tkaninie tworzą się błędy wskutek braku kawałków wątki), lecz cewkę z kilkoma jeszcze warstewkami przędzy wymienia na pełną.

Te same warsztaty miały jeszcze urządzenie, wstrzymujące ruch w chwili zerwania nitki osnowy, które polegało na tem, że cienka i lekka blaszka lniana na nitce zawieszona (na każdej nitce osnowy wisiała taka blaszka) w chwili zerwania się nitki spadała, wprawiając w ruch przyrząd zatrzymujący natychmiast warsztat tkacki.

Warsztaty Northropa są obecnie największym tryumfem mechaniki tekstylnej, wymagają jednak bardzo dokładnego zestawienia wszystkich mechanizmów i użyć się dają tylko do przeróbki silnych materiałów.

Austryacka firma „Hohlbaum & Cie“ z Jagerndorfu wystawiła warsztat do bawełny z przyrządem elektrycznym, wstrzymującym warsztat w razie zerwania się nitki osnowy, który doskonale działał.

Powszechną uwagę zwracała wreszcie maszyna firmy „The Millar Loom Company Limited“ z Londynu, która robiła materye na ubrania nie sposobem tkackim ani pończoszkowym, lecz na podobieństwo maszyny do szycia spajała luźno na sobie leżące nitki, skrzyżowane ze sobą jak osnowa i wątek w zwykłych tkaninach. Maszyna ta zupełnie odmiennie niż warsztaty tkackie konstrukcyi, olbrzymio je przewyższa szybkością roboty i skoro się rozpowszechni i wytworzy nowe, przez modę zastosowane wzory — stosowne do swej konstrukcyi — może w przemyśle tekstylnym bardzo doniosłą rolę odegrać.

W wolnych od studyów tkackich chwilach zwiedzałem resztę wystawy, muzea paryskie, muzeum porcelany w Sévres i pracownię gobelinów w Paryżu.

St. Anczyc.

Sprawozdanie

kierownika kraj. ceramicznej Stacji doświadczalnej z wyjazdu i pobytu
na Wystawie paryskiej powszechnej 1900 r.

Z polecenia Wydziału krajowego i przy poparciu zasiłkiem z funduszu przemysłowego dla zwiedzenia tegorocznej Wystawy światowej, badałem w Paryżu postęp przemysłu ceramicznego na zagranicznych wyrobach Wystawy. Nie tu miejsce opisywać Wystawę ceramiczną bliżej, które państwo i co wystawiło; jednak winienem szczególnie zaznaczyć dla scharakteryzowania ważności przemysłu ceramicznego w kraju fakt, że wystawa wyrobów przemysłu ceramicznego na tegorocznej Wystawie celowała pierwszorzędnie, nie tylko mnogością wyrobów, ale i znakomitą jakością, tak pod względem technicznym, jak i dekoracyjnym, wpośród innych gałęzi przemysłu Wystawy paryskiej.

Porcelana, fajans wykwintny (Steingut), fajans emaliowany ozdobny, majoliki zwykłe, majoliki ze szkliwem połyskującym metalicznym (Majolika mit Lüsterglasur), wyroby kamionkowe ozdobne (Steinzeugmajolikawaare), syderolity, terakoty, wyroby dla przemysłu budowlanego, jak: cegły zwykłe, profilowe, okładzinowe, szamotowe, szklone i emaliowane, dachówki, rurki drenowe, rury kamionkowe, zlewy, płyty ścienne, sgrafita, majoliki fasadowe i ścienne, piece kafłowe i kuchnie, wyroby garncarskie zwykłe ze szkliwem glejtowem — oto rodzajowy spis wyrobów wystawionych.

Po tym ogólnym przeglądzie dodam, że najwięcej było wyrobów z glin ogniotrwałych, a pomiędzy nimi najwięcej porcelany zdobionej i majoliki z glin ogniotrwałych, białych. Pięknie i imponująco swą ilością i jakością był zastąpiony przemysł glejtowych wyrobów emaliowanych, zdobionych, które wyroby wypełniały cały prawie parter pawilonu włoskiego i we wielu innych były wystawione.

Dla naszego kraju, który gliny porcelanowej zupełnie nie posiada, gliny dla fajansu wykwintnego (Steingut) mało, a natomiast gliny marglistej dla fajansu emaliowanego w obfitości w bardzo wielu okolicach, jest to wskazówką, ażeby wprowadzić w kraju fajans emaliowany, artystyczny i użytkowy, jako nową gałąź produkcji.

Liczne i piękne okazy Wystawy majoliki budowlanej, zastosowanej do fasad i ozdób ścian, powinny zachęcić architektów naszych do naśladownictwa, zatem przemysł majoliki budowlanej mógłby się rozwinąć w kraju.

Ujemną stroną Wystawy była mała ilość wyrobów dla przemysłu budowlanego zwykłego (wyjąwszy szamotowych), a prawie całkiem nie był reprezentowany przemysł garncarski wyrobów kuchennych tak z glin ogniotrwałych jak i zwykłych.

Silenie się przesadne w zdobieniu wyrobów ceramicznych rządowych fabryk porcelany, jak w Sevres, Meissen, Charlottenburg i t. d., ażeby widza zająć głównie powierzchownością estetyczną przedmiotu, wprowadziło tak częstą zmianę kształtu i dekoracji wyrobów ceramicznych, że dziś stały się one modą, a to nie tylko dla wyrobów luksusowych, ale i dla wyrobów codziennego użytku. Dla pierwszych ma częsta zmiana kształtu i dekoracji uprawnienie

i służy do podniesienia przemysłu ceramicznego artystycznego, dla drugich zaś t. j. dla wyrobów użytku codziennego jest przyczyną upadku mniejszych, nierządowych fabryk porcelany, fajansu wykwintnego i t. d. Dla zamożnych zaś fabryk jest powodem obniżenia dochodu, ponieważ fabryka wysprzedawać musi niemodny towar użytkowy za bezcen.

Ten szkodliwy objaw stosowania przesadnej mody do serwisów stołowych, umywałń i t. d., jasno się przedstawiał na wyrobach porcelanowych i fajansu wykwintnego tegorocznej Wystawy paryskiej. Było tych wyrobów bardzo wiele o najróżnorodniejszych kształtach i dekoracyi, natomiast mało ich okazywało postęp technicznej i praktycznej wartości.

W czasie podróży do paryża na Wystawę powszechną zwiędziłem 5. października 1900 r. „Narodowe Muzeum szwajcarskie“ w Zurychu, gdzie natrafiłem na ludowe majoliki garncarskie, zupełnie równe tak pod względem technicznym jak i dekoracyjnym majolikom ludowym ś. p. Aleksandra Bachmińskiego względnie t. zw. „majolikom kołomyjskim“. Kolekcya tych ludowych majolik składa się z miseczek, dzbanków, kubków i t. d. w liczbie dwudziestu kilku sztuk. Pochodzą one z garncarni w Szwajcaryi niemieckiej i noszą datę w wyrobu 1761, wrytą na jednej sztuce.

Zwróciłem przeto uwagę, w Muzeum zurychskim ze mną obecnych: Prezesa, Wiceprezesa i Kustosza „Miejskiego Muzeum przemysłowego we Lwowie“, na te wyroby jako na fakt, bardzo obchodzący nasz przemysł krajowy.

Uchylają one zdanie dotąd ogólnie rozpowszechnione, jakoby majolika Aleksandra Bachmińskiego i ich charakterystyczna dekoracya były naszego ludu wytworem.

Zdanie to rozpowszechniło się było po krajowej wystawie lwowskiej 1877 r., na której wyroby Aleksandra Bachmińskiego odznaczone zostały medalem, a nadto ich cały zasób zakupiony został do Muzeów krajowych, zbiorów prywatnych i austriackiego Muzeum dla sztuki i przemysłu we Wiedniu.

By rzekomej zaś majoliki i stylu dekoracyjnego Bachmińskiego nie zatracić, ma obowiązek, statutem oznaczony, kraj. szkoła garncarska w Kołomyi je pielęgnować i uszlachetniać.

Ponieważ wyroby Muzeum zurychskiego zupełnie są równe majolikom ś. p. Bachmińskiego, tak co do ornamentyki, rytowanej w pobiałce białej do czerwonego czerepu, niemniej co do malowania trzema farbami podszkliwnymi t. j. żółtą, zieloną i brunatną, a w uwzględnieniu, że one były wyrabiane w Szwajcaryi już w r. 1761, przeto majoliki i rzekomy styl ś. p. Aleksandra Bachmińskiego nie są oryginalne krajowe, ale przedostały się do nas z zachodu Europy, zapewne z Szwajcaryi. Tam bowiem istnieją po dziś dzień fabryki i garncarnie, wyrabiające charakterystyczną majolikę szwajcarską podszkliwną. Rysunek jej jest rytowany w pobiałce czarnej do czerepu czerwonego i malowany wiaćej niż trzema farbami. Tę majolikę wprowadzono w Szwajcaryi zapewne po zarzuceniu dzisiejszej majoliki, u nas nazwanej majoliką Bachmińskiego.

Zamiarem jest też zarządu „Miejskiego Muzeum przemysłowego we Lwowie“ uzyskać kopię tych majolik ludowych szwajcarskich z 1761 r. z Muzeum zurychskiego, by je majolikom naszym przeciwstawić i wykazać, że są zupełnie równe majolikom garncarza ś. p. Aleksandra Bachmińskiego, zmarłego około 1885 roku w Kossowie.

Edmund Krzen,

inż. kierownik Stacji ceramicznej doświadczalnej.

Sprawozdanie

kierownika krajowej szkoły stolarskiej w Stanisławowie z pobytu na wystawie paryskiej w r. 1900 w zakresie przemysłu meblowego.

Dział meblowy na wystawie paryskiej należał do najwspanialszej grupy i był może najbardziej zajmującym i nęcącym każdego widza, posiadającego choć trochę smaku estetycznego i pragnącego piękna w urządzeniu ogniska domowego.

W sześciu wielkich piętrowych pałacach na Esplanadzie Inwalidów, połączonych ze sobą w taki sposób, iż tworzyły właściwie dwa wielkie skrzydła pałacowe, pomieszczono wszystko, co dotyczy ozdoby mieszkania, a więc przeważnie wyroby artystycznego przemysłu meblowego. Całe lewe skrzydło pałacowe zajęli fabrykanci francuscy, prawe zaś wystawcy zagraniczni. Francuzi, mając do dyspozycji tyle miejsca, ile razem wszystkie inne państwa zagraniczne, wystąpili w pokaźnej liczbie ze swoimi wyrobami i można się było łatwo zgubić w tym nieskończonym labiryncie najrozmaitszych sal i galeryj, podzielonych na setki interieurów pojedynczych wystawców.

Całość w sekcji francuskiej przedstawiona była w dwóch częściach, z których pierwszą stanowiły zabytki sztuki meblowej z dawnej przeszłości narodu w stylach Ludwików VII (barok) XV (rokoko) XVI (zopf) i w stylu cesarstwa (empire). Są to wspaniałe, zbyt i oryginalne okazy dawnych mebli, przeważnie z mahoni i palisandru, ozdobionych złożoną ornamentacją z brązu i kryształów a pokrytych cudownymi gobelinami.

Drugą część przedstawiały rzeczy najnowsze, a więc w przeważnej części meble, będące wyrazem rozwoju sztuki meblowej w ostatniej chwili t. j. w stylu „modern“ czyli secesyi. Zasady tego nowego stylu są następujące: budowa sprzętu ma odpowiadać wyraźnie jego celowi, konstrukcyja budowy prosta, zupełny rozbrat z wszystkimi zasadami i motywami, wziętymi z architektury do budowy mebli, piękny rozkład płaszczyzn, drzewo w naturalnych kolorach, albo też w śmiało zestawionych barwach jak: czerwone, zielone, żółte, niebieskie, ozdoby zaś zredukowane do minimum, a jeżeli przychodzą już przy meblach luksusowych, to są wyraźną kopią naturalistycznie rzeźbionych motywów, żywo wziętych z przyrody, ze świata roślinnego i zwierzęcego. Każdy sprzęt swoją całością a nie drobnymi szczegółami ma wywołać miłe wrażenie.

Jakkolwiek styl ten wyrabia się w chwili bieżącej, to wystawa mebli i całych urządzeń mieszkań w Paryżu, a w szczególności interieury w pawilonie secesyjnym p. Binga, wskazują, z jaką szykością przyjął się ten nowy styl, jak podniósł poziom upadającego przemysłu artystycznego, ile wprowadził polotu fantazyi do stolarstwa artystycznego, wprowadzając w miejsce przestarzałych motywów, motywa nowe. Czy jednak styl ten utrzyma się dłużej i rozpowszechni się tak silnie jak n. p. renesans, tego dziś jeszcze stanowczo twierdzić nie można.

Pomiędzy lepszymi meblami w nowym stylu francuskich fabrykantów, odznaczyły się także wyroby firmy Charles Plumet i Tony Selmersheim, a najbardziej imponowały meble Maison Majorelle, tylko niestety bajecznie drogie, tak, że do mieszczańskich domów w ogólności nie mogą mieć przystępu. O wiele wyżej pod względem praktycznego zastosowania odznaczył się francuski interieur

wystawiony przez firmę Damon i Colin. Pojedyncze przedmioty odznaczały się wyraźnie prostą i odpowiadającą celowi budową, rami a nie deski tworzyły podstawę konstrukcji budowy sprzętu, a skromność w ornamentacji odnosiła się tylko do konieczności ozdoby większych płaszczyzn, stanowiących wnętrza drzwi i ram.

W wyrobach włoskich, przeładowanych w rzeźby, przebija się wyraźnie, że nie artyści stolarze są twórcami sztuki meblowej, lecz rzeźbiarze. Wyroby ich, nadesłane przez różne firmy z Turynu, Wenecji i Medyolanu, przeważnie w stylach renesansu i baroku, robiły wrażenia przesadnego przepychu. Bardziej odpowiadające celowi, a zastosowane do rozmaitych stopni zamożności, były meble nadesłane z Anglii. Firma Waring i Gillow w Londynie miała własny pawilon, do pałacu wystawowego dobudowany, w którym przedstawiono sypialnię, jadalnię, salon i pokój mieszkalny. Meble w tych interieurach, przedstawione w nader harmonijnie zestawionych grupach, odznaczały się wytworną elegancją; każdy sprzęt miał na oku wygodę i celowość, właściwe wyrobom angielskim.

Niemcy odznaczyli się nowym sposobem zdobienia płaszczyzn drewnianych, zwanym „ksyleptikon“, za pomocą wyżerania piaskiem albo kwasem miękkich warstw słoików drewnianych, przez co występują twarde warstwy słoików i tworzą pewną dekorację. Tam zaś, gdzie płaszczyzna drzewa nie odznacza się ładnym słoikiem, używa się pomocy blaszanego szablonu z wyciętym ornamentem naturalistycznie stylizowanego rysunku kwiatu albo liści rośliny. Z meblami tego rodzaju wystąpiły spokrewnione warsztaty dla sztuki i rękodzielnictwa w Monachium, tudzież fabrykanci z Darmstadu i Berlina.

Nowość ta nadaje się jednak tylko do mebli tańszych, nie odpowiada wszakże meblom lepszego gatunku, a to z tego powodu, że wykonany takim sposobem ornament nie przedstawia żadnej artystycznej wartości, a w dodatku w wyżarte wgłębienia wtłacza się łatwo kurz, z którego mebel nie łatwo oczyścić. Najbardziej odznaczała się z wyrobów niemieckich sala przyjęć, wykonana przez artystów w Darmstadzie według projektu znanego wiedeńskiego architekta J. M. Olbricha.

Przemysł meblowy austriacki był niemierniej bogato od innych państw reprezentowanym i odznaczył się pięknie świeżością i wdziękiem linii w utworach nowego stylu. W meblach wiedeńskich uwidacznia się wyraźnie charakterystyka odrębnego kierunku modernistycznego, zwanego dumnie przez Wiedeńczyków „Wiener-stil“.

Głównym okazem był interieur wiedeński, wykonany przez firmy: Albert Klöpfer, R. Ludwig, L. Schmidt i A. Vogl według projektu architekta Olbricha, odznaczającego się wielką pomysłowością, odpowiadającą w zupełności warunkom naszych pomieszczeń i wymaganiom komfortu.

W galerii przemysłu artystycznego na Esplanadzie Inwalidów, w sekcji austriackiej, wystąpiły także niektóre rządowe szkoły zawodowe dla przemysłu drzewnego, między innymi umieszczono i pawilonik Zakopański. Wyroby tych szkół wykonane były przeważnie w stylach historycznych, jak: kopia pokoju Maryi Teresy w Schönbrunnie i pokój w stylu empire c. k. Ministerium wyznań i oświecenia, gotycki portal w Hohensalzburgu, dalej sala w zamku Reiffenstein albo pokój książęcy w zamku Lichtensteina, wreszcie pawilonik Zakopański. Dały one nowy dowód, że w szkołach dla podniesienia artystycznego przemysłu bardzo wiele się robi.

Interieur czeski, wystawiony przez Izbę handlową i przemysłową w Pradze, dał dowód, że stolarze czescy mają się czem poszczycić na targu światowym i w niczem nie stoją niżej od fabrykantów innych państw.

Wyroby węgierskie były w Paryżu również w dość pokaźnej liczbie reprezentowane. W całym szeregu interieurów, zapełnionych meblami różnej warto-

ści, były niektóre bardzo starannego i prawdziwie artystycznego wykończenia. Nie brakło też rzeczy zupełnie nowych, zalecających się oryginalnością i smakiem.

Amerykanie zaimponowali praktycznymi urządzeniami biurowymi, chociaż strona artystyczna w meblach amerykańskich była w bardzo małej części uwzględniona.

Państwa Szwajcarya, Dania, Holandya, Rosya i Hiszpania były pojedynczymi, częściowo wcale dobrymi meblami reprezentowane, jednakowoż bez żadnych nadzwyczajności.

W końcu nie można pominąć tak powszechnie używanych mebli z giętego drzewa, które były reprezentowane przez firmy braci Thonetów, jako założycieli i Jakóba Kohna, tudzież przez akcyjne Towarzystwo dla wyrobu giętych mebli w Ungvar na Węgrzech.

Wystawa firmy Thonet złożoną była z części nowszego kierunku tego przemysłu i części retrospektywnej, w której przedstawiono cały rozwój produkcji giętych mebli od samego początku, t. j. od roku 1839 aż do roku 1900.

Część nowszą przedstawiał wspaniały salon, wykonany według projektu architektki i profesora D. Avanzo, trzymany w stylu praktycznego nowego kierunku a złożony z bardzo wielu przedmiotów, które odznaczały się wyraźnie systemem, właściwym wyrobem mebli Thonetów. Szczególnie uwagi godną jest ta okoliczność, że w większości przedmiotów nietylko okrągły, albo graniasty gięty pręt ale także i gięta deska wchodzi w strukturę sprzętu. Ten nowy kierunek techniki, wynaleziony przez Augusta Thoneta, umożliwia nadanie giętym meblom nietylko lekkiego a solidnego wyglądu, ale czyni je stylowymi i oryginalnymi, zwłaszcza, że nowe prądy w przemyśle meblowym nakładają się w zupełności do form giętych mebli.

Obserwując te potężne wyniki pracy i postępu przemysłu artystycznego, przedstawione przez większe państwa na tym turnieju wszechświatowym, mimo woli nasuwało się pytanie — gdzie my z naszym przemysłem krajowym, gdzie skutki naszej tyloletniej mozolnej pracy? I jakkolwiek z żalem, ale bezstronny krytyk inaczej powiedzieć nie może, tylko, że zniknęliśmy zupełnie i nie było nas tam wcale.

Bo czyż pawilonik Zakopański, wystawiony ofiarnością funduszu krajowego, a będący tylko dziełem znakomitej jednostki i to Dyrektora szkoły, można uważać za kwitnący przemysł meblowy w naszym kraju? Zdaje mi się że nie. A więc gdzież nasi przemysłowcy, artyści, meblarze? Czyżby ich nie było wcale w naszym kraju? I to nie! Oni są, ale im brak jeszcze wiele — bardzo wiele. Brak im przedewszystkiem tej wielkiej wiedzy fachowej, tego sprytu przemysłowego, tej przedsiębiorczości, jakimi rozporządzają nasi nieprzyjaciele. Brak im także tych milionów, na których opiera się głównie cały postęp i powodzenie, a w końcu brak im może — i lepszej opieki u tych, którym podniesienie przemysłu krajowego więcej na sercu leżeć powinno. Cóż więc robić dalej wobec tego faktu, że jesteśmy w tyle od innych o całe lat dziesiątki i że gdy u nas wszystko idzie powolnym krokiem, nasi nieprzyjaciele pędzą i — pędzą z szybkością elektryki dalej i dalej?

Nie moją jest rzeczą rozbierać tę kwestyę na tem miejscu, zresztą nie czuję się nawet do tego powołanym.

Jedno wszakże z wystawy paryskiej wyniosłem przeświadczenie, a tem jest „wiara we własne siły“. Pracujmy dalej, każdy w swoim zakresie działania, ale z większą energią, z większą wytrwałością, a w pełnej nadziei, że może — kiedyś lepszy promień światła i dla nas zaświeci.

Eustachy Merunowicz.

Sprawozdanie

kierownika krajowej szkoły stolarskiej w Kalwarii, Władysława Niemczyńskiego, z podróży na wystawę światową w Paryżu, na podstawie rozp. Wydziału krajowego z dnia 10. lipca 1900 do l 37.984 w czasie od 3. do 28. sierpnia 1900 odbytej.

Podpisany, otrzymawszy subwencję krajową w kwocie 500 koron, odbył podróż na wystawę w czasie ferij wakacyjnych, tj. w sierpniu i bawił od 9. do 24. sierpnia na wystawie, robiąc studia w dziale wyrobów drzewnych. Z powodu ogromu pojedynczych działów, musiał się podpisany ograniczyć tylko do wyrobów meblowych, a to dla tej mianowicie przyczyny, iż czas 16-dniowy nie mógł wcale na dokładniejsze a więcej działów obejmujące studia wystarczyć. Odległość bowiem pojedynczych pawilonów, a i ogrom wystawionych przedmiotów, pozwalał zaledwie na bardzo pobieżne przeglądnięcie odnośnych działów. Przytem zaznaczyć trzeba, iż studia te swobodnie można było robić tylko w czasie od godz. 8. do 11. rano, później bowiem natłok w pawilonach panował tak wielki, iż zaledwie przepchać się było można. Również parę dni zabrało zwiedzanie osobliwości Paryża, Wersalu i muzeum Louvru — przeto czas pozostały bardzo był ograniczony.

Powyższe okoliczności spowodowały, iż sprawozdanie to tylko dział meblowy obejmować będzie.

Już pobieżny przegląd działu umeblowań i tkanin przekonał podpisanego, iż obecna wystawa światowa przyniosła ze sobą ogromne zmiany w rysunku budowy mebli, wywołanych modernizmem, a nowe te formy, obok drobno reprezentowanych mebli w dotychczasowym guście — bardzo silnie w dziale tym reprezentowane — wykazują, po dokładnem ich przestudyowaniu, iż pomimo wielu, wielu w tej mierze usiłowań, nie przyniosły one jeszcze żadnego wybitnego i pewnym stałym kierunkiem odznaczającego się stylu meblowego. Zdobywają sobie jednak gwałtownie coraz szersze zastosowanie w całym postępowym świecie.

Wszelkie dotychczasowe usiłowania w tym kierunku przedsięwzięte — po większej części próby — zaznaczają się przeważnie użyciem motywów, pochwyconych z rozmaitych epok stylowych, japońszczyzny — zanadto bijących w oczy — lub kształtów egzotycznie wybujałych. Przy tem przeważa także gdzieśgdzie charakter narodowy twórców — zwłaszcza niemieckie wyroby są potrzebą wygody — przy wybujałych kształtach, które chwaliłby się same chciały, oraz angielskie (nawiasem mówiąc, bardzo słabo reprezentowane), które są prostotą, obok dobrze obmyślanej użytkowości, skromnie na boku stojąc, prym jednak na wystawie wodzą.

Austria z Węgrami (przeważnie Wiedeń i Budapeszt) również nie poślednią rolę grają — formy bowiem w wystawionych meblach użyte przeważają prostotą linii.

W ogólności z wystawionych okazów widać, iż styl modernistyczny (jeśli go w ogóle stylem nazwać można) przetrawia się dopiero w formach z innych stylów lub z świata wybujałej fantazyi pochwyconych. Dlatego te, gdzieśgdzie

użyte motywa zadziwiają nieraz i przypominają czasem usiłowania pierwszego człowieka nad zbudowaniem potrzebnego mu sprzętu

Przeglądając szczególnie wszystkie użyte, a do rozwiązania problemu „stworzenia odrębnych i z pod wpływem klasycyzmu usuniętych form modernistycznych“ dążące sposoby — można je podzielić na grupy a mianowicie:

1. Formy z zastosowaniem li tylko linii prostych, występujące przeważnie w sprzętach angielskich.

2. Formy o liniach prostych z zastosowaniem linii krzywych w podziale fryzów drzwi, nasad i oparć.

3. Formy o wygiętych liniach i krzywiznach konturów sprzętu, przy zastosowaniu płaszczyzn prostych i równych.

4. Formy o liniach zupełnie krzywych tak w konturach, jak i w płaszczyznach sprzętu.

Dwie ostatnie grupy podzielić można na takie, gdzie wykończenie z pomocą techniki czysto stolarskiej przeprowadzone zostało, i na takie, które w przeważnej części z pomocą techniki snycerskiej tj. z pomocą piłki, dłuta i raszpli wykończone zostały.

Do tych ostatnich należą wyroby wystawione przez wystawców niemieckich z Berlina, a sporządzone na podstawie rysunków Henryka van de Velde z Brukseli, w których przebijają się motywa zaczerpnięte gdzieś ze świata roślinnego i zwierzęcego zarazem, a przypominające niby jakieś korzenie roślin, nogi i dziuby ptaków lub powiązane odnóża polipa. Podobnych usiłowań przedstawiono i więcej, nie będą się jednak nad nimi rozwodził, gdyż uważam je za wybujałe twory fantazyj o bardzo niespokojnych formach.

Przechodzę obecnie do form najsympatyczniej użytych, a to do form o płaszczyznach prostych z zastosowaniem krzywizn w konturach, już to we wszystkich częściach już to pojedynczo zastosowanych.

I tu użyte motywa przypominają nam również linie, częściowo ze świata roślinnego zaczerpnięte, a przedstawicielami tego kierunku są prof. Józef Hofman w Wiedniu, Wiegand w Budapeszcie, Olbrich w Darmstademie, oraz wielu architektów i rysowników francuskich.

Wystawione w tym guście wyroby odznaczają się bardzo często miłym wyglądem i artystycznym, zmodernizowanym smakiem, efekt zaś w tychże wywołują nie tylko same linie, wchodzące do rysunku mebla — ale i kolory użytego do wyrobu drzewa, użyte do wykończenia okucia, szkła, rzeźby, intarsyje i materye tkanne. Sprzęt bowiem modernistyczny tego rodzaju zasadza się także na pomieszaniu barw i dlatego w wielu sprzętach występuje:

1. zastosowanie barwnych mazerowych fornerów, a to w denkach (Füllungen) drzwiczek, boków i fryzach architrawu;

2. użycie tła chropowatego i kolorowanego;

3. użycie denek malowanych albo z intarsją o rysunku modernistycznym;

4. zaopatrzenie mebli w różnokolorowe o zmieszanych barwach, lub grube białe i kolorowe, silnie szlifowane szyby szklane;

5. użycie zamiast denek z drzewa — różnobarwnych gładkich lub haftowanych tkanin;

6. ozdobienie gładkich i w jednym kolorze trzymany denek z drzewa metalowymi okuciami i ozdobami, na płaszczyźnie tychże umocowywanymi.

Wszystkie te elementa — rozumnie zastosowane — wywołują u widza nadzwyczaj sympatyczne wrażenie i dają prawdziwie artystyczny efekt.

W tym tedy kierunku pole dla popisu i pracy szeroko otwarte, przypuszczać więc należy, iż tedy znajdzie ujście prąd modernistyczny do mebli stosowany.

Usiłowania dzisiejsze nad wytworzeniem nowych form gdziekolwiek podjęte, przypominają nam także w wielu wypadkach meble z czasu zastoju sztuki, jak również kształty w meblach angielskich z końca 18 stulecia stosowane, a w końcu przeważnie z empiru zapożyczone. Nie odpowiedziały one też gustowi secesyjnemu.

W modernizmie silnie uderza brak wszelkich form toczonej i jeżeliby sztuka wytwarzania mebli tą drogą poszła, to tokarstwo zostałoby ruchem tym częściowo zagrożone i potrzeba dlatego, aby i w tym dziale jak najprędzej do modernizmu się przerzucono.

W sprzęcie modernistycznym brak również prawie wszędzie profilowanych obramowań, użyte profile są zawsze nadzwyczaj skromne, pojedyncze. Przeważnie połączenie denka z fryzem drzwi lub boku odbywa się w obsadzie prostej (w felcu prostym) bez zastosowywania jakiegokolwiek profilu. Obramowanie dają same fryzy, którego wewnętrzne kontury stykają się z denkiem pod kątem prostym. Często poziomo leżące wewnętrzne linie obramowań tj. fryzów drzwi są od góry i dołu delikatnym profilem z samego obramowania wyciętym zaopatrzone, pionowe brzegi są zwykle gładkie i stykają się z denkiem pod kątem prostym.

Gzysmy wieńczące odznaczają się albo silnem wyładowaniem przy bardzo wąskim profilu gzysmu — albo bardzo skromnem cofnięciem — w niektórych razach nie istnieją wcale. Są one zresztą z bardzo pojedynczych elementów złożone.

Gzysm dolny albo nie istnieje wcale, albo przedstawia bardzo skromną zawsze formę.

Nogi sprzętów są albo z przedłużenia ścian bocznych powstałe, albo wprost z gzysmu podstawowego wyrżnięte — ale zawsze wyrzynane i często ze sobą razem modernistycznie rysowanym łukiem połączone.

Okucia, jak zawiasy u drzwi, są prawie wszędzie na wierzchu zastosowywane i odznaczają się zawsze modernistycznym rysunkiem, oraz rozmaitym kolorem użytego na nie metalu. W tych przeważa srebro, nikiel i miedź w ciemnych kolorach oksydowana, ale i stal w różnych odcieniach gra niepoślednią rolę. Nikiel i mosiądz w dotychczas stosowanych barwach znikły w modernistycznym sprzęcie całkiem i używane są zwykle tylko wewnątrz. Czysty nikiel i srebro mają szerokie zastosowanie — niklowane zaś są zawsze w bardzo jasnym tonie — przez co zbliżają się do koloru srebra.

Każde okucie jest dokładnie do formy sprzętu i konturów płaszczyzny, na której ma być umocowane, oraz do motywów w sprzęcie użytych, zastosowane. To też w sprzęcie takim nie da się jakiegokolwiek bądź fabryczne okucie zastosować a przeważnie trzeba tu artystycznej, ręcznej roboty, która całościściście odpowiadać musi.

Oдноśnie do zewnętrznego wykończenia sprzętu, to zaznaczyć trzeba, iż w wielu razach występuje tu użycie polityry, a zwłaszcza przy sprzętach o prostych linjach i skromniejszych formach. Zdaje się, że i ze względu na modernistyczne kolory bajeów użytych, politura znajdzie znowu szerokie zastosowanie, choć wiele sprzętów, zwłaszcza o jasnych kolorach, woskują.

W wielu wypadkach, z wielkiem powodzeniem, użyto kolorów: popielatego, (bardzo często), zielonego w rozmaitych ciemnych odcieniach, ciemno zielonego z stalowym, czerwonym połyskiem, w końcu naturalnych kolorów drzew jak palisander, acajou, (podobna do mahoni *Swietenia*), mahoń, cedr, dąb, grusza itd.

Czarny kolor znikł prawie całkowicie z pomiędzy mebli modernistycznych. Z kolorów tych zresztą nie można żadnemu przyznać pierwszeństwa, gdyż każdy tu kolor, byle dobrze do całości dobrany, może znaleźć zastosowanie.

Wewnętrzne wykończenie mebla — w jasnych kolorach stosowane — już to w naturalnym kolorze użytego, a zewnątrz tylko bajcowanego drzewa, już to w użyciu jasnych fornerów, w naturalnym kolorze politerowanych lub woskowanych, przeważa. Zastosowują także na sposób japoński te same kolory do wewnętrznego wykończenia, jakie zewnątrz użyte były, tylko wtedy zwykle wewnątrz sprzętu jest politerowane.

Reasumując wszystkie te spostrzeżenia, trzeba zaznaczyć, iż dzisiejszy sprzęt modernistyczny, torujący sobie gwałtownie prawo pierwszeństwa w salonie, jadalni, sypialni a nawet w kuchni i przedsionku — wymaga innej nieco techniki stolarskiej niż sprzęt dotychczasowy i wchodzi przeważnie w zakres czysto artystycznego wykonania, wymagając z tego powodu zdolnego i biegłego robotnika. Dlatego — nie chcąc pozostawać w tyle — trzeba zapoznawać naszego rzemieślnika z wytwarzaniem form modernistycznych, a to celem pokonania trudności, któreby z postępem zapotrzebowania i gustu publiczności gromadzić się zaczęły, a które mogłyby później nawałą spłynąć.

Chcąc temu zapobiedz należałoby przedsięwziąć zarządzenia w celu odpowiedniego wykształcenia sił fachowych kraju, a to przez umożliwienie szerszym zastępom fachowców, nabywania koniecznych w tym kierunku informacji, co dałoby się skutecznie:

1. przez rozpowszechnianie ilustrowanych fachowych czasopism;
2. przez wysyłanie jak największej liczby tęższych majstrów, kierowników i nauczycieli szkół zawodowych, na wszystkie ważniejsze stałe i peryodycznie w centrach urządzone wystawy, jak np. w Wiedniu, Monachium, Berlinie itd., a zwłaszcza na doroczne wystawy c. k. Muzeum austriackiego dla sztuki i przemysłu w Wiedniu.

Odnosnie do punktu 1. należałoby narazie posługiwać się czasopismami zagranicznymi, z pomiędzy których przoduje pismo, wychodzące pod redakcją Aleksandra Kocha w Darmstadzie, pod nazwą „Zeitschrift für Innendecoration“, które najwięcej odnośniami gałęziami przemysłu się zajmując, bardzo wiele ilustracyj i opisów modernistycznie wykonanych sprzętów, okuć i tkanin, wraz z podaniem sposobów ich wykończenia i zastosowania barw podaje.

Należałoby jednak zarazem założyć takie ilustrowane czasopismo kosztem kraju i powołać kilka zdolnych sił do prowadzenia redakcyi tegoż — oraz podtrzymać je, aż do chwili, kiedyby takowe samo utrzymać się zdołało. Tym sposobem pobudziłoby się najsilniej większą liczbę sił fachowych do współzawodnictwa i pracy w tym kierunku, pojedyncze usiłowania bowiem, choćby najlepsze, trafiają zwykle na niechęć, która je rozбивa.

Czasopismo takie możnaby redagować dla kilku połączonych przemysłów, jak na przykład dla stolarstwa i snycerstwa, artystycznego ślusarstwa, keramiki i tkactwa, a przyniesłoby ono mogło bardzo wielkie przemysłowi krajowemu korzyści.

Redakcyja takiego czasopisma mogłaby rozpisywać konkursowe nagrody na projekta modernistycznych sprzętów, okuć, mebli i tkanin, z prawem umieszczenia nagrodzonych elaboratów w czasopiśmie, czem możnaby skutecznie samo pismo zapełniać, dalej powinno się starać o wysyłanie na każdorazową wystawę peryodyczną, lub na stałe wystawy w pewnych odstępach czasu, zawodowych sprawozdawców, którzyby postępy poczynione gdzieindziej za pomocą czasopisma do wiadomości ogółu fachowców podawać mogli.

Powyżej podane rozpisywanie konkursów byłoby bardzo potrzebnym środkiem do wywołania ruchu pomiędzy przemysłowcami naszymi, który mógłby mieć nie tylko ten skutek, iż sprowadziłby ich na drogę obroną już przez świat prawie cały — ale popchnąłby może tęższe siły do pracy nad wytworzeniem

wzorów o motywach własnych — i to nietylko drogie, a dla bogatych ludzi dostępnych przedmiotów — lecz i takich, któreby, przystępnie wykonane, nabywanie tychże szerszym warstwom społeczeństwa umożliwiły.

Ponieważ modernizm wcisnął się już do wszystkich gałęzi przemysłu, a nawet w najdrobniejszych rzeczach zastosowanie swe znachodzi, potrzebaby przeto silniejszej akcji celem popchnięcia go tak, aby w końcu i przemysłowcy krajowi na równi z przemysłem obcym stanąć i zagrażającej silnie w tym kierunku konkurencji światowej oprzeć się zdołali.

Pozostaje jeszcze podpisanemu wspomnieć o postępach w technice maszyn pomocniczych, do obrabiania drzewa używanych.

W dziedzinie tej, oprócz jednej Ameryki, która silnie swemi skombinowanymi maszynami naprzód się wysunęła, prawie wszystkie wyroby, przez państwa europejskie reprezentowane, nie przyniosły żadnych nadzwyczajnych zmian ani ulepszeń. Usiłowania bowiem ich ograniczyły się na podniesieniu trwałości i siły maszyn przy zastosowaniu jak najprostszych konstrukcyj i tem tylko maszyny francuskie i niemieckie się odznaczają. Zresztą w dziale tym, umieszczonym w Vincennes, bardzo mało fabryk reprezentowanych było, gdyż część umieszczoną była w dziale mechaniki. Z pomiędzy wszystkich maszyn — amerykańskie zwłaszcza maszyny, wystawione przez I. A. Faye Egana Comp. w Cincinnati (w Stanie Ohio) — odznaczają się ogromną dokładnością i sprytnem skombinowaniem, a w których nie tylko o samą siłę i trwałość, ale głównie o jak najbardziej precyzyjną pracę maszyny dbano. Maszyny z tej fabryki pochodzące — jakkolwiek bardzo drogie, ogromne ułatwienie w pracy i nadzwyczajną ścisłość wykonywania swych czynności przynoszą; możnaby im tylko zarzucić, iż za wiele konstrukcyjnych części posiadają, co utrudniać musi prędkie obznajomienie się z takowemi. Wprawdzie inżynier powyższej fabryki zapewniał, iż każdy robotnik w ciągu 3 dni z maszyną przez nich wykonaną obznajomić się i takową prowadzić potrafi, lecz mojem zdaniem może to być dostępnem tylko dla sprytniejszego i z innymi maszynami obeznanego robotnika. Pomiędzy wystawionymi maszynami znalazł podpisany wiele ulepszonych i precyzyjnych pił wstążkowych, heblarek wiertarek i dłubaczek, maszyn do wycinania cynków i czopów, maszyny do wyżerania, gładzenia płaszczyzn, do kopiowania, do rzeźbienia listew ozdobnych, które ręczną pracę snycerską zastępują, pracujące bardzo ściśle i dokładnie, choć tylko grubsze formy obrabiające, a w końcu bardzo ładne tokarnie supportowe.

W ogolności Ameryce należy przyznać w tym kierunku pierwszeństwo i możnaby wiele o każdej poszczególniej maszynie napisać, ponieważ jednak wkraçałoby to już w dziedzinę mechaniki, przeto podpisany poprzestaje na tej skromnej relacji i tem sprawozdanie swe kończy.

Umożliwienie podpisanemu zwiedzenie wystawy paryskiej zapomocą udzielonej mu łaskawie przez Wysoki Wydział krajowy subwencji, pozwoliło temuż na zebranie wielu szczegółów i wiadomości w zakres zawodu jego wchodzących, a choć takowe dorywczo zebrane, to w przyszłości z korzyścią może dla kraju spożytkować je będzie w możności. W poczuciu tedy wdzięczności, podpisany ma zaszczyt przy sposobności przesłania niniejszego sprawozdania raz jeszcze złożyć wyrazy gorącego podziękowania.

W Kalwaryi, dnia 14. listopada 1900.

Władysław Niemczynowski

kierownik szkoły stolarskiej.

Blacharstwo na wystawie światowej w Paryżu.

Metalurgia i przemysł metalowych wyrobów, zajmowały na wystawie paryskiej bardzo wielką przestrzeń.

Wchodząc od strony Trocadero po pod wspaniałą budową wieży Eiffel, po lewej stronie pola Marsowego, znajdowało się wejście do pawilonu przemysłowego. W tej to ogromnej hali, zaraz przy samym wejściu, pobudowane były piramidy z rozmaitych części lanego żelaza oraz kutego, jak: trawersy, koła trybowe, kotły, armatury do kotłów, lawety armatnie z metalu, rury wodociągowe lane i ciągnięte. Kioski znajdujące się w tej hali pobudowane były przez fabryki francuskie, umyślnie z części rozmaitych przedmiotów, celem wykazania, jak je walcownie i huty żelazne wyrabiają. Natomiast wystąpili Niemcy w tej grupie przeważnie tylko z maszynami do wyrabiania gwoździ, szpilek i igieł. W oddziale amerykańskim wystawiła firma „American Tin Plate Company“ cały magazyn blachy, począwszy od zwykłej blachy czarnej aż do blachy pięknie pobielanej, ołowianej, galwanizowanej i blachy do sztancowania czyli ciągnięcia. Z tej to blachy wykonano wejście do magazynu tej firmy w formie portalu z giętymi gzymsami o ładnych profilach, chociaż dość pojedynczych. Gzymsy te, ułożone z rozmaitych gatunków blachy, przedstawiały się w kolorach, co wyglądało tak, jakby były pomalowane. Robota tego portalu zasługiwała na uznanie z powodu nadzwyczaj czystego wykonania, co przy białej blasze dosyć jest trudnem. Stamtąd prowadziła droga po ruchomych schodach na I piętro, gdzie przeważnie fabryki francuskie swoje wyroby przedstawiały.

Pomiędzy innymi wyszczególniała się firma „Ancien Maison Chevrier Henri Meret, Paris“. Wyroby tej firmy wykonane były z miedzi, a mianowicie zastawy do herbaty, samowary, zastawy do kawy, maszynki do gotowania kawy i rozmaite artykuły kuchenne, wszystko bardzo czysto wykończone, polerowane i o bardzo gustownych fasonach.

Firma „Labbé Frères & Comp.“ z Saint-Florent, przedstawiła znowu swoje wyroby z blachy białej, z cynku, z blachy ołowianej, galwanizowanej i miedzi, umieszczając zarazem fotografie swoich fabryk i warsztatów wewnątrz urządzonych wraz z całym procesem wytwarzania. Oryginalnie przedstawił się kiosk fabryki akcyjnej Bałaszewa z Tuły w stylu rosyjskim, w którym był zbiór samowarów ładnie garnirowanych, ale ciężko dekorowanych z platyny, srebra, niklu i tombaku, od najzwyklejszych do najokazalszych. Na środku tego kiosku umieszczone były części nieobrobione, w połowie zaczęte roboty, przedstawiające w ten sposób technikę wyrobu tychże samowarów.

Niedawno założona fabryka wyrobów z aluminium w Medyolanie „Claudio Zechini“ przedstawiła swe wyroby z aluminium, przeważnie artykuły kuchenne jako to: garnki, rynki, rondle, także przyrządy dla chemików i aptekarzy - kociołki dla wojska i tak zwane „feldflasze“. Wyroby te były bardzo starannie i czysto wykończone, nadzwyczaj mocno i z grubego materiału zrobione. Obok tej wystawy wpaść w oczy gustowny szyld emaljowany włoskiej fabryki „Moneta Milano“.

Na szczególną uwagę zasługiwały wyroby „Fabrique de Meubles en Fer verni et d' articles en Fer emaille“. Były to artykuły o pięknych rysunkach, jak

wazony na kwiaty, umbry na lampy, garnitury do umywalni pięknie emailowane i gustownie dekorowane.

Firma „Emaillerie Parisienne“ w oddziale francuskim wystawiła całą kolekcję serwisów blaszanych, emailowanych, zaś oprócz tego: miski, talerze, półmiski i filiżanki, naśladujące wzory i fasony sławnego „Muzeum ceramicznego w Sévres“, z ładującym podobieństwem porcelany.

Węgry reprezentowane były przez trzy znaczne firmy: Sternlicht & Comp., Scholtz i królewską fabrykę stali, żelaza i blachy w „Zólyom-Boczo“. Ta ostatnia przedstawiła całą kolekcję rozmaitych naczyń kuchennych, wazy na rosół, łyżki do szumowania, talerze, garnki i t. p. artykuły. Podziwu godne były z jednej sztuki blach o 1½ cm. grubości ciągnięte cylindry i garnki o szerokości 540 cm. a wysokości 490 cm.

W bezpośrednim sąsiedztwie można było oglądać wyroby firmy „Bracia Gottlieb i Brauchbar“ z Berna (morawskiego).

W pośrodku kiosku postawiony był ogromny wazon emailowany na kwiaty. Z wazonu tego wychylały się kwiaty i liście o pięknych barwach, jakby żywe, zwieszając się w dół do poustawianych wazonów o różnorodnych ładnych i gustownych formach, emailowanych na sposób majoliki. Na tylnym tle poustawiane były serwisy do kawy, dalej przybory do umywalni. Wszystkie te przedmioty, malowane na sposób majoliki a złotem i w kwiaty dekorowane, przedstawiały się imponująco. Obok tych artykułów umieszczone były także wszelkie artykuły do użytku szpitalnego i higienicznego, dziś po szpitalach rozpowszechnione, z powodu łatwego ich czyszczenia, oraz trwałości. Nadmienić muszę, że ta fabryka zaopatruje prawie wszystkich kupców w Galicyi w przedmioty swego wyrobu.

Na uwagę zasługiwały w pałacu „nowości“ na Esplanadzie Inwalidów wystawione bardzo piękne zabawki z blachy i łatwo topliwych metali. Obfituje w fabrykację takich zabawek „Norymberga“ i jej siostrzane miasto „Fürth“. Za czasów mego pobytu w tem mieście nie był ten przemysł jeszcze tak wysoko rozwinięty. Obecnie przedstawia się w olbrzymich rozmiarach. Fürth fabrykuje zabawki dla dzieci z blachy, mając w ruchu 207 fabryk i zaopatruje swymi wyrobami prawie cały świat. Na wystawie paryskiej reprezentowało te wyroby dziewięć firm.

Fabryka „Nürnberger Metall- und Lackierwaaren-Fabrik vorm. Gebr. Bing“, u której niegdyś pracowałem, wystawiła maszynki parowe, kinematografy, czarodziejskie latarnie, koleje żelazne z zegarowym urządzeniem, mosty do składania, urządzenia kuchenne, małe serwisy emailowane oraz mnóstwo innych ładnych, pożytecznych i pouczających zabawek dla dzieci.

Firma „Gebr. Heinrich“ we Fürth wystąpiła okazale z zabawkami dziecięcymi, wykonanymi z ołowiu i britania-metalu jako to: żołnierze, różnorodne figurki, słonie, żyrafy i wszelkie zwierzęta, bardzo trafnie imitowane i emailowane.

Firma „Gebr. Ruprecht“ wystawiła swoje bardzo ładnie i z pewną dokładnością wykonane małe statki parowe, gazomotorki, fonografy, oraz wiele innych aparatów fizykalnych, nie tylko do zabawy, ale także i dla nauki dzieci przydatnych.

Ruchliwość fabryk zabawkowych w Norymberdze i Fürth tak się obecnie spotęgowała, że zaopatrują one n. p. w zabawki żołnierzy rozmaitej broni prawie wszystkich państw, konsumentów całego świata po cenach stosunkowo niskich.

W grupie XII. na Esplanadzie Inwalidów wystawione były różnorodne aparaty i mechanizmy do odświeżania powietrza, ogrzewania i oświetlania mieszkań służące. Przeważna część tych wyrobów zawierała przedmioty nowo wynalezione albo też obecnie ulepszone. I tak firma „Ancienne Maison Colm & Comp.“ z Brukseli wystawiła sporą kolekcję pieców do ogrzewania drzewem, węglem kamiennym, koksem i gazem, w których opałowy materiał nie wydawał żadnych gazów na zewnątrz,

gdyż spalały się one prawie do szczytu. Wszystkie te wyroby zasługiwały na uwagę nie tylko jako przedmioty użytkowe, ale także ze względu na dokładne i ozdobne wykonanie zewnętrzne. Niezwykły efekt wywołują gzymsy przeplatane z miedzi, niklu i mosiądza o ładnych profilach, gustownie i pięknie dekorowane, przy pomocy farb emailowanych, rozetami i arabeskami. Po kolekcji pieców, następowały kolekcje wanien o fasonach francuskich i angielskich, całe z jednej sztuki lane i emailowane, na zewnątrz dekorowane i na wzór marmuru przetykanego złotymi paskami i kwiatami zdobione.

Dalej interesującymi były aparaty do gotowania, a raczej kuchnie firmy „Société des Fourneaux à pétrole“. Były to kuchnie naftowe przenośne, tak znakomicie skonstruowane, że nie wydzielaly żadnej nieprzyjemnej woni z nafty, a przytem nadzwyczaj szybko gotujące, tak, że można było na poczekaniu mieć smażone mięso na tych kuchniach przyrządzone. Konstrukcja tych kuchni polegała na kulistym reflektorze, w którym gazy nafty jakoteż i tłuszczów ze stawianych naczyń spalały się wewnątrz kuchni, przyczem reflektor nie dopuszcza do zapalenia się tłuszczu. Przy założeniu większej płyty żelaznej, można było postawić i więcej naczyń na kuchni, tak, że cel tych kuchni jest w ten sposób dla użytku zupełnie osiągnięty.

W pałacu „Mechaniki“ były wystawione między innymi maszyny do obrabiania blachy, reprezentowane przez Francję, Amerykę, Anglię i Niemcy. Ci ostatni wystawili największą ilość maszyn, nadających się do użytku dla drobnego przemysłu.

Francuska fabryka firmy „Pinchert-Démy“ wystawiła maszyny, zastosowane tylko do produkcji fabrycznej *en masse*. Były to ekscentryczne prasy do krajania blachy, automatyczne maszyny do robienia dziur w blasze, ekscentryczne prasy z przyrządem do wycinania i ciągnięcia den do pudełek z blachy białej do czernidla do butów. Ta sama firma miała także szafkę oszkloną, w której znajdowała się kolekcja przedmiotów na tych maszynkach wyrobionych. Były to sztuki próbne jako to: patrony do armat, karabinów i kartaczy, gilzy do strzelb, rynki, rądle, fiaski z aluminium dla wojska, rury z miedzianej blachy, pancerze na piersi z żelaznej blachy i z aluminium, oprócz tego zaś wiele innych drobnostek, ciągniętych z jednej sztuki.

Firma „Erdman Kircheis“ z Aue w Saksonii, od której my w Galicyi sprowadzamy przeważnie maszyny podręczne dla drobnego przemysłu w zawodzie blacharskim, miała wystawionych wiele ciekawych maszyn. Było tychże około 35 okazów.

Z najlepiej nam znanych były tam: maszyny do rondowania blachy czyli zwijania w koło, do odginania gzymsów, do wycinania kółek, do cięcia drutu i robienia zarazem dziur, tokarnie do toczenia w blasze i w drzewie, dalej cała kolekcja maszyn do robienia puszek na konserwy, których to dziennie na tych maszynkach można zrobić około 1400 sztuk.

Po za temi maszynami poustawiane były maszyny do robienia puszek do herbaty, cukru, kawy i wiele innych przedmiotów, które napotykamy po bazarach naszych. Rzeczy te, bardzo lekko robione i bardzo tanie, przedstawiają się na oko dość ładnie. Towary na tych maszynach wyrobione noszą nazwę wyrobów chińskich.

Nie mogę pominąć jeszcze następujących wystawców: Na Esplanadzie Inwalidów w pawilonie francuskim przedstawiła jedna fabryka najwięcej ornamentów z blachy cynkowej jakoteż i z miedzi. Były tam okna dachowe z cynku bogato zdobione z rzeźbami złożonemi i lanemi z cynku — także narożnik dachu mansardowego, na którego szczycie umieszczony był o ładnym rysunku maskaron — dalej różnorodne konstrukcje dachów, gzymsów i rynien, przedstawione w miniaturze, a uwidoczniające sposoby pokrywania dachów ozdobnie i praktycznie.

W ogólnym pawilonie elektryczności zaciekały mnie niezmiernie piece elektryczno-hygieniczne do ogrzewania mieszkań i także same kuchnie, będące wyrobem firmy paryskiej „Parvillée Frères & Com.“ Założoną ona została kapitałem miliona franków.

W końcu zaglądnąłem i do pawilonu bośniackiego, gdzie napotkałem wyroby ręczne, kute z miedzi i mosiądzu, z cyzelowanymi na smole kwiatami, jako to: tacki, dzbanki i t. p. przedmioty.

Kończąc niniejsze sprawozdanie mam jeszcze słów kilka do zaznaczenia.

Wracając z Paryża, zaglądnąłem do niektórych miast, gdzie za czasów mojej 10-letniej wędrówki za granicą pracowałem. I tak: wstąpiłem do Zurychu, Baden, Turgi i Küssnacht w Szwajcaryi.

Wszędzie tam zmieniło się na lepsze, na polu wszelkich gałęzi przemysłu, a przeto i w przemyśle blacharskim. Stało się to przy pomocy nauki, która ogarnęła szerokie masy ludności pracującej, i przy zastosowaniu ulepszonych i nowo wynalezionych maszyn pomocniczych.

A co u nas?! Już wystawa nasza w roku 1894 przekonała nas, że drobny rękodzielnik przepaść musi w obec ustawicznych i wzrastających postępów, że przeto musi się kształcić w odpowiedni sposób dla swego zawodu przy pomocy szkoły. Czy to się dzieje? Na to niech odpowie ogół naszych pp. rękodzielników.

We Lwowie w grudniu 1900.

Zygmunt August Popiel
blacharz.

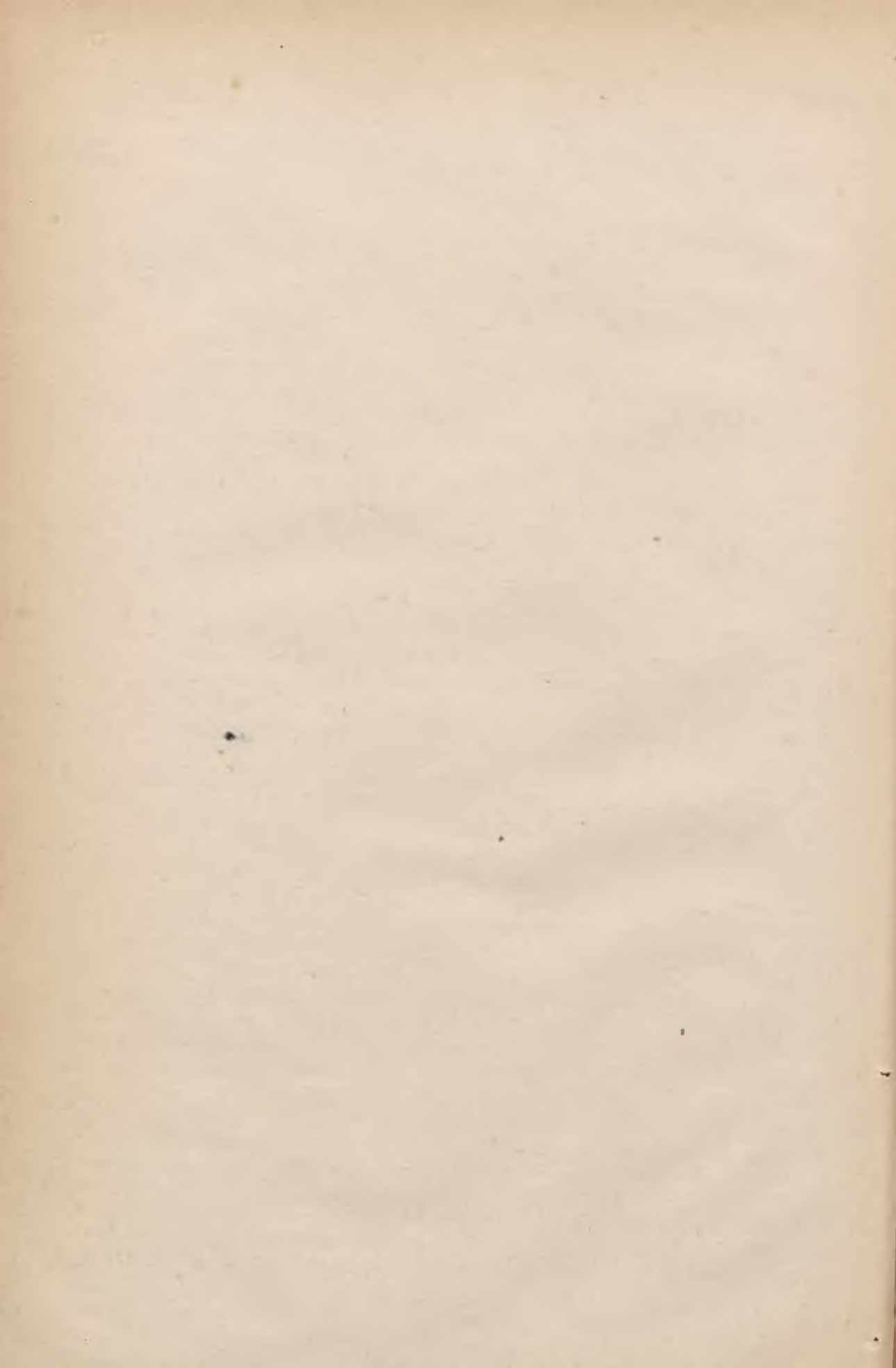
Alegat XI. do sprawozdania Komisji krajowej dla spraw przem. za r. 1900.

L. 292.

Do Wydziału krajowego we Lwowie. Lwów dnia 24. lipca 1900 roku. Odnośnie do uchwały sejmowej, udzielonej pismem Wydziału krajowego z dnia 10. czerwca b. r. l. 34326 do wiadomości Komisji krajowej dla spraw przemysłowych przedstawia Komisya co następuje: Z pomiędzy artykułów przemysłowych, potrzebnych do ekwipowania c. i k. armii, dostawiali dotychczas drobni przemysłowcy Galicyi obuwie, wyroby rymarskie i wyroby krawieckie, a to na poczet tych 25% rocznego zapotrzebowania, które przez Zarząd wojskowy dla drobnego przemysłu zostały zarezerwowane. Do największego rozwinięcia doszła była przed czterema laty dostawa obuwia, gdyż z ilości około 60.000 par, które były drobnemu przemysłowi w Austrii zastrzeżone, wyrobiono w Galicyi przeszło 40.000 par, które przez odbiorcze komisye wojskowe były za dobre uznane i odebrane. Od tego czasu jednak spadała ilość par obuwia, dawanych w Galicyi do wykonania, tak, że w roku 1899 z rozpisanych 60.000 par, przyznano szewcom galicyjskim jedynie dostawę 20728 par rozmaitego rodzaju. Na tę obniżkę udziału Galicyi w dostawach dla wojska wpłynęły dwie okoliczności: po pierwsze upominania się innych krajów koronnych a w szczególności Czech i Austrii niższej, aby je bardziej przy rozdawnictwie dostaw obuwia dla drobnego przemysłu uwzględniano, a powtórnie nieformalności, wykryte przy ubieganiu się o dostawy przez szewców galicyjskich, którzy w wykazach przemysłowców, kompetujących indywidualnie o dostawę, zamieszczali nazwiska osób nieuprawnionych do tego kompetowania. Co do dostawy wyrobów rymarskich wiadomo Komisji, że rymarze ze Stryja i Dobeżyc, którzy drobne ilości robót wojskowych przyjęli do wykonania, ponieśli przytem straty i że w ogóle w dziale tym drobni przemysłowcy w Galicyi nieznaczny brali udział. Toż samo nieznaczny był dotychczas udział krawców w dostawach dla wojska, pomimo, że sił krawieckich, nie zajętych pracą, jest po miastach naszych wiele i znaczne ilości artykułów uniformowych mogłyby przez nich być wykonane. Powodem, dla którego roboty krawieckie dla wojska, tj. dla armii stałej i dla obrony krajowej, były i są dotychczas tylko w nieznacznym rozmiarze podejmowane, jest trudność w nabyciu materiałów, przepisanych dla uniformów wojskowych, gdyż sukienne fabryki austriackie, stojące po stronie fabrycznej konfekcyi, nie chcą drobnym przemysłowcom w Galicyi sprzedawać tych materiałów, lub stawiają zbyt wysokie ceny, które, w razie podjęcia się roboty, musiałyby wykonawców narazić nieuchronnie na straty. Gdy zaś krawiec galicyjski postara się o materiał poza obrębem fabryk, które, Zarząd wojskowy do liwerowania materiałów dopuszcza, robią komisye odbiorcze trudności przy odbiorze gotowego wyrobu, ze względu na użyty w nich materiał. Wten sposób została na znaczne straty narażona grupa krawców w Komarnie, której z powodu jakoby nie odpowiedniego sukna na wypustki wyrób odrzucono — i galicyjskie Towarzystwo dostaw dla armii, od którego nie przyjęto znacznej partyi spodni uniformowych także z powodu jakoby nieodpowiedniego sukna, pomimo, że to sukno dostarczone było przez jedną z fabryk węgierskich, dostawiającą stale materiałów krawieckich dla wojska po tamtej stronie Litawy. Pominąwszy te utrudnienia, czynione przez administracyę wojskową przy odbiorze wyrobów, które drobny przemysł dostawia — pod-

nosi jednak Komisya co do wszystkich dostaw, zarezerwowanych dla drobnego przemysłu, że rozpisywanie ich i przyznawanie opiera się na procederze, który kompetowanie o dostawy utrudnia i tyle za sobą formalności biurokratycznych, kosztów i starań pociąga, że gdyby nawet odbiór wyrobów odbywał się z wszelką bezstronnością i życzliwością dla kraju, to jednak drobny przemysłowiec nie odniósłby stąd żadnej korzyści i najczęściej tylko na straty musiałby być narażony. Wiążące się z tem szczegóły przedstawiła już c. k. Ministerstwu handlu krakowska Izba handlowa i przemysłowa w memoryale z lutego roku 1900. W memoryale tym czytamy co następuje: „Rozdział dostaw między drobnymi przemysłowców naszego okręgu wywołał wśród nich głębokie rozgoryczenie, tak, że pewna liczba oferentów odmówiła wprost objęcia robót. Izba musi zauważyć, że powodów tego rozgoryczenia nie należy lekceważyć, gdyż są one w znacznej części słuszne. Ilość i warunki wykonania roboty przy rozdzielaniu dostaw są tego rodzaju, że o wyniku ekonomicznym, tj. zarobku, nie może być prawie mowy. — Jako zasadniczy warunek postawiono oferentowi, że robota musi być przez niego samego wykonana i że odstąpienie jej jest stanowczo zabronione. Ilość sort, tak co do wielkości jako i gatunku, wynosi trzy do pięciu na oferenta, a były korporacye, którym i ośm rozmaitych sort obuwia dano do wykonania. Otóż, aby tę robotę wykonać, musieli oferenci przedewszystkiem postarać się w Bernie morawskiem o wzorowe okazy sort razem z patronami, co im za dopłatą 15% do ceny skarbowej było dostarczane. Do tego doliczyć trzeba i opłatę pocztową, którą ponieśli. — Nadto trzeba zauważyć, że przepisanych do roboty dodatków i prawideł można dostać tylko w większych miastach, więc rozrzucone po małych miasteczkach korporacye muszą dopiero w drodze korespondencyi i za pośrednictwem o takie rzeczy się starać. Tak samo ma się ze skórą. Na końcu zaś odbiór gotowego obuwia następuje w Krakowie, skutkiem czego każda z oferujących korporacyi musi swój wyrób wieźć do Krakowa i musi ktoś w jej imieniu przybyć, aby uczestniczyć w odbiorze, a względnie usunąć wykazane drobne esterki towaru. Koszta administracyjne, wskutek rozbicia dostawy na pojedynczych, są więc bardzo znaczne i ciążą na każdym z dostawców. Tymczasem dostawa każdego pojedynczego oferenta jest tak małą, że zarobek przy jej wykonaniu okazuje się niższym, niż dotyczące koszta administracyjne. Poszczególnym korporacyom przyznano dostawę 16, 20 do 24 par obuwia, tak że na jednego szewca przypadło około 4 pary. Więc nawet gdyby wszyscy członkowie jednej korporacyi w najzupełniejszym porozumieniu chcieli się podjąć dostawy, to wynikająca z niej korzyść jest w najlepszym wypadku tak znikomą, że ci, którzy otrzymali dostawę, muszą jej z obawy przed stratą odmówić. Oczywiście, że tego rodzaju „poparcie“ drobnego przemysłu staje się czysto iluzorycznem. Szewc, który dostawę 4 par obuwia otrzyma, od niej stempel i portorya w kwocie 130 helerów opłaci, nadto wzór wraz z patronami sprowadzi i gotową robotę do Krakowa odeszle lub odwiezie, musi jeszcze do całego interesu grubo dopłacić“. Gdy przeszłego roku wprowadzono po raz pierwszy współdziałanie c. k. Ministerstwa handlu do rozdawnictwa dostaw między drobnymi przemysłowców, mieli oni nadzieję, że cała sprawa bardziej na ich korzyść się obróci. Tymczasem przytoczone powyżej szczegóły ze sprawozdania urzędowego Izby handlowej i przemysłowej — która drobnym przemysłowcom z usilnością starała się iść na rękę — świadczą, iż rzecz się raczej na niekorzyść rękodzielników pogorszyła. W tej samej sprawie uważała także Izba handlowa i przemysłowa lwowska za konieczne wnieść w b. m. do c. k. Ministerstwa handlu przedstawienie, w którym się domaga takich zmian w systemie rozdawnictwa dostaw dla armii, ażeby one w szerszych rozmiarach i z nadzieją zarobku przez drobnymi przemysłowców w Galicyi mogły być podejmowane. — Komisya widzi niezbędną potrzebę, aby i Wydział krajowy z żądaniami reformy w sprawie tej wystąpił i już to wpływem swoim, już to przez posłów z Galicyi

tak w c. k. Ministerstwie handlu jak i w c. k. Ministerstwie wojny skuteczniejsze niż dotąd uwzględnianie drobnych przemysłowców galicyjskich przy dostawach dla armii wyjednał. Zdaniem Komisji krajowej dla spraw przemysłowych dałoby się większe korzyści dla drobnych przemysłowców w Galicyi uzyskać tylko przy pomocy zmian następujących: — 1. Z całego zapotrzebowania artykułów przemysłowych do ekwipowania armii, powinna być większa niż dotychczas część dla drobnego przemysłu do wykonania zarezerwowaną. Z ilości jedynie 25% rocznego zapotrzebowania nie podobna dostarczyć wydatniejszej pracy i zarobku drobnym, przemysłowcom którym fabryki na różnych polach przemysłu zabójczą czynią konkurencyę. Aby zapobiegać zubożeniu i nędzy klasy rękodzielniczej, a tem samem i niebezpieczeństwom społecznym, jakie one ciągną za sobą — należy nieodzownie starać się o dostarczenie jej pracy i środków utrzymania. Administracya wojskowa powinna i ze swej strony czynić w tym względzie jak najdalsze ustępstwa i dlatego należałoby domagać się od niej, ażeby z corocznych dostaw dla armii przeznaczyła co najmniej 40 do 50% dla drobnego przemysłu. 2. Przy rozdzielaniu dostaw między drobnych przemysłowców wszystkich krajów przedlitawskich należałoby brać za podstawę nietylko stosunek statystyczny tych przemysłowców do ilości i wartości dostawić się mających artykułów, lecz także okoliczność, czy w kraju danym, oprócz dostaw drobnych przemysłowców, są także fabryki, które się temi dostawami zajmują. W krajach, gdzie niema takich fabryk, wymiar dostaw dla drobnych przemysłowców powinien być stosunkowo wyższym z uwagi na to, że już przez zatrudnienie znacznej ilości pracowników w fabrykach, odnośnym zawodem przemysłowym dostarczoną jest praca i zarobek. Z tej zasady wychodząc, należałoby domagać się dla Galicyi znacznie wyższego wymiaru dostaw dla drobnych przemysłowców, gdyż Galicya nie posiada fabryk konfekcyjnych dla armii, a zakładanie ich jest ze względów militarych przez samą wojskowość utrudniane. 3. Zasadę indywidualnego rozdawnictwa robót między drobnych przemysłowców należy stanowczo porzucić, jeżeli idzie o odpowiednie podniesienie produkcji artykułów wojskowych w zakresie drobnego przemysłu oraz o uniknięcie zawodów i nadużyć, które się dotychczas z indywidualnem rozdawnictwem robót łączyły. Dostawy dla c. i k. armii i obrony krajowej powinny być oddawane jedynie spółkom wytwórczym, w tym celu w łonie samychże rękodzielników zawiązywanym, czy to przy współdziałaniu odnośnych korporacyi przemysłowych, czy też bez tego współdziałania, a pod warunkiem ocenienia i zalecenia kompetujących spółek przez władze krajowe. 4. Obowiązujące dziś fabrykantów ograniczenie, że ci, którzy liwerują dla armii stałej, nie mogą równocześnie brać liwerunków dla obrony krajowej, niema celu wobec drobnych przemysłowców i powinno być w stosunku z nimi uchylone. Owszem, łączenie wyrobów dla armii i dla obrony krajowej może dać tylko rękojmię lepszego wykonania, a ze względu na drobne ilości dostaw, nie może być wcale powodem obawy, że termin jednej lub drugiej dostawy mógłby być z powodu nawału pracy nie dotrzymany. 5. Dostawy dla armii i obrony krajowej powinny być drobnym przemysłowcom oddawane nie co roku i na rok, lecz odrazu na dłuższy przeciąg czasu, a mianowicie na taki sam szereg lat, na jaki i umowy Zarządu wojskowego z fabrykami są zawierane i po takich samych cenach, do jakich fabryki kontraktowo są obowiązane. Jest to najważniejsza zmiana, która w dotychczasowym systemie rozdawnictwa robót między drobnych przemysłowców powinna nastąpić, gdyż tylko tym sposobem mogłaby być daną spółkom drobnych przemysłowców możność zaopatrywania się w ręczne maszyny pomocnicze i przyrządy, które do należytego wykonania dostaw są niezbędne, a których koszt dopiero po kilkoletniej dostawie dałby się umorzyć.

Wykaz zasiłków stypendyjnych,

przedstawionych Wydziałowi krajowemu do udzielenia uczniom
szkół przemysłowych i handlowych

w roku szkolnym 1899/900.

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
1	Ryczałtowy zasiłek	Czerwona Wola szkoła koszykarska	—	1.200
2	Ryczałtowy zasiłek	Dzurów szkoła koszykarska	—	700
3	Ryczałtowy zasiłek	Rudki szkoła koszykarska	—	400
4	Ryczałtowy zasiłek	Strychańce szkoła koszykarska	—	500
5	Ryczałtowy zasiłek	Skołyszyn szkoła koszykarska	—	1.000
6	Ryczałtowy zasiłek	Wojśław szkoła koszykarska	—	300
7	Ryczałtowy zasiłek	Zator szkoła koszykarska	—	400
8	Ryczałtowy zasiłek	Grzymałów szkoła kołodziejska	—	800
9	Gambal Tomasz	Grybów naukowy warsztat kołodziejski	8	—
10	Rejda Józef		8	—
11	Święś Jędrzej		8	—
12	Świegut Jan		8	—
13	Kuziak Józef		6	—
14	Rysiewicz Franciszek		6	—
15	Rak Józef		6	—
16	Zieleń Paweł		6	—
17	Wygoda Tadeusz		6	—
18	Macheta Józef		6	—
19	Tyrkiel Wojciech		6	—
20	Witek Ignacy		6	—
21	Swół Józef		4	—
22	Gambal Eliasz		4	—
23	Gruca Wojciech		4	—
24	Taras Michał		4	—
25	Pattak Edward		4	—
26	Igielski Piotr	4	—	
27	Maciejowski Tadeusz	4	—	

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
28	Mielnik Piotr	Kamionka strum. szkoła kołodziejstwa i ciesielstwa	10	—
29	Maksymowicz Eustachy		8	—
30	Wikenhauser Jan		8	—
31	Rękas Jan		8	—
32	Haber Andrzej		6	—
33	Walczak Bartłomiej		6	—
34	Semenów Tomasz		6	—
35	Robak Paweł		6	—
36	Gorący Franciszek		6	—
37	Schneider Jan		6	—
38	Hładki Filip		6	—
39	Teuerle Karol		6	—
40	Horbacz Wasyl		4	—
41	Mysków Wasyl		4	—
42	Bochenek Aleksander	Zakopane rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	8	—
43	Szał Józef		8	—
44	Kuźniar Stanisław		8	—
45	Rzepka Józef		8	—
46	Wróbel Antoni		8	—
47	Gajda Stanisław		8	—
48	Wolski Tomasz		6	—
49	Skiba Jan		6	—
50	Kobiałka Józef		6	—
51	Dobosz Emil		6	—
52	Kaliciński Ludwik		6	—
53	Hańba Józef		6	—
54	Rykała Jan		6	—
55	Wilk Józef		6	—
56	Graca Andrzej		6	—
57	Kopytowski Józef		6	—
58	Kaliciński Józef		6	—
59	Wilk Antoni		6	—
60	Balas Jan		4	—
61	Schifer Franciszek		4	—
62	Lachner Józef		4	—
63	Szandula Stanisław		4	—
64	Kubit Władysław		4	—
65	Wakulski Dobrosław		4	—
66	Drewniak Jan		4	—
67	Puchajda Adam		4	—
68	Ler Karol		4	—
69	Szura Marcin	4	—	
70	Kuźniar Sebastyan	4	—	
71	Budacki Maryan	4	—	
72	Łuczka Władysław	4	—	
73	Bunda Jan	4	—	
74	Zapolski Józef	4	—	
75	Smietana Czesław	4	—	
76	Swół Michał	4	—	
77	Majerczyk Józef	4	—	

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
78	Ustupski Walenty	Zakopane rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	4	—
79	Trzebunia Jan		4	—
80	Wróbel Wojciech		4	—
81	Studnicki Teofil		4	—
82	Kozaczek Michał		4	—
83	Kisala Józef		4	—
84	Madej Jan		4	—
85	Jarzabek Franciszek		4	—
86	Bernat Jan		4	—
87	Adamowicz Mikołaj		Kołomyja rządowa szkoła za- wodowa przemysłu drzewnego	6
88	Damm Józef	6		—
89	Dutka Orest	6		—
90	Fedewicz Leon	6		—
91	Kołytk Semen	6		—
92	Malimon Michał	6		—
93	Michajluk Michał	6		—
94	Onyszko Michał	6		—
95	Burak Onufry	6		—
96	Szaleniec Franciszek	6		—
97	Siiwiński Wilhelm	6		—
98	Szczurka Grzegorz	6		—
99	Tłuściak Michał	6		—
100	Wisłocki Michał	6	—	
101	Ryczałtowy zasiłek	dla uczniów w inter- nacie	—	800
102	Kunaszowski Roman	Stanisławów krajowa szkoła sto- larska	10	—
103	Stokłosa Antoni		10	—
104	Dyrdziński Walenty		8	—
105	Turnus Paweł		8	—
106	Żmurkiewicz Józef		8	—
107	Stolarczuk Paweł		8	—
108	Długosz Antoni		8	—
109	Wojewódka Józef		6	—
110	Sobolewski Edward		6	—
111	Kowaluk Jan		6	—
112	Mazurowski Kazimierz		6	—
113	Sawka Józef		6	—
114	Audykowski Julian		6	—
115	Zenkner Julian		6	—
116	Łukaszewicz Mikołaj	6	—	
117	Łuceńko Jan	6	—	
118	Radziszewski Franciszek	6	—	
119	Tymków Antoni	6	—	
120	Wasyliszyn Szymon	6	—	
121	Ryczałtowy zasiłek	Kalwarya krajowa szkoła stolarska	—	1.200

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypendysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
122	Ryczałtowy zasiłek	Jaworów krajowy warsztat naukowy dla wyrobu zabawek	—	400
123	Halibej Michał	Kołomyja krajowa szkoła garncarska	12	—
124	Patkowski Ignacy		8	—
125	Piekalski Wincenty		8	—
126	Wizerkaniuk Elias		8	—
127	Moroziuk Michał		6	—
128	Oryszczuk Justyn		6	—
129	Klusik Józef		6	—
130	Tumir Piotr		6	—
131	Pawłowski Dymitr		6	—
132	Pawłowski Marcin		6	—
133	Morawski Władysław	6	—	
134	Ryczałtowy zasiłek	Stary - Sącz krajowy warsztat szewski	—	600
135	Ryczałtowy zasiłek	Witków krajowy warsztat szewski	—	600
136	Sulik Franciszek	Rakszawa krajowa szkoła sukiennicza	14	—
137	Kozyra Jan		12	—
138	Siudy Jan		12	—
139	Cygan Władysław		12	—
140	Dziaduś Aleksander		8	—
141	Dudek Jan		8	—
142	Góreczny Franciszek		8	—
143	Noga Alojzy		8	—
144	Babiarz Antoni		8	—
145	Staf Antoni		8	—
146	Świętoniowski Walenty		8	—
147	Szlachetka Jan		8	—
148	Walawender Franciszek		8	—
149	Walawender Ignacy		8	—
150	Ryczałtowy zasiłek	dla uczniów I. klasy	—	144
151	Ryczałtowy zasiłek	Gliniany krajowy warsztat tkacki	—	740
152	Ryczałtowy zasiłek	Łańcut krajowy warsztat tkacki	—	600

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
153	Róg Andrzej	Krosno krajowa szkoła tkacka	12	—
154	Kawalec Jan		12	—
155	Ryczałtowy zasiłek		—	1.800
156	Ryczałtowy zasiłek	Kosów krajowy warsztat tkacki	—	600
157	Ryczałtowy zasiłek	Rychwałd krajowy warsztat tkacki	—	400
158	Ryczałtowy zasiłek	Wilamowice krajowy warsztat tkacki	—	600
159	Gromadówna Marya	Zakopane krajowa szkoła koronkarska	6	—
160	Kurpiel Karolina		4	—
161	Stopka Ludwina		4	—
162	Sawicka Marya		4	—
163	Rzadkoszówna Marya		4	—
164	Kurpiel Rozalia		4	—
165	Krzepitowska Zofia		4	—
166	Ryczałtowy zasiłek	Maków krajowa szkoła hafciarska	—	400
167	Hrankowski Stanisław	Lwów c. k. państwowa szkoła przemysłowa	20	—
168	Harhala Andrzej		20	—
169	Gruszecki Franciszek		20	—
170	Pendiuk Józef		20	—
171	Garnowski Maciej		20	—
172	Chudzikowski Karol		20	—
173	Seniów Bazyli		20	—
174	Kaniak Józef		16	—
175	Malfait Władysław		16	—
176	Sidelnik Teodor		16	—
177	Karohzy Cezary		16	—
178	Fiszerówna Katarzyna		16	—
179	Stefaniówna Marya		16	—
180	Reichardówna Leontyna		16	—
181	Brańlewiczówna Zofia		12	—
182	Jarkówna Marya		12	—

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki) lub ryczałt	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
183	Sennison Wiktorya	Lwów	12	—
184	Zbarańska Michalina	c. k. państwowa	12	—
185	Naganowska Karolina	szkoła przemysłowa	12	—
186	Starzyński Wiktor	Kraków c. k. państwowa szkoła przemysłowa	30	—
187	Hofman Antoni		30	—
188	Ziedek Józef		30	—
189	Krzyżanowski Jan		30	—
190	Rutkowski Zygmunt		30	—
191	Lombard Jan		30	—
192	Ryczałtowy zasiłek	Świątniki c. k. zawodowa szkoła ślusarska	—	1.700
193	Ryczałtowy zasiłek	Sułkowice c. k. zawodowa szkoła ślusarska	—	600
194	Gorący Stanisław	Kurs budowlany przy c. k. państw. szkole przemysł. we Lwowie	—	240
195	Michalewska Mirosława	C. k. centr. kurs dla koronk. we Wiedniu	—	400
196	Rzeczycka Helena		—	400
197	Krużlewska Helena	Szkoła haftów we Wiedniu	—	400
198	Galek Stanisław	Uzupełnienie nauki malarstwa dekorac. w Paryżu	—	700
199	Liszka Jan	Uzupełnienie nauki w kraj. szkole koło- dziejsko-ciesielskiej w Kamionce str.	70	—
200	Polechoński Władysław		70	—
201	Kulesza Feliks	Horzyce (Czechy) szkoła kamieniarsko- rzeźbiarska	40	—

Stypendya handlowe.

Liczba porządkowa	Imię i nazwisko stypendysty (stypendystki)	Zakład, w którym stypen- dysta się kształci	Wysokość zasiłku stypendyjnego	
			mie- sięcznie	rocznie lub jedno- razowo
			K	K
202	Mehoffer Wilhelm	Kraków szkoła handlowa	—	500
203	Wyszyński Benedykt		—	500
204	Zaremba Jan		—	500
205	Mieszkowski Witold	Lipsk akademia handlowa	—	500

U m o w a.

Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskiem w imieniu funduszu krajowego z jednej strony, a Państwowa Administracya Oświecenia z drugiej strony, przyjmują następujące warunki umowy, pod któremi krajowa mechaniczna Stacya doświadczalna przy c. k. Szkole Politechnicznej we Lwowie założoną zostaje:

1. Krajowa mechaniczna stacya doświadczalna umieszczoną zostaje aż do wybudowania odpowiedniego budynku w ubikacyach c. k. Szkoły Politechnicznej.

2. Kierownictwo stacyi porucza Wydział krajowy, na wniosek Kolegium profesorów, jednemu z profesorów lub docentów c. k. Szkoły Politechnicznej, który do pełnienia tych obowiązków przyzwolenie od c. k. Ministerstwa Oświaty otrzyma.

W razie przeciążenia profesora c. k. Szkoły Politechnicznej pracą kierownictwa Stacyi doświadczalnej, ma być na żądanie Państwowej Administracyi Oświecenia dostarczony odpowiedni personal pomocniczy na koszt kraju.

Wydziałowi krajowemu i Państwowej Administracyi Oświecenia przysługuje prawo wypowiedzenia całego stosunku, wynikającego z niniejszej umowy. Wypowiedzieć należy na rok naprzód, jednak w ten sposób, aby rozwiązanie całego stosunku nastąpiło z początkiem któregoś roku naukowego.

4. Mechaniczna Stacya doświadczalna będzie na razie pomieszczoną w dwóch ubikacyach, oznaczonych numerami 60 i 61 na dołączonym szkicu, a położonych przy południowo-wschodnim rogu głównego gmachu c. k. Szkoły politechnicznej w suterenie. Oznaczona na szkicu część korytarza będzie zamkniętą dla celów Stacyi.

Wydziałowi krajowemu przysługuje prawo przeniesienia Stacyi doświadczalnej do innego budynku, byle zapowiedział to przeniesienie w początku roku szkolnego, poprzedzającego zmianę lokalu.

W tym ostatnim jednak razie Wydział krajowy nie ma prawa żądać od Kierownika, aby nadal zajmował się Stacyą, chyba gdyby to uczynił z własnej woli, a bez szkody dla obowiązków względem Szkoły politechnicznej.

5. Wszelkie prace w krajowej Stacyi doświadczalnej będą dokonywane pod odpowiedzialnością Kierownika.

6. Kierownik Stacyi doświadczalnej zobowiązuje się do przeprowadzenia, w miarę środków istniejących i czasu, wszelkich badań, zarządzonych przez Wydział krajowy.

7. Certyfikaty, oceny i opinie fachowe, wydane z polecenia Wydziału krajowego, czy też na pośbę stron prywatnych, wychodzą pod firmą „Krajowa mechaniczna Stacya doświadczalna przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie“.

8. Maszyny i przyrządy do Stacyi doświadczalnej nabywane są kosztem Wydziału krajowego i pozostają jego własnością.

9. Wydział krajowy przeznacza na koszt utrzymania Stacyi kwotę 1500 zł. w. a. rocznie płatną w czterech ratach kwartalnych z góry.

10. Z powodu utrzymania Stacyi doświadczalnej, jakoteż z powodu adaptacji lokalności przez nią używanych, Skarb państwa nie będzie ponosił żadnych wydatków.

Wydatki te, jakoteż koszta osobnego gazomierza i gazociągu, ponosi fundusz krajowy.

Co do przeprowadzonych adaptacji, kraj zobowiązuje się, na wypadek zwinięcia albo innego pomieszczenia Stacji doświadczalnej, przywrócić używane lokalności na żądanie Państwowej Administracji Oświecenia całkowicie lub częściowo do dawnego stanu, a to własnym kosztem.

Zaprowadzenie gazociągu i gazomierza, jakoteż wszystkie inne adaptacje przedsięwzięte być mogą tylko za poprzednim zezwoleniem c. k. Namiestnictwa i pod dozorem technicznych organów rządowych.

Za dostarczony dla stacji gaz, wodę i opał będzie Wydział krajowy wnosił do kasy państwowej roczny datek w kwocie 50 zł. w. a.

11. Sposób nabywania maszyn, przyrządów i materiałów oraz wynagrodzenie Kierownika Stacji, będzie przedmiotem ugody Wydziału krajowego z tym Kierownikiem.

12. Delegat Wydziału krajowego jest uprawniony do czynienia w Stacji fachowych inspekcji, w porozumieniu z Rektorem c. k. Szkoły politechnicznej, lub jego zastępcą i do czynienia zarządzeń, którym się Rektorat nie sprzeciwi.

13. W razie różnicy zdań między delegatem Wydziału krajowego a Rektorem c. k. Szkoły politechnicznej, lub gdyby zarządzenia delegata dotyczyły stanowiska Kierownika jako profesora, winien delegat Wydziału krajowego odwołać się do Władzy akademickiej, której kierownik Stacji bezpośrednio podlega jako profesor, a gdyby ta Władza uchylała się od załatwienia sprawy spornej lub oświadczyła się przeciw żądaniu, winien delegat przedłożyć sprawę za pośrednictwem Wydziału krajowego do decyzji c. k. Ministerstwu Wyznań i Oświaty.

14. Umowa obecna podlega zatwierdzeniu c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty.

We Lwowie dnia 15. Września 1899 r.

(M. P.)

Członek Wydziału krajowego,
Dr. Fr. Hoszard, m. p.

Marszałek krajowy,
Badeni, m. p.

Członek Wydziału krajowego,
Dr. Józef Wereszczyński, m. p.

W imieniu c. k. Administracji Państwa.

L. 95436.

Z upoważnienia Pana Ministra Wyznań i Oświecenia, udzielonego mi reskryptem z dnia 29. Maja 1899 r. L. 31992/98, zatwierdzam powyższą umowę w imieniu Państwowej Administracji Oświecenia.

We Lwowie dnia 2. Października 1899 r.

(M. P.)

C. k. Namiestnik,
Piniński, m. p.

Statut

Krajowej mechanicznej Stacji doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

1. Krajowa mechaniczna Stacja doświadczalna jest, w myśl umowy zawartej dnia 15. września 1899 r. między Wydziałem krajowym Królestwa Galicji i Lodomeryi wraz z W. Ks. Krakowskim a c. k. państwową Administracją Oświecenia, zakładem krajowym.

2. Kierownikiem Stacji będzie profesor lub docent c. k. Szkoły politechnicznej, zamianowany przez Wydział krajowy na przedstawienie Kolegium profesorów c. k. Szkoły politechnicznej, a upoważniony do pełnienia tych obowiązków przez c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty.

3. Celem krajowej mechanicznej Stacji doświadczalnej jest badanie materiałów, używanych w krajowym przemyśle, dla których Stacja będzie urządzoną, dalej badania naukowe, mające na celu postęp wiedzy, a przedewszystkiem udzielanie fachowych opinii co do własności materiałów, przedstawionych Stacji przez Wydział krajowy, przemysłowców i odbiorców, tudzież na żądanie Kolegium profesorów c. k. Szkoły politechnicznej.

Do zakresu działania Stacji należy:

a) Oznaczanie mocy, tudzież tych wszystkich własności materiałów krajowych, które stanowią o ich wartości przemysłowej;

b) wykonywanie doświadczeń naukowych dla sprawdzenia lub rozszerzenia dzisiejszych wiadomości o zachowaniu się materiałów;

c) udzielanie orzeczeń fachowych w sprawach spornych między producentami a konsumentami;

d) obznajmienie techników, którzy się temu zawodowi poświęcą, z własnościami i sposobami badania materiałów konstrukcyjnych.

Do badań mogą być przypuszczeni słuchacze c. k. Szkoły politechnicznej lub ukończeni technicy, pracujący naukowo w kierunku reprezentowanym przez Stację, ci ostatni jednak tylko na podstawie uchwały Kolegium profesorów Szkoły politechnicznej.

e) Na życzenie rektora c. k. Szkoły politechnicznej winien kierownik stacji urządzić raz lub dwa razy co roku doświadczenia dla słuchaczy tych przedmiotów, które mają związek z zadaniami Stacji. O czasie tych doświadczeń jednak i o liczbie mających się dopuścić każdym razem słuchaczy, postanawia kierownik w miarę środków i będących w toku prac, w porozumieniu z c. k. rektorem Szkoły politechnicznej.

4. Każdy zwiedzający Stację winien zastosować się do wskazówek kierownika; słuchaczy c. k. Szkoły politechnicznej obowiązuje regulamin.

Pozwolenia na zwiedzenie Stacji dla osób, nie mających prawa nadzoru nad Stacją, udziela sam tylko kierownik.

5. Językiem urzędowym Stacji jest język polski.

6. Badania potrzebne dla Władz rządowych i autonomicznych wykonuje Stacja na podstawie zleceń pisemnych, które przekazane być mają Stacji tylko za pośrednictwem Wydziału krajowego.

Wyjątek stanowią zlecenia, tyjące się badań naukowych, które kierownik Stacji otrzyma bezpośrednio ze strony Kolegium profesorów c. k. szkoły politechnicznej.

Podania o zarządzenie badań materiałów, lub innych czynności należących do zakresu działania Stacji, a wystosowane przez strony prywatne, przyjmuje kierownik Stacji bezpośrednio i sam orzeka o przyjęciu lub nieprzyjęciu a względnie o warunkach, których dopełnić należy, aby umożliwić odpowiednie zbadanie materiału.

Opłaty, należne za czynności Stacji, mają być w zasadzie niższe dla Władz autonomicznych i rządowych, aniżeli dla stron prywatnych.

Opłaty te niszczą Władze i strony przy zamówieniu do kasy Stacji, wedle cennika ułożonego przez kierownika, a zatwierdzonego przez Wydział krajowy.

7. Krajowa mechaniczna Stacja doświadczalna jest czynną każdego roku przez 9 miesięcy a to od dnia 1. stycznia po 15. lipca i od 15. października do 31. grudnia.

8. Do pomocy kierownika będzie w miarę wystarczających funduszków dodany asystent i laborant, będący fachowym ślusarzem.

Obu ich ustanawia Wydział krajowy na wniosek kierownika Stacji i obaj będą pobierać wynagrodzenie za swe czynności z dotacji, przeznaczonej z funduszków krajowych na utrzymanie Stacji.

9. Kierownik Stacji przedstawia Wydziałowi krajowemu corocznie sprawozdanie z czynności i zarządu funduszami Stacji wraz z wykazem prywatnych zgłoszeń i przyjętych od stron prywatnych zleceń.

Sprawozdanie roczne z zarządu funduszami Stacji ma być zamykane w okresach roku kalendarzowego, sprawozdania zaś z czynności mogą być zamykane w okresach roku szkolnego.

Oprócz tego kierownik obowiązany jest złożyć doroczne sprawozdanie z czynności Stacji na jednym z posiedzeń Kolegium profesorów c. k. Szkoły politechnicznej.

10. Ważniejsze wyniki badań ogłaszać ma Stacja w miarę środków w czasopiśmie, lub w osobnych publikacjach.

We Lwowie dnia 15. Września 1899 r.

(M. P.)

Członek Wydziału krajowego,
Dr. Fr. Hoszard, m. p.

Marszałek krajowy,
Badeni, m. p.

Członek Wydziału krajowego,
Dr. Józef Wereszczyński, m. p.

W imieniu c. k. Administracji Państwa.
L. 95436.

„Z upoważnienia Pana Ministra Wyznań i Oświecenia, udzielonego mi re-skryptem z dnia 29. Maja 1899 r. L. 31992/98, zatwierdzam powyższy statut w imieniu Państwowej Administracji Oświecenia“.

We Lwowie dnia 2. Października 1899 r.

(M. P.)

C. k. Namiestnik,
Piniński, m. p.

Regulamin

Krajowej mechanicznej Stacji doświadczalnej przy c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie.

1. Regulamin niniejszy normuje stosunek słuchaczy c. k. szkoły politechnicznej do mechanicznej Stacji doświadczalnej, a to na podstawie statutu Stacji.

2. Słuchacze c. k. Szkoły politechnicznej, którzy z dobrym postępem zdali pierwszy egzamin rządowy, mogą być w miarę miejsca i środków przypuszczeni do czynności Stacji jako bezpłatni praktykanci. Muszą się jednak zobowiązać do najmniej trzymiesięcznej bezpłatnej służby, do ścisłego przestrzegania przepisów dla pracujących w Stacji, wreszcie do sumiennego wykonywania żądanych prac wedle skazówek kierownika.

Kierownik postara się o to, aby w miarę możliwości i środków praktykanci obznajomić się mogli z całym zakresem działania Stacji.

3. Praktykanci nie ponoszą żadnych wydatków ale odpowiadają za możliwe uszkodzenia przyrządów lub maszyn.

4. Praktykanci odbywają ćwiczenia i wykonują prace pod nadzorem kierownika Stacyi.

5. Na żądanie wystawia kierownik słuchaczom po odbytej praktyce świadectwa, stwierdzające wynik nauki.

6. W razie słabości lub innej ważnej przeszkody, słuchacz jest obowiązany uwiadomić o tem pisemnie kierownika Stacyi, niezależnie od objętego przepisami akademickimi uwiadomienia dziekana swego Wydziału.

7. Pracownie mechanicznej Stacyi doświadczalnej otwiera się dla słuchaczy i zamyka po ukończonych ćwiczeniach w dniach i godzinach, ustanowionych przez kierownika Stacyi w porozumieniu z dziekanami odnośnych Wydziałów.

Tylko za osobnem zezwoleniem kierownika można w pracowniach Stacyi przebywać w innych godzinach i to tylko w celach naukowych.

8. Rektor c. k. Szkoły politechnicznej lub jego zastępca i delegat Wydziału krajowego są uprawnieni do czynienia w Stacyi inspekcyi fachowych.

We Lwowie dnia 15. Września 1899 r.

Marszałek krajowy:

(M. P.)

Badeni, m. p.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Fr. Hoszard, m. p.

Członek Wydziału krajowego:

Dr. Józef Wereszczyński, m. p.

W imieniu c. k. Administracyi Państwa.

L. 95436

„Z upoważnienia Pana Ministra Wyznań i Oświecenia, udzielonego mi re-skryptem z dnia 29. Maja 1899 r. L. 31992/98, zatwierdzam powyższy regulamin w imieniu Państwowej Administracyi Oświecenia“.

We Lwowie dnia 2. Października 1899 r.

(M. P.)

C. k. Namiestnik:

Piniński, m. p.

L. W. 74.103/900.

PRELIMINARZ

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

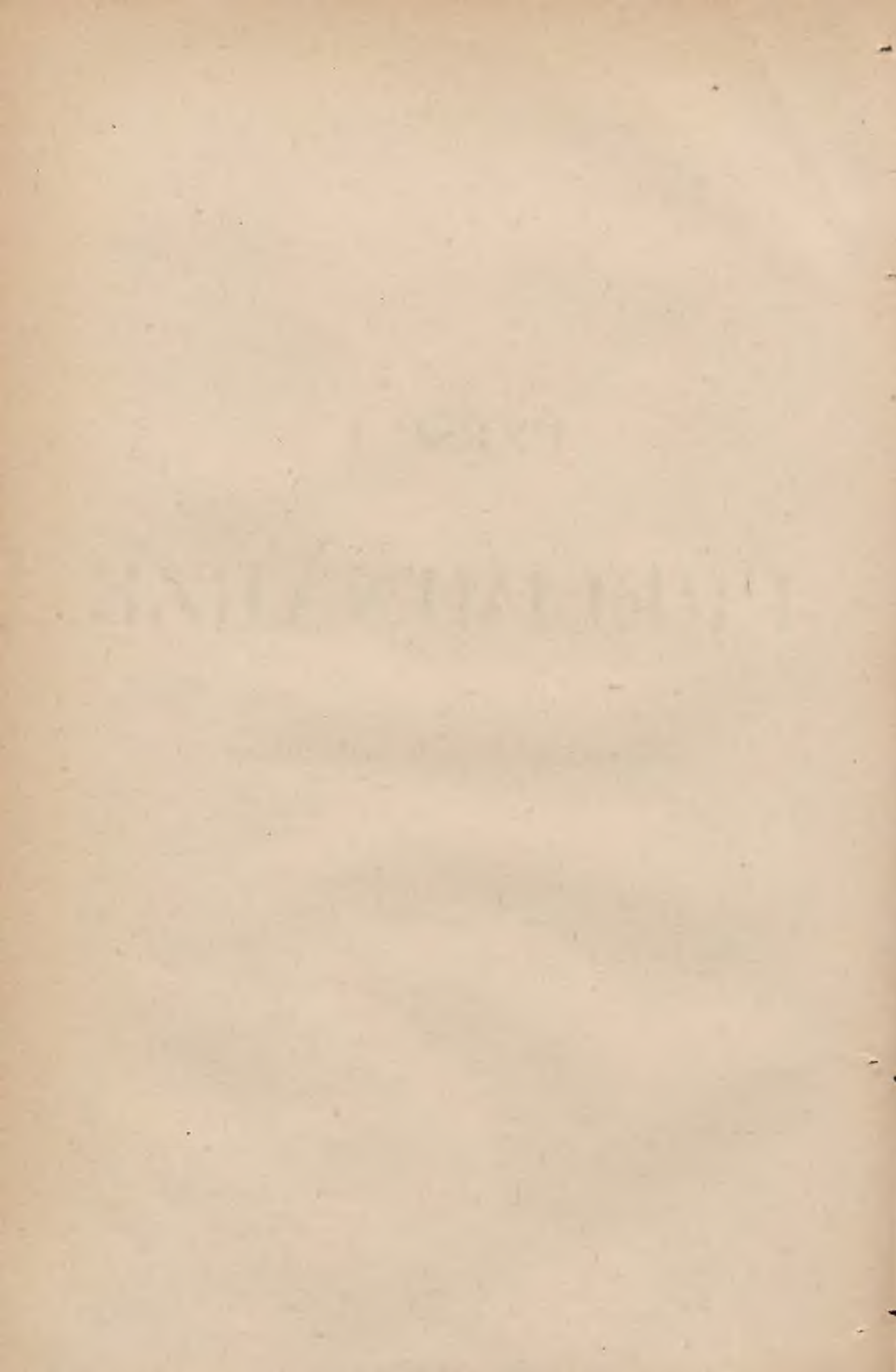
na rok 1901.

(Rubryka XVI budżetu krajowego).

CZEŚĆ I.

PRELIMINARZE

poszczególnych zakładów.

I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.

I. Biała. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r	Nadzw- yczajne o n y		
Subwencye :					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) z kasy oszczęd. w Białej	400	400	—	400	
c) od cechu sukienniczego	80	60	—	60	
d) z Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie .	800	800	—	800	
e) z Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
f) od Rządu	1.778	1.778	—	1.778	
g) z funduszu krajowego .	1.778	1.566	—	1.566	
h) wkładki uczniów na przy- bory	240	280	—	280	
Razem	6.076	5.884	—	5.884	

Rozchód

1. Płace :

a) kierownictwo	900	900	—	900	Z tego przypada 300 K. za kierowni- ctwo kursu handlowego.
b) nauka	4.576	4.384	—	4.384	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	360	—	360	
3. Wydatki administracyjne . .	240	240	—	240	
Razem	6.076	5.884	—	5.884	

2. Bochnia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye :

a) od gminy	1.000	1.000	—	1.000
b) od Rządu	1.120	1.020	—	1.020
c) z funduszu krajowego .	1.116	1.118	—	1.118
Razem	3.236	3.138	—	3.138

Rozchód.

1. Płace :

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.136	2.138	—	2.138	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne . .	300	200	—	200	Wedle potrzeby.
Razem	3.236	3.138	—	3.138	

3. Brody. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne o n y		

Subwencye :

a) od gminy	600	600	—	600
b) od Rady powiatowej . . .	200	200	—	200
c) od Izby handlowo-przem. . .	1.000	1.000	—	1.000
d) od Rządu	820	820	—	820
e) z funduszu krajowego . . .	820	780	—	780
Razem	3.440	3.400	—	3.400

Rozchód.

1. Płace :

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.560	2.560	—	2.560	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	360	320	—	320	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . . .	120	120	—	120	
Razem	3.440	3.400	—	3.400	

4. Brzeżany. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye :

a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . . .	300	300	—	300
c) od Rządu	1.096	996	—	996
d) z funduszu krajowego . . .	1.096	1.094	—	1.094
Razem	2.892	2.790	—	2.790

Rozchód.

1. Płace :

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.992	1.990	—	1.990	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . . .	200	200	—	200	
Razem	2.892	2.790	—	2.790	

5. Buczacz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r	Nadzw- yczajne o n y		
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Na podstawie uchwały Rady miejskiej z dnia 30. listopada 1895.
b) od Rady powiatowej . . .	400	400	—	400	
c) od Stowarzyszenia rze- mieślniczego	100	100	—	100	ad b) Na podstawie uchwały Rady po- wiatowej z dnia 29. lutego 1896.
d) od Rządu	1.100	1.000	—	1.000	ad c) Na podstawie aktu fundacyjnego z dnia 3. grudnia 1895.
e) z funduszu krajowego . . .	1.100	1.200	—	1.200	
Razem	3.100	3.100	—	3.100	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.336	2.336	—	2.336	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . . .	164	164	—	164	
Razem	3.100	3.100	—	3.100	

6. Drohobycz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	Gmina daje subwencji 800 K. lecz z tej kwoty pokryte być muszą wydatki na opał i usługę, wynoszące około 200 K.
b) od Kasy oszczędności . . .	50	50	—	50	
c) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
d) od Tow. zaliczkowego	20	20	—	20	
e) od Rządu	1.344	1.244	—	1.244	
f) z funduszu krajowego	1.346	2.036	—	2.036	
Razem	3.660	4.250	—	4.250	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.820	3.400	—	3.400	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Potrzeby kancelaryjne	140	150	—	150	
Razem	3.660	4.250	—	4.250	

7. Gorlice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Uzasadnienie :
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	
		K o r o n y		
Subwencye :				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400
c) od Tow. zaliczkowego . .	300	300	—	300
d) od Izby handlowo-przem.	300	300	—	300
e) od Rządu	886	786	—	786
f) z funduszu krajowego . .	886	1.034	—	1.034
Razem	3.172	3.220	—	3 220

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.272	2.320	—	2.320	Wiecej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem	3.172	3.220	—	3.220	

8. Jarosław. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	500	500	—	500
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400
c) od Rządu	1.210	1.110	—	1.110
d) z funduszu krajowego . .	1.210	1.310	—	1.310
Razem	3.320	3.320	—	3.320

Przychód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.500	2.400	—	2.400	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin. Wiecej wedle potrzeby.
2. Środki naukowe	300	400	—	400	
3. Wydatki administracyjne . .	120	120	—	120	
Razem	3.320	3.320	—	3.320	

9. Jasło. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne K o r o n y	Razem
Subwencye:				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200
c) od Rządu	946	946	—	946
d) z funduszu krajowego .	948	1.454	—	1.454
Razem	2.494	3.000	—	3.000

Uzasadnienie:

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	1.794	2.300	—	2.300	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	100	100	—	100	
Razem	2.494	3.000	—	3.000	

10. Kałusz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	200	200	—	200
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200
c) od Rządu	1.164	1.064	—	1.064
d) z funduszu krajowego .	1.164	1.376	—	1.376
Razem	2.728	2.840	—	2.840

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.048	2.160	—	2.160	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne .	80	80	—	80	
Razem	2.728	2.840	—	2.840	

II. Kołomyja. Szkoła przemysłowo-handlowa.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
	1900	Zwy-	Nadzw-		
	prelimi-	czajne	czajne		
	nowano	K o r o n y			
Subwencje:					
a) z fund. rzemieślniczego odsetki od kap. 12.000 K.	480	480	—	480	
b) od gminy	1.066	1.006	—	1.006	W myśl uchwały Rady miasta z dnia 31 stycznia 1888, L. 404 gmina pokrywa niedobór, tudzież dostarcza lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
c) od Rady powiatowej	300	300	—	300	
d) od Rządu	1.068	968	—	968	
e) z funduszu krajowego	1.066	1.046	—	1.046	
Razem	3.980	3.800	—	3.800	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.860	2.800	—	2.800	Mniej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	400	300	—	300	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	120	100	—	100	
Razem	3.980	3.800	—	3.800	

12. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kleparzu.

Przychód.

Subwencje:

a) od gminy	1.836	1.987	—	1.987	Dotowanie pięciu szkół uzup. przemysłowych w Krakowie, postawiono na równi z przeważną częścią szkół przemysłowych w kraju, t. j. że gmina, rząd i kraj poza drobnymi datkami z funduszu Dietla, przyczynić się mają do kosztów utrzymania $\frac{1}{3}$ częścią ogólnych wydatków a gmina ponadto obowiązana jest dostarczać jeszcze bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. W obec jednakże wyznaczenia przez c. k. Rząd subwencji tylko wysokości podanej obok, reszta wydatków przypadła w tym roku do pokrycia po połowie na kraj i gminę.
b) z funduszu dr. Dietla	16	16	—	16	
c) od Rządu	1.836	1.836	—	1.836	
d) z funduszu krajowego	1.836	1.987	—	1.987	
Razem	5.524	5.826	—	5.826	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	4.704	4.990	—	4.990	
2. Środki naukowe	200	256	—	256	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	140	100	—	100	
Razem	5.524	5.826	—	5.826	

13. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. w Ogrodzie angielskim.

Przychód.	W roku 1900 premi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r	Nadzw- yczajne o n y		
Subwencye :					
a) od gminy	1.570	1.630	—	1.630	
b) z funduszu dr. Dietla	16	16	—	16	
c) od Rządu	1.570	1.570	—	1.570	
d) z funduszu krajowego	1.570	1.630	—	1.630	
Razem	4.726	4.846	—	4.846	
Rozchód.					
1. Płace :					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.920	4.000	—	4.000	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	206	216	—	216	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	120	150	—	150	
Razem	4.726	4.846	—	4.846	

14. Kraków. Szkoła przem. uzupeł. na Smoleńskiej.

Przychód.					
Subwencye :					
a) od gminy	1.308	1.356	—	1.356	
b) z funduszu dr. Dietla	16	16	—	16	
c) od Rządu	1.308	1.308	—	1.308	
d) z funduszu krajowego	1.148	1.356	—	1.356	
Razem	3.780	4.036	—	4.036	
Rozchód.					
1. Płace :					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.976	3.200	—	3.200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	204	200	—	200	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	120	156	—	156	
Razem	3.780	4.036	—	4.036	

15. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Kaźmierzu.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o u y	Nadzw- yczajne		
Subwencye:					
a) od gminy	1.308	1.356	—	1.356	
b) z funduszu dr. Dietla	16	16	—	16	
c) od Rządu	1.308	1.308	—	1.308	
d) z funduszu krajowego	1.308	1.356	—	1.356	
Razem	3 940	4.036	—	4.036	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.136	3.200	—	3.200	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	204	200	—	200	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	120	156	—	156	
Razem	3.940	4.036	—	4.036	

16. Kraków. Szkoła przemysłowa uzupełniająca na Dajworze.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.394	1.313	—	1.313
b) z funduszu dr. Dietla	16	16	—	16
c) od Rządu	1.394	1.394	—	1.394
d) z funduszu krajowego	1.394	1.313	—	1.313
Razem	4.198	4.036	—	4.036

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	3.392	3.200	—	3.200	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	206	200	—	200	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	120	156	—	156	
Razem	4.198	4.036	—	4.036	

17. Krosno. Szkoła przemysłowa uzupełniająca

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r	Nadzw- yczajne o n y	Razem	
Subwencye :					
a) od gminy	500	500	—	500	
b) od Rady powiatowej . . .	200	200	—	200	
c) od Rządu	1.246	1.146	—	1.146	
d) z funduszu krajowego . . .	1.246	1.346	—	1.346	
Razem	3.192	3.192	—	3.192	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.432	2.432	—	2.432	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . . .	160	160	—	160	
Razem	3.192	3.192	—	3.192	

18. Łańcut. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye :					
a) od gminy	240	240	—	240	
b) od Rady powiatowej . . .	300	300	—	300	
c) od Rządu	914	804	—	804	
d) z funduszu krajowego . . .	914	876	—	876	
Razem	2.368	2.220	—	2.220	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	1.728	1.780	—	1.780	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	—	—	—	Nie wstawia się z powodu pozostałych zapasów z udzielonej na ten cel subwencji państwowej.
3. Wydatki administracyjne . . .	140	140	—	140	
Razem	2.368	2.220	—	2.220	

19. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Anny.

Przychód.	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:	
	W roku 1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne			Nadzw- yczajne
	K o r o n y				
Subwencye:					
a) od gminy	1.336	2.212	—	2.212	Dotowanie dziewięciu szkół uzup. prze- mysł. we Lwowie postawiono na ró- wni z przeważną częścią szkół prze- mysłowych w kraju t. j. że gmina, kraj i państwo przyczyniać się mają w $\frac{1}{3}$ ogólnych kosztów, a gmina nadto obowiązana jest dostarczać bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi. Wobec jednakże wyznaczenia przez c. k. Rząd subwencji tylko w wysokości podanej — reszta wy- datków przypadła do pokrycia po- łowie na kraj i gminę.
b) od Rządu	1.336	1.336	—	1.336	
c) z funduszu krajowego	1.336	2.212	—	2.212	
Razem	4.008	5.760	—	5.760	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	Więcej z powodu utworzenia drugiego oddziału dla II klasy przemysłowej.
b) nauka	2.748	4.480	—	4.480	
2. Środki naukowe	720	700	—	700	
3. Wydatki administracyjne	60	100	—	100	
Razem	4.008	5.760	—	5.760	

20. Lwów. Szkoła przemysł. uzupełniająca im. św. Antoniego.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.308	1.721	—	1.721
b) od Rządu	1.308	1.308	—	1.308
c) z funduszu krajowego	1.308	1.721	—	1.721
Razem	3.924	4.750	—	4.750

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	Więcej z powodu utworzenia drugiego oddziału na kursie przygotowawczym.
b) nauka	2.664	3.490	—	3.490	
2. Środki naukowe	720	700	—	700	} Wedle potrzeby.
3. Potrzeby kancelaryjne	60	80	—	80	
Razem	3.924	4.750	—	4.750	

21. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Czackiego.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
		Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
Subwencye:					
a) od gminy	1.300	1.703	—	1.703	
b) od Rządu	1.300	1.300	—	1.300	
c) z funduszu krajowego	1.300	1.704	—	1.704	
Razem	3.900	4.707	—	4.707	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.640	3.547	—	3.547	Więcej z powodu utworzenia drugiego oddziału dla I klasy przemysłowej.
2. Środki naukowe	720	600	—	600	} Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	60	80	—	80	
Razem	3.900	4.707	—	4.707	

22. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Elżbiety.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	946	947	—	947
b) od Rządu	946	946	—	946
c) z funduszu krajowego	946	947	—	947
Razem	2.838	2.840	—	2.840

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.838	1.840	—	1.840	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin dla I i II klasy przemysłowej.
2. Środki naukowe	480	480	—	480	
3. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	2.838	2.840	—	2.840	

23. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Konarskiego.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
	1900	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimi- nowano	czajne	czajne		
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	1.336	1.325	—	1.325	
b) od Rządu	1.336	1.336	—	1.336	
c) z funduszu krajowego	1.336	1.326	—	1.326	
Razem	4.008	3.987	—	3.987	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin dla I i II klasy przemysłowej.
b) nauka	2.748	2.747	—	2.747	
2. Środki naukowe	720	700	—	700	
3. Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	4.008	3.987	—	3.987	

24. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. św. Marcina.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	1.308	1.671	—	1.671
b) od Rządu	1.308	1.308	—	1.308
c) z funduszu krajowego	1.308	1.671	—	1.671
Razem	3.924	4.650	—	4.650

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	480	480	—	480	Więcej z powodu utworzenia drugiego oddziału dla kursu przygotowawczego.
b) nauka	2.664	3.490	—	3.490	
2. Środki naukowe	720	600	—	600	
3. Wydatki administracyjne	60	80	—	80	
Razem	3.924	4.650	—	4.650	

25. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełn. im. A. Mickiewicza.

Przychód.	W roku	Wnłosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
Subwencye:					
a) od gminy	1.356	1.257	—	1.257	
b) od Rządu	1.356	1.356	—	1.356	
c) z funduszu krajowego	1.356	1.257	—	1.257	
Razem	4.068	3.870	—	3.870	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.828	2.830	—	2.830	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin dla kursu przygotowawczego tudzież I i II kl. przemysłowej.
2. Środki naukowe	700	500	—	500	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	60	60	—	60	
Razem	4.068	3.870	—	3.870	

26. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełn. im. Piramowicza.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	946	947	—	947	
b) od Rządu	946	946	—	946	
c) z funduszu krajowego	946	947	—	947	
Razem	2.838	2.840	—	2.840	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	1.838	1.840	—	1.840	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin dla I i II klasy przemysłowej.
2. Środki naukowe	480	480	—	480	
3. Wydatki administracyjne	40	40	—	40	
Razem	2.838	2.840	—	2.840	

27. Lwów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Staszica.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
	1900	Zwy-	Nadzwyczajne		
	prelimi- nowano	czajne	czajne		
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	1.336	1.697	—	1.697	
b) od Rządu	1.336	1.336	—	1.336	
c) z funduszu krajowego	1.336	1.698	—	1.698	
Razem	4.008	4.731	—	4.731	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.748	3.571	—	3.571	Więcej z powodu utworzenia kursu przygotowawczego.
2. Środki naukowe	720	600	—	600	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne	60	80	—	80	
Razem	4.008	4.731	—	4.731	

28. Lwów. Izraelska Szkoła przemysłowa uzupełniająca im. Bernsteina.

Przychód.

Subwencye:

a) z fund. Marka Bernsteina	2.700	2.700	—	2.700
b) od zboru izraelskiego	200	200	—	200
c) od Rządu	1.024	1.024	—	1.024
d) z funduszu krajowego	1.026	1.376	—	1.376
Razem	4.950	5.300	—	5.300

Rozchód.

1. Na pokrycie niedoboru r. 1900	—	300	—	300	
2. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.800	2.800	—	2.800	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
3. Lokal, opał i oświetlenie	800	900	—	900	} Wedle potrzeby.
4. Usługa	150	150	—	150	
5. Środki naukowe	400	400	—	400	
6. Wydatki administracyjne	200	150	—	150	
Razem	4.950	5.300	—	5.300	

29. Myślenice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r	Nadzw- yczajne o n y	Razem
Subwencye:				
a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400
c) od Rządu	850	750	—	750
d) z funduszu krajowego .	850	1.084	—	1.084
Razem	2.500	2.634	—	2.634

Uzasadnienie :

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.780	1.854	—	1.854	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	300	—	300	Więcej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	2.500	2.634	—	2.634	

30. Nowy Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	400	400	—	400
b) od Rady powiatowej . .	600	600	—	600
c) od Kasy oszczędności .	300	200	—	200
d) od Dyrekcji c. k. kolei państwowej	400	400	—	400
e) od Rządu	1.412	1.312	—	1.312
f) z funduszu krajowego .	1.412	1.588	—	1.588
g) od Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie .	200	200	—	200
Razem	4.724	4.700	—	4.700

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	500	500	—	500	
b) nauka	3.424	3.400	—	3.400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	500	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne . .	300	300	—	300	
Razem	4.724	4.700	—	4.700	

31. Nowy Targ. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
	1900	Zwy-	Nadzwyczajne	Razem	
	prelimi- nowano	czajne	czajne		
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	200	200	—	200	
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
c) od Stow. przem. i rękodz.	100	100	—	100	
d) od Tow. zaliczkowego .	144	144	—	144	
e) od Rządu	1.212	1.112	—	1.112	
f) z funduszu krajowego .	1.212	1.370	—	1.370	
Razem	3.268	3.326	—	3.326	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.508	2.506	—	2.506	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	300	—	300	
3. Potrzeby kancelaryjne . . .	120	120	—	120	
Razem	3.268	3.326	—	3.326	

32. Przemysł. Szkoła przemysłowa uzupełniająca w śródmieściu.

Przychód.

Subwencye:				
a) od gminy	600	600	—	600
b) od Rady powiatowej . .	600	600	—	600
c) od Rządu	1.174	1.174	—	1.174
d) z funduszu krajowego .	1.176	1.102	—	1.102
Razem	3.550	3.476	—	3.476

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	480	480	—	480	
b) nauka	2.670	2.596	—	2.596	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	3.550	3.476	—	3.476	

33. Przemyśl. Szkoła przemysłowa uzupełn. na przedmieściu lwowskiem.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.		Uzasadnienie:	
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		Razem
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	
b) od Kasy oszczędności . .	200	200	—	200	
c) od Rządu	1.330	1.230	—	1.230	
d) z funduszu krajowego . .	1.130	1.230	—	1.230	
Razem	3.060	3.060	—	3.060	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.260	2.260	—	2.260	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	320	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne . .	80	80	—	80	
Razem	3.060	3.060	—	3.060	

34. Podgórze. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	940	940	—	940	Gmina zobowiązała się przyczynić subwencją w ogólności 1/3 ogólnych kosztów utrzymania szkoły tudzież dostarczać lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
b) od Rady pow. w Wieliczce	100	100	—	100	
c) z Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie . .	200	200	—	200	
d) od Rządu	940	850	—	850	
e) z funduszów krajowych . .	940	1.030	—	1.030	
Razem	3.120	3.120	—	3.120	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.320	2.320	—	2.320	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem	3.120	3.120	—	3.120	

35. Rzeszów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne	Razem	
Subwencye:					
a) od gminy	280	280	—	280	Oprócz tego kosztu usługi opału i oświetlenia wynoszące około 200 K. ponosi gmina.
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności . .	200	80	—	80	
d) z fund. Towarnieckiego . .	300	300	—	300	
e) od Izby handl. i przemysł.	—	200	—	200	
f) od Rządu	1.270	1.170	—	1.170	
g) z funduszu krajowego . .	1.270	1.120	—	1.120	
Razem	3.520	3.350	—	3.350	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	500	500	—	500	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.400	2.410	—	2.410	
2. Środki naukowe	480	300	—	300	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .	140	140	—	140	
Razem	3.520	3.350	—	3.350	

36. Sambor. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:					
a) od Rady powiatowej	200	200	—	200	Gmina obowiązana jest do bezpłatnego dostarczania lokalu, opału, oświetlenia i usługi, a nadto przyczynić się ma subwencya roczna w kwocie 200 K. (LW. 48.423/1890).
b) od gminy	300	300	—	300	
c) od Rządu	1.324	1.224	—	1.224	
d) z funduszu krajowego	1.324	1.472	—	1.472	
Razem	3.148	3.196	—	3.196	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownictwo	520	520	—	520	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.228	2.296	—	2.296	
2. Środki naukowe	280	260	—	260	Mniej wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . . .	120	120	—	120	
Razem	3.148	3.196	—	3.196	

37. Sanok. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
	1900	Zwy-	Nadzw- czajne	Razem	
	prelimi- nowano	czajne	czajne		
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	736	1.092	—	1.092	
b) od Rządu	1.152	1.052	—	1.052	
c) z funduszu krajowego	1.152	876	—	876	
Razem	3.040	3.020	—	3.020	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.240	2.240	—	2.240	
2. Środki naukowe	240	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	160	80	—	80	
Razem	3.040	3.020	—	3.020	

38. Stanisławów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	W myśl uchwały Rady powiatowej z dnia 14. października 1891 l. 1835 [LW. 45.870/91].
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności	200	80	—	80	
d) od Rządu	1.940	1.826	—	1.826	
e) z funduszu krajowego	1.940	1.994	—	1.994	
f) od gminy izraelskiej	100	—	—	—	
Razem	4.980	4 700	—	4.700	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	600	600	—	600	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	4.080	3.680	—	3.680	
2. Środki naukowe	200	320	—	320	
3. Wydatki administracyjne	100	100	—	100	
Razem	4.980	4.700	—	4.700	

39. Stary Sącz. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wnłosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
		Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
Subwencye:					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej w Nowym Sączu	300	300	—	300	
c) od Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie	300	200	—	200	
d) od Rządu	894	794	—	794	
e) z funduszu krajowego	894	1.046	—	1.046	
Razem	2.888	2.940	—	2.940	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.048	2.100	—	2.100	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	240	240	—	240	
3. Wydatki administracyjne	200	200	—	200	
Razem	2.888	2.940	—	2.940	

40. Sądowa Wisznia. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.					
Subwencye:					
a) od gminy	100	100	—	100	
b) od Rady powiatowej	100	100	—	100	
c) od Rządu	1.200	1.100	—	1.100	
d) z funduszu krajowego	1.200	1.000	—	1.000	
e) datek WP. Włodz. Stron- czaka za r. 1899 i 1900	200	400	—	400	
Razem	2.800	2.700	—	2.700	
Rozchód.					
1. Płace:					
a) kierownictwo	300	300	—	300	
b) nauka	2.240	2.180	—	2.180	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne	60	20	—	20	Mniej wedle potrzeby.
Razem	2.800	2.700	—	2.700	

41. Stryj. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
Subwencye :					
a) od gminy	600	600	—	600	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Tow. zaliczkowego . .	200	200	—	200	
d) od Zarz. c. k. kolei państ. .	400	400	—	400	
e) od Rządu	1.110	1.010	—	1.010	
f) z funduszu krajowego . .	1.110	1.210	—	1.210	
Razem	3.620	3.620	—	3.620	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	500	500	—	500	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.520	2.520	—	2.520	
2. Środki naukowe	500	500	—	500	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem	3.620	3.620	—	3.620	

42. Tarnopol. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	896	800	—	800
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200
c) od Rządu	1.042	1.042	—	1.042
d) z funduszu krajowego . .	942	1.164	—	1.164
e) od Izby handl. w Brodach	200	200	—	200
Razem	3.280	3.406	—	3.406

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.480	2.606	—	2.606	
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	200	200	—	200	
Razem	3.280	3.406	—	3.406	

43. Tarnów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
	1900 prelimi- nowano	Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne	Razem	
Subwencye :					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	400	400	—	400	
c) od Kasy oszczędności . .	300	300	—	300	
d) od Izby handl.-przem. . .	300	300	—	300	
e) od Rządu	1.006	906	—	906	
f) z funduszu krajowego . .	1.032	1.234	—	1.234	
Razem	3.838	3.940	—	3.940	

Rozchód.

1. Płace :

a) kierownictwo	600	600	—	600	
b) nauka	2.818	2.920	—	2.920	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne . .	120	120	—	120	
Razem	3.838	3.940	—	3.940	

44. Tarnobrzeg. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye :

a) od gminy	—	200	—	200
b) od Rady powiatowej . .	—	400	—	400
c) od JW. hr. Zdzisława Tarnowskiego	—	200	—	200
d) od Rządu	800	800	—	800
e) z funduszu krajowego . .	800	830	—	830
Razem	1.600	2.430	—	2.430

Rozchód.

1. Płace :

a) kierownictwo	1.600	300	—	300	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka		1.830	—	1 830	
2. Środki naukowe	1.600	200	—	200	Wedle potrzeby.
3. Wydatki administracyjne . .		100	—	100	
Razem	1.600	2.430	—	2.430	

45. Wadowice. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
Subwencye:					
a) od gminy	800	800	—	800	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od Kasy oszczędności . .	400	400	—	400	
d) od Rządu	968	868	—	868	
e) z funduszu krajowego . .	968	1.068	—	1.068	
Razem	3.336	3.336	—	3.336	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	2.636	2.636	—	2.636	Wedle potrzeby obliczonej na pod- stawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem	3.336	3.336	—	3.336	

46. Wieliczka. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	800	800	—	800
b) od Rady powiatowej . . .	100	100	—	100
c) od Rządu	860	760	—	760
d) z funduszu krajowego . . .	860	1.120	—	1.120
Razem	2.620	2.780	—	2.780

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	
b) nauka	1.920	2.080	—	2.080	Więcej wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
2. Środki naukowe	200	200	—	200	
3. Wydatki administracyjne . .	100	100	—	100	
Razem	2.620	2.780	—	2.780	

47. Złoczów. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne		
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od Izby handlowej	—	200	—	200	
b) od gminy	—	300	—	300	
c) od Rady powiatowej	—	300	—	300	
d) od Rządu	800	800	—	800	
e) z funduszu krajowego	800	1.260	—	1.260	
Razem	1.600	2.860	—	2.860	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.080	—	2.080	
Razem	1.600	—	—	
2. Środki naukowe	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	80	—	80	
Razem	1.600	2.860	—	2.860

48. Żółkiew. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.

Subwencye:

a) od gminy	600	600	—	600
b) od Rady powiatowej	400	400	—	400
c) od Rządu	874	774	—	774
d) z funduszu krajowego	874	974	—	974
Razem	2.748	2.748	—	2.748

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	300	300	—	300	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	2.048	2.048	—	2.048	
2. Środki naukowe	260	260	—	260	
3. Potrzeby kancelaryjne	140	140	—	140	
Razem	2.748	2.748	—	2.748	

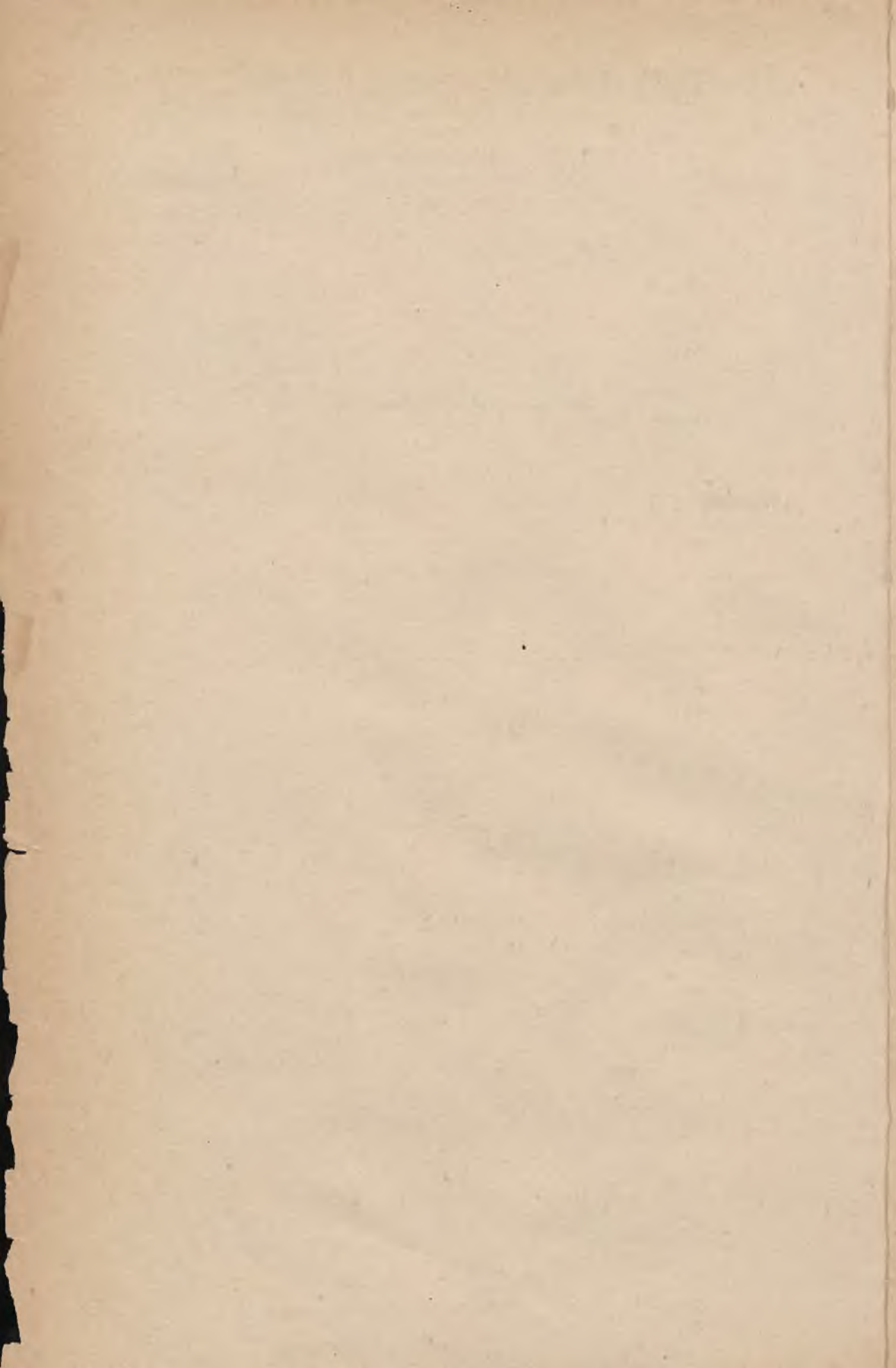
49. Żywiec. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Przychód.	W roku 1900	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
	prelimi- nowano	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o r o n y			
Subwencye:					
a) od gminy	400	400	—	400	Rada gminna uchwałą z dnia 29. listo- pada 1895 obowiązała się dostarczyć bezpłatnie lokalu, opału, oświetlenia i usługi tudzież przyczynić się do kosztów utrzymania kwotą 400 Kor. rocznie [L. W. 27.040/96]. <i>ad b).</i> Na mocy zobowiązania z dnia 28. lutego 1896 L. 239 [L. W. 27.040/96].
b) od Rady powiatowej	200	200	—	200	
c) od Izby handlowo-prze- mysłowej w Krakowie	200	200	—	200	
d) od Rządu	1.452	1.352	—	1.352	
e) z funduszu krajowego	1.580	1.680	—	1.680	
Razem	3.832	3.832	—	3.832	

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownictwo	400	400	—	400	Wedle potrzeby obliczonej na podstawie ilości godzin.
b) nauka	3.012	3.012	—	3.012	
2. Środki naukowe	300	300	—	300	
3. Wydatki administracyjne	120	120	—	120	
Razem	3.832	3.832	—	3.832	

II. Szkoły fachowe i warsztaty naukowe.

A. Szkoły dla wyrobów z drzewa i łożyny.

50. Czerwona Wola. Szkoła koszykarska

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899 K o	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne r o	Nadzw- yczajne u y	Razem	
— Zapas kasowy z r. 1898 . .	—	586	—	—	—	
— Zasiłek na zapomogi uczniów	—	1.000	—	—	—	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	2.800	2.070	2.800	—	2.800	
Za sprzedany materiał i modele	—	732	—	—	—	
2. Subwencje:						
a) od Rady powiatowej . .	400	400	400	—	400	
b) od c. k. Rządu	2.000	2.000	2.000	—	2.000	
c) z funduszków krajowych .	2 000	2.102	2.000	—	2.000	
Razem . . .	7.200	8.890	7.200	—	7.200	

Rozchód.

1. Płace:						
a) nauczyciela	1.200	1.660	1.200	—	1.200	
b) kosztą nadzoru	300		300	—	300	
2. Utrzymanie lokalu	—	146	—	—	—	Lokala dostarcza bezpłatnie J Książę Jerzy Czartoryski.
3. Opał	380	380	380	—	380	
4. Oświetlenie	100	92	100	—	100	
5. Farba, trzcina, gwoździe etc.	400	374	400	—	400	
6. Materiał surowy	1.800	1.778	1.800	—	1.800	
7. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	240	184	240	—	240	
8. Rozmaite inne wydatki . .	300	440	300	—	300	
9. Wynagrodzenie uczniów . .	1.600	518	1.600	—	1.600	
10. Wydatki kancelaryjne . . .	80	78	80	—	80	
11. Na zapomogi uczniom i przy- bory dla abiturjentów . . .	800	1.644	800	—	800	
Razem . . .	7.200	7.294	7.200	—	7.200	

51. Dżurów. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wnłosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.000	1.232	1.800	—	1.800	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1899.
2 Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	300	300	300	—	300	W myśl uchwały Rady powiato- wej w Sniatynie z dnia 24. marca 1892 (LW. 16.391/92), która oprócz 300 K. dostarcza pomieszczenia dla szkoły i po- mieszkania dla instruktora.
b) od c. k. Rządu	1.200	1.000	940	—	940	
c) z funduszków krajowych	1.384	1.052	850	—	850	
Razem	4.884	3.584	3.890	—	3.890	

Rozchód.

1. Płace:

Instruktor	1.200	1.080	1.200	—	1.200	
2. Utrzymanie lokalu	100	—	100	—	100	Lokalu dostarcza bezpłatnie Wy- dział powiatowy, a wstawiony kredyt potrzebny jest na utrzy- manie lokalu.
3. Opał	140	116	140	—	140	
4. Oświetlenie	52	22	40	—	40	} Mniej wedle potrzeby.
5. Usługa	72	—	60	—	60	
6. Materyał	1.400	564	1.200	—	1.200	Mniej z powodu zapasów.
7. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	200	60	350	—	350	Więcej z powodu potrzeby za- kupna narzędzi.
8. Rozmaite wydatki admini- stracyjne i kancelaryjne	220	84	200	—	200	
9. Wynagrodzenie uczniów	1.500	518	600	—	600	Mniej wedle potrzeby jak pod 1. doch.
Na zasiłki dla ubogich uczniów i utrzymanie internatu	—	1.140	—	—	—	
Razem	4.884	3.584	3.890	—	3.890	

52. Rudki. Szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów . . .	2.600	3.606	3.200	—	3.200	Więcej z powodu wzrostu produ- kcyi.
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej . . .	610	560	610	—	610	Wliczone tu dobrowolne zob- owiązania pp. Mieczysława Le- wickiego, hr. K. Lanckoroń- skiego, Ludwika br. Brückmana i Albina Rayskiego.
b) od c. k. Rządu	1.000	800	1.200	—	1.200	
c) z funduszków krajowych	1.200	734	1.042	—	1.042	
Razem	5.410	5.700	6.052	—	6.052	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) administrator	300	240	300	—	300	
c) nauczyciel rysunków i ra- chunkowości	240	—	240	—	240	
d) instruktorowi na koszt do- jazdu do Milezye i Pohorzec	—	—	200	—	200	Instruktor będzie dojeżdżać i u- dzielać wskazówek, celem ule- pszenia tamtejszego przemysłu koszykarskiego.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	50	58	100	—	100	Lokalu dostarcza JW. hr. Felicya Fredrowa za rocznym czynszem 10 kor., a reszta wstawionego kredytu służy na utrzymanie lokalu.
3. Opał	240	194	240	—	240	
4. Oświetlenie	40	40	50	—	50	Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	72	72	72	—	72	
6. Materiał	1.600	2.134	1.600	—	1.600	
7. Wynagrodzenie uczniów . . .	1.300	1.572	1.600	—	1.600	Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1. doch.
8. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	200	20	200	—	200	
9. Wydatki kancelaryjne i por- torya	—	—	50	—	50	Wedle potrzeby.
10. Rozmaite inne wydatki . . .	168	170	200	—	200	Więcej z powodu pokrywania z tej pozycji wydatków na aseku- rację i t. p.
Razem	5.410	5.700	6.052	—	6.052	

53. Siedlec. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wynikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie
			Zwyczajne	Nadzwyczajne		
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	480	—	480	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	—	—	400	—	400	Rada powiatowa w Bochni uchwała z dnia 14. lipca 1899 L. 1636 obowiązała się przez 6 lat dawać począwszy od r. 1900 corocznie na utrzymanie szkoły 400 kor. (L.W. 2.770/900).
b) od c. k. Rządu	—	—	1.000	—	1.000	
c) z funduszków krajowych	1.800	—	900	—	900	
Razem	1.800	—	2.780	—	2.780	

Rozchód.

1. Płace:

a) Instruktor	1.800	—	960	—	960	Lokalu, opału, oświetlenia i usługi dostarcza bezpłatnie gmina, w myśl uchwały Rady gminnej z dnia 31. sierpnia 1898 (L.W. 2.770/900).
b) administrator		—	200	—	200	
2. Lokal, opał, oświetlenie i usługa		—	—	—	—	
3. Materiał		—	800	—	800	
4. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza		—	100	—	100	
5. Rozmaite wydatki administracyjne i kancelaryjne		—	120	—	120	
6. Wynagrodzenie uczniów	—	600	—	600		
Razem	1.800	—	2.780	—	2.780	

54. Skołyszyn. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkoi- nych	3.600	2.610	3.600	—	3.600	
2. Subwencye:						
— od Rady powiatowej	—	240	—	—	—	
a) od c. k. Rządu	1.400	1.000	1.600	—	1.600	
b) z funduszków krajowych	2 064	1.762	1.680	—	1.680	
Razem	7.064	5.612	6.880	—	6.880	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) instruktor	1.080	960	1.080	—	1.080	
b) nauczyciel przedmiotów pomocn.	360	360	360	—	360	
c) administrator	240	240	240	—	240	
d) pomocnik instruktora	480	—	480	—	480	
2. Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Szkoła mieści się w odstąpionym na ten cel budynku przez WP. Stanisława Klobasę.
3. Usługa	70	30	120	—	120	} Więcej wedle potrzeby.
4. Opał	144	164	160	—	160	
5. Oświetlenie	70	54	70	—	70	
6. Materiał	1.600	1.500	1.600	—	1.600	
7. Wynagrodzenie uczniów	2.000	920	2.000	—	2.000	
8. Środki naukowe	100	362	100	—	100	
9. Uzupełnienie inwentarza	200	400	150	—	150	Mniej wedle potrzeby.
10. Ubezpieczenie budynku i in- wentarza	120	46	120	—	120	
11. Rozmaite wydatki admini- stracyjne i kancelaryjne	400	506	400	—	400	
— Na naprawę budynku	200	70	—	—	—	
Razem	7.064	5.612	6.880	—	6.880	

55. Stryhańce. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.000	1.838	2.200	—	2.200	Więcej z powodu wzrostu pro- dukcji.			
2. Subwencje:									
a) od gminy	132	66	132	—	132	Gmina Stryhańce i Dołhe dają po 66 kor.			
b) od Rady powiatowej	400	400	400	—	400				
c) od c. k. Rządu	1.300	900	1.400	—	1.400				
d) z funduszy krajowych	1.748	1.510	818	250	1.068				
Razem	5.580	4.714	4.950	250	5.200				

Rozchód.

1. Płace:								
a) instruktor	1.200	1.176	1.200	—	1.200			
b) administrator	300	300	300	—	300			
c) katecheta	—	50	100	—	100	Wydatek ten dotychczas pokry- wany był z poz. 1 d).		
d) nauczyciel rachunków i rysunków	240	—	240	—	240			
— Wynajem lokalu	500	500	—	—	—			
2. Opał	240	320	280	—	280	} Więcej wedle potrzeby.		
3. Oświetlenie	48	38	60	—	60			
4. Usługa	72	18	80	—	80			
5. Materiał	1.400	1.324	1.400	—	1.400			
6. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	340	148	250	—	250	} Mniej wedle potrzeby.		
7. Wynagrodzenie uczniów	1.000	502	800	—	800			
8. Rozmaite inne wypadki	240	338	240	—	240			
9 Na założenie plantacji łązy	—	—	—	250	250	Z powodu koniecznej potrzeby;		
Razem	5.580	4.714	4.950	250	5.200			

56. Wojśław. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.200	828	1.200	—	1.200	Więcej z powodu wzrostu pro- dukcji.
2. Subwencje:						
a) od Rady powiatowej	400	400	400	—	400	W myśl uchwały Rady powia- towej w Śniatynie z dnia 17 sierpnia 1896, L. 966 (L. W. 54.044/96).
b) od c. k. Rządu	1.000	960	1.000	—	1.000	
c) od Wgo Pana Stefana Sękowskiego	100	—	100	—	100	Oprócz gotówki w kwocie 100 kor. dostarcza WP Sękowski lokalu, opału, oświetlenia i usługi.
d) z fundusów krajowych	1.070	2.026	720	—	720	
Razem	3.770	4.214	3.420	—	3.420	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor	840	914	840	—	840	
b) administrator	200	200	200	—	200	
c) nauczyciel pomocniczy	240	240	240	—	240	
2. Oświetlenie oraz dowóz i rą- banie drzewa	80	130	100	—	100	Więcej wedle potrzeby.
3. Usługa	120	60	120	—	120	
4. Materiał	1.200	894	1.000	—	1.000	} Mniej odpowiednio do docho- dów ze sprzedaży wyrobów.
5. Wynagrodzenie uczniów	800	494	600	—	600	
6. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	140	130	140	—	140	
7. Rozmaite inne wydatki	150	152	180	—	180	Więcej wedle potrzeby.
— Budowa szopy i magazynu	—	1.000	—	—	—	
Razem	3.770	4.214	3.420	—	3.420	

57. Zator. Krajowa szkoła koszykarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
	K	o	r	o	n	y
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.200	1.646	2.240	—	2.240	Więcej z powodu wzrostu pro- dukcji.
2. Subwencje:						
a) od gminy	200	—	360	—	360	Gmina dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i u- sługi. Lokal ten jednakże jest nieodpowiedni na szkołę, zachodzi więc potrzeba wy- najęcia innego lokalu, a wów- czas szkoła mogłaby odnająć obecny za czynszem wsta- wionym 300 K.
b) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszków krajowych .	1.320	1.258	960	—	960	
Razem	4.120	4.304	4.960	—	4.960	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) pomieszkanie dla instru- ktora	200	200	200	—	200	
c) administrator	200	200	200	—	200	
d) nauczyciel rysunków i ra- chunkowości	240	220	240	—	240	
2. Wynajem lokalu	520	—	480	—	480	Z powodu koniecznej potrzeby wynajęcia innego lokalu jak poz. 2 a) dochodów.
3. Opał	60	—	140	—	140	
4. Oświetlenie	20	—	40	—	40	Więcej z powodu zwiększonej potrzeby przez wynajęcie obszerniejszego lokalu.
5. Usługa	50	—	70	—	70	
6. Materyał	1.000	1.426	1.000	—	1.000	
7. Wynagrodzenie uczniów . .	400	932	1.160	—	1.160	Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1 doch.
8. Uzupełnienie inwentarza . .	100	20	100	—	100	
9. Środki naukowe	60	10	60	—	60	
10. Rozmaite inne i wydatki kancelaryjne	70	96	70	—	70	
Razem	4.120	4.304	4.960	—	4.960	

58. Grybów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wniosek na rok 1901.				Uzasadnienie:	
		Wy- nikłość w roku 1899	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem		
		K	o	r	o	z	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	4.200	6.190	6.500	—	6.500	Więcej z powodu znacznej ilości zamówień.	
2. Subwencye:							
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lo- kalu, opału, oświetlenia i u- slugi.	
a) od Rady powiatowej	200	200	200	—	200		
b) od c. k. Rządu	3.000	2.700	3.000	—	3.000		
c) z funduszków krajowych	4.640	3.514	2.660	1.600	4.260		
Razem	12.040	12.604	12.360	1.600	13.960		
Rozchód.							
1. Płace:							
a) kierownik	2.000	1.364	2.000	—	2.000	Z tego kredytu pokrywa się płacę przodownika kowalskiego w kwocie 1.200 kor. i wydatek na remunerację 200 kor. za prowadzenie tymczasowego kierownictwa.	
b) przodownik kowalski	1.200	1.200					
c) administrator	480	480	480	—	480		
d) nauczyciel	500	458	500	—	500		
e) katecheta	100	100	100	—	100		
f) przodownik kołodziejski	1.080	720	1.080	—	1.080		
g) pomocnik kołodziejski	—	—	720	—	720		Pomochnik ten płatny był do- tychczas z kredytu pod poz. 1a.)
2. Materiał kołodziejski	1.600	1.756	1.700	—	1.700	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na urządzenie drugiego ogniska w kuźni. ad 6] Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1. doch.	
3. Dostawa materiałów	100						
4. Środki naukowe	240	200	240	—	240		
5. Narzędzia warsztatowe	500	214	300	—	300		
6. Zakupno żelaza	1.600	1.794	1.800	—	1.800		
7. „ węgla i koksu	400	224	400	—	400		
8. Wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków	—	—	1.000	—	1.000		Kredyt ten jest konieczny z po- wodu zgłoszeń na wyroby kom- pletnie wykończone jak 6.
9. Wynagrodzenie uczniów za robotę	1.000	1.610	1.600	—	1.600	Więcej z powodu jak poz. 6.	
10. Rozmaite wydatki	240	1.392	240	—	240		
11. Ubezpieczenie od ognia in- wentarza i budynków	200	92	200	—	200		
12 Restauracya budynku zakła- dowego	800	—	—	1.600	1.600	Z powodu koniecznej potrzeby.	
— Na rozszerzenie kuźni	—	1.000	—	—	—		
Razem	12.040	12.604	12.360	1.600	13.960		

59. Grzymałów. Krajowy naukowy warsztat kołodziejski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wynikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	11.600	8.976	8.400	—	8.400	Więcej na podstawie wynikłości za r. 1899 i mniejszej ilości uczniów.
— Rozmaite zwroty	—	166	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od Rady powiatowej	1.000	—	1.000	—	1.000	
b) od c. k. Rządu	3.400	3.100	3.400	—	3.400	
c) z funduszków krajowych	4.040	3.766	3.620	—	3.620	
Razem	20.040	16.008	16.420	—	16.420	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor kierujący i nauczyciel rysunków	1.680	2.160	1.320	—	1.320	Mniej z powodu iż posada kierownika nie jest obsadzona a kierownikiem jest na razie instruktor za wynagrodzeniem po 90 kor. miesięcznie.
— dodatek na pomieszk. dla kierownika	320	—				
b) instruktor kowalski	1.200	1.170	1.200	—	1.200	
c) przodownik kołodziejski	1.080	1.160	1.080	—	1.080	
d) pomocnik kowalski	840	1.000	840	—	840	
e) administrator	1.200	1.530	1.200	—	1.200	
f) nauczyciel nauk dopełn.	360	—	360	—	360	
2. Utrzymanie lokalu	200	54	200	—	200	
3. Opał	140	46	140	—	140	
4. Oświetlenie	80	14	80	—	80	
5. Usługa	240	286	264	—	264	Więcej z powodu uciążliwej służby nocnej.
6. Materiał kołodziejski	1.400	1.244	1.000	—	1.000	Mniej z powodu zmniejszonej produkcji jak pod 1. doch.
7. Zakupno żelaza	3.200	1.998	2.000	—	2.000	
8. „ koks	500	14	500	—	500	
9. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	1.000	232	800	—	800	
10. Ubezpieczenie budynków własnych, materiałów i inwentarza	100	54	56	—	56	Mniej wedle potrzeby.
11. Uczniom za robotę	2.000	1.162	1.800	—	1.800	Mniej z powodu, iż uczniowie mają być wynagradzani w stosunku do wartości wykonanej roboty.
12. Lakiernik, tapicer i materiały	4.100	2.946	3.100	—	3.100	Mniej z powodu jak pod 6.
13. Rozmaite inne wydatki	400	338	480	—	480	Więcej wedle potrzeby.
— Zwrot pożyczki chwilowej z r. 1898	—	600	—	—	—	
Razem	20.040	16.008	16.420	—	16.420	

60. Kamionka strumiłowa. Krajowa szkoła kołodziejska i ciesielska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych:						
a) kołodziejsko-kowalskich	9.800	7.860	9.800	—	9.800	
b) ciesielskich	400	160	400	—	400	
2. Subwencye:						
a) od c. k. P.	3.200	2.800	3.400	—	3.400	
b) z fund.	9.602	8.596	8.562	—	8.562	
Razem	23.002	19.416	22.162	—	22.162	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) kierownik: płaca	3.000	3.000	3.600	—	3.600	Więcej z powodu regulacji płac kierowników ze studjami technicznymi.
b) nauczyciel fachowy rysunków	2.000	—	2.400	—	2.400	Więcej z powodu iż nauczyciel rysunków jest zarazem nauczycielem nauk dopełniających.
c) katecheta obrz. rz. kat.	100	100	100	—	100	
d) katecheta obrz. gr. kat.	100	100	100	—	100	
— nauczyciel	360	370	—	—	—	Odpada z powodu jak poz. 1 b).
e) przodownik kołodziejski	1.200	524	1.200	—	1.200	
f) instruktor ciesielstwa	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
g) majster kowalski	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
h) pomocnik kowalski	480	540	1.080	—	1.080	
i) " kołodziejski	600	592				
2. Wynajem budynku i aseku- racya	1.200	1.514	1.200	—	1.200	
3. Opał	240	170	240	—	240	
4. Świecenie	130	54	130	—	130	
5. Usługa	192	192	192	—	192	
6. Materiał drzewny z dostawą	1.200	1.180	1.200	—	1.200	
7. Ubezpieczenie budynków i inwentarza	—	—	120	—	120	Wydatek ten zaliczano dotychczas przy poz. 2. wyd.
8. Środki naukowe, przybory do rysowania i pisanja i u- zupełnienie inwentarza	1.200	838	1.200	—	1.200	
9. Wydatki administracyjne i kancelaryjne	400	1.146	400	—	400	
10. Zakupno żelaza z dostawą	2.800	1.688	2.800	—	2.800	
11. " węgla i koksu	600	334	600	—	600	
12. Uczniom IV. roku za wyro- by bednarskie i kołodziejskie	960	718	960	—	960	
13. Za wyplatanie, lakierowanie i tapicerowanie wózków	2.000	1.716	2.000	—	2.000	
— Na rozszerzenie budynku szkolnego	1.600	—	—	—	—	
— Zaliczka na fundusz obro- towy	—	2.000	—	—	—	
Razem	23.002	19.416	22.162	—	22.162	

61. Stanisławów. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wynikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	3 600	6.322	6.000	—	6.000	Więcej z powodu licznych zamówień i na podstawie wynikłości za r. 1899.
2. Subwencye:						
a) od gminy	1.600	1.600	1.600	—	1.600	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	
c) z Kasy oszczędności . .	400	400	200	—	200	Mniej z powodu iż obecnie nie ma nadziei uzyskania subwencji z wysokości.
d) od c. k. Rządu	2.600	2.000	2.600	—	2.600	
e) z funduszków krajowych .	8.212	6.586	8.192	—	8.192	
Razem	16.612	17.108	18.792	—	18.792	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik i nauczyciel fachowy:						
α) <i>płaca</i>	2.400 K.					
β) <i> dodatek na mieszkanie</i>	600 „	2 880	3.080	3.000	—	3.000
b) nauczyciel snycerstwa . .		960	840	1.080	—	1.080
c) wermistrz stolarstwa . .		960	840	960	—	960
d) nauczyciel rysunków odręcznych		960	840	960	—	960
e) nauczyciel stylistyki, niemieckiego, polskiego i rachunków		720	708	720	—	720
f) pomocnik stolarstwa . . .		720	720	720	—	720
g) „ tokarstwa		720	—	720	—	720
h) katecheta		100	100	100	—	100
2. Wynajem lokalu		2.400	2.400	2.400	—	2.400
3. Opał		300	250	300	—	300
4. Oświetlenie		160	168	200	—	200
5. Usługa		432	376	432	—	432
6. Materiał		1.000	1.694	1.600	—	1.600
7. Środki naukowe dla szkoły i uczniów		600	538	600	—	600
8. Rozmaite inne wydatki . . .		400		400	—	400
9. Środki pomocnicze warsztatowe (bajcy, okucia, lustra i t. p.)		1.000	1.966	1.600	—	1.600
10. Wynagrodzenie uczniom za roboty		1.600	2.588	2.400	—	2.400
11. Na uzupełnienie inwentarza i dokupno narzędzi		700	—	600	—	600
Razem		16.612	17.108	18.792	—	18.792

62 Kalwarya. Krajowa szkoła stolarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
1. Ze sprzedaży wyroków szkol- nych	1.720	1.522	2.000	—	2.000	Więcej z powodu wzrostu pro- dukcyi i frekwencyi uczniów.
2. Subwencye :						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lo- kał na warsztat, pomieszkanie dla kierownika, opał, światło i usługę.
a) od c. k. Rządu	3.000	2.400	3 000	—	3.000	
b) z funduszków krajowych	16.760	6.334	6.760	—	6.760	
Razem	21.480	10.256	11.760	—	11.760	

Rozchód.

1. Płace :						
a) instruktor kierujący	2.400	2.400	2.400	—	2.400	
b) wermistrz :						
α) płaca 1.200 K.						
β) dod. na mieszczk. 300	1.500	1.500	1.500	—	1.500	
c) wermistrz snyderstwa	1.200	—	1.200	—	1.200	
d) przodownik stolarski	600	600	600	—	600	
e) nauczyciel pomocniczy ry- sunków	720	600	600	—	600	Mniej z powodu przyznania w tej wysokości wynagrodzenia.
f) nauczyciel języka polskie- go i korespondencyi przem.	300	300	300	—	300	
g) nauczyciel języka nie- mieckiego	300	300	300	—	300	
h) nauczyciel rachunków i rachunkowości	400	300	400	—	400	
i) katecheta	160	160	160	—	160	
2. Materiał	600	664	700	—	700	Więcej z powodu wzrostu pro- dukcyi jak poz. 1 doch.
3. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów	400	308	500	—	500	Więcej z powodu wzrostu frek- wencyi.
4. Rozmaite inne wydatki	500	544	600	—	600	Więcej wedle potrzeby.
5. Środki pomocnicze warszta- towe	400	620	400	—	400	
6. Wypłaty uczniom za roboty	800	668	900	—	900	Więcej z powodu jak poz. 3.
7. Uzupełnienie inwentarza	200	392	200	—	200	
8. Na wieczorny kurs maj- sterski	1.000	900	1.000	—	1.000	
— Na osuszenie budynku szkol- nego	1.000	—	—	—	—	
— Na przybudowanie i urzą- dzenie suszarni materiałów	9.000	—	—	—	—	
Razem	21.480	10.256	11.760	—	11.760	

63. Jaworów. Krajowy naukowy warsztat dla wyrobu zabawek.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899 K o	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne r o	Nadzw- yczajne n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.000	2.354	2.600	—	2.600	Więcej z powodu wzrostu pro- dukeyi.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie lo- kalu na warsztat, pomieszka- nia dla instruktora, opału, światła i usługi.
a) od Rady powiatowej . . .	200	200	200	—	200	
b) od c. k. Rządu	1.200	—	1.200	—	1.200	
c) z funduszków krajowych .	2.560	2.738	2.590	—	2.590	
Razem . . .	5.960	5.292	6.590	—	6.590	

Rozchód.

1. Płace:						
a) instruktor	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
b) administrator	400	400	500	—	500	Więcej z powodu zwiększonej czynności.
c) pomocnik do rzeźbiarstwa .	240	180	240	—	240	
d) pomocnik do tokarstwa .	—	—	240	—	240	Z powodu koniecznej potrzeby.
2. Utrzymanie lokalu i stróża .	100	—	190	—	190	Więcej z powodu potrzeby utrzy- mania stałego służącego.
3. Materiał	500	348	700	—	700	Więcej z powodu zwiększonej produkeyi i podróżenia ma- teryału drzewnego.
4. Środki naukowe i przybory dla ubogich uczniów . . .	240	110	240	—	240	
5. Rozmaite inne wydatki kan- celaryjne	240	484	540	—	540	Więcej wedle potrzeby jak wy- nikłość za r. 1899.
6. Środki pomocnicze warszta- towe	400	614	600	—	600	} Więcej z powodu zwiększonej produkeyi jak poz. 1 doch.
7. Wypłaty uczniom za roboty .	1.200	1.518	1.400	—	1.400	
8. Uzupełnienie inwentarza . .	600	198	500	—	500	Mniej wedle potrzeby.
— Zasiłki dla samoistnych pro- ducentów	600	—	—	—	—	
Razem . . .	5.960	5.292	6.590	—	6.590	

B. Szkoły garncarskie.

64. Kołomyja. Krajowa szkoła garncarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wyni- kłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	4.400	3.340	4.400	—	4.400				
2. Subwencje:									
— od gminy	—	—	—	—	—				Gmina dostarcza bezpłatnie po- mieszczenie dla szkoły wraz z opałem i oświetleniem, a za usługę dodaje służacemu 96 kor.
— od Rady powiatowej . .	—	—	—	—	—				Rada powiat. przeznacza 100 kor. na stypendya dla uczniów.
a) od c. k. Rządu	6.000	5.600	9.000	—	9.000				
b) z funduszków krajowych .	11.580	9.170	4.680	100	4.780				
Razem	21.980	18.110	18.080	100	18.180				

Rozchód.

1. Płace:									
a) kierownik:									
α) płaca	3.600 K								
β) I. dodatek pięc.	400 „	3.400	3.400	4.000	—	4.000			Więcej z powodu regulacji płac kierowników ze studjami tech- nicznymi, zaś I. dodatek pię- cioletni pobiera kierownik od dnia 1. stycznia 1899.
b) nauczyciel rysunków:									
α) płaca	2 400 K.								
β) dodat. na mie- szkanie	400 „	2.400	2.400	2.800	—	2.800			Więcej z powodu dodatku na mieszkanie.
c) przodownik do nauki to- czenia i formowania . .	1.440	1.440	1.440	—	1.440				
d) instruktor do nauki ka- flarstwa:									
α) płaca	1.440 K.								
β) dod. na mieszk.	300 „								
γ) I. dodat. pięc.	160 „	1.900	1.740	1.900	—	1.900			Pobiera I. dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1900 w kwo- cie 160 koron.
e) przodownik do nanki mo- delowania	1.440	1.440	1.440	—	1.440				
Do przeniesienia	10.580	10.420	11 580	—	11.580				

Rozchód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
			K o	r o	n y	
Z przeniesienia	10.580	10.420	11.580	—	11.580	
— nadzwyczajny nauczyciel do rysunków geom.	—	286	—	—	—	
f) nadzwyczajny nauczyciel przedmiotów pomocnicz.	300	228	300	—	300	
g) katecheta obrz. rzym. kat.	100	100	100	—	100	
h) katecheta obrz. gr kat.	100	100	100	—	100	
i) pomocnik kancelaryjny .	360	—	360	—	360	
— Adaptacja lokalu	4.000	1.500	—	—	—	
2. Rąbanie drzewa	80	64	80	—	80	
3. Usługa	760	768	760	—	760	
4. Materiał i opał techniczny .	1.800	1.174	1.200	—	1.200	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1899.
5. Środki naukowe	400	386	400	—	400	
6. Rozmaite inne wydatki i kancelaryjne	560	594	560	—	560	
7. Wynagrodzenie uczniów, pra- ktykantów, czeladników i majstrów	1.300	1.418	1.500	—	1.500	} Na podstawie wynikłości za rok 1899.
8. Wynagrodzenie robotników dziennych	400	468	500	—	500	
9. Uzupełnienie inwentarza i zakupno narzędzi	500	382	400	—	400	
10. Koszta odbycia kursu dre- narskiego	100	—	—	100	100	
11. Ubezpieczenie inwentarza .	240	222	240	—	240	
— Na urządzenie i meble w no- wych ubikacyach	400	—	—	—	—	
Razem	21.980	18.110	18.080	100	18.180	

65. Podgórz. Krajowy kurs dla przemysłu ceramicznego.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899 K o	Wniosek na rok 1901			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne r o	Nadzw- yczajne n y	Razem	
1. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	1.000	—	1.000	W myśl uchwały Rady gminnej z dnia 30. listopada 1899 obowiązującej na sześć lat. LW. 49.256/1900. Rada powiatowa w Wieliczce wedle sprawozdania z dnia 5. października 1899 L. 5.191 postanowiła przyczynić się do utrzymania datkiem rocznym w kwocie 200 kor. i przeznaczyła na stypendya również 200 kor. (LW. 49.256/900). ad 1 c) Izba handlowa w Krakowie deklaracją z dnia 7. października 1899 L. 4722 obowiązała przyczynić się corocznie subwencją w kwocie 600 koron.
b) od Rady powiatowej . .	—	—	200	—	200	
c) od Izby handlowej w Kra- kowie	—	—	600	—	600	
d) od c. k. Rządu	—	—	3.000	—	3.000	
e) z funduszków krajowych .	—	—	1.818	3.000	4.818	
Razem	—	—	6.618	3.000	9.618	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
α) płaca	2.600					
β) dodatek na mie- szkanie	600	—	—	3.200	—	3.200
b) wynagrodzenie nauczycieli	—	—	1.368	—	1.368	Wynagrodzenie płatne jest od godziny udzielonej nauki.
2. Wynajem lokalu	—	—	700	—	700	
3. Opał	—	—	220	—	220	
4. Oświetlenie	—	—	80	—	80	
5. Usługa	—	—	400	—	400	
6. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	—	—	500	3.000	3.500	Kredyt nadzwyczajny na pier- wsze urządzenie.
7. Rozmaite inne wydatki . . .	—	—	150	—	150	
Razem	—	—	6.618	3.000	9.618	

C. Szkoły dla wyrobów ze skóry.

66. Witków. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
			K o r o n y			
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2,400	2,218	2,400	—	2,400	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszty produkcji t. j. materiału i robocizny a zyski idą na spłatę zaliczki zwrot- nej udzielonej na fundusz o- brotowy.
— Zwrot zaliczki z r. 1898 . . .	—	20	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1,600	1,500	1,600	—	1,600	
b) z funduszów krajowych . . .	4 444	4,316	3 520	—	3,520	
Razem	8,444	8,054	7,520	—	7,520	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu	720	720	720	—	720	
b) instruktor fachowy	960	960	960	—	960	
c) pomocnik instruktora	960	960	960	—	960	
d) przodownik	960	960	960	—	960	
e) katecheta obrz. rz. i gr. kat.	200	200	200	—	200	
f) nauczyciel	480	480	480	—	480	
2. Na utrzymanie lokalu	100	78	100	—	100	Pomieszczenia dla warsztatu i opału dostarcza JE. JW. Sta- niśław hr. Badeni. Kredyt zwyczajny wstawia się na u- trzymanie lokalu.
3. Oświetlenie	72	50	48	—	48	
4. Usługa	192	192	192	—	192	ad 3) Mniej wedle potrzeby.
5. Materiał	2,000	2,002	1,800	—	1,800	} Mniej stosownie do poz. 1. doch.
6. Wynagrodzenie uczniów	1,000	134	600	—	600	
7. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	600	806	400	—	400	} Mniej wedle potrzeby.
— Materiał na robienie kopyt	40	—	—	—	—	
8. Różne drobne wydatki	160	222	100	—	100	
— Zasiłki dla ubogich uczniów i utrzymanie internatu	—	290	—	—	—	
Razem	8,444	8,054	7,520	—	7,520	

67. Stary Sącz. Krajowy naukowy warsztat szewski.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzwyczajne	Razem	
			K	o	r	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	6.360	7.950	6.400	—	6.400	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywa koszty produkcji t. j. materiał i robocizną a zyski idą na spłatę zaliczki zwrotnej udzielonej na fundusz obrotowy.
2. Subwencje:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Nie prelininuje się z powodu, że gmina uchwała z dnia 29. listopada 1898, odmówiła dalszego subwencyonowania tego zakładu.
b) od Rady powiatowej . . .	600	400	600	—	600	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.200	1.200	—	1.200	ad 2 b) Więcej w myśl ożwiadczenia Wydziału powiatowego z dnia 14. sierpnia 1899 L. 1450.
d) z funduszy krajowych . .	2.788	2.788	3.256	—	3.256	
Razem . . .	10.948	12.338	11.456	—	11.456	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik warsztatu . . .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy . . .	1.400	1.400	1.400	—	1.400	
c) przodownik	960	960	960	—	960	
d) pomocnik warsztatowy . .	—	—	480	—	480	Z powodu znacznie zwiększonej frekwencji uczniów.
2. Wynajem i utrzymanie lokalu	700	636	700	—	700	
3. Opał	140	138	140	—	140	
4. Oświetlenie	80	76	80	—	80	
5. Usługa	96	96	96	—	96	
6. Materiał	5.400	6.426	5.400	—	5.400	
7. Wynagrodzenie uczniów . . .	1.000	812	1.000	—	1.000	
8. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	308	400	—	400	
9. Rozmaite inne wydatki . . .	172	234	200	—	200	Więcej wedle rzeczywistej potrzeby.
— Spłata VII i VIII raty zasiłku udzielonego na fundusz obrotowy	—	160	—	—	—	
— Zaliczka zwrotna na zasilenie kapitału obrotowego	—	492	—	—	—	
Razem . . .	10.948	12.338	11.456	—	11.456	

68. Dobczyce. Krajowa szkoła szewska

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wnłosek na rok 1901.				Uzasadnienie :
		Wy- nikłość w roku 1899	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	1.600	1.594	1.900	—	1.900	Dochód ze sprzedaży wyrobów pokrywać ma przedewszystkiem koszta produkcji t. i. materiały i robociznę.
2. Subwencye :						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie po- mieszczenia dla szkoły, opału, oświetlenia i usługi.
a) od Rady powiatowej . .	200	200	200	—	200	Na mocy uchwały Rady powia- towej z dnia 15. grudnia 1897.
b) od c. k. Rządu	800	—	900	—	900	
c) z funduszków krajowych .	2.840	3.990	2.740	400	3.140	
Razem	5.440	5.784	5.740	400	6.140	

Rozchód.

1. Płace :						
a) kierownik warsztatu . . .	600	600	600	—	600	
b) instruktor fachowy . . .	1.080	960	1.080	—	1.080	
c) pomoenic instruktora . .	960	840	960	—	960	
d) nauczyciel	480	466	480	—	480	
e) katecheta	120	120	120	—	120	
2. Materiał	1.200	1.410	1.400	—	1.400	Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1 doch.
3. Wynagrodzenie uczniów za robotę	500	214	500	—	500	
4. Uzupełnienie inwentarza . .	200	530	200	400	600	Więcej z powodu kredytu nad- zwyczajnego na maszyny.
5. Środki naukowe	100	158	200	—	200	Więcej z powodu zwiększonej frekwencji.
6. Materiał do robienia kopyt .	100	—	100	—	100	
7. Rozmaite wydatki i kancelaryjne	100	86	100	—	100	
— Zaliczka na zasiłki dla ubo- gich uczniów	—	400	—	—	—	
Razem	5.440	5.784	5.740	400	6.140	

D. Szkoły tkackie.

69. Krosno. Krajowa szkoła tkacka.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
			K o	r o	n y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	3.200	—	—	—	—	Nie prelinuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Towarzystwa pro- dukcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian do- starcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagro- dzenie uczniów. Gmina miasta Krosna daje bu- dynek dla szkoły.
2. Ze sprzedaży kartonów . . .	800	782	800	—	800	
3. Subwencje:						
— od gminy	—	—	—	—	—	
a) od Rady powiatowej . . .	400	400	400	—	400	
b) od c. k. Rządu	7.600	7.000	8.000	—	8.000	
c) z funduszy krajowych . . .	8.940	7.244	9.120	—	9.120	
Razem	20.940	15.426	18.320	—	18.320	

Rozchód.

a) Szkoła:

1. Płace:

a) kierownik:

α) płaca 3.600 K.

β) I. dod. pięciol. 400 „

γ) II. „ „ 400 „

3.800 3.800 4.400 — 4.400

Więcej z powodu regulacji płac
kierowników ze studiami tech-
nicznymi.

b) nauczyciel rysunków:

α) płaca 2.400 K.

β) dod. na mieszk. 400 „

γ) I. dod. pięciol. 300 „

3.100 2.800 3.100 — 3.100

Kierownik pobiera II. dodatek
pięcioletni od 1. stycznia 1899.c) pomocnik do nauki rysun-
ków

600 — 600 — 600

Nauczyciel pobiera I. dodatek
pięcioletni w kwocie 300 K.
od dnia 1. stycznia 1900.

d) instruktor w tkalni ręcznej:

α) płaca 1.440 K.

β) I. dod. pięciol. 160 „

1.600 1.600 1.600 — 1.600

Instruktor pobiera I. dodatek
pięcioletni w kwocie 160 K.
od 1. kwietnia 1897.

e) przodownik

840 840 840 — 840

f) nauczyciele przedmiotów
pomocniczych

1.292 1.050 1.292 — 1.292

g) p'sarz w kancelarii kie-
rownika

720 650 720 — 720

2. Ubezpieczenie inwentarza . . .

360 54 360 — 360

3. Opał

1.300 750 1.300 — 1.300

4. Oświetlenie

260 306 260 — 260

5. Usługa

480 500 480 — 480

— Materiał

1.600 — — — —

Nie prelinuje się z powodu
jak poz. 1. doch.

6. Uzupełnienie inwentarza . . .

400 1.030 400 — 400

7. Środki naukowe

700 700 — 700

8. Rozmaite inne wydatki, przy-
bory rysunkowe i próbki do
dekompozycji

800 1.090 800 — 800

— Wynagrodzenie uczniów . . .

1.600 — — — —

Nie prelinuje się z powodu
jak poz. 1. doch.

9. Wydatki nieprzewidziane . . .

248 — 248 — 248

Razem . . . 19.700 14.470 17.100 — 17.100

Przychód.Kwota
uchwa-
lona
na rok
1900Wy-
nikłość
w roku
1899**Wniosek na rok 1901.**Zwy-
czajneNadzw-
yczajne

Razem

Uzasadnienie:

K o r n y o

b) *Pracownia do wyrabiania wzorów i wybijania kartonów.*

1. Płace:

a) wynagrodzenie kierownika	240	240	240	—	240
b) wynagrodzenie nauczyciela rysunków	160	—	160	—	160
c) wynagrodzenie przodownika	120	120	120	—	120

Ad 1. Kierownik i nauczyciel rysunków wykonują do tkanin szkice i obliczają jak one do danych maszyn na rysunku tkackim zastosowane być mają, nadto dozoruja wykonanie deseni na karta rigata, z których wybija się kartony.

2. Materiał, desenie i wynagrodzenie za robotę . . .

	720	596	700	—	700
--	-----	-----	-----	---	-----

Razem . . .	1.240	956	1.220	—	1.220
-------------	-------	-----	-------	---	-------

Zestawienie rozchodu.

a) szkoła	19.700	14.470	17.100	—	17.100
---------------------	--------	--------	--------	---	--------

b) pracownia dla wyrabiania wzorów i wybijania kartonów	1.240	956	1.220	—	1.220
---	-------	-----	-------	---	-------

Suma wydatków	20.940	15.426	18.320	—	18.320
-------------------------	--------	--------	--------	---	--------

70. Gliniany. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wnłosek na rok 1901.				Uzasadnienie:
		Wy- nikłość w roku 1899	Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
— Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	72	—	—	—	<p>nie preliminuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian tak na wyrób jakoteż do celów naukowych dostarcza bezpłatnie przędzy i opłaca wynagrodzenie uczniów.</p> <p>Subwencję gminy 240 koron na lokal, opał i oświetlenie dla warsztatu wprowadza się, gdyż odtąd gmina ma dawać tę subwencję wprost do kasy Zarządu warsztatu.</p>
1. Subwencye:						
— od gminy	240	240	240	—	240	
a) od Rady powiatowej w Przemyslanach	100	100	100	—	100	
b) od c. k. Rządu	2.400	2.200	2.400	—	2.400	
c) z funduszków krajowych .	3.672	2.852	3.052	—	3.052	
Razem	6.412	5.464	5.792	—	5.792	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor fachowy:						
α) płaca	1.600 K.					
β) I. dod. pięciol. 160 „	1.760	1.600	1.760	—	1.760	<p>Dodatek pięcioletni w kwocie 160 kor. rozpoczął się od dnia 1. stycznia 1900.</p> <p>Mniej z powodu ustanowionego w tej wysokości wynagrodzenia.</p>
b) przewodnik	840	600	600	—	600	
c) nauczyciel pomocniczy . .	300	270	240	—	240	
d) na siły pomocnicze przy- bierane przez Tow. tkackie	1.000	1.000	1.000	—	1.000	
e) katecheta obrz. rzym. i gr. kat.	200	200	200	—	200	
2. Wynajem lokalu	720	720	720	—	720	
3. Opał	200	200	200	—	200	
4. Oświetlenie	40		40	—	40	
5. Usługa	72	66	72	—	72	
6. Środki naukowe	700	652	700	—	700	
7. Uzupełnienie inwentarza . .	520		200	—	200	
8. Rozmaite inne wydatki . . .	60	156	60	—	60	Mniej z powodu iż odpada kredyt nadzwyczajny na zakupno warsztatu do dywanów smyrneńskich.
Razem	6.412	5.464	5.792	—	5.792	

71. Gorlice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
— Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek Tow. produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.			
1. Subwencye:									
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza na mocy deklaracji z dnia 26. października 1892, bezpłatnie pomieszczenia dla szkoły, pomieszczenia dla instruktora, tudzież opału, oświetlenia i usługi.			
a) od Rady powiatowej . .	400	400	400	—	—	400	ad 1 a) Na podstawie zobowiązania z 14. lipca 1892 L. 223.		
b) od c. k Rządu	800	700	900	—	—	900			
c) z funduszków krajowych .	600	598	500	—	—	500			
Razem . . .	1.800	1.698	1.800	—	—	1.800			
Rozchód.									
. Płace:									
Instruktor	1.200	1.200	1.200	—	—	1.200			
2. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	400	68	400	—	—	400			
3. Różne inne wydatki . . .	200	130	200	—	—	200			
— Zapomogi dla biednych ucz- niów	—	300	—	—	—	—			
Razem . . .	1.800	1.698	1.800	—	—	1.800			

72. Korczyzna. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy-nikiłość w roku 1899	Wnłosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy-czajne	Nadzwyczajne	Razem	
		K o	r o	z y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie preliminuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczniów.
2. Subwencye:						
a) od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza w myśl uchwały z d. 23. kwietnia 1806 (LW. 23.760/86) bezpłatnie opatu, oświetlenia i usługi.
b) od c. k. Rządu	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
c) z funduszków krajowych	2.160	2.002	2.160	—	2.160	
Razem	3.600	3.442	3.600	—	3.600	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor:						
α) płaca	1.440 K.					
β) I. dod. pięciol. 160 „						
γ) II. „ „ 160 „		1.760	1.760	1.760	—	1.760
b) przodownik	840	810	840	—	840	Instruktor pobiera drugi dodatek pięcioletni od dnia 1. stycznia 1899.
c) pomoeniczy nauczyciel rachunków	200	190	200	—	200	
d) pomoeniczy nauczyciel rysunków	240	228	240	—	240	
— Wynajem lokalu	—	—	—	—	—	Dostarcza bezpłatnie miejscowe Towarzystwo tkaczy.
2. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	400	342	400	—	400	
3. Rozmaite inne wydatki	160	112	160	—	160	
Razem	3.600	3.442	3.600	—	3.600	

73. Kosów. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wynikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Tow. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przedy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie ucznióm.
2. Subwencye:						
a) od gminy	80	80	80	—	80	
b) od Rady powiatowej . .	300	300	300	—	300	
c) od c. k. Rządu	1.400	1.400	1.500	—	1.500	
d) z funduszków krajowych .	2.776	2.380	2.576	—	2.576	
Razem	4.556	4.160	4.456	—	4.456	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownik:						
a) płaca	1.440 K.					
b) <u>dot. na mieszk.</u> 216 „	216	1.656	1.656	1.656	—	1.656
b) przodownik	720	720	720	—	720	
c) nauczyciel rysunków, rachunkowości i korespondencyi kupieckiej	360	440	360	—	360	
d) katecheta	80	—	80	—	80	
e) pomocnik administr.	300	300	300	—	300	
— Lokal	—	—	—	—	—	Pomieszczenia dla warsztatu dostarcza Towarzystwo tkackie.
2. Opał	240	152	240	—	240	
3. Oświetlenie	120	60	120	—	120	
4. Usługa	240	240	240	—	240	
5. Środki naukowe i uzupełnienie inwentarza	600	390	500	—	500	Mniej wedle potrzeby.
6. Rozmaite inne wydatki . . .	240	202	240	—	240	
Razem	4.556	4.160	4.456	—	4.456	

74. Łańcut. Krajowy naukowy warsztat tkacki im. Franciszka Józefa.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego powodu, że szkoła sporządza wyroby na rachunek miejscowego Towarzystwa produkcyjnego i handlowego, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych, i opłaca wynagrodzenie uczniów.			
2. Subwencje:									
a) od gminy	500	500	500	—	500				
b) od Rady powiatowej . . .	600	600	600	—	600				
c) od c. k. Rządu	900	800	1.000	—	1.000				
d) z funduszków krajowych .	<u>2.320</u>	<u>2.260</u>	<u>2.270</u>	—	<u>2.270</u>				
Razem	4.320	4.160	4.370	—	4.370				
Rozchód.									
1. Płace:									
a) instruktor:									
α) płaca	1.440								
β) dod. na mieszk.	360								
γ) „ pięcioletni	<u>160</u>	1.960	1.800	1.960	—	1.960	Instruktor pobiera I. dodatek pięcioletni w kwocie 160 k., od dnia 1. stycznia 1900.		
b) przewodnik	720	720	720	—	720				
2. Donajem lokalu	480	480	480	—	480				
3. Opał	500	484	500	—	500				
4. Oświetlenie									
5. Usługa	360	360	360	—	360				
6. Środki naukowe	200	250	200	—	200				
7. Rozmaite wydatki	<u>100</u>	<u>66</u>	<u>150</u>	—	<u>150</u>	Więcej wedle potrzeby.			
Razem	4.320	4.160	4.370	—	4.370				

75. Rychwałd. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego po- wodu, że szkoła sporządza wy- roby na rachunek miejscowego Towarz. tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagro- dzenie uczniów.
2. Subwencye:						
— od gminy	—	—	—	—	—	Gmina dostarcza bezpłatnie po- mieszczenia dla warsztatu wraz z opałem, oświetleniem i usłu- gą.
a) od Rady powiatowej . . .	400	800	400	—	400	
b) od c. k. Rządu	1.000	960	1.000	—	1.000	
c) z funduszków krajowych .	2.110	666	2.110	—	2.110	
Razem	3.510	2.426	3.510	—	3.510	

Rozchód

1. Płace:

a) instruktor fachowy	1.440	1.440	1.440	—	1.440
b) nauczyciel czytania, pisa- nia i rachunków	600	600	600	—	600
c) przodownik warsztatowy .	720	—	720	—	720
d) katecheta	100	—	100	—	100
2. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	400	182	400	—	400
3. Rozmaite inne wydatki . . .	200	170	200	—	200
4. Na ubezpieczenie od ognia inwentarza szkolnego	50	34	50	—	50
Razem	3.510	2.426	3.510	—	3.510

76 Wilamowice. Krajowy naukowy warsztat tkacki.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	Nie prelininuje się z tego po- wodu, że szkoła sporządza wy- roby na rachunek miejscowego Towarzystwa tkaczy, które w zamian dostarcza bezpłatnie przędzy tak na wyrób, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagrodzenie uczuiów. Oprócz tego dostarcza gmina bez- płatnie pomieszczenia dla war- sztatu wraz z opałem, oświe- tleniem i usługą.
2. Subwencye:						
a) od gminy	400	400	400	—	400	
b) od Rady powiatowej . . .	100	100	100	—	100	
c) od c. k. Rządu	1.000	800	1.000	—	1.000	
d) z funduszów krajowych . .	2.660	1.136	1.360	—	1.360	
Razem . . .	4.160	2.436	2.860	—	2.860	

Rozchód.

1. Płace:

a) instruktor:

a) płaca 1.440 K.

β) I. dod. pięciolet. 160 „	1.600	1.440	1.600	—	1.600	Instruktor pobiera I. dodatek pię- cioletni w kwocie 160 k., od dnia 1. stycznia 1900.
-----------------------------	-------	-------	-------	---	-------	--

b) przodownik	600	600	600	—	600	
-------------------------	-----	-----	-----	---	-----	--

c) katecheta	—	—	100	—	100	Z powodu koniecznej potrzeby.
------------------------	---	---	-----	---	-----	-------------------------------

— Na rozszerzenie lokalu . . .	1.000	—	—	—	—	
--------------------------------	-------	---	---	---	---	--

2. Środki naukowe i uzupełnie-
nie inwentarza

	800	220	400	—	400	Mniej gdyż odpada kredyt nad- zwyczajny na zakupno dwóch krosien i maszyny do zwijania cewek.
--	-----	-----	-----	---	-----	--

3. Rozmaite inne wydatki . . .	140	168	140	—	140	
--------------------------------	-----	-----	-----	---	-----	--

4. Na zabezpieczenie od ognia
inwentarza szkolnego . . .

	20	8	20	—	20	
--	----	---	----	---	----	--

Razem . . .	4.160	2.436	2.860	—	2.860	
-------------	-------	-------	-------	---	-------	--

77. Rakszawa. Krajowa szkoła sukiennicza.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Razem	Uzasadnienie:	
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne				
			K	o	r	o	n	y
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	—	—	—	—	—	—	Nie prelinuje się z tego po- wodu, że szkoła sporządza wy- roby na rachunek Towarzystwa produkcyjnego i handlowego w Łańcucie, które w zamian dostarcza bezpłatnie wszelkich materiałów potrzebnych tak do wyrobów, jakoteż do celów naukowych i opłaca wynagro- dzenie uczniów.	
2. Od kierownika za oświetlenie w mieszkaniu	—	—	50	—	—	50		
3. Subwencje:								
a) Od Rady powiatowej . . .	1.000	1.000	1.000	—	—	1.000		
b) od c. k. Rządu	5.600	5.000	6.000	—	—	6.000		
c) z funduszy krajowych . . .	8.220	8.890	8.942	900	—	9.842		
Razem . . .	14.820	14.890	15.992	900	—	16.892		

Rozchód.

1. Płace:

a) kierownik:							
α) płaca	3600 K.						
β) I. dod. pięć. 400 „	400 „	3.000	3.000	4.000	—	4.000	Więcej z powodu regulacji płac kierowników ze studiami te- chnicznymi i w załatwieniu petycji wniesionej do Wys. Sejmu pod L. S. 600/1900. Pierwszy dodatek pięcioletni przypada od 1. stycznia 1901.
b) instruktor tkactwa	1.440	1.440	1.440	—	—	1.440	
c) instruktor farbiarstwa	1.440	1.440	1.440	—	—	1.440	
d) nauczyciel pomocniczy	600	600	600	—	—	600	
e) pomocnik kancelaryjny i nauczyciel buchalterji i stylistyki	960	960	960	—	—	960	
f) przodownik w tkalni	720	720	720	—	—	720	
g) pomocnik warsztatowy w tkalni	360	360	384	—	—	384	Więcej celem wyrównania po- borów miesięcznych.
h) pomocnik warsztatowy w farbiarni	360	360	384	—	—	384	
i) stróż nocny	300	288	300	—	—	300	
2. Utrzymanie lokalu	200	1.016	300	900	—	1.200	Kredyt nadzwyczajny wstawia się na wymianę podłogi i na 6 pięców.
3. Opał	1.400	1.314	1.400	—	—	1.400	
4. Oświetlenie	100	74	200	—	—	200	Więcej wedle potrzeby.
5. Usługa	360	360	384	—	—	384	Więcej celem wyrównania po- borów.
6. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	540	738	540	—	—	540	
7. Rozmaite inne wydatki	540	722	440	—	—	440	Z kredytu tego pokrywane są także koszty wyjazdów kiero- wnika do Towarzystwa pro- dukcyjno-handlowego w Łań- cucie.
8. Na ubezpieczenie budynków i inwentarza	300	182	300	—	—	300	
9. Koszta utrzymania w ruchu tkalni mechanicznej	2.200	1.316	2.200	—	—	2.200	
Razem . . .	14.820	14.890	15.992	900	—	16.892	

E. Szkoły dla wyrobów koronkarskich i haftów.

78. Kańczuga. Szkoła koronkarska.

Przychód.	W roku 1900 prelimi- nowano	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie :
		Zwy- czajne K o r o n y	Nadzw- yczajne		
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	2.400	2.400	—	2.400	
2. Subwencye:					
a) od gminy	48	48	—	48	
b) od Rady powiatowej . .	200	200	—	200	
c) od c. k. Rządu	1.200	1.200	—	1.200	
d) z funduszów krajowych .	1.722	1.722	—	1.722	
Razem	5.570	5.570	—	5.570	

Rozchód.

1. Płace:					
a) kierownicza	1.200	1.200	—	1.200	
b) nauczycielka pomocnica I.	440	440	—	440	
c) " " II.	400	400	—	400	
d) remuner. kierowniczkii . .	400	400	—	400	
e) " nauczycielki I. .	60	60	—	60	
f) " " II. .	40	40	—	40	
g) " rachmistrza . .	240	240	—	240	
2. Wynajem lokalu	200	200	—	200	
3. Opał	80	80	—	80	
4. Oświetlenie	50	50	—	50	
5. Usługa	80	80	—	80	
6. Materyał	300	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki	80	80	—	80	
8. Wypłata uczenic	2.000	2.000	—	2.000	
Razem	5.570	5.570	—	5.570	

79. Zakopane. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwalona na rok 1900	Wynikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwyczajne	Nadzwyczajne	Razem	
		K o	r o	n a	y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkolnych	4.800	3 486	4.200	—	4.200	Mniej na podstawie wynikłości za r. 1899.
— Zaliczka z r. 1898	—	260	—	—	—	
2. Subwencye:						
a) od c. k. Rządu	1.600	1.200	1.600	—	1.600	
b) z funduszków krajowych	4.500	4.358	4.400	—	4.400	
Razem	10.900	9.304	10.200	—	10.200	

Rozchód.

1. Płace:						
a) kierownicza:						
α) płaca	1.680 K.					
β) <u>I. i II. dod. pięc. 320 „</u>	2.000	2.000	2.000	—	2.000	Kierowniczka pobiera drugi dodatek pięcioletni od 1. września 1897 w kwocie 160 kor.
b) nauczycielka pomocn. I.	720	720	720	—	720	
c) „ „ II.	400	400	400	—	400	
d) „ „ III.	400	400	400	—	400	
e) nauczyciel rysunków	480	480	480	—	480	
f) katecheta	100	100	100	—	100	
g) nauczyciel czytania, pisanja i rachunków	240	240	240	—	240	
h) pomocnik kancelaryjny	360	360	360	—	360	
2. Wynajem lokalu	800	800	800	—	800	
3. Opał	200	160	200	—	200	
4. Oświetlenie	120	38	120	—	120	
5. Usługa	200	200	200	—	200	
6. Materiał	1.100	640	800	—	800	Mniej na podstawie wynikłości r. 1899.
7. Uzupełnienie inwentarza	100	10	100	—	100	
8. Środki naukowe	200	60	200	—	200	
9. Rozmaite inne wydatki	280	100	280	—	280	
10. Wynagrodzenie uczenic	3.200	2.596	2.800	—	2.800	Mniej jak poz. 1. doch.
Razem	10.900	9.304	10.200	—	10.200	

80. Bobowa. Krajowa szkoła koronkarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie :			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	400	—	500	—	500	Więcej z powodu wzrostu frek- wencyi.			
2. Subwencye :									
a) od Rady powiatowej . .	200	—	200	—	200				
b) od c. k. Rządu	800	—	800	—	800				
c) z funduszków krajowych .	460	—	780	—	780				
Razem . . .	1.860	—	2.280	—	2.280				

Rozchód.

1. Płaca nauczycielki	1.200	—	1.200	—	1.200			
2. Materiał	200	—	320	—	320	Więcej z powodu jak poz. 1 doch.		
3. Środki naukowe i uzupełnie- nie inwentarza	100	—	80	—	80	Mniej wedle potrzeby.		
4. Wynagrodzenie uczenie . .	300	—	600	—	600	Więcej z powodu jak poz. 1. doch.		
5. Rozmaite inne wydatki . .	60	—	80	—	80	Więcej wedle potrzeby.		
Razem . . .	1.860	—	2.280	—	2.280			

81. Maków. Szkoła hafciarska.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899 K o	Wniosek na rok 1901.			Uzasadnienie:
			Zwy- czajne r o	Nadzw- yczajne n y	Razem	
1. Ze sprzedaży wyrobów szkol- nych	600	838	600	—	600	
2. Subwencye:						
a) od gminy	96	192	96	—	96	
b) od Rady powiatowej . . .	50	50	50	—	50	
c) od c. k. Rządu	800	700	1.000	—	1.000	
d) z funduszków krajowych .	1.728	1.622	1.728	—	1.728	
Razem . . .	3.274	3.402	3.474	—	3.474	
Rozchód.						
1. Płace:						
a) nauczycielka kierująca . .	1.200	1.200	1.200	—	1.200	
b) nauczycielka pomocnicza .	400	360	400	—	400	
c) katecheta	200	200	200	—	200	
d) ryczałtowy zwrot kosztów podróży za fachowy nad- zór	200	200	200	—	200	
2. Opał i usługa	100	154	100		100	Stowarzyszenie pożyczkowe „Wza- jemna pomoc” w Makowie, do- starcza dla szkoły na mocy umowy do LW. 36.11/895 dwóch pokoi za zwrotem kosztów opału i usługi w kwocie 100 k. rocznie. Więcej z powodu zwiększonej produkcji jak poz. 1. dochodów.
3. Oświetlenie	24	—	24	—	24	
4. Materiał	300	424	300	—	300	
5. Środki naukowe i uzupeł- nienie inwentarza	400	40	400	—	400	
6. Wynagrodzenie uczenie . . .	300	548	300	—	300	
7. Rozmaite inne wydatki . . .	150	276	350	—	350	Więcej na wydatki nadzwyczajne.
Razem . . .	3.274	3.402	3.474	—	3.474	

82. Sieniawa. Kurs dla podmajstrzych murarskich.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899 K o	Wniosek na rok 1901.		Razem	Uzasadnienie:
			Zwy- czajne r o	Nadzw- yczajne n y		

1. Subwencye:

a) od gminy	600	--	600	--	600
b) od Rady powiatowej . . .	400	--	400	--	400
c) od J. O. ks. Adama Czar- toryskiego	100	--	100	--	100
d) z funduszów krajowych .	600	--	600	--	600
Razem . . .	1.700	--	1.700	--	1.700

Rozchód.

1. Wynagrodzenie za kierowni- ctwo kursu	300	--	300	--	300
2. Opłata za naukę zawodową .	720	--	720	--	720
3. Opłata za naukę uzupełnia- jącą	360	--	360	--	360
4. Środki naukowe	320	--	320	--	320
Razem . . .	1.700	--	1.700	--	1.700

83. Lwów. Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna przy c. k. szkole politechnicznej.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1899	Wnłosek na rok 1901.			Uzasadnienie :
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem	
		K o	r o	n y		

1. Dochody własne :

a) opłata za badanie materya- łów na ich przydatność przemysłową, niemniej o- płaty od przemysłowców, fabryk i w ogóle za czyn- ności w ich interesie przez stacyę wvkonane	1.000	432	700	—	700	
b) dochód ze sprzedaży typo- wych wyrobów stacyi, jak wzorów zastosowania szkliv, polew, farb, emalij i no- wych technik stacyi	200	—	100	—	100	
c) opłaty od praktykantów po- bierających naukę w stacyi	60	—	—	—		
2. Dotacya z funduszu krajowego	9.100	9.526	9.079	432	9.511	
Razem	10.360	9.958	9.879	432	10.311	

Rozchód.

1. Płace :

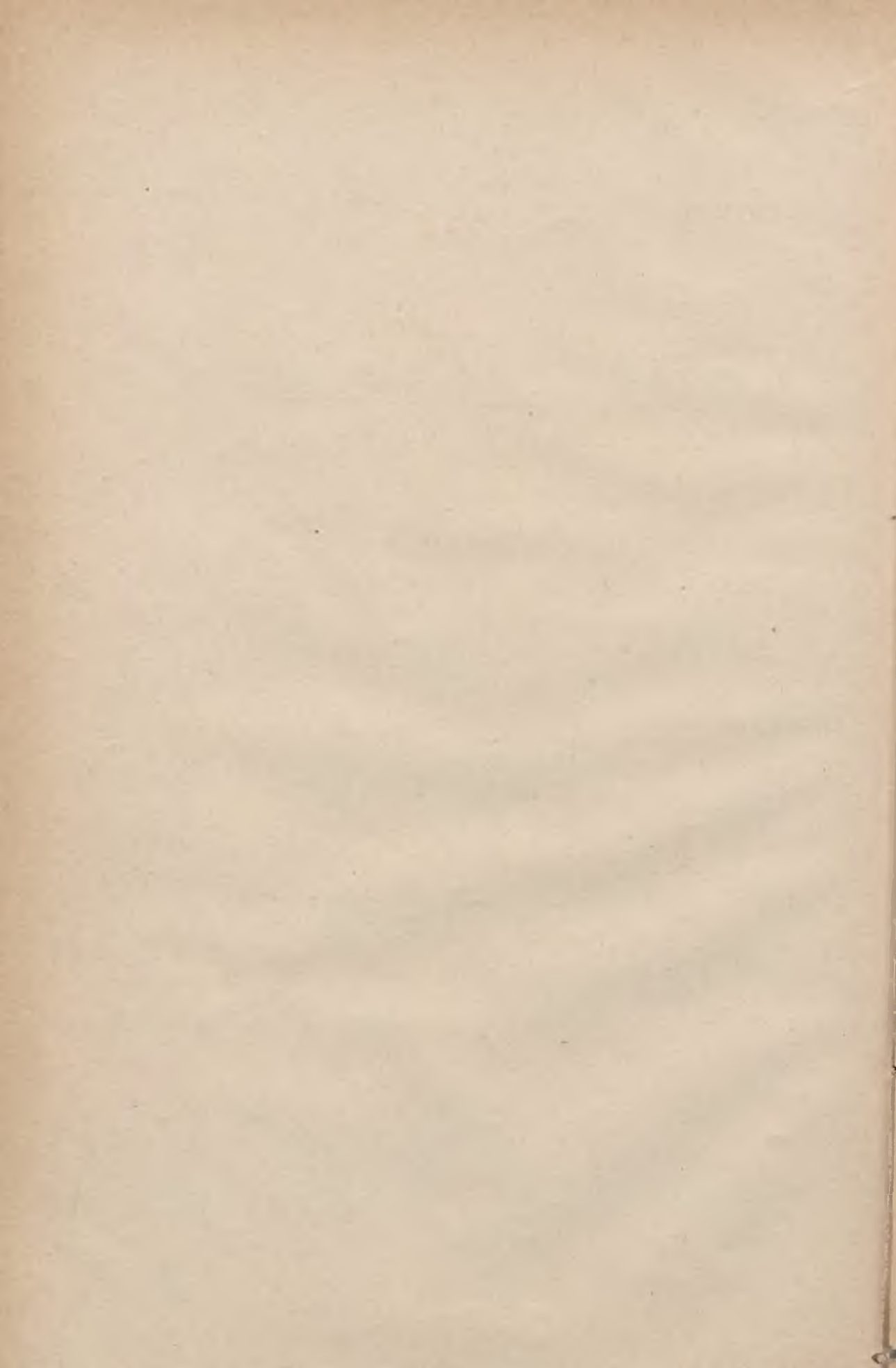
a) Dyrektor :						
α) płaca	4.000					
β) dod. aktywalny	720					
γ) I dod. pięcioletni	400					
δ) II. " "	400					
ε) III. " "	239	5.520	5.520	5.759	—	5.759
						Trzeci dodatek pięcioletni roz- poczyna się 26. maja 1901.
b) Adjunkt	1.440	1.320	720	—	720	Mniej z powodu, iż w braku od- powiedniego technika przyjęto funkcyonaryusza dla pomocni- czych czynności za niższem wynagrodzeniem.
c) Laborant po 120 kor. mie- sięcznie	1.440	1.440	1.440	—	1.440	
2. Usługa po 50 kor. miesięcznie	600	600	600	—	600	
3. Uzupełnienie ingrediencyi ke- ramicznych	200	96	200	—	200	
4. Opał lokalu stacyi	300	562	300	—	300	
5. Opał pieców technicznych	240		240	—	240	
6. Gaz do oświetlania i do ce- łów technicznych	200	174	200	—	200	
7. Koszta kancelaryjne, frachty i portorya	160	54	160	—	160	
8. Biblioteka i czasopisma	160	62	160	—	160	
9. Wydatki nieprzewidziane	100	130	100	—	100	
10. Budowa pieca muflowego	—	—	—	432	432	Z powodu potrzeby pieca do wy- pału większych wyrobów kera- micznych.
Razem	10.360	9.958	9.879	432	10.311	

84. Lwów. Stacja doświadczalna mechaniczno-technologiczna.

Przychód.	Kwota uchwa- lona na rok 1900	Wy- nikłość w roku 1900	Wnłosek na rok 1901.			Uzasadnienie:			
			Zwy- czajne	Nadzw- yczajne	Razem				
			K	o	r	o	n	y	
1. Opłaty od stron za przepro- wadzone badania	—	—	300	—	300				
2. Dotacja z funduszków kra- jowych	750	—	3.500	—	3.500				
Razem	750	—	3.800	—	3.800				

Rozchód.

1. Płace:									
a) asystent	—	—	1.600	—	1.600				
b) laborant	—	—	1.200	—	1.200				
2. Opał, gaz i woda	750	—	100	—	100				
3. Wydatki administracyjne . .	—	—	800	—	800				
4. Rozmaite	—	—	100	—	100				
Razem	750	—	3.800	—	3.800				

CZEŚĆ II.

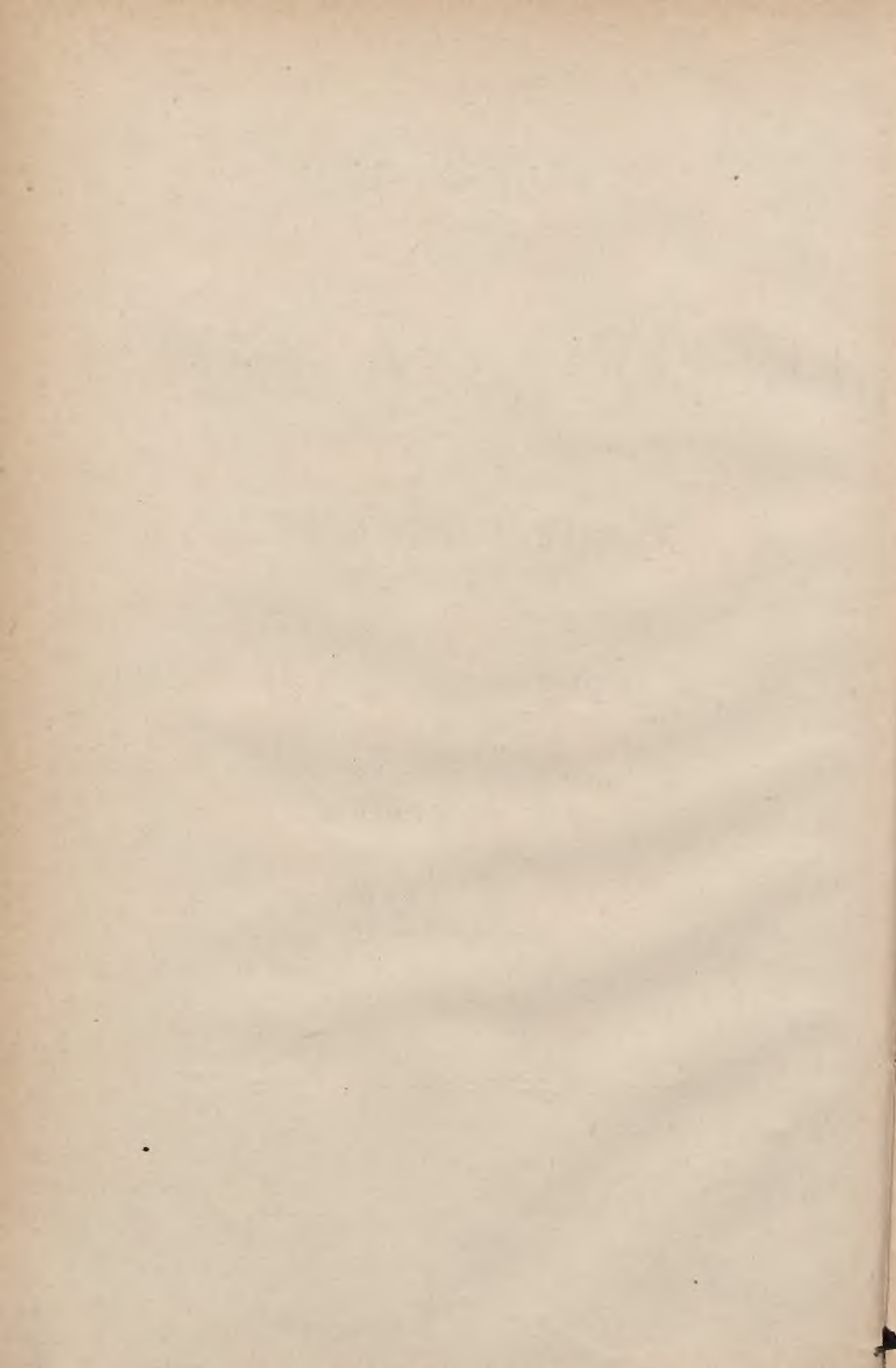
PRELIMINARZ OGÓLNY

wydatków funduszu krajowego

na cele popierania przemysłu w kraju

na rok 1901.

(Rubryka XVI. budżetu krajowego).

Liczba	Poszczególnienie	Przyrzu- czona subwenc. rządowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwa- lona na r. 1900
			zwy- czajna	nadzw- yczajna	Razem	
k o r o n y						
I. Szkoły przemysłowe uzupełniające.						
1	W Białej	1.778	1.566	—	1.566	1.778
2	" Bochni	1.020	1.118	—	1.118	1.116
3	" Brodach	820	780	—	780	820
4	" Brzeżanach	996	1.094	—	1.094	1.096
5	" Buczaczu	1.000	1.200	—	1.200	1.100
6	" Chrzanowie	—	1.600	—	1.600	—
7	" Drohobyczu	1.244	2.036	—	2.036	1.346
8	" Gorlicach	786	1.034	—	1.034	886
9	" Jarosławiu	1.110	1.310	—	1.310	1.210
10	" Jaśle	946	1.454	—	1.454	948
11	" Kałuszu	1.064	1.376	—	1.376	1.164
12	" Kołomyi	968	1.046	—	1.046	1.066
13	" Krakowie na Kleparzu	1.836	1.987	—	1.987	1.836
14	" " w ogrodzie angielskim	1.570	1.630	—	1.630	1.570
15	" " na Smoleńsku	1.308	1.356	—	1.356	1.148
16	" " " Kazimierzu	1.308	1.356	—	1.356	1.308
17	" " " Dajworze	1.394	1.313	—	1.313	1.394
18	" Krośnie	1.146	1.346	—	1.346	1.246
19	" Łańcucie	804	876	—	876	914
20	We Lwowie u św. Anny	1.336	2.212	—	2.212	1.336
21	" " " Antoniego	1.308	1.721	—	1.721	1.308
22	" " im. Czackiego	1.300	1.704	—	1.704	1.300
23	" " " Elżbiety	946	947	—	947	946
24	" " " Konarskiego	1.336	1.326	—	1.326	1.336
25	" " u św. Marcina	1.308	1.671	—	1.671	1.308
26	" " im. Mickiewicza	1.356	1.257	—	1.257	1.356
27	" " " Piramowicza	946	947	—	947	946
28	" " " Staszica	1.336	1.698	—	1.698	1.336
29	" " Bernsteina izraelicka	1.024	1.376	—	1.376	1.026
30	W Myślenicach	750	1.084	—	1.084	850
31	" Nowym Sączu	1.312	1.588	—	1.588	1.412
32	" Nowym Targu	1.112	1.370	—	1.370	1.212
33	" Przemyślu w śródmieściu	1.174	1.102	—	1.102	1.176
34	" " na przedmieściu lwowskiem	1.230	1.230	—	1.230	1.130
35	" Podgórzu	850	1.030	—	1.030	940
36	" Rzeszowie	1.170	1.120	—	1.120	1.270
37	" Samborze	1.224	1.472	—	1.472	1.324
38	" Sanoku	1.052	876	—	876	1.152
39	" Stanisławowie	1.826	1.994	—	1.994	1.940
40	" Starym Sączu	794	1.046	—	1.046	894
41	" Sądowej Wiszni	1.100	1.000	—	1.000	1.200
42	" Stryju	1.010	1.210	—	1.210	1.110
43	" Tarnopolu	1.042	1.164	—	1.164	942
44	" Tarnowie	906	1.234	—	1.234	1.032
45	" Tarnobrzegu	800	830	—	830	800
46	" Wadowicach	868	1.068	—	1.068	968
47	" Wieliczce	760	1.120	—	1.120	860
48	" Złoczowie	800	1.260	—	1.260	800
49	" Żółkwi	774	974	—	974	874
50	" Żyweu	1.352	1.680	—	1.680	1.580
51	Na uzupełnienie przyborów i druki	—	—	1.000	1.000	1.000
52	Na nagrody za najlepsze rysunki	—	1.000	—	1.000	900
53	Na nowo założyć się mające szkoły	—	—	1.000	1.000	1.000
	Razem	55.200	66.789	2.000	68.789	60.510

Liczba	Poszczególnienie	Propo- wana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwa- lona na r. 1900
			zwy- czajna	nadzw- yczajna	Razem	
k o r o n y						
II. Szkoły i warsztaty zawodowe.						
<i>A. Dla wyrobów z drzewa i łożyny.</i>						
54	Szkoła koszykarska w Czerwonej Woli	2.000	2.000	—	2.000	2.000
55	" " " Dżurowie	940	850	—	850	1.384
56	" " " Rudkach	1.200	1.042	—	1.042	1.200
57	" " " Siedlcu	1.000	900	—	900	1.800
58	" " " Skołyszynie	1.600	1.680	—	1.680	2.064
59	" " " Stryhańcach	1.400	818	250	1.068	1.748
60	" " " Wojsławiu	1.000	720	—	720	1.070
61	" " " Zatorze	1.200	960	—	960	1.320
62	" " " Albigowej (su.)	—	600	—	600	600
63	" " " Bilince	—	800	—	800	—
64	" " " Pohorecach	—	600	—	600	—
65	" " " Żurawnie	—	840	—	840	840
66	Warsztat kołodziejski w Grybowie	3.000	2.660	1.600	4.260	4.640
67	" " " Grzymałowie	3.400	3.620	—	3.620	4.040
68	" " " Kamionce strumi- łowej a) na utrzymanie szkoły	3 400	8.562	—	8.562	8.002
	b) na rozszerzenie budynku	—	—	—	—	1.600
69	Szkoła stolarska w Stanisławowie	2.600	8.192	—	8.192	8.212
70	" " " Kalwaryi	3.000	6.760	—	6.760	16.760
71	" " " Tarnopolu	3.000	3.600	—	3.600	3.600
72	Warsztat dla wyrobu zabawek w Jaworowie a) na utrzymanie	1.200	2.590	—	2.590	2.560
	b) na wystawienie budynku	—	—	600	600	—
	Razem	29.940	47.794	2.450	50.244	63.440
<i>B. Dla wyrobów garncarskich.</i>						
73	Szkoła garncarska w Kołomyi	9.000	4.680	100	4.780	11.580
74	Kurs keramiczny w Podgórzu	3.000	1.818	3.000	4.818	—
—	Warsztat nauk garncarskich w Toustem	—	—	—	—	2.380
	Razem	12.000	6.498	3.100	9.598	13.960
<i>C. Dla wyrobów ze skóry.</i>						
75	Szkoła szewska w Witkowie	1.600	3.520	—	3.520	4.444
76	" " " Starym Sączu	1 200	3.256	—	3.256	2.788
77	" " " Dobczycach	900	2.740	400	3.140	2 840
78	" " " Kulikowie	1.200	2.800	—	2.800	—
79	Majsterskie kursa szewskie we Lwowie i w Krakowie	—	3.200	—	3.200	3.200
	Razem	4.900	15.516	400	15.916	13.272
<i>D. Dla wyrobów tkackich.</i>						
80	Krajowa szkoła tkacka w Krośnie	8.000	9.120	—	9.120	8.940
81	Kraj. warszt. nauk tkack. w Glinianach	2.400	3.052	—	3.052	3.672
82	" " " " " Gorlicach	900	500	—	500	600
83	" " " " " Korczynie	1.440	2.160	—	2.160	2.160
84	" " " " " Kosowie	1 500	2.576	—	2.576	2.776
85	" " " " " Łańcucie	1.000	2.270	—	2.270	2.320
86	" " " " " Rychwałdzie	1.000	2.110	—	2.110	2.110
87	" " " " " Wilamowicach	1.000	1.360	—	1.360	2.660
	Do przeniesienia	17.240	23.148	—	23.148	25.238

Liczba	Poszczególnienie	Propono- wana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwa- lona na r. 1900
			zwy- czajna	nadzw- yczajna	Razem	
		k o r o n y				
	Z przeniesienia . .	17.240	23.148	—	23.148	25.238
88	Subwencya dla prod. warsztatu tkackiego w Budzanowie	—	800	—	800	800
89	Krajowa szkoła sukiennicza w Rakszawie .	6.000	8.542	900	9.442	8.220
	Razem	23.240	32.490	900	33.390	34.258
	<i>E. Dla wyrobów powroźniczych.</i>					
90	Subwencyonowana pracownia powroźnicza w Stryju	—	600	—	600	—
	<i>F. Dla wyrobów koronkarskich i haftów.</i>					
91	Szkoła koronkarska w Kańczudze	1.200	1.722	—	1.722	1.722
92	" " w Zakopanem	1.600	4.400	—	4.400	4.500
93	" " w Bobowej	800	780	—	780	460
94	" " w Jaworowie (sub.)	400	800	—	800	800
95	Szkoła hafciarska w Makowie	1.000	1.728	—	1.728	1.728
96	" " w Przeworsku	—	600	—	600	600
	Razem	5.000	10.030	—	10.030	9.810
	<i>G. Dla murarstwa.</i>					
97	Kurs dla podmajstrzych murarskich w Sie- niawie	—	600	—	600	600
	<i>H. Subwencyonowane zakłady dla nauki robót kobiecych.</i>					
98	Szkoła wydziałowa im. św. Scholastyki w Krakowie	1.600	1.000	—	1.000	1.000
99	Szkoła robót utrzymywana przez Towarzy- stwo „Pracy kobiet“ we Lwowie	1.200	1.400	—	1.400	1.400
100	Szkoła specjalna robót kobiecych u PP. Benedyktynek w Przemyśle	700	840	—	840	840
101	Towarzystwo „Pracy kobiet“ w Kołomyi .	1.000	1.400	—	1.400	1.000
	Razem	4.500	4.640	—	4.640	4.240
	<i>I. C. k. Szkoły fachowo-przemysłowe subwencyonowane ze skarbu krajowego.</i>					
102	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Zakopanem	—	3.400	—	3.400	3.400
103	C. k. Szkoła dla przemysłu drzewnego w Kołomyi	—	2.200	—	2.200	2.200
	Do przeniesienia	—	5.600	—	5.600	5.600

Liczba	Poszczególnienie	Propo- wana subwenc. rządowa	Subwencya krajowa			Kwota uchwa- lona na r. 1900
			zwy- czajna	nadzw- yczajna	Razem	
k o r o n y						
	Z przeniesienia	—	5.600	—	5.600	5.600
104	C. k. Szkoła ślusarska w Świątnikach:					
	a) subwencya na utrzymanie	—	3.108	—	3.108	3.108
	b) zasiłek dla majstrów	—	800	—	800	800
	c) na koszta budowy studni i restauracyę	—	—	2.260	2.260	—
105	C. k. Szkoła kowalska w Sułkowicach:					
	a) subwencya na utrzymanie	—	1.024	—	1.024	1.024
	b) na kurs majstrów	—	1.000	—	1.000	1.000
	c) na rozszerzenie budynku	—	—	6.000	6.000	3.000
	Razem	—	11.532	8.260	19.792	14.532
III. Wydatki ogólne na cele szkolnictwa przemysłowego.						
106	Krajowa ceramiczna stacya doświadczalna	—	9.079	432	9.511	9.100
107	Stacya doświadczalna mechaniczno-technologiczna	—	3.500	—	3.500	1.500
108	Muzeum przemysłowe we Lwowie	—	6.000	—	6.000	6.000
109	" " w Krakowie	—	6.000	—	6.000	4.000
110	Na stypendya przemysłowe	—	24.000	—	24.000	24.000
111	Na nauczycieli wędrownych tkacka, koszykarstwa i szewstwa	—	6.000	—	6.000	6.000
112	Na nowe warsztaty zawodowe powstać mające w roku 1900	—	4.000	—	4.000	4.000
113	Koszta inspekyi i nadzoru szkół przem.	—	6.000	—	6.000	6.000
114	Zaliczki na płace funkcyonaryuszów w szkołach przemysłowych	—	4.000	—	4.000	4.000
	Razem	—	68.579	432	69.011	64.600
IV. Wydatki Komisji krajowej dla spraw przemysłowych.						
115	Prenumerata czasopism i zakupno dzieł	—	400	—	400	400
116	Biuro Komisji krajowej dla spraw przem.:					
	a) koszta podróży, dyety i inne wydatki	—	4.000	—	4.000	4.000
	b) płaca sekretarza	—	3.200	—	3.200	3.200
	c) dodatek osob. do płacy sekretarza	—	1.200	—	1.200	1.200
	d) wynagrodzenie mundanta	—	600	—	600	400
	Razem	—	9.400	—	9.400	9.200
V. Zasiłki i pożyczki na cele przem.						
117	Na zasiłki bezzwrotne na cele przem.	—	20.000	—	20.000	20.000
118	Na wydawnictwo „Przewodnika przem.“	—	2.000	—	2.000	2.000
119	Dotacya kraj. funduszu przemysłowego	—	75.000	—	75.000	—
—	Zasiłki na zwiedzenie wystawy paryskiej	—	—	—	—	6.000
	Razem	—	97.000	—	97.000	28.000

Liczba	Poszczególne	Propo- wana subwenc. rządowa	Subwencja krajowa			Kwota uchwa- lona na r. 1900
			zwy- czajna	nadzw- yczajna	Razem	
		k o r o n y				
VI. Szkoły handlowe i zasiłki na po- pieranie handlu.						
120	Szkoła handlowa w Krakowie	—	12.000	—	12.000	12.000
121	„ „ „ we Lwowie	—	16.000	—	16.000	19.000
122	Na „ stypendya dla młodzieży handl.	—	2.400	—	2,400	1.200
123	Subwencya dla kraj. Związku przemysł- owego za pośrednictwo w sprzedaży wyrobów krajowych	—	3.600	—	3.600	2,400
	Razem	—	34.000	—	34.000	34.600

Zestawienie.

I.	Szkoły przemysłowe uzupełniające	55.200	66.789	2.000	68.789	60.510
II.	Szkoły zawodowe:					
	A) dla wyrobów z drzewa	29.940	47.794	2.450	50.244	63.440
	B) „ „ „ garncarskich	12.000	6.498	3.100	9.598	13.960
	C) „ „ „ ze skóry	4.900	15.516	400	15.916	13.272
	D) „ „ „ tkackich	23.240	32.490	900	33.390	34.258
	E) „ „ „ powroźniczych	—	600	—	600	—
	F) „ „ „ koronkarskich i haft.	5.000	10.030	—	10.030	9.810
	G) „ „ murarstwa	—	600	—	600	600
	H) subwencye dla szkół robót kob.	4.500	4.640	—	4.640	4.240
	I) subwencye dla szkół rządow.	—	11.532	8.260	19.792	14.532
III.	Wydatki ogólne na cele szkolnictwa	—	68.579	432	69.011	64.600
IV.	Wydatki adm. Komisyi	—	9.400	—	9.400	9.200
V.	Zasiłki i pożyczki na cele przemysłowe	—	97.000	—	97.000	28.000
VI.	Szkoły handlowe i zasiłki na popieranie handlu	—	34.000	—	34.000	34.600
	Razem	134.780	405.468	17.542	423.010	351.022

W y j a ś n i e n i a .

Na rok 1900 uchwalono	351.022 K.
„ „ 1901 preliminuje się	423.009 „
zatem <i>więcej</i> o	71.987 K.

z następujących powodów :

- W dziale I. *poz. 1—50.* W wydatkach zwyczajnych ogółem *więcej* o 8.178 K. z powodu otwarcia nowej szkoły w Chrzanowie, potrzeby utworzenia 4 nowych paralelek i jednej klasy przygotowawczej w szkołach lwowskich, tudzież z powodu podwyższenia subwencji krajowej dla tych szkół, którym c. k. Rząd odmówił wyższego subwencyonowania — pomimo obowiązku pokrywania $\frac{1}{3}$ części ogólnych kosztów — a rzeczywistość wymagała podwyższenia, jak przedstawiono w szczegółowych preliminarzach, dołączonych do sprawozdania kraj. Komisji przemysłowej. C. k. Rada szkolna krajowa pismem z dnia 5 września 1900 L. 20.418 (L.W. 61.226/900) zawiadomiła Wydział krajowy, że c. k. Minister wyznał i oświaty reskryptem z dnia 27 lipca 1900 L. 21244 podał do wiadomości, iż wstawia do preliminarza państwowego na rok 1901 tytułem subwencji dla szkół uzupełniających przemysłowych kwotę 55.200 K. jak na rok 1900 a zatem od żądanych przez kraj. Komisję przemysłową 61.211 K. wstawiono *mniej* o 6.011 K. którą to różnicę musiano też uzupełnić wyższą subwencją krajową.
- W dziale I. *poz. 52.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 100 K. wedle potrzeby.
- W dziale II. grupa A). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 646 K. — pomimo iż przybyły subwencje dla dwóch nowych szkół koszykarskich w Bilince i Pohorcach — a to głównie z powodu proponowanych wyższych subwencji państwowych jak przedstawiono w dołączonych szczegółowych preliminarzach tych zakładów.
W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 12.550 K. głównie z powodu iż odpadł kredyt 10.000 K. na osuszenie bukynku szkolnego i przybudowy suszarni w Kalwaryi tudzież kredyt na pierwsze urządzenie szkoły koszykarskiej w Siedlecu i w Albigowej.
- W dziale II. grupa B). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 2.962 K. głównie z powodu proponowanej wyższej subwencji państwowej o 1.400 K. dla szkoły garncarskiej w Kołomyi i zwinięcia kraj. warsztatu garncarskiego w Toustem a natomiast otwarcia kursu ceramicznego w Podgórzu.
W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 1.400 K. z powodu iż odpadł kredyt na rozszerzenie i urządzenie budynku w Kołomyi w kwocie 4.400 K. a natomiast przybył na urządzenie w Podgórzu tylko w kwocie 3.000 K.
- W dziale II. grupa C). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.244 K. głównie z powodu wstawienia kredytu na nową szkołę szewską w Kulikowie.
W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 400 K. preliminowanych na zakupno maszyny dla kraj. szkoły szewskiej w Dobczycach.
- W dziale II. grupa D). W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 48 K, jak dołączone szczegółowe preliminarze tych zakładów.
W wydatkach nadzwyczajnych *mniej* o 820 K. głównie z powodu, iż odpadł kredyt na rozszerzenie lokalu w Wilamowicach.
- W dziale II. grupa E). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 600 K. preliminowanych dla nowo utworzonej pracowni wyrobów powroźniczych w Stryju.
- W dziale II. grupa F). W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 220 K. głównie z powodu zwiększonych potrzeb powstałych w skutek otwarcia drugiego roku nauki w kraj. szkole koronarskiej w Bobowej, jak dołączony szczegółowy preliminarz tejże szkoły.
- W dziale II. grupa H) *poz. 101.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 400 K. z powodu rozwinienia działalności Stowarzyszenia Pracy kobiet w Kołomyi przez założenie pracowni rękawicznicznej.
- W dziale II. grupa I) *poz. 105.* W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 3.000 K. — w miejsce bowiem 3.000 K. uchwalonych przez Wys. Sejm w r. 1900 na rozszerzenie budynku w Sułkowicach, przybyły w tym roku 6.000 K. na niezbędną rekonstrukcję budynku tej szkoły zniszczonego przez grzyb — którą to potrzebę podniosła już Komisya budżetowa Wys. Sejmu w sprawozdaniu swem z dnia 10. kwietnia 1900 r.

- W dziale III. *poz. 106.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 21 K. wedle potrzeby, jak dołączony szczegółowy preliminarz stacyi ceramicznej.
W wydatkach nadzwyczajnych *więcej* o 432 K. z powodu potrzeby postawienia pieca muflowego do wypalania większych wyrobów.
- W dziale III. *poz. 107.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K. z powodu, iż w roku 1901 przypadnie już do pokrycia całoroczny koszt utrzymania stacyi mechaniczno-technologicznej, jak dołączony szczegółowy preliminarz tejże stacyi.
- W dziale III. *poz. 109.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 2.000 K. z powodu podwyższenia subwencji dla muzeum krakowskiego w załatwieniu petycyi L. S. 457 odstąpionej przez Wys. Sejm do zbadania Wydziałowi krajowemu.
- W dziale IV. *poz. 116d.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 200 K. Z powodu zbyt wielkiej czynności zachodzi konieczna potrzeba podwyższenia wynagrodzenia pomocnikowi biurowemu Komisji przemysłowej.
- W dziale V. *poz. 119.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 75.000 K., które wstawia się w myśl uchwały Wys. Sejmu z dnia 22. marca 1899 r. jako drugą i ostatnią ratę dotacyi stałego funduszu przemysłowego, uzupełnionej uchwałą sejmową z dnia 22. stycznia 1887 r. do wysokości 1,000.000 K., a której to raty nie wstawiono w roku 1900 tylko ze względów finansowych.
- W dziale VI. *poz. 121.* W wydatkach zwyczajnych *mniej* o 3.000 K. z powodu, iż odpadł kredyt na adaptację i restaurację budynku, przeznaczonego na pomieszczenie szkoły handlowej we Lwowie.
- W dziale VI. *poz. 122.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.200 K., na stypendya dla ukończonych akademików handlowych, pragnących praktykować w wielkich domach handlowych.
- W dziale VI. *poz. 123.* W wydatkach zwyczajnych *więcej* o 1.200 K. z powodu znacznie rozszerzonej agencji handlowej kraj. Związku przemysłowego.
-

